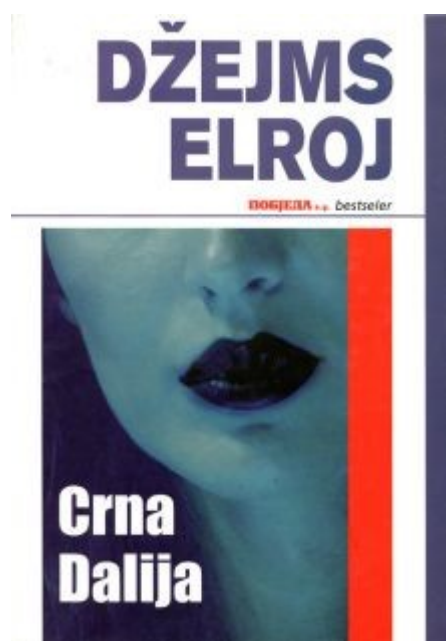

Džejs Elroj-Crna dalija

Nisam je poznavao dok je bila živa. Za mene ona postoji kroz druge, kroz načine na koje je njezina smrt utjecala na njih. Gledajući unazad, tražeći samo činjenice, rekonstruirao sam je kao jadnu, malu djevojku i kurvu, u najboljem slučaju kao nekoga tko je mogao više - etiketa koja bi se isto tako mogla primijeniti i na mene. Volio bih da sam joj mogao dati anonimn kraj, svesti je na nekoliko šturih riječi u završnom izvještaju detektiva iz Odjela za umorstva, na kopiju za mrtvozornikov ured i papirologiju potrebnu da je pošalju na sirotinjsko groblje. Jedino što je bilo pogrešno u vezi s tom željom je to što ona to ne bi htjela. Koliko god brutalne bile činjenice, ona bi htjela da se zna sve. A budući da joj dosta toga dugujem, i jedini sam koji zna cijelu priču, prihvatio sam se pisanja ovih sjećanja. Prije Dalije bilo je partnerstvo, a još prije toga bio je rat, vojna vladavina i vojne vježbe u Središnjem odjelu, podsjećajući nas da su i policajci vojnici, iako smo mi bili znatno manje popularni od onih koji su se borili protiv Nijemaca i Japanaca. Svakoga dana nakon dužnosti pozornici su morali sudjelovati u vježbama zračne uzbune, zamračenja i evakuacije prilikom požara, i stajanju u stavu mirno na Ulici Los Angeles, priželjkujući napad Messerschmitta, kako se ne bi osjećali tako glupo. Pri prozivkama na početku smjene stvarale su se formacije abecednim redom i tamo sam, nedugo nakon što sam u kolovozu '42. diplomirao na Akademiji, upoznao Leeja. Već mi je otprije bila poznata njegova reputacija, a usporedbe naših rezultata znao sam napamet: Lee Blanchard, omjer pobjeda, poraza i neodlučenih ishoda u teškoj kategoriji 43-4-2, nekad stalna atrakcija u dvorani Hollywood Legion, i ja, Bucky Bleichert, polu-teška kategorija, 36-0-0, nekoć rangiran kao deseti prema časopisu Ring, vjerojatno zato što je Neta Fleishera zabavljalo kako sam izazivao protivnike svojim velikim, izbočenim zubima. Ali statistički podaci nisu davali cijelu sliku. Blanchard je udarao snažno, primao šest udaraca da bi zadao jedan, tipični lovac na glave: ja sam plesao po ringu, udarao kontraudarce i aperkate u jetru, uvijek držeći gard, u strahu da bi previše primljenih udaraca u glavu moglo naštetiti mom izgledu gore nego što zubi to već čine. Prema stilu, Lee i ja bili smo kao ulje i voda, i uvijek kad bismo se sreli na prozivci zapitao bih se: tko bi pobijedio? Gotovo godinu dana smo se mjerkali. Nikad nismo razgovarali o boksu ili policijskom poslu, ograničavajući razgovor na nekoliko riječi o vremenu. Fizički, bili smo različiti koliko to dva krupna čovjeka mogu biti: Blanchard je bio plavokos i crven u licu, visok 183 cm, širokih ramena i grudnoga koša, jakih okserica i snažnoga, povećanog trbuha. Ja sam bio

svijetle puti i tamnokos, koščatih i mišićavih 190 cm. Tko bi pobijedio? Naposljetku sam prestao s pokušajima prognoziranja pobjednika. Ali ostali policajci su zapeli za to, i tokom prve godine u Središnjem čuo sam desetke mišljenja: Blanchard pobjeđuje ranim nokautom; Bleichert na bodove; Blanchard dobiva/gubi prekidom zbog ozljede - sve osim Bleichert pobjeđuje nokautom. Kad nisam bio u vidokrugu, čuo sam šaputanja o nama izvan ringa: Lee kako dolazi u LAPD¹, uz obećano brzo napredovanje zahvaljujući boksanju na privatnim borbama za visoke glavonje i njihove političke prijatelje, kako '39. rješava slučaj pljačke Boulevard--Citizens banke i zaljubljuje se u curu jednog od pljačkaša, izgubivši pritom siguran premještaj u Detektivski odjel kad se komad uselio k njemu - kršeći tako policijski pravilnik - i preklinjala ga da ostavi boks. Glasine o Blanchardu djelovale su kao mali fingirani udarci, i pitao sam se koliko istine ima u njima. Dijelovi priče o meni djelovali su kao udarci u tijelo, jer su bili istiniti kao sto posto čista droga: Dwight Bleichert kako dolazi u LAPD bježeći od težih mečeva, kako mu prijete izbacivanjem iz Policijske akademije kad se otkrilo članstvo njegova oca u Njemacko-američkom društvu, i kako je pritisnut da Odjelu za strance otkuca Japance s kojima je odrastao, kako bi 1 LAPD - Policijska uprava Los Angelesa. osigurao mjesto u LAPD-u. Nisu ga tražili za privatne borbe jer nije bio nokauter. Blanchard i Bleichert: junak i cinkaroš. Sjećanje na Sama Murakamija i Hidea Ashidu s lisicama na rukama na putu za Manzanar pojednostavilo je odnos između nas dvojice - na početku. Tada smo ušli u akciju jedan uz drugoga, i moji utisci o Leeju i meni su se raspali. Bio je početak lipnja '43. Tjedan dana prije, mornari su se sukobili sa zoot suit² Meksikancima na Lick Pieru u Veniceu. Kružile su glasine da je jedan od mornara ostao bez oka. Okršaj je izbio na kopnu: osoblje iz mornaričke baze Chavez Ravine protivpachuco-sa³ iz Alpinea i Palo Verdea. U novine je procurilo da zoot suiteri uz noževe skakavce nose i nacistička obilježja, i stotine uniformiranih vojnika, mornara i marinaca spustilo se u centar L.A.-a, naoružani letvama i bejzbolskim palicama. Podjednak broj pachucosa navodno se okupljao kod Pivnice 102 na Boyle Heightsu, opremljen sličnim naoružanjem. Svaki pozornik Središnjeg odjela pozvan je na dužnost i zadužen za kacigu iz Prvog svjetskog rata i preveliki pendrek zvani "kmicomlat".

U sumrak smo prebačeni na bojno polje u transporterima posuđenima od vojske, uz samo jednu naredbu: uspostaviti red. Naši službeni revolveri su nam oduzeti u postaji; šefovi nisu željeli da revolveri kalibra .38 padnu u ruke meksičkih gangstera s repićem u naboranim, prevelikim, podvrnutim odijelima. Kad sam iskočio iz transportera na križanju Evergreena i Webasha držeći samo palicu čiji je držak bio zalijepljen trakom, uplašio sam se deset puta više nego ikad u ringu, i to ne zbog kaosa što je nadirao sa svih strana. Bio sam užasnut jer su dobri momci zapravo bili loši momci. Mornari su duž cijelog Evergreena razbijali prozore; marinci u plavim uniformama sistematski su uništavali uličnu rasvjetu, stvarajući sve više mraka u kojemu su mogli operirati. Zaboravljajući međusobno rivalstvo, vojnici i marinci su prevrnuli automobile parkirane ispred trgovina, dok su golobradi mornari u majicama i bijelim zvo-nastim mornarskim hlačama pendrečili po bročano slabijoj grupi 2 Zoot suit - odijelo s vrećastim hlačama, često visoko nošenim uz naramenice, i prevelikim sakoom podloženih ramena; popularno '40-ih godina, pogotovo kod Meksikanaca. 3 Pripadnici uličnih bandi Meksikanaca, često vrlo napadno i upadljivo odjeveni. 10 zoot suitera na susjednom pločniku. Na periferiji događanja vidio sam manje skupine svojih kolega kako čavrljaju s vojnim policajcima i obalnom patrolom. Ne znam kako sam dugo stajao tamo, oduzet, pitajući se što da radim. Konačno, pogledao sam niz ulicu Wabash prema Prvoj ulici, i vidio male kuće, drveće; nije bilopachucosa, policajaca ni krvožednih vojnika. Prije nego što sam shvatio što radim, trčao sam tamo punim sprintom. Trčao bih tako do iznemoglosti, ali me visok, kreštav smijeh koji je dolazio s verande ukopao na mjestu. Krenuo sam prema zvuku. Oglasio se visok, kreštav glas: "Ti si drugi mladi murjak koji briše od gužve. Ne krivim te. Teško je odrediti kome staviti lisice, zar ne?" Stajao sam na verandi i gledao u starca. Rekao je: "Na radiju kažu da taksisti voze do USO-a⁴ u Hollywoodu, i dovoze marince ovamo. Radio KFI je ovo prozvao mornaričkim napadom, i svakih sat vremena sviraju Dižite sidra⁵. Vidio sam i marince dalje niz ulicu. Misliš li da je ovo amfibijski napad?" "Ne znam, ali ja se vraćam nazad." "Nisi ti jedini koji je dao petama

vjetra, znaš. Još jedan veliki tip je žurno prošao ovuda." Starčić mi je počeo nalikovati na lukavu verziju mog oca. "Tamo ima pachucosa koje treba dovesti u red." "Misliš da je to tako jednostavno, dečko?" "Učinit ću to jednostavnim." Starac se zadovoljno hihotao. Sišao sam s verande i krenuo nazad na dužnost, lupkajući pendrekom po nozi. Ulična je rasvjeta već bila potpuno uništena; bilo je gotovo nemoguće razlikovati zoot sui-tere od vojnika. Ta mi je spoznaja dala jednostavno rješenje moje dileme, i spremio sam se za juriš. Tada sam iza sebe začuo: "Bleichert", i shvatio tko je bio drugi trkač. Otrčao sam nazad. Tamo je bio Lee Blanchard, dobra, ali ne i velika bijela nada Southlanda, protiv tri marinca u plavim uniformama i pachucosa u potpunom zoot odijelu. Stjerao ih je nasred pri4 United Services Organizations - Udruženje veterana i aktivnih ili pričuvnih pripadnika vojske, koje svojim članovima pruža pomoć pri zapošljavanju i slično. 5 Pjesma Dižite sidra (Anchors Aweigh) je zaštitni znak mornaričkih jedinica. 11 laza nekom ofucanom bungalovu i držao ih na udaljenosti blokirajući udarce svojim kmicomlatom. Marinci su široko zamahivali letvama i promašivali jer je Blanchard na vršcima prstiju eskivirao u stranu i naprijed-nazad. Pachuco je petljao po religioznim privjescima oko vrata, izgledajući potpuno izgubljeno. "Bleichert, pomoć!" Uletio sam u bitku udarajući palicom, pogađajući sjajne metalne gumbe i odlikovanja. Dobio sam nekoliko nespretnih udaraca palicom po rukama i ramenima, i navalio naprijed kako bih marinci-ma oduzeo prostor za zamah. Osjećao sam se kao u klinču s hobotnicom, ali bez suca i gonga za kraj runde, i instinktivno sam ispustio pendrek, spustio glavu i raspalio udarcima u tijelo, osjećajući tkaninu u predjelu pleksusa. Tada začuh: "Bleichert, nazad!" Povukao sam se, a Lee Blanchard je već bio tu, držeći kmicomlat visoko iznad glave. Marinci su se ukopali kao omamljeni; palica se spustila: jednom, dvaput, triput, sve čisti udarci po ramenima. Kad je trio bio sveden na hrpu plavih uniformi, Blanchard je rekao: "To the halls of Tripoli6, seronje!" i okrenuo se prema pachucou. "Hola, Tomas." Protresao sam glavom i protegnuo se. Boljele su me ruke i leđa; zglobovi na desnoj šaci su pulsirali. Blanchard je zootsuiтеру stavljao lisice, a meni je palo na pamet da kažem samo: "Stoje ovo sve bilo?" Blanchard se smješкао. "Oprosti mi na nepristojnosti. Pozornice Bucky Bleichert, mogu li ti predstaviti senor Tomasa Dos Santosa, bjegunca traženog zbog ubojstva iz nehaja, počinjenog tokom obavljanja drugorazrednog krivičnog djela. Tomas je na križanju Šeste i Alvorada maznuo ručnu torbicu starici,

ova se skljkala od infarkta i odapela, a Tomas je bacio torbicu i odjurio iz sve snage. Na torbici je ostavio sočan komplet otisaka, a uz to i očevice." Blanchard ga je gurnuo. "Habla Ingles, Tomas?" Dos Santos je odmahnuo glavom; Blanchard je tužno kimao glavom. "On je gotov. Ubojstvo iz nehaja za Meksikance znači plinsku komoru. Ovaj frajer je oko šest tjedana udaljen od velikog adios." 6 Stih iz pjesme marinaca. '■/• 12 Začuo sam pucnjeve iz smjera križanja Evergreena i Wabasha. Propevši se na prste, vidio sam plamen pucnjeva kako dopiru iz reda razbijenih prozora, i uz prasak se pretvaraju u plavo-bijele bljeskove kad bi pogodili tramvajske ili telefonske žice. Spustio sam pogled prema marincima, a jedan od njih pokazao mi je uzdignut srednji prst. Rekao sam: "Nadam se da ovi tipovi nisu zapamtili broj tvoje značke." "Jebešihakojesu." Pokazao sam na grozd palmi koje su se pretvarale u buktinju. "Nema šanse da ga noćas privedemo. Jesi li dotrčao ovamo da ih središ? Mislio si..." Blanchard me ušutkao udarcem iz šale, zaustavljenim tik do moje značke. "Dotrčao sam ovamo jer sam znao da ne mogu učiniti baš ništa da uspostavim red, a da sam ostao tamo mogao sam poginuti. Zvuči poznato?" Nasmijao sam se. "Da. Znači..." "Tada sam vidio ove seronje kako progone frajera iznenađujuće sličnog osobi s tjeralice broj 411-43. Ovdje su me stjerali u kut, a kad sam vidio tebe kako se vraćaš željan batina, odlučio sam ti pomoći da ih dobiješ s razlogom. Zvuči razumno?" "Upalilo je." Dva marinca uspjela su se osoviti na noge i pomogli su trećem da ustane. Kad su krenuli prema pločniku jedan uz drugoga, Tomas Dos Santos je odapeo punom nogom u najveću od tri guzice. Debeli novak kojemu je guzica pripadala krenuo je prema svom napadaču, ja sam zakoračio naprijed. Odustajući od pohoda po istočnom L.A.-u, trojka je odšepesala prema ulici, pucnjevima i gorućim palmama. Blanchard je promrsio Dos Santosovu kosu. "Slatko malo govno, ti si mrtav čovjek. Hajde, Bleichert, pronađimo mjesto gdje ćemo dočekati kraj ovoga." Nekoliko blokova dalje pronašli smo kuću s hrpom dnevnih novina

naslaganih na verandi i provalili unutra. U ormariću u kuhinji bile su dvije butelje Cutty Sarka, i Blanchard je prebacio lisice sa Dos Santosovih ruku na noge, kako bi mu ruke bile slobodne za cugu. Dok sam ja pripremio sendviče sa šunkom i viski, pachuco je već 13 popio pola i upropaštavao pjesmu Cielito lindo i meksičku verziju Chattanooga Choo choo. Sat kasnije boca je bila prazna, a Tomas bez svijesti. Podigao sam ga na kauč i prebacio pokrivač preko njega, a Blanchard je rekao: "On je moj deveti teški zločinac u 1943. U roku šest tjedana završit će u plinskoj komori, a ja ću u roku tri godine raditi u Sjeveroistočnom ili Središnjem odjelu na Tjeralicama." Njegova sigurnost me zasmatala. "Neće ići. Premlad si, nisi još položio za narednika, živiš sa ženskom, izgubio si svoje utjecajne prijatelje kad si prestao boksači privatne borbe i još nisi radio u civilu. Ti—" Prestao sam kad se Blanchard nacerio i zatim otišao do prozora dnevne sobe i pogledao van. "Požari kod Michigana i Sotoa. Lijep prizor." "Lijep?" "Da, lijep. Ti znaš dosta o meni, Bleichert." "Ljudi govore o tebi." "Govore i o tebi." "Što kažu?" "Daje tvoj stari ljubitelj nacista, da si cinkao federalcima najbolje prijatelje kako bi dospio u policiju, i da si ostvario svoje rezultate boreći se protiv boksača srednje kategorije koji su nabacili koju kilu." Riječi su ostale visjeti u zraku poput optužnice od tri točke. "To je sve?" Blanchard se okrenuo prema meni. "Ne. Kažu da nikad ne loviš komade, i da misliš da me možeš pobijediti." Prihvatio sam izazov. "Sve je točno." "Da? Isto kao i ono što si čuo o meni. Osim što sam na popisu za narednika, prelazim u Odjel za poroke u postaji Highland Park u kolovozu, a jedan židov zamjenik okružnog tužitelja lud je za boksačima. On mi je obećao prvo mjesto u Tjeralicama koje bude moguće." "Zadivljen sam." "Da? želiš li čuti nešto još impresivnije?" "Reci." "Svojih prvih dvadeset nokauta zadao sam drugorazrednim borcima, koje je izabrao moj trener. Moja je djevojka vidjela tvoju

14 borbu u dvorani Olympic i rekla je da bi mogao biti zgodan kad bi sredio te zube, i da bi me možda mogao pobijediti." Nisam bio siguran traži li kavgu, ili želi steći prijatelja; isprobava li me, ismijava, ili ispipava zbog informacija. Pokazao sam na To-masa Dos Santosa koji se trzao u svom alkoholnom snu. "Što ćemo s Meksikancem?" "Privest ćemo ga sutra ujutro." "Ti ćeš ga privesti." "Pola hapšenja pripada tebi." "Hvala, ali ne bih." "O.K., partneru." "Ja nisam tvoj partner." "Možda jednog dana." "Možda nikad, Blanchard. Možda ćeš ti raditi u Tjeralicama i hvatati utjerivače, i pripremati papire za fiškale u centru, a ja ću možda odslužiti svojih dvadeset godina, uzeti mirovinu i naći nekakav miran posao." "Možeš otići u federalce. Znam da imaš prijatelje u Odjelu za strance." "Ostavi to na miru." Blanchard je opet pogledao kroz prozor. "Lijepo. Bila bi to lijepa razglednica. 'Draga mama, žao mi je što nisi ovdje u živopisnim rasnim nemirima u istočnom L.A.-u.'" Tomas Dos Santos se meškoltio, mrmljajući: "Inez? Inez? Što? Inez?" Blanchard je otišao do ormara u hodniku i pronašao stari vuneni ogrtač, te ga prebacio preko njega. Dodatna toplina gaje smirila; mumljanje je zamrlo. Blanchard reče: "Cherchez la femme. Ha, Bucky?" "Što?" "Potraži ženu. čak i ovako nacugan Tomas ne može ostaviti Inez na miru. Na svaki tvoj dolar dajem deset da će ona biti uz njega kad završi u plinskoj komori." "Možda se uspije nagoditi. Od petnaest godina do doživotne, vani nakon dvadeset." "Ne, on je gotov. Cherchez la femme, Bucky. Zapamti to." 15 Prošetao sam kućom u potrazi za mjestom za spavanje, i na koncu se skrasio u spavaonici u prizemlju, s kvrgavim krevetom prekratkim za moje noge. Ležeći, slušao sam sirene i pucnjeve u daljini. Postepeno sam zadrijemao i sanjao o svojim malobrojnim i rijetkim ženama. Do jutra neredi su se smirili, ostavljajući nebo prekriveno čađom i ulice posute razbijenim bocama, te odbačenim letvama i bejz-bolskim palicama. Blanchard je nazvao postaju Hollenbeck i tražio patrolna kola za prijevoz svog devetog teškog zločinca u 1943. u sudski zatvor. Tomas Dos Santos je plakao kad su ga pozornici odveli. Blanchard i ja smo se rukovali na pločniku i otpješačili u grad svaki svojim putem. On u ured okružnog tužitelja napisati izvještaj o hvatanju kradljivca torbice, a ja u postaju Central na još jednu smjenu. Gradsko vijeće L.A.-a zabranilo je nošenje zoot odijela, a Blanchard i ja smo se vratili kurtoaznim razgovorima na prozivi. A sve što je te noći u praznoj kući izjavio takvom iritirajućom sigurnošću pokazalo se točnim. Blanchard je promaknut u narednika i početkom kolovoza premješten u Odjel za poroke u Highland Parku, a Tomas Dos Santos je otišao u plinsku komoru tjedan dana kasnije. Prošle su tri godine, a ja sam i dalje radio u autopatroli u

Središnjem odjelu. A tada sam jednog jutra pogledao na ploču s premještajima i promaknućima i na vrhu liste vidio: Blanchard, Leland C, narednik; premještaj iz Highland Parka u Tjeralice u Središnjem odjelu, počevši sa 15. 09. 1946. I naravno, postali smo partneri. Kad razmislim, znam da nije imao moć pretkazivanja; samo je radio na tome da si osigura budućnost, dok sam ja nesigurno plutao prema svojoj. Ono što me još progona je njegovo ravnodušno "Cherchez la femme". Jer naše partnerstvo nije bilo ništa drugo do šeptrljiv put do Dalije. A na kraju, ona će nas obojicu potpuno posjedovati. ft •••** Prvo poglavlje Put prema partnerstvu počeo je bez mojega znanja, a to mi je postalo jasno tek s nanovo probuđenim interesom za meč Blanchard-Bleichert. Vraćao sam se nakon duge smjene provedene uz radar na Bunker Hillu, vrebajući na prometne prekršitelje. Blok s mandatnim kaznama bio je pun, a mozak otupio od osam sati praćenja prometa na spoju Druge ulice i Beaudrvja. Prolazeći kroz središnju sobu za sastanke pokraj skupine plavaca koji su čekali da čuju popodnevni bilten, skoro sam prečuo Johnnija Vogela kako govori: "Oni se nisu borili godinama, a Horall je zabranio privatne borbe, pa mislim da to nije to. Moj tata je dobar s Cifutom, i on

kaže da bi probao s Joeom Louisom kad bi ovaj bio bijelac." Tada me je Tom Joslin gurnuo laktom. "Govore o tebi, Blei-chert." Pogledao sam prema Vogelu koji je stajao nekoliko metara dalje i razgovarao s drugim policajcem. "Da čujem, Tommy." Joslin se nasmiješio. "Znaš li Leeja Blancharda?" 20 "Zna li papa Isusa?" "Ha! On radi u Središnjem na Tjeralicama." "Reci mi nešto što još ne znam." "Što kažeš na ovo? Blanchardov partner puni dvadeset godina staža. Nitko nije mislio da će otići u mirovinu, ali ipak je tako. Šef Tjeralica je okružni tužitelj krivičnog suda, Ellis Loew. On je Blanchardu sredio mjesto, a sad traži nekog bistrog da preuzme partnerovo mjesto. Priča se da se on topi na boksače, i da želi tebe. Voge-lov stari je u Detektivskom odjelu. On je dobar s Loewom, i navija da njegov sin dobije posao. Mislim da nijedan od vas nije kvalificiran za taj posao. Ja, s druge strane..." Drhtao sam, ali sam uspio ispaliti štos da pokažem Joslinu da mi nije stalo. "Imaš premale zube. Nisu dobri za ugrize u klinču. A u Tjeralicama si često u klinču." Ali bilo mi je stalo. Te noći sjeo sam na stube ispred stana i gledao garažu u kojoj sam držao veliku boksačku vreću i krušku, album s isječcima iz novina, programe s mečeva i reklamne letke. Razmišljao sam o tome kako sam bio dobar ali ne i stvarno dobar, kako sam držao dijete umjesto da dobijem još pet kilograma i borim se u teškoj kategoriji, kako sam se protiv Meksikanaca koje je brdo tortilla diglo iz srednje kategorije borio u Eagle Rock Legion Hallu, gdje je moj stari odlazio na sastanke svog društva. Poluteška kategorija je bila ničija zemlja, i odmah sam shvatio da je kao stvorena za mene. Sa svojih osamdeset kilograma mogao sam cijelu noć plesati na prstima, s distance precizno udarati aperkatima u tijelo, i samo bi se buldožer mogao probiti pored mog lijevog direkta. Ali u poluteškoj nije bilo buldožera jer bi svaki gladni borac blizu osamdeset kilograma trpao u sebe krumpire dok ne bi postao teškaš, makar time žrtvovao pola svoje brzine i veći dio udarca. Poluteška je bila sigurna. Poluteška je značila sigurnih pedeset dolara nagrade bez primljenih batina. Poluteška je značila pohvale Brave-na Dyera u Timesu, laskanje staroga i njegovih antisemitskih kompi-ća i status velike zvjerke dok god se nisam micao s Glassell Parka i Lincoln Heightsa. Tako je išlo dok sam to mogao izdržati takav kakav jesam - bez iskušavanja svoje hrabrosti. 21 A tada je došao Ronnie Cordero. On je bio Meksikanac iz El Monte, srednja kategorija, brz, s rušilačkom snagom u obje ruke i obranom poput rakova oklopa, visoka garda, laktova stisnutih sa strana da skrene udarce u tijelo. Sa samo devetnaest godina, imao je velike kosti za svoju težinu, s potencijalom da preraste još dvije kategorije i dospije u tešku, do velikog novca. Nanizao je četrnaest uzastopnih nokauta u prvim rundama u dvorani Olympic, pomevši sve najbolje u srednjoj kategoriji u L.A.-u. Još u rastu i silno željan da podigne kvalitetu svojih protivnika, Cordero mi je poslao izazov preko sportskih stranica Heralda. Znao sam da bi me pojeo živoga. Znao sam da bi poraz od žderača tacoa uništio moju lokalnu slavu. Isto tako sam znao da bi me bijeg od borbe uništio, ali borba bi me ubila. Počeo sam tražiti mjesto za bijeg. Vojska, mornarica i marinci su izgledali kao dobra ideja, a tada je bombardiran Pearl Harbor i postali su sjajna ideja. Onda je starog udarila kap, izgubio je posao i mirovinu i počeo cuclati dječju hranu na slamku.

Zbog toga sam dobio odgodu služenja vojske i priključio se policiji Los Angelesa. Shvatio sam kamo me misli vode. Agenti FBI-a su me ispitivali smatram li se Nijemcem ili Amerikancem, i da li bih im bio spreman pomoći i dokazati svoje domoljublje. Borio sam se s onim što slijedi koncentrirajući se na gazdaričina mačka koji se šuljao po krovu garaže vrebajući pticu. Kad je skočio za njom, priznao sam sebi koliko sam priželjkivao da trač Johnnvja Vogela bude točan. Raditi u Tjeralicama značilo je biti lokalni junak kao policajac. Tjeralice su značile rad u civilu bez odijela i kravate, avanture i plaćenu kilometražu za upotrebu osobnog automobila. Tjeralice su značile hvatanje pravih kriminalaca, a ne privođenje pijanaca i egzi-bicionista pred Ponoćnom misijom. Tjeralice su značile rad u Okružnom tužilaštvu s jednom nogom u Detektivskom odjelu, i kasne večere s gradonačelnikom Bovvrom kad bi bio pretjerano srdačan i zaželio slušati ratne priče. Razmišljanje o tome počelo me boljeti. Otišao sam u garažu i udarao po krušci dok mi se ruke nisu zgrčile. Tijekom sljedećih nekoliko tjedana radio sam u autopatrolu na sjevernom rubu područja policijske postaje. Uvodio sam u posao brbljavog novaka po imenu Sidwell, klinca koji se upravo vratio nakon % Knjižnica Tina Ujevića 22 trogodišnje smjene u vojnoj policiji oko Panamskog kanala. Držao se svake moje riječi upornošću

minijaturnih pasa, i bio je tako očaran civilnim policijskim poslom da se znao motati oko postaje i nakon završetka naše smjene, zezati se sa zatvorskim čuvarima, pucati ručnicima kao bičem prema slikama traženih osoba u garderobi, uglavnom predstavljati napast dok mu netko ne bi rekao da ode kući. On nije bio nimalo taktičan, i razgovarao bi s bilo kim o bilo čemu. Ja sam bio jedna od njegovih omiljenih tema, a on mi je prenosio sve tračeve iz postaje. Većinu glasina sam odbacio: zapovjednik Horall namjerava osnovati boksački tim iz svih odjela i ponudit će mi rad u Tjeralicama kako bi osigurao moj pristanak uz Blanchardov; Ellis Loew, koji napreduje na krivičnom sudu, navodno je zaradio hrpu love kladeći se na mene prije rata, i sada mi nudi zakasnjelu nagradu; Horall je povukao svoju zabranu privatnih borbi, a veze je povukao neki visoki glavešina koji me želi održati zadovoljnim kako bi napunio džepove kladeći se na mene. Te su priče zvučale nategnuto, iako sam znao daje boks bio u pozadini mog statusa favorita. Ono što sam vjerovao je da se izbor za mjesto u Tjeralicama suzio na Johnnvja Vogela i mene. Vogeji je imao oca u Središnjem Detektivskom odjelu; ja sam imao napuhanih 36-0-0 u ničija-zemlja kategoriji prije pet godina. Znajući da je jedini način da pobijedim rodbinske veze taj da dođem na pravu kilažu, udarao sam vreće, preskakao obroke i uže dok opet nisam postao siguran poluteškaš. A tada sam čekao. Drugo poglavlje Već tjedan dana bio sam na granici od osamdeset kilograma, umoran od treniranja, svaku sam noć sanjao odreske, chili-burgere i pitu s kremom od kokosa. Moje želje za mjestom u Tjeralicama pale su tako nisko da sam ih bio spreman mijenjati za svinjske kotlete u Pacific Dining Caru, a susjed koji je za dvadeset zelembaća mjesečno pazio na staroga javio mi je da je stari opet postao naporan, da iz zasjede gađa zračnicom pse iz susjedstva i da svoj ček od Socijalnog potroši na časopise s golim ženama i makete aviona. Bližio se trenutak kad ću morati nešto učiniti u vezi s njim, i svaki bezubi starac kojega bih vidio u smjeni činio mi se kao groteskna verzija ludog Dolpha Bleichert. Baš sam gledao jednoga kako tetura preko križanja Treće i Hilla, kad sam primio radiopoziv koji će mi zauvijek promijeniti život. "Il-A-23, nazovi postaju. Ponavljam: Il-A-23, nazovi postaju." Sidvell me gurkao. "Zovu nas, Bucky." "Potvrdi prijem." "Dispečer je rekao da nazovemo postaju." i 24 Skrenuo sam ulijevo i parkirao, te pokazao na policijsku kutiju7 na uglu. "Unutra je telefon. Onaj mali ključ uz lisice." Sidwell je poslušao, i nešto kasnije dogegao nazad, izgledajući tmurno. "Trebaš se odmah javiti zapovjedniku detektiva", rekao je. Prvo na što sam pomislio bio je stari. Projurio sam kroz šest blokova do Gradske vijećnice, prepustio auto Sidvellu i dizalom se uputio na četvrti kat u ured zapovjednika Thada Greena. Tajnica me uvela u zapovjednikove privatne odaje, a tamo su u istovjetnim kožnim foteljama bili Lee Blanchard, više glavešina nego sam ikad vidio najednom mjestu, i kao pauk mršavi čovjek u trodijelnom odijelu od tvida. Tajnica je rekla: "Policajac Bleichert", i ostavila me stajati tamo svjesnog da uniforma visi na mom osušenom tijelu kao šator. Blanchard, koji je na sebi imao samterice i kestenjastu jaknu, ustao je i preuzeo ulogu šefa ceremonije. "Gospodo, Bucky Bleichert.

Bucky, slijeva nadesno ovdje su inspektor Mallov, inspektor Stensland i zapovjednik Green. Gospodin u civilnom odijelu je zamjenik okružnog tužitelja, Ellis Loew." Kimnuo sam, a Thad Green mi je pokazao na prazan stolac okrenut prema skupu. Smjestio sam se; Stensland mi je pružio snop papira. "Pročitajte ovo, pozornice. Ovo je uvodnik Bravena Dyera za subotnji Times." Na gornjoj je stranici bio datum 14.10.1946., a odmah ispod toga štampanim je slovima bio otisnut naslov "Vatra i Led među losangeleskim policajcima". Ispod toga, počinjao je natipkani tekst: Prije rata, Grad Andela bio je obdaren dvojicom lokalnih boraca, rođenih i odraslih na nepunih osam kilometara udaljenosti, profesionalaca čiji su stilovi bili različiti kao vatra i led. Lee Blanchard je bio kao vjetrenjača s okse-ricama, a kada je udarao iskre su padale po prvim redovima gledališta. Bucky Bleichert ulazio je u ring tako hladan i sabran da se moglo pomisliti da je otporan i na znojenje. On je plesao na prstima bolje nego Bojangles Robinson, i svojim prodornim udarcima obasipao lica svojih protivnika dok ne bi izgledali poput tatarskog bifteka u Mike Lyma⁷ Kutije koje su služile policiji, a sadržavale su sustav za dojavljivanje i telefon. 25

novu Grillu. Obojica su bili umjetnici: Blanchard umjetnik sirove snage, a nasuprot njemu Bleichert umjetnik brzine i lukavstva. Zajedno su pobijedili u sedamdeset devet borbi i izgubili samo četiri. U ringu kao i među elementima, vatj" ru i led je teško pobijediti. G. Vatra i Led nisu se do sada borili jedan protiv drugoga. Granice kategorija držale su ih na udaljenosti. Ali osjećaj dužnosti spojio ih je duhom i obojica su se priključila policiji Los Angelesa nastavljajući borbu izvan ringa -ovaj put borbu protiv kriminala. Blanchard je 1939. riješio zamršeni slučaj pljačke Boulevard-Citizens banke, i uhvatio ubojicu iz zabave, Tomasa Dos Santosa; Bleichert se istaknuo 1943. svojom ulogom u ratovima protiv zootsuitera. A sada su obojica policajci u Središnjem odjelu: g. Vatra (32) je narednik u prestižnom odjelu Tjeralica; g. Led (29) je pozornik koji radi na opasnom terenu u centru L.A.-a. Nedavno sam pitao i Vatra i Led zašto su se odrekli najboljih godina u ringu da bi postali murjaci. Njihovi su odgovori tipični za uzorne ljude kakvi su i sami: Narednik Blanchard: "Boksačka karijera ne traje zauvijek, ali zadovoljstvo služenja zajednici traje." Pozornik Bleichert: "želio sam se boriti protiv opasnijih protivnika, kriminalaca i komunista." Lee Blanchard i Bucky Bleichert podnijeli su velike žrtve da bi služili svom gradu, a na izborni dan, 5. studenog, birači Los Angelesa bit će pozvani da učine isto - da izglasaju prijedlog izdavanja obveznica u iznosu pet milijuna dolara za poboljšanje opremljenosti LAPD-a, te za osiguranje 8-postotne povišice za sve osoblje. Zapamtite primjer koji daju g. Vatra i g. Led. Na dan izbora glasujte sa "da" za prijedlog B. Kad sam završio, vratio sam stranice inspektoru Stenslandu. Započeo je govoriti, ali Thad Green mu je spustio ruku na rame i zaustavio ga. "Recite što mislite o ovome, pozornice. Budite iskreni." Proguta sam slinu da bi mi glas ostao miran. "Lukavo." Stensland je pocrvenio, Green i Mallov su se cerekali, a Blanchard je otvoreno uzviknuo. Ellis Loew je rekao: "Prijedlog B bez 26 sumnje neće proći, ali možda bismo ga mogli reaktivirati sljedećeg proljeća, kad nema predsjedničkih izbora. Ono što smo..." Green reče: "Ellis, molim te", i usmjeri pažnju na mene. "Jedan od razloga zbog kojih će obveznice propasti je taj što javnost nije oduševljena uslugom koju im pružamo. Tijekom rata nedostajalo nam je ljudi, a neki od onih koje smo zaposlili da popravimo situaciju pokazali su se kao pokvarene jabuke, i stvorili lošu sliku o nama. Usto, od završetka rata preopterećeni smo početnicima, a mnogo dobrih policajaca otišlo je u mirovinu. Treba preurediti dvije postaje, a moramo i ponuditi više početne plaće ako želimo privući bolje ljude. Za sve to treba novaca, a birači nam ga u studenom neće dati." Počinjao sam shvaćati o čemu se radi. Mallov je rekao: "To je bila vaša ideja, odvjetnice. Vi mu recite." Loew reče: "Spreman sam se kladiti u veliku lovu da možemo progurati prijedlog na izvanrednim izborima '47., ali moramo podići raspoloženje prema policiji da bismo uspjeli. Moramo podići moral unutar policije, i zadiviti glasače kvalitetom naših ljudi. Dobri bijeli boksači su veliki mamci, Bleichert. Ti to znaš." Pogledao sam Blancharda. "Ti i ja, ha?" Blanchard je namignuo. "Vatra i Led. Reci mu ostatak, Ellis." Loew se trznuo na spomen svog imena, i nastavio. "Borba u deset rundi za tri tjedna u dvorani Academv. Moj bliski prijatelj Bra-ven Dyer pumpat će atmosferu u svojoj kolumni. Ulaznice će se prodavati po dva dolara; polovica ulaznica namijenjeno je policajcima i njihovim obiteljima, a pola civilima.

Kompletan prihod ide za policijski dobrotvorni program. Otuda ćemo početi stvarati boksačku ekipu iz svih odjela. Sve dobri, kvalitetni bijeli momci. članovi ekipe jedan će dan u tjednu učiti siromašnu djecu vještini samoobrane. Sve će biti praćeno u javnosti, sve do izvanrednih izbora '47." Svi su pogledi sad bili upereni u mene. Zadržao sam dah, čekajući ponudu za mjesto u Tjeralicama. Pošto nitko nije rekao ni riječ, krišom sam pogledao Blancharda. Njegov torzo izgledao je brutalno snažno, ali trbuh mu je omlohavio, a ja sam bio mlađi, viši, i vjerojatno mnogo brži. Prije nego što sam si mogao dati razloge za uzmak, rekao sam: "Ja sam za." Glavešine su moju odluku popratile pljeskom; Ellis Loew se smiješio, pokazujući zube koji kao da su pripadali malom morskom 27 psu. "Datum je 29. listopada, tjedan dana prije izbora", rekao je. "Obojica ćete moći neograničeno trenirati u dvorani Academv. Puno je tražiti od ljudi izvan forme kao što ste vas dvojica borbu u deset rundi, ali sve manje od toga bilo bi za slabiće. Slažete se?" Blanchard je otpuhnuo: "Ili komuniste"; Loew mu je uputio grimasu s ajkula-zubima. "Slažem se", rekao sam, a inspektor Malloy je podigao kameru i zacvrkutao: "Gledaj ptičicu, sinko." Ustao sam i nasmiješio se bez odvajanja usana; sijevnula je bljeskalica. Vidio sam zvijezde i dobio tapšanje po leđima, a kad je drugarstvo stalo i vratio mi se vid, preda mnom je stajao Ellis Loew,

govoreći: "Kladim se da ću od tebe vidjeti velike stvari. I ako se ne prevarim u okladi, očekujem da ćemo uskoro biti kolege." Pomislih, ti si lukavi gad, ali rekao sam: "Da, gospodine." Loew mi je mlako pružio ruku i otišao. Protrljao sam oči, tjerajući preostale zvijezde, i vidio da je soba ostala prazna. Spustio sam se dizalom do prizemlja, razmišljajući o slasnim načinima vraćanja kilaže koju sam izgubio. Blanchard je vjerojatno težio oko 90 kg i znao sam da bi me slomio svaki put kad bi mi se uspio približiti, ako bih u meč ušao sa svojih sigurnih, starih 80 kilograma. Pokušavao sam izabrati između Pantrvja i Malog Joea kad sam stigao na parkiralište i vidio svog protivnika glavom i bradom razgovarao je sa ženom koja je otpuhivala kolutove dima prema nebu čistom kao s razglednica. Prišao sam im. Blanchard je bio naslonjen na patrolna kola bez oznaka, gestikulirajući prema ženi koja je još uvijek bila usredotočena na svoje kolutove, ispuštajući po tri i četiri odjednom. Dok sam prilazio vidio sam je iz profila, zabačene glave, nagnutu unazad, oslanjajući se jednom rukom na patrolna kola. Ravno odrezana keste-njasta kosa sa šiškama dodirivala joj je ramena i dugi, tanki vrat; po tome kako joj je pristajala Eisenhower jakna i vunena suknja znao sam da je sva vitka. Blanchard me ugledao i gurnuo je. Ispuštajući dim punim plućima, okrenula se. Izbliza, vidio sam snažno, lijepo lice, sve nesavršene dijelove: visoko čelo koje je frizuru činilo neprikladnom, krivi nos, pune usnice i velike crnosmeđe oči. 8 Uska, pripijena vunena jakna do struka, nekoć dio vojničke uniforme. 28 Blanchard nas je upoznao. "Kay, ovo je Bucky Bleichert. Bucky, Kay Lake." žena je zgazila cigaretu. "Zdravo", rekao sam, pitajući se je li to djevojka koju je Blanchard upoznao na suđenju u slučaju Boule-ward-Citizens pljačke. Iako je živjela s murjakom godinama, nije izgledala kao pljačkaševa cura. Njezin glas imao je lagan prerijski prizvuk. "Gledala sam kako boksate nekoliko puta. Pobjedili ste." "Uvijek sam pobjeđivao. Vi ste ljubiteljica boksa?" Kay Lake je odmahнула glavom. "Lee me znao vući sa sobom. Prije rata sam pohađala tečaj slikanja, pa sam nosila blok sa sobom i crtala boksače." Blanchard je stavio ruku preko njezina ramena. "Natjerala me da prestanem s privatnim borbama. Rekla je da ne želi da lelujam kao biljka." Počeo je oponašati grogi boksača, a Kay Lake se odmakla od njega. Blanchard je bacio brz pogled na nju i ispalio u zrak nekoliko lijevih direkta i desnih krošea. Udarci su bili kao unaprijed najavljeni, i u mislima sam kontrirao s kombinacijom u vilicu i tijelo. "Trudit ću se da te ne povrijedim", rekao sam. Kay se natmurla na moju primjedbu; Blanchard se cerio. "Trebali su mjeseci da pristane na ovo. Obećao sam joj novi auto ako se ne bude previše durila." "Ne kladi se u ono što ne možeš ispuniti." Blanchard se nasmijao, a zatim zauzeo istovjetan položaj kao Kay. "Tko je smislio sve ovo?" rekao sam. "Ellis Loew. On me doveo u Tjeralice, a kad je moj partner otišao u mirovinu, Loew je počeo razmišljati o tebi kao njegovoj zamjeni. Našao je Bravena Dyera da piše ono sranje o Vatri i Ledu, a zatim je cijeli plan stavio pred Horalla. Ovaj nikad ne bi pristao na to, ali sva ispitivanja javnog mnijenja govore daje izdavanje obveznica na putu u propast, pa je odobrio stvar." "I kladio se na mene? Ako pobijedim dobivam Tjeralice?" "Tako nekako. Okružnom tužitelju

ideja se ne sviđa, misli da. nas dvojica ne bismo funkcionirali kao partneri. Ali i on se složio -Horall i Thad Green su ga nagovorili. Osobno, gotovo bih volio da pobijediš. Ako ne uspiješ, dobit ću Johnnyja Vogela. On je debeo, 29 prdi, smrdi mu iz usta, a njegov tata je najveći ulizica među detektivima u Središnjem, i stalno obavlja poslice za čifuta. Usto..." Lagano sam kažiprstom lupnuo Blancharda po prsima. "A što ima za tebe u svemu ovome?" "Oklade vrijede obostrano. Moja cura voli lijepe stvari i ne raogu si priuštiti da je iznevjerim. Točno, mala?" "Samo nastavi govoriti o meni u trećem licu, to me uzbuđuje", rekla je Kay. Blanchard je podigao ruke u zrak glumeći predaju; njezine tamne oči su plamtjele. žena je budila znatiželju u meni, pitao sam: "Što vi mislite o svemu ovom, gospođice Lake?" Sad su joj oči plesale. "Zbog estetskih razloga, nadam se da obojica izgledate dobro bez majica. Zbog moralnih razloga, nadam se da će policija Los Angelesa biti ismijana zbog održavanja ove farse. Zbog financijskih razloga, nadam se da će Lee pobijediti." Blanchard se smijao, lupivši po poklopcu patrolnih kola; ja sam zaboravio taštinu i nasmijao se otvorenih usta. Kay Lake gledala me ravno u oči, i prvi put - čudno ali sigurno - osjetio sam da g. Vatra i ja postajemo prijatelji. Ispruživši ruku, rekao sam: "Puno sreće, ali ne i pobjedu." Lee je zgrabio ruku

i rekao: "Također." Kay nas je gledala pogledom koji je govorio da smo idiotska djeca. Dotaknuo sam kapu u znak pozdrava, i okrenuo se. Kay je viknula "Dvvight", a ja sam se pitao otkud zna moje pravo ime. Kad sam se okrenuo, rekla je: "Bio bi jako zgodan da središ te zube." Treće poglavlje Borba je postala pomamom u policiji, zatim L.A.-U, i dvorana Aca-demy bila je rasprodana dvadeset četiri sata nakon što je Braven Dyer najavio borbu na sportskim stranicama Timesa. Poručnik iz postaje u 77. ulici postavljen za službenog kladioničara u LAPD-u stavio je Blancharda za favorita s omjerom 3:1, dok je na pravim kladionicama omjer bio za Blancharda 2,5:1 nokautom, i 5:3 na bodove. Oklade među odjelima uzele su maha, i u svim su postajama organizirane kladionice. Dyer i Morrie Ryskind iz Mirra podgrijavali su ludilo, a disko-džokej s radija KMPC sklepaio je pjesmuljak "Vatra i Led plešu tango". Praćen od strane jazz-grupe, uzbuđeni sopran je titrao: "Vatra i Led nisu mlijeko i med, taj sudar dvjesto kila je čista brutalna sila. Al čim se Vatra zažari tad po prirodi stvari, Led oduzme joj moć, i tako plešu svu noć." Opet sam postao lokalna zvijezda. Na prozivci sam gledao kako potvrde o uplaćenim okladama mijenjaju vlasnike, i bio srdačno tapšan od murjaka koje nikad nisam vidio; Debeli Johnny Vogel dobacio bi mi mrk pogled svaki put 31 kad bi prošao kraj mene u svlačionici. Sichvell, vječni tračer, rekao je da su se dva plavca iz noćne smjene okladila u svoje automobile, a zapovjednik postaje kapetan Hanvell dat će im nogu tek nakon meča. Detektivi iz Odjela za poroke suspendirali su pretrese kladionica jer je Mickev Cohen uzimao deset tisuća dnevno u talonima, od čega je pet posto vraćao reklamnoj agenciji koju je grad unajmio u pokušaju da progura izdavanje obveznica. Harry Cohn, g. Glavonja iz Columbia Picturesa okladio se u malo bogatstvo da ću pobijediti na bodove, a ako uspijem čeka me vruć vikend s Ritom Hayworth. Ništa od svega toga nije imalo smisla, ali je bilo ugodno, i da ne bih poludio trenirao sam jače nego ikad prije. Svakog dana nakon smjene išao sam ravno u dvoranu i radio. Ignorirajući Blancharda i njegovu svitu dupelizaca, te murjake izvan smjene koji su se petljali naokolo, udarao sam po trening-vreći, lijevi direkt - desni kroše - lijevi aperkat po pet minuta u komadu, cijelo vrijeme na vršcima prstiju. Sparirao sam sa starim prijateljem Peteom Lukinsom i ispucavao serije na krušci dok me znoj ne bi zaslijepio, a ruke se pretvorile u gumu. Preskakao sam uže i trčao po brdima Elvian Parka s utezima od kilograma vezanim oko gležnjeva, udarao prema granama drveća i grmlju, prestizao pse koji su lutali tuda oko kanti za smeće. Kad bih stigao kući, šopao bih se jetrima, goveđim odrescima i špinatom, i zaspao prije nego što bih uspio skinuti odjeću. A tada, devet dana prije meča, vidio sam staroga i odlučio od-glumiti pad za lov. Dogodilo se to prilikom mojega mjesečnog posjeta. Dovezao sam se na Lincoln Heights s osjećajem krivnje što se nisam pojavio još otkako sam saznao da je opet počeo ludovati. Donio sam poklone ne bih li ublažio krivnju: konzervirane slatkiše našicane po trgovinama na momemu terenu i zaplijenjane porno časopise. Dok sam parkirao pred kućom, shvatio sam da to neće biti dovoljno. Stari je sjedio na verandi, potežući iz bočice sirup protiv kašlja. U ruci

je držao svoj zračni pištolj i odsutno pucao po formaciji aviona od balsa⁹ drveta poredanih po tratini. Parkirao sam, i otišao k njemu. Odjeća mu je bila zamrljana bljuvotinom, a ispod nje su izvi⁹ Vrsta laganog drveta koje se nekoć koristilo za izradu avionskih krila. 32 rivale kosti, stršeci kao da su spojene pod pogrešnim kutovima. Zaudaralo mu je iz usta, oči su mu bile žute i zamagljene, a koža koja se nazirala ispod skorene bijele brade bila je crvena od popucanih vena. Sagnuo sam se da mu pomognem ustati; pljesnuo me po rukama, mrmljajući: "Scheisskopf! Kleine Scheisskopf!10" Podigao sam staroga u stojeći položaj. Ispustio je zračni pištolj i bočicu sirupa i rekao: "Guten Tag, Dwight", kao da me jučer vidio. Obrisao sam suze u očima. "Govori engleski, tata." Stari je zgrabio pregib na svom desnom laktu i zamahnuo šakom prema meni nespretno mi pokazujući da odjebem. "Englisch Scheisser! Churchill Scheisser! Amerikanisch Juden Scheisser11!" Ostavio sam ga na verandi i pregledao kuću. Dnevna soba prekrivena dijelovima avionskih modela i otvorenim konzervama graha oko kojih su zujale muhe; spavaća soba bila je oblijepljena golišavim slikama, od kojih je većina stajala naopako. Kupaonica je zaudarala po ustajaloj mokraći a u kuhinji su tri mačke njuškale po polupraznim konzervama tunjevine. Kad sam se približio, zasiktale su na mene; bacio sam stolicu na njih i vratio se ocu. Bio je naslonjen na ogradu verande i čeprkao po bradi. Primio sam ga za ruku, bojeći se da ne padne preko ograde. U strahu da ne zaplačem, rekao sam: "Reci nešto, tata. Naljuti me. Reci mi kako ti je

uspjelo tako sjebati kuću za samo mjesec dana." Otac se pokušao osloboditi. Primio sam ga čvršće, a onda popustio stisak, strahujući da mu ne slomim kosti koje su bile poput grančica. Rekao je: "Du, Dwight? Du?" i znao sam da ga je opet udarila kap, i daje opet zaboravio engleski. Tražio sam po svom sjećanju fraze na njemačkom, ali bez uspjeha. Kao dječak sam ga toliko mrzio da sam se prisiljavao da zaboravam jezik koji me učio. "Wo ist Greta? Wo, Mutti12?" t| Zagrlio sam staroga. "Mama je mrtva. Bio si preškrt da joj ku- h piš cugu, pa je ona nabavila nekakvu žesticu od crnčuga u Flatsu. To ' 10 Dupeglavac! Mali dupeglavac! 11 Engleski seronje! Churchill seronja! Američki židovi seronje! 12 Gdje je Greta? Gdje, mama? 33 je bio alkohol za rane, tata. Oslijepjela je. Smjestio si je u bolnicu, a ona se bacila s krova." "Greta!" Primio sam ga čvršće. "Psst. Prošlo je četrnaest godina, tata. Puno vremena." Stari me pokušao odgurnuti od sebe; nabio sam ga na potporni stup verande i držao ga tamo. Njegove usne su se iskrivile u pokušaju izvikivanja uvreda, a tada mu je lice postalo prazno, i znao sam da se ne može sjetiti riječi. Sklopio sam oči i našao riječi za njega: "Znaš li koliko me koštaš, idiote? Mogao sam doći u muriju čist, ali su otkrili da mi je stari subverzivni element. Natjerali su me da otkucam Sammija i Ashidasa, i Sammy je umro u Manzanaru. Znam da si se priključio Društvu da bi mogao zajejavati i ganjati ženske, ali trebao si znati što radiš, jer ja nisam." Otvorio sam oči i otkrio da su suhe; očeve oči bile su bezizražajne. Popustio sam stisak i rekao: "Nisi mogao znati što radiš, a otkucavanje je moja krivnja. Ali ti si bio sebični škrtac. Ti si ubio mamu, to je tvoja krivnja." Sinulo mi je kako riješiti cijelu situaciju. "Odmori se sad, tata. Ja ću se pobrinuti za tebe." Tog popodneva gledao sam Leeja Blancharda kako trenira. Njegov režim rada bile su runde od četiri minute sa štrkljastim polu-teškašima posuđenim iz dvorane na Main Streetu, a njegov stil bio je potpuni napad. Kretao je sagnut prema naprijed, uvijek fingirajući gornjim dijelom tijela; direkt mu je bio iznenađujuće dobar. On nije bio lovac na glave ni laka meta kao što sam očekivao, a kad je udarao kroše u trbuh mogao sam osjetiti udarce sa šest metara udaljenosti. Ne bih se kladio u puno novaca da ga mogu pobijediti, a borba se sad vodi zbog novca. Novac je od ovoga učinio namještenu borbu. Odvezao sam se kući i nazvao umirovljenog poštara koji je pazio na staroga, i ponudio mu stotku da pospremi kuću i da se ne odvaja od staroga dok ne završi borba. Pristao je, a ja sam tada nazvao kolegu s Akademije koji je radio na Porocima u Hollywoodu i zamolio ga da mi da imena nekoliko kladioničara. Misleći da se želim kladiti na sa³⁴ moga sebe, dao mi je imena dvojice nezavisnih, te jednog Mickev Co-henova i jednog iz bande Jacka Dragne. Nezavisni i Cohenovi kladio-ničari držali su Blancharda za čistog favorita s omjerom 2:1, ali kod Dragne je omjer bio izjednačen, Bleichert ili Blanchard. Novi omjer bio je posljedica izvještaja špijuna, koji su govorili da izgledam brzo i snažno. Mogao sam udvostručiti svaki uloženi dolar. Ujutro sam javio na posao da sam bolestan, a šef smjene je to popuštao jer sam

bio lokalna zvijezda, a kapetan Hanvell ne bi volio da me uznemiravaju. Kad sam se riješio posla, zatvorio sam štednu knjižicu, unovčio državne obveznice, i u banci podigao dvije tisuće dolara zajma, iskoristivši svoj gotovo novi Chevrolet Cabrio '46. kao zalog. Vožnja od banke do Lincoln Heightsa i razgovora s Peteom Lukinsom bila je kratka. Pristao je učiniti ono što sam htio, i nakon dva sata javio se s rezultatima. Dragnin kladioničar kojemu sam ga poslao pristao je na njegovu okladu na Blancharda nokautom u završnim rundama, dajući mu omjer 2:1. Ako padnem između osme i desete runde, moja zarada bila bi 8.640 \$ - dovoljno da zadržim staroga u luksuznom staračkom domu barem dvije-tri godine. Mijenjao sam posao u Tjeralicama za zatvaranje ružnog, starog duga, s taman tolikim rizikom kod klauzule završnih rundi, da se ne moram osjećati kao kukavica. Bila je to trampa za koju mi je trebala nečija pomoć, a taj netko bio je Lee Blanchard. Sedam dana prije borbe šopanjem sam dostigao osamdeset pet kilograma, pojačao trkačke dionice i produljio serije vježbi na vreći na šest minuta. Duane Fisk, policajac koji mi je bio dodijeljen kao trener i sekundant, upozorio me da ne pretjerujem s treningom, ali sam ga ignorirao i nastavio forsirati do četrdeset osam sati prije borbe. Tada sam smanjio tempo do laganog razgibanja i proučavao protivnika. Iz dna dvorane promatrao sam Blancharda kako sparira u središnjem ringu. Tražio sam nedostatke u njegovu napadu i procjenjivao reakcije kad bi si sparing partneri dali oduška. Vidio sam da u klinču

drži laktove uvučene kako bi spriječio udarce u tijelo, ostavljajući tako prostor za iritirajuće, lagane aperkate koji bi ga mogli natjerati da podigne gard i otvori se za kontraudarce u rebra. Njegov najbolji udarac, desni kroše, uvijek je bio najavljen sa dva polukora 35 ka ulijevo i fintom glavom. Vidio sam daje opasan uz konopce, gdje je mogao prikovati lakše protivnike kombinirajući rad laktova s kratkim udarcima u tijelo. Vidio sam i ožiljak na arkadi, koji ću morati izbjegavati da ne bio došlo do prekida zbog ozljede. To me mučilo, ali veliki ožiljak duž lijeve strane rebra izgledao je kao mjesto gdje bi mu se moglo nanijeti mnogo boli. "On barem izgleda dobro bez majice." Okrenuo sam se u smjeru glasa. Kay Lake je gledala u mene; krajičkom oka vidio sam Blancharda kako bulji u nas, odmarajući se na stolici. "Gdje ti je blok?" upitao sam. Kay je mahnula Blanchardu; on joj je s obje rukavice poslao poljubac. Oglasio se gong, i on i njegov partner krenuli su jedan prema drugome, izmjenjujući udarce. "Odustala sam od toga", reče Kay. "Nisam bila naročito dobra, pa sam promijenila studij." "U što?" "U medicinu, pa psihologiju, pa englesku književnost, pa povijest." "Volim kad žena zna što hoće." Kay se nasmijala. "I ja, ali ne poznajem nijednu. Što ti hoćeš?" Bacio sam pogled po dvorani. Trideset ili četrdeset gledatelja sjedilo je na preklopnim stolicama oko središnjeg ringa, većinom policajci koji nisu na dužnosti i novinari, većinom pušači. Raspršena izmaglica lebdjela je iznad ringa, a reflektori koji su svijetlili s vrha dvorane davali su joj sumpornožučkasti sjaj. Sve oči bile su uperene u Blancharda i njegova sparing partnera, i svi su povici i zvižduci bili za njega - ali bez mene, spremnog da sredim stare račune, ništa od toga nije imalo smisla. "Ja sam dio ovoga. To je ono što želim." Kay je vrtjela glavom. "Prestao si boksati prije pet godina. To više nije tvoj život." Njezina upornost činila me nervoznim. Izletjelo mi je: "I tvoj dečko je nikad-ništa kao i ja, a ti si bila ženska gangstera prije nego te on pokupio. Ti..." Kay me prekinula smijehom. "Zar si čitao moje isječke iz novina?" "Ne. Jesi li ti čitala moje?" "Jesam." 36 Na to nisam imao odgovora. "Zašto je Lee prestao boksati? Zašto je pristupio policiji?" "Lov na kriminalce daje mu osjećaj reda. Imaš li djevojku?" "čuvam se za Ritu Hayworth. Koketiraš li s mnogo policajaca, ili sam ja poseban slučaj?" Iz mase su se začuli uzvici. Bacio sam pogled i vidio Blanchar-dova sparing partnera na podu. Johnny Vogel se popeo u ring i izvadio mu zaštitnu gumu iz usta; sparing partner je ispljunuo dug mlaz krvi. Kad sam se okrenuo Kay je bila blijeda, zgurena u svojoj Ike jakni. "Sutra navečer bit će još gore. Trebala bi ostati kod kuće", rekao sam. Kay je zadržala. "Ne. Ovo je velik trenutak za Leeja." "Tražio te da dođeš?" "Ne. On to nikad ne bi učinio." "Osjećajan tip, ha?" Kay je rovala po džepovima tražeći cigarete i šibice i pripalila. "Da. Poput tebe, samo što nije stalno svadljiv." Osjećao sam kako crvenim. "Vas dvoje ste uvijek jedno uz drugo? U dobru i zlu, i tako to?" "Pokušavamo." "Zašto onda niste oženjeni? Divlji brak je protiv propisa, i ako glavešine zapnu, mogu stvarati Leeju probleme zbog toga." Kay je

otpuhivala kolutove prema podu, pa podigla pogled prema meni. "Ne možemo." "Zašto ne? živite u divljem braku već godinama, zbog tebe je prestao s privatnim borbama, daje ti da koketiraš s drugima. Zvuči odlično." Odjeknuli su novi uzvici. Krajičkom oka vidio sam Blancharda kako mlati po novom sparing partneru. Uzvrćao sam udarce, mašući šakama kroz ustajali zrak u dvorani. Nakon nekoliko sekundi shvatio sam što radim, i prestao. Kay je bacila cigaretu prema ringu i rekla: "Moram ići. Puno sreće, Dwight." Samo me moj stari tako zvao. "Nisi mi odgovorila na pitanje." "Lee i ja ne spavamo zajedno", rekla je, i otišla prije nego što sam mogao učiniti išta više od buljenja. 37 Motao sam se po dvorani još sat vremena. Kako se bližio sumrak, počeli su pristizati novinari i snimatelji i usmjerili se ravno k središnjem ringu, Blanchardu i njegovim dosadnim obaranjima klipana sa staklenom bradom. Posljednje riječi Kay Lake motale su mi se po glavi, kao i njezina slika dok se smije, i dok u trenu postaje tužna. Kad sam začuo uzvik novinskog lešinara: "Hej, evo Bleichert!" iza-

šao sam i otrčao do parkirališta i svog dvostruko založenog Chevija. Odlazeći, shvatio sam da nemam kuda otići niti što raditi, osim zadovoljiti znatiželju o ženi koja je ostavila tako snažan utisak, i nosila veliku bol u sebi. Zato sam otišao u grad čitati novinske isječke o njoj. Službenik u arhivi Heralda opčinjen mojom značkom poveo me do stola. Rekao sam mu da me zanima pljačka Boulevard-Citizens banke i suđenje uhvaćenom pljačkašu, te da je pljačka bila negdje početkom '39., a sudska procedura možda u jesen. Ostavio me da čekam i vratio se za deset minuta s dvije velike knjige isječaka u kožnom uvezu. Stranice novina bile su zalijepljene na čvrsti crni karton i složene kronološki. Prelistao sam od 1. do 12. veljače dok nisam našao ono što želim. Na dan 11. veljače 1939. četveročlana banda je u mirnoj, sporednoj uličici u Hollywoodu otela blindirano vozilo. Posluživši se srušenim motorom nasred ceste kao varkom, svladali su čuvara koji je izašao iz vozila da vidi što se dogodilo. Stavivši mu nož pod grlo, natjerali su preostalu dvojicu čuvara koji su ostali u vozilu da ih puste unutra. Kad su ušli, kloroformom su uspavali i vezali svu trojicu i zamijenili šest vreća punih novinskog papira za šest vreća novca. Jedan od pljačkaša doveo je vozilo u centar Hollywooda; ostala trojica maskirali su se u iste uniforme kakve su nosili čuvari. Trojka u uniformama ušla je u Boulevard-Citizens banku na križanju Yucca i Ivara, noseći vreće pune novca, i direktor im je otvorio trezor. Jedan je od pljačkaša opalio direktora, a druga dvojica su zgrabili vreće s pravim novcem i krenuli prema izlazu. Za to vrijeme vozač je ušao u banku i okupio službenike sa šaltera. Stjerao ih je u trezor, zatvorio vrata i zaključao ih. Sva četvorica pljačkaša našla su se na ulici kad su naišla patrolna kola hollywoodskog odjela, uzbunjena alarmom koji direktno povezuje banku i postaju. Policajci su naredili lopovima da stanu; ovi su otvorili vatru, murjaci su uzvratili. Dva su pljačkaša poginula, a dvojica pobjegla - sa četiri velike vreće pune neoznačenih pedesetica i stotica. 38 Kad sam vidio da nema spomena o Blanchardu i Kay Lake, prele-tio sam preko jednog tjedna naslovnica o policijskoj istrazi. Poginuli pljačkaši identificirani su kao Chick Geyer i Max Ottens, gorile iz San Francisca bez poznatih veza u Los Angelesu. Očevici na fotografijama kriminalaca nisu mogli prepoznati odbjegli dvojac niti dati odgovarajući opis - čuvarske su kape bile navučene nisko, i obojica su imali sjajne sunčane naočale. Na mjestu otmice vozila nije bilo svjedoka, a uspavani čuvari su bili svladani prije nego što su uspjeli vidjeti napadače. Pljačka se spustila s druge i treće stranice na rubriku skandala. Novinar Bevo Means pisao je tri dana za redom, crpeći teoriju da banda Bugsvja Siegela lovi pobjegle pljačkaše jer je jedna od stanica blindiranog vozila bila trgovina koja je Bugsvju služila kao paravan. Siegel se zakleo da će ih naći, premda su pobjegli s bankinim novcem, a ne njegovim. Meansovi članci sve su se više udaljavali od zbivanja, pa sam vrtio stranice dok nisam naišao na naslov od 28. veljače: "Obavijest policajca - bivšeg boksača rasvijetlila krvavu pljačku banke." Izvještaj je bio pun hvale na račun g. Vatre, ali siromašan činjenicama. Leland C. Blanchard (25), L.A. policajac dodijeljen Središnjem odjelu i bivše popularno lice u dvorani Hollywood Legion, ispitivao je svoje "znance iz boksačkih krugova" i doušnike i dobio informaciju da je Robert, "Bobby", de Witt bio mozak Boulevard-Citizens pljačke. Blanchard je informaciju prenio detektivima hollywoodskog odjela, koji su pretresli de Wittovu kuću na Venice Beachu. Pronašli su

skrivenu marihuanu, čuvarske uniforme i vreće za novac iz Boulevard-Citizens banke. De Witt je tvrdio daje nevin, a uhapšen je i optužen za dvije oružane pljačke, pet napada s ugrožavanjem života, krađu auta i posjedovanje opojnih droga. Zadržan je bez kaucije - i još uvijek nije bilo spomena Kay Lake. Umoran od policajaca i pljačkaša, nastavio sam okretati stranice. Rođen u San Berdoou i sa tri uhićenja zbog svodništva, de Witt je i dalje cvilio da mu je podvalila Siegelova banda ili policija: banda jer su njegove fukse ponekad radile na Siegelovu teritoriju, a policajci jer im je trebalo žrtveno janje za Boulevard-Citizens pljačku. Nije imao alibi za dan pljačke, i tvrdio je da ne poznaje Chicka Geyera, Maxa Ottensa ni još uvijek slobodnog četvrtog čovjeka. Suđeno mu je, i porota mu nije povjerovala. Proglašen je krivim po '■!•. 39 svim točkama optužnice i dobio od deset godina do doživotne u zatvoru San Quentin. Kay se konačno pojavila 21. lipnja u članku o ljudskim sudbinama naslovljenom "Cura iz bande zaljubila se - u policajca! Počinje li pošteno? Od oltara?" Uz tekst su bile fotografije nje i Leeja Blancharda, kao i policijska slika Bobbvja de Witt, tipa s duguljastim, ostrim licem i kosom zalizanom unatrag i vezanom u repić. članak je počinjao opisom Boulevard-Citizens pljačke i Blanchardovim udjelom u rješavanju slučaja, pa onda prešao na slatki dio: ... a u vrijeme pljačke de Witt je pružao utočište povodljivoj mladoj djevojci. Katherine Lake (19), je

1936. •došla na Zapad iz Sioux Fallsa u Južnoj Dakoti, ne tražeći hollywoodsku slavu već fakultetsko obrazovanje. Umjesto toga dobila je diplomu na kriminalnom školovanju. "Upoznala sam Bobbvja jer nisam imala kamo otići", rekla je Kay Lake novinaru Herald Expressa, Aggieju Un-denvoodu. "Još je trajala depresija, i poslovi su bili rijetki. Običavala sam šetati oko onog groznog pansiona u kom sam spavala, i tamo sam upoznala Bobbvja. Dao mi je sobu u svojoj kući, i rekao da će me upisati na sveučilište Vallev ako budem održavala kuću čistom. Nije to učinio, a ja sam dobila više nego što sam se nadala." Kay je mislila da je Bobby de Witt glazbenik, a zapravo je raspačavao drogu i bio svodnik. "Na početku je bio dobar prema meni", rekla je Kay. "Onda me tjerao da pijem lau-danum¹³ i da cijeli dan budem u kući i javljam se na telefon. Nakon toga je postalo još gore." Kay Lake je odbila izjasniti se kako je to "postalo još gore", i nije se iznenadila kad je policija uhitila de Wittu zbog njegove uloge u krvavoj pljački 11. veljače. Našla je smještaj u zgradi gdje su primali samo zaposlene djevojke u Culver Citvju, i kad ju je optužba pozvala da svjedoči na suđenju de Wittu, odazvala se - iako se užasavala svog bivšeg "dobročinitelja". 13 Alkoholna tinktura opijuma. 40 "Bila mi je to dužnost", rekla je. "I naravno, na suđenju sam upoznala Leeja." Lee Blanchard i Kay Lake su se zaljubili. "čim sam je vidio znao sam da je to cura za mene", rekao je policajac Blanchard novinaru crne kronike Bevu Meansu. "Ona u svojoj ljepoti ima crtu izgubljena djeteta, na koju ja padam. Imala je težak život, ali sada ću ja to ispraviti." Ni Leeja Blancharda tragedije nisu zaobišle. Kad mu je bilo 14 godina, njegova devetogodišnja sestra je nestala, i nikad nije nađena. "Mislim da sam zato prestao s boksom i postao policajac", rekao je. "Lov na kriminalce daje mi osjećaj reda." I tako se iz tragedije izrodila ljubavna priča. Ali gdje će završiti? Kay Lake kaže: "Sada su važni moje obrazovanje i Lee. Sretni dani su opet tu." A s velikim Leejem Blanchardom na svojoj strani, čini se da će tako i ostati. Zatvorio sam knjigu. Osim dijela o mlađoj sestri, ništa me nije iznenadilo. A Ji sve to me navelo na razmišljanje o velikim pogreškama: Blanchard je profučkao priliku stečenu rješavanjem slučaja, kad se odbio boriti u privatnim borbama; djevojčica očito ubijena i odbačena negdje kao smeće; Kay Lake u divljem braku s obje strane zakona. Otvarajući ponovno knjigu, počeo sam od Kay Lake prije sedam godina. čak i s devetnaest godina izgledala je prepametno da bi izgovarala riječi koje joj je Bevo Means stavljao u usta, a ljutilo me što je prikazuje naivnom. Vratio sam knjige isječaka službeniku i izašao iz zgrade Hearst pitajući se što sam tražio, svjestan da to nisu bili samo dokazi koji bi potvrdili kako se Kay zaista upucavala. Besciljno vozeći i ubijajući vrijeme kako bih se iscrpio da bih mogao prespavati do popodneva, sinulo mi je: postoje stari zbrinut a Tjeralice bez promjene, Kay Lake i Lee Blanchard su jedino zanimljivo što me čeka u budućnosti, i morao sam ih upoznati bolje od doskočica, insinucija i boksa. Stao sam u grilu na Los Felizu i smazio divovski goveđi odrezak, špinat i pečene krumpire, a zatim kružio po Hollywood Boule-vardu i Sunset Stripu. Nijedna od

kinoreklama nije djelovala privlačno, a klubovi na Sunsetu izgledali su preskupo za nekoga tko se 41 bezuspješno pokušava proslaviti. Kod Dohenvja je dug niz neonskih svjetala prestajao i uputio sam se prema brdima. Mullholand je bio pun motoriziranih policajaca s radarom, pa sam se odupro želji da projurim do plaže. Napokon mi je dojadilo voziti kao pristojan građanin, i parkirao sam uz nasip. Filmski reflektori iz Westwood Villagea šarali su nebom iznad mene; gledao sam kako kruže i osvjetljavaju niske nakupine oblaka. Praćenje svjetala bilo je hipnotizirajuće, i pustio sam da me otupi. Automobili koji su jurili po Mullholandu jedva da su prodirali kroz moju tupost, i kad su se svjetla ugasila pogledao sam na sat i vidio daje prošla ponoć. Protežući se, gledao sam rijetke još osvjetljene kuće i mislio na Kay. čitajući između redaka novinskog članka, znao sam daje opsluživala Bobbvja de Witta i njegove prijatelje, možda se i prodavala za njega, pljačkaševa kućanica vezana laudanumom. Zvučalo je istinito, ali ružno, kao da sam iznevjerio iskre među nama. Njezina završna rečenica počela je zvučati istinito i pitao sam se kako Blanchard može živjeti s njom a nemati je potpuno. Svjetla u kućama su se gasila jedno po jedno, i bio sam sam. Sa brda je zapuhao hladan vjetar; zadržtao sam i došao do odgovora. Dolaziš nakon uspješno okončane borbe. Sav u jednoj vodi, s okusom krvi, glavom među zvijezdama i željom da još traje. Kladio-ničari koji su zaradili okladama na tebe dovode ti žensku. Profesionalku, poluprofesionalku ili amaterku, s okusom vlastite krvi. Obavljaš to u svlačionici ili na stražnjem sjedalu preuskom za tvoje noge, pa ponekad izbiješ nogama stražnja stakla. Kad nakon toga izađeš van,

Ljudi te opsjedaju i guraju se ne bi li te takli, i opet se dižeš među zvijezde. To također postaje dio igre, jedanaesta runda u meču od deset rundi. A kad se vratiš u svakodnevni život, to prerasta u slabost, gubitak. Dok god je bio izvan borbi Blanchard je to sigurno znao, sigurno je želio odvojiti svoju ljubav prema Kay od toga. Ušao sam u auto i krenuo kući, pitajući se hoću li ikad reći Kay da nisam imao ženu zato što za mene seks ima okus krvi, smole i pranja ruku prije šivenja rana. četvrto poglavlje Napustili smo svlačionice istodobno, uz zvuk gonga. Već dok sam otvarao vrata kroz žile nije tekao adrenalin. Dva sata prije toga prožvakao sam velik odrezak, progutavši sok i ispljunuvši meso, i mogao sam nanjušiti životinjsku krv u svom znoju. Plešući na vršcima prstiju približavao sam se svom kutu kroz najnevjerovatniju publiku koju sam ikad vidio najednom meču. Dvorana je bila ispunjena iznad svog kapaciteta, a gledatelji zbijeni jedan do drugoga na uskim drvenim stolicama i klupama. činilo se da svako živo biće urla, a ljudi u redu uz prolaz navlačili su me za ogrtač i poticali me da ubijem. Sporedni ringovi bili su uklonjeni; središnji ring bio je okupan savršenim kvadratom vrućeg, žutog svjetla. Držeći donji konopac, uskočio sam u ring. Sudac u ringu, stari murjak iz noćne pješacke patrole u Središnjem odjelu, razgovarao je s Jimmvjem Lennonom koji je dobio jednodnevni dopust sa svog posla najavljiivača u Olvmpic dvorani. Uz ring vidio sam Stana Kentona zajedno sa Mistvjem Juneom Chris-tyjem, Mickevjem Cohenom, gradonačelnikom Bowronom, Rayem 43 Millandom i brdom glavešina u civilu. Kenton mi je mahnuo; doviknuo sam mu: "Umjetnost u ritmu." Nasmijao se, a ja sam iskezio svoje izbočene zube prema publici, koja je tutnjavom iskazala odobravanje. Tutnjava je postajala sve jača; okrenuo sam se i vidio daje Blanchard ušao u ring. G. Vatra mi se poklonio; pozdravio sam ga rafalom kratkih udaraca. Duane Fisk usmjerio me prema stolici u mom kutu. Skinuo sam ogrtač i naslonio se na zatezač konopaca, ruku prebačenih preko gornjeg užeta. Blanchard se postavio u sličan položaj; netremice smo se gledali u oči. Jimmy Lennon mahnuo je sucu prema neutralnom kutu i sa šipke pričvršćene za stropnu rasvjetu u ring se spustio mikrofon. Lennon gaje uhvatio i nadglasao tutnjavu: "Dame i gospodo, policajci i pristaše losangeleske policije, vrijeme je da Vatra i Led zaplešu tango!" Rulja je totalno podivljala, urlajući i lupajući nogama. Lennon je pričekao da se stišaju do žamora, pa pjevnim glasom nastavio: "Večeras nas čeka meč od deset rundi u teškoj kategoriji. U bijelom kutu, s bijelim gaćicama, losangeleski policajac s četrdeset tri profesionalne pobjede, četiri poraza i dva neodlučena meča. Težak devedeset dva kilograma i tristo grama, dame i gospodo veliki Lee Blanchard!" Blanchard je spustio ogrtač, poljubio rukavice i naklonio se na sve četiri strane. Lennon je pustio da publika luduje nekoliko trenutaka, a onda se pojačanim glasom izdigao iznad svega: "A u crnom kutu, težak osamdeset šest kilograma i šesto grama, neporaženi

Losangeleski policajac s trideset i šest uzastopnih profi pobjeda - lukavi Bucky Bleichert!" Upio sam zadnji trenutak slave, pamteći lica uz ring, i pretvarao se da nemam namjeru pasti. Galama u dvorani se ujednačila; krenuo sam prema sredini ringa. Blanchard je prišao, sudac je mrmljao riječi koje nisam čuo, g. Vatra i ja smo se dotakli rukavicama. Obuzeo me užasan strah i vratio sam se u svoj kut; Fisk mi je stavio u usta zaštitnu gumu. Tada se oglasio gong i sve je bilo gotovo, a tek počinjalo. Blanchard je jurnuo. Dočekao sam ga na sredini ringa udarajući vezanim direktima, dok se on pognuo i stao ispred mene mičući glavom. Udarci su promašili, nastavio sam se kretati ulijevo ne pokušavajući udariti, nadajući se da će nasjesti na udarac desnom rukom. 44 James Ellrov Njegov prvi udarac bio je kružni lijevi kroše u tijelo. Naslutio sam to i ušao u klinč, uz kratak lijevi kontraudarac u glavu. Blanchardov udarac me okrnio po leđima; bio je to jedan od najjačih promašenih udaraca koji sam ikad osjetio. Desna mu je ruka ostala nisko pa sam zamahnuo kratki aperkat, koji je pogodio metu, i dok se Blanchard zatvarao raspalio sam dva vezana udarca u rebra. Povlačeći se prije nego što me mogao uhvatiti u zagrljaj ili krenuti u tijelo, dobio sam ljevicom po vratu. Uzdrimalo me i počeo sam kružiti na prstima. Blanchard me vrebao. Držao sam razmak i obasipao ga direktno prema glavi, koju je neprestano izmicao, od kojih je više od pola pogađalo. Podsjećao sam se da moram udarati nisko, kako ne bih otvorio ožiljke na njegovim obrvama. Napadajući iz pognutog položaja Blanchard je odapinjao udarce u tijelo, a ja sam uzmicao korak nazad i uzvraćao preciznim kombinacijama. Nakon nešto više od minute uskladio sam njegove finte i svoje udarce, i kad bi mu glava trznula unazad, zavukao bih kratke, desne krošee u rebra. Plesao sam, kružio i udarao u naletima. Blanchard je vrebao i tražio otvore gdje bi mogao plasirati udarac iz sve snage. Runda se bližila kraju a ja sam shvatio da su blještava svjetla sa stropa i dim iz

publike iskrivili moje držanje u ringu tako da nisam vidio konopce. Nagonski, pogledao sam preko ramena. Dok sam se okretao nazad, sa strane me pogodio snažan udarac točno u glavu. Oteturao sam do zatezača u bijelom kutu; Blanchard je napadao sa svih strana. U glavi mi je zvonilo a u ušima zujalo kao da se unutra obrušavaju japanske kamikaze. Podigao sam ruke da zaštitim lice; Blanchard je udarao po njima razarajućim lijevim i desnim krošeima, ne bi li mi spustio gard. U glavi mi se počelo bistrirati pa sam poletio naprijed i zgrabio g. Vatra u medvjedi zagrljaj, držao ga svom snagom i postajao sve jači što duže sam nas uspio gurati po ringu. Konačno se sudac umiješao i viknuo: "Stop!" ali sam ja još uvijek držao, pa nas je morao rastaviti. Povukao sam se, a vrtoglavica i zujanje u ušima su prestali. Blanchard je prišao neoprezno, širom otvoren. Fingirao sam ljevicom i veliki je Lee ušao točno u savršeni čekić 14. Složio se na pod ravno na dupe. 14 Udarac koji počinje iznad visine ramena i završava prema dolje. Ne znam tko je bio više šokiran. Blanchard je sjedio otvorenih usta dok mu je sudac odbrojavao, a ja sam otišao u neutralni kut. Blanchard je ustao na sedam, i sad sam ja jurišao. G. Vatra se ukopao, nogu širom razmaknutih, spreman da ubije ili pogine. Već smo 'V, bili gotovo u dometu udaraca kad je sudac uskočio među nas i viknuo: "Gong! Gong!" Otišao sam u svoj kut. Duane Fisk mi je izvadio gumu iz usta i namočio me mokrim ručnikom. Pogledao sam prema navijačima koji su bili na nogama i pljeskali. Svako lice koje sam vidio govorilo mi je ono što sam i ja znao: da mogu jednostavno zaustaviti Blancharda. Na djelić sekunde učinilo mi se da mi svaki glas viče da se ne predam. •*; Fisk me okrenuo i ubacio mi gumu u usta, sikćući: "Ne upuštaj se u tučnjavu! Drži razmak! Radi direktima!" j Zazvonio je gong. Fisk je sišao s ringa, a Blanchard se sjurio prema meni. Njegov stav je sada bio uspravan, a udarci koje je u serijama ispaljivao zaustavljali su se tik pred ciljem. Prilazio je korak po korak, mjerkajući me za kontru desnicom. I dalje sam bio na prstima i peckao vezanim udarcima iz prevelike daljine da bi bili opasni, sa željom da uspostavim ritam koji će uljuljati Blancharda i ostaviti ga otvorenim. Većina je mojih udaraca pogađala, a Blanchard je nastavio pritiskati. Udario sam desnicom u rebra; uzvratio je kontru desnicom. Na maloj udaljenosti, objema smo rukama udarali u tijelo; bez mjesta za zamah udarci su se sveli na rad ruku, a Blanchard je spustio bradu na prsa, očito na oprezu zbog mojih aperkata. Ostali smo u borbi izbliza, a udarci su se samo odbijali od ruku i ramena. Cijelo to vrijeme osjećao sam Blanchardovu nadmoć u snazi, ali nisam uzmakao. želio sam ga uzdrmati prije nego se vratim vožnji biciklom.

Pripremio sam se za pravu rovovsku bitku, kad je g. Vatra postao lukav kao g. Led u najlukavijim danima. i Usred razmjene udaraca, Blanchard je napravio samo korak i unazad i snažno me opalio ljevicom po donjem dijelu trbuha. Zapeklo me i povukao sam se, spreman da počnem plesati. Osjetio sam konopce i podigao ruke, ali prije nego što sam mogao eskivirati u stranu pogodila me kombinacija lijeva-desna u bubregu. Ruke su pale, a Blanchardov lijevi kroše pogodio me u bradu. 46 Odbio sam se od konopaca i pao na koljena. Vibracije su krenule od vilice do mozga. Preda mnom je leljala slika suca kako obuzdava Blancharda i pokazuje mu neutralni kut. Podigao sam se na jedno koljeno i uhvatio donji konopac, a zatim izgubio ravnotežu i bubnuo potrbuške. Blanchard je stigao u neutralni kut, a ležanje potrbuške smirilo je lelujanje slike pred očima. Udisao sam punim plućima, a novi zrak smirio je osjećaj pucanja u glavi. Sudac se vratio i počeo brojiti, i na šest sam oprobao noge. Koljena su mi malo zadrhtala, ali mogao sam čvrsto stajati. Blanchard je rukavicama slao poljupce publici, a ja sam počeo hiperventilirati tako jako da mi je skoro ispala guma iz usta. Kad je nabrojio do osam, sudac je obrisao moje rukavice o svoju majicu i dao Blanchardu znak za borbu. Osjećao sam da od ljutnje gubim kontrolu, kao uvrijeđeno dijete. Blanchard je prišao opuštenih ruku, otvorenih rukavica, kao da nisam vrijedan ni stisnute šake. Dočekao sam ga frontalno, zamah-nuvši lažno-pijani udarac kad je došao u domet. Blanchard je lako izbjegao udarac - baš kako je i trebao. Krenuo je u široki desni kroše da me dokrajči, i dok je zamahivao plasirao sam kontradesnicu iz sve snage točno u nos. Glava mu se trznula unazad; nastavio sam s lijevim krošoom u tijelo. G. Vatra je spustio gard, a ja sam ušao s kratkim aperkatom. Gong se oglasio u trenutku kad se zapetljao u konopce. Masa je skandirala: "Buck-kee! Buck-kee! Buck-kee!" dok sam teturao u kut. Ispljunuo sam zaštitnu gumu i lovio zrak. Pogledao sam navijače i znao da su sve oklade otpale, da ću pokušati samljeti Blancharda i iskoristiti svaki utjerani dolar kojeg se uzmognem domoći u Tjeralicama, spremi staroga

u dom tim novcem, i imati sve odjednom. Duane Fisk je vikao: "Razbij ga! Razbij ga!" Glavešine u ulozi sudaca uz ring su se cerile; uzvratilo sam im Bucky Bleichert pozdravom izbočenih zuba. Fisk mi je gurnuo u usta bocu vode, koju sam gutao i ispljunuo u kantu. Stavio mi je bočicu s amonijakom pod nos i zamijenio zaštitnu gumu i - oglasio se gong. Prešao sam na potpuni oprez - što mi je bila specijalnost. Sljedeće sam četiri runde plesao, eskivirao i udarao s razmaka koristeći prednost dužih ruku, ne dopuštajući Blanchardu da me uhvati ili stjera na konopce. Usredotočio sam se na jedan cilj - ožiljke na obrvama - i pikao, pikao, pikao po njima lijevom rukavicom. Kad 47 bi udarac bio jači i Blanchard nagonski podigao ruke, prišao bih i desnim krošoom udario u trbuh. U pedeset posto slučajeva Blanchard je uspijevao udariti kontru u tijelo, i svaki taj pogodak oduzeo mi je malo svježine iz nogu i malo zraka iz pluća. Pri kraju šeste runde Blanchardova je arkada bila krvava, otečena posjeklina, a ja sam s obje strane imao masnice od gaćica do rebara. Obojici je već po-nestajalo snage. Sedma je runda bila rovovski rat dvojice iscrpljenih ratnika. Pokušavao sam ostati na udaljenosti i raditi direktima; Blanchard je držao rukavice visoko, da bi mogao obrisati krv iz očiju i zaštititi posjekline od daljnjeg pucanja. Svaki put kad bih prišao i povezao dva udarca u rukavice i trbuh, on bi me pogodio u pleksus. Borba se iz trena u tren pretvarala u rat. čekajući osmi nastavak opazio sam da su mi otekline poprskane kapljicama krvi. Uzvici: "Buck-kee! Buck-kee!" parali su mi uši. S druge strane ringa, Blanchardu je trener zaustavljao krvarenje i malim flasterima spajao komadiće kože koji su visjeli s arkade. Srušio sam se na stolicu, a Duane Fisk me napojio i masirao mi ramena. Svih šezdeset sekundi zurio sam u g. Vatru, zamišljajući ga kao svog starog, kako bi mi mržnja dala snage da izdržim još devet minuta. Oglasio se gong. Nesigurnim korakom krenuo sam prema sredini ringa. Blanchard je išao na mene, opet u svom pognutom stavu. I njegove su noge drhtale, a posjekline su bile zatvorene. Uputio sam mlitav udarac i pogodio Blancharda koji je nastavio napredovati, odmičući glavom moju rukavicu, dok su se moje mrtve noge odbile povući unazad. Osjetio sam da su mu pukli šavovi i otvorila se arkada. U trenu kad sam vidio Blanchardovo lice okupano krvlju, mojoj izdržljivosti došao je kraj. Koljena su popustila, ispljunuo sam gumu, i pao unazad na konopce. Njegova desnica se poput bombe spuštala prema meni. činilo se kao daje ispaljena s kilometarske udaljenosti, i znao sam da imam vremena uzvratiti. Skupio sam

svu mržnju u desnu šaku i zamahnuo prema krvavoj meti ispred sebe. Osjetio sam bez greške lomljenje nosne hrskavice, a tad je sve postalo crno i užareno žuto. Podigao sam pogled prema zasjajajućem svjetlu i osjetio kako me dižu. Duane Fisk i Jimmy Lennon stvorili su se iznad mene, držeći me za ruke. Ispljunuo sam krv, a s njom i riječi: "Pobijedio sam." Lennon je uzvratio: "Ne večeras, sinko. Izgubio si -nokaut u osmoj rundi." Kad sam to uspio shvatiti, nasmijao sam se i 48 oslobodio ruke. Posljednje što sam pomislio prije no što sam se onesvijestio bilo je da sam uspio riješiti staroga - i ostati čist. Oslobođen sam dužnosti na deset dana - na inzistiranje liječnika koji me pregledao nakon borbe. Rebra su mi bila natučena, vilica dvostruko veća od normale, a udarac koji me dokrajčio rasklimao mi je šest zubi. Kasnije mi je doktor rekao da Blanchard ima slomljen nos i dvadeset i šest šavova na posjeklinama. Gledano po posljedicama, borba je završila neriješeno. Pete Lukins podigao je moj dobitak, i zajedno smo obilazili staračke domove sve dok nismo našli jedan koji je izgledao prikladan za stanovanje ljudi - Vila kralja Davida, samo blok dalje od Mvracle Milea 15. Za dva soma godišnje plus pedeset dolara mjesečno od Socijalnog starije dobivao vlastitu sobu, tri obroka i puno "grupnih aktivnosti". Većina starčića u domu bili su židovi, i zabavljalo me što će ljudi Švabo provesti ostatak života u neprijateljskom taboru. Pete i ja smo ga smjestili, a kad smo odlazili zajebavao je glavnu sestru i slinio nad crnkinjom koja je spremala krevete. Nakon toga držao sam se stana, čitao i slušao jazz na radiju, te cuclao sladoled i juhu, jedinu hranu koju sam mogao svladati. Zadovoljnim me činila spoznaja da sam dao sve od sebe - i postigao polovinu postavljenih ciljeva. Telefon je stalno zvonio; znao sam da su to novinari ili murjaci koji žele izraziti sućut, pa se nisam javljao. Nisam slušao ni sportske emisije niti čitao novine. Htio sam potpun raskid sa svojom slavom, a uvlačenje u čahuru bio je jedini način da to postignem. Rane su zacjeljivale, i nakon tjedan dana bio sam nestrpljiv da se vratim na posao. Prešlo mi je u naviku provoditi popodneva na stražnjim stepenicama, gledajući gazdaričina mačka kako vreba ptice. Chico je mjerkao sojku na grani, kad sam začuo piskutav glas kako me zove: "Još ti nije dosadilo?"

Spustio sam pogled. Lee Blanchard je stajao pri dnu stepenica. Obrve su mu bile prošarane šavovima, a nos spljošten i ljubičast. 15 Zona skupih trgovina. 49 Nasmijao sam se i rekao: "Još malo." Blanchard je zataknuo palčeve za pojas. "Hoćeš li raditi u Tjeralicama sa mnom?" 'j' "što?" •/! "čuo si me. Kapetan Harvvell te zvao da ti javi, ali ti si bio u jel benom zimskom snu." 'j' Zadrhtao sam. "Ali, izgubio sam. Ellis Loew je rekao..." j "Zajebi to što je Ellis Loew rekao. Zar ne čitaš novine? Jučer je i prošao prijedlog izdavanja obveznica, vjerojatno zato što smo mi biračima pružili takvu predstavu. Horall je rekao Loewu daje Johnnv Vogel otpao, i da si ti njegov čovjek. želiš li taj posao?" Sišao sam niz stepenice i ispružio ruku. Blanchard ju je prihvatio i namignuo. I tako je partnerstvo započelo. Peto poglavlje Tjeralice u Središnjem odjelu bile su na šestom katu Gradske vijećnice, smještene između Odjela za umorstva LAPD-a i kriminalističkog odjela Okružnog tužilaštva. Bio je to odjeljak sa dva stola jedan nasuprot drugom, dva ormara za spise krcata fasciklima i kartom okruga Los Angeles obješenom preko prozora. Vrata od zrnatog stakla, s natpisom ZAMJENIK OKRUŽNOG TUŽITELJA ELLIS LOEW, dijelila su odjeljak od šefa Tjeralica i okružnog tužitelja, Burona Fittsa (njegova šefa), a ništa ga nije odvajalo od dvorane za detektive Odjela za umorstva, velike prostorije s redovima stolova i oglasnim pločama s izvješnim kriminalističkim izvještajima, tjeralicama i raznim porukama. Na lošijem od dva stola stajala je pločica s natpisom NAREDNIK L.C. BLANCHARD. Nasuprotni stol je morao biti moj, pa sam se svalio u stolicu zamišljajući drvenu pločicu s ugraviranim POLICAJAC D.W. BLEICHERT pokraj telefona. Bio sam sam na cijelom šestom katu. Bilo je tek nešto poslije 7.00, i prvoga dana na novoj dužnosti došao sam ranije kako bih uži 51 vao u svom prvom nastupu u civilki. Kapetan Hanvell me nazvao i rekao da se javim na novu dužnost u ponedjeljak 17. studenog u 8.00 ujutro, te da će dan početi prisustvovanjem čitanju sažetka krivičnih djela za protekli tjedan, što je bilo obavezno za sve osoblje LAPD-a i kriminalističkog odjela Okružnog tužilaštva. Kasnije će me Lee Blanchard i Ellis Loew uputiti u posao, anakon toga počinje potraga za odbjeglih traženim osobama. Šesti je kat udomio elitne odjele policije: Umorstva, Poroke, Pljačke i Prijevare, kao i Središnje tjeralice i

Središnji detektivski odjel. Bilo je to područje za specijalizirane murjake, murjake s političkim vezama i perspektivom, a sad je to bio i moj dom. Obukao sam svoju najbolju kombinaciju hlača i sportske jakne, a službeni revolver visio je u novoj futroli prebačenoj preko ramena. Svaki policajac u službi dugovao mi je za osampostotnu povišicu plaće koja je stigla s prihvaćanjem prijedloga 5. Moja uloga u policiji tek je počinjala, i osjećao sam da sam spreman na sve. Osim na reprizu borbe. U 7.40 dvorana se počela puniti policajcima koji su mrmljali o mamurluku, ponedjeljcima ujutro uopće i Buc-kyju Bleichertu, plesaču koji se pretvorio u udaraca, te novom dečku u kvartu. Ostao sam u odjeljku skriven od pogleda dok nisam čuo kako u koloni prolaze hodnikom. Kad je dvorana utihnula, otišao sam do vrata s natpisom DETEKTIVI - SOBA ZA SASTANKE. Otvorivši ih, doživio sam ovacije. Bio je to aplauz u vojničkom stilu. četrdesetak murjaka u civilu stajalo je kraj svojih stolica, plješćući istovremeno. Pogledao sam prema vrhu prostorije i vidio ploču na kojoj je kredom bilo napisano "8%!!!" Lee Blanchard je stajao uz ploču, kraj blijedog debelog muškarca s držanjem velikog glavešine. Zagledao sam se u g. Vatru. Nacerio se, a debeli muškarac se premjestio za govornicu i pokucao po njoj. Pljesak se stišao i svi su sjeli. Pronašao sam stolicu u dnu prostorije i smjestio se; debeli muškarac je zadnji put lupio po govornici. "Policajce Bleichert, ovo su ljudi iz Detektivskog odjela, Umorstava, Poroka, Prijevera i tako dalje", rekao je. "Već si upoznao narednika Blancharda i g. Loewa, a ja sam kapetan Jack Tiernev. Ti i Lee ste zvijezde dana, i nadam se da si uživao u ovacijama jer druge nećeš doživjeti dok ne odeš u mirovinu." Svi su se nasmijali. Tiernev je lupio po podiju i počeo govoriti u postavljeni mikrofon. "Dosta sranja. Ovo je sažetak krivičnih djela 52 za prošli tjedan, zaključno s 14. studenim 1946. Slušajte pažljivo, ovo je važno." "Kao prvo, tri pljačke trgovina s pićem, u noćima 10. 11., 12. 11., i 13.11., sve u krugu deset blokova uz ulicu Jefferson, na području Sveučilišne postaje. Dvojica bijelih tinejdžera sa skraćenim puškama,

vrlo nervozni, očito narkici. Detektivi Sveučilišne postaje nemaju tragova, i šef postaje želi da ekipa Pljački radi na tome punom parom. Poručnice Ruley, dođite k meni u vezi s tim u 9.00, a svi vi obavijestite svoje doušnike - narkici-pljačkaši nisu dobra kombinacija. Dalje na istok, nezavisne prostitutke rade po barovima restorana u Kineskoj četvrti. Svoje mušterije uslužuju u parkiranim autima, za cijenu manju od one za koju rade cure Mickevja Cohena. Za sada je to samo sitni prekršaj, ali Mickevju C. to neće biti drago, a nije drago ni kosookima jer Mickevjeve cure koriste "sobe za popodnevni odmor" na Alamedu, koje su njihovo vlasništvo. Prije ili poslije bit će zla, pa želim da se smire vlasnici restorana, i zadrži u pritvoru četrdeset osam sati svaka kurva koju nađete u Kineskoj četvrti. Kapetan Ha-nvell je izdvojio deset plavaca iz noćne smjene za racije tokom tjedna, a ja želim da Poroci pročešljaju dosjee o kurvama, i izvade slike i podatke o uhićenjima za svaku nezavisnu kurvu za koju znamo da radi na području Središnjeg. Na tome će raditi dva detektiva Središnjeg odjela, pod nadzorom Poroka. Poručnice Pringle, dođite k meni u 9.15." Tiernev je zastao i protegao se. Bacio sam pogled po sobi i vidio da većina policajaca zapisuje u notes. Dok sam proklinjao samoga sebe što i ja nisam ponio notes, kapetan je dlanovima udario po govornici. "Evo i uhićenja koje bi beskrajno veselilo starog kapetana Jacka. Radi se o provalama u kuće na Bunker Hillu, na kojima su radili narednici Vogel i Koenig. Fritzie, Bili, jeste li pročitali dopis Odjela za znanstvena istraživanja o tome?" Dvojica muškaraca koji su sjedili zajedno nekoliko redova ispred mene uzviknuli su: "Ne, kapetane" i "Ne, gospodine." Imao sam dobar pogled iz profila na starijeg od njih - bio je pljunuti Debeli Johnnv Vogel, samo još deblji. Tiernev je rekao: "Predlažem da ga pročitate odmah poslije ovog sastanka. Za vas ostale koji niste izravno uključeni u istragu, ekipa za očevide našla je djelomične otiske pri zadnjoj provali, odmah do ormara sa srebrninom. Otisci pripadaju bijelcu po imenu Co 53 leman Walter Mavnard, tridesetjednogodišnjaku, već dva puta kažnjavanom zbog sodomije. Bez sumnje, degenerirani silovatelj djece. U Okružnom centru za uvjetno otpuštene nemaju pojma gdje je on. živio je u prometnom hotelu na križanju 14. ulice i Bonnie Brae, ali je nestao otprilike kad su počele provale. U postaji Highland Park imaju četiri neriješena slučaja sodomije, sve dječaci od oko osam godina. Možda se radi o Mavnardu a možda i ne, ali između dječaka i provala mogli bismo mu nabaviti

jednosmjernu kartu za zatvor. Fritzie, Bili, na čemu još radite?" Bili Koenig je presavinuo svoj notes, Fritz Vogel je pročistio grlo i rekao: "Obilazili smo hotele u centru. Uhapsili smo nekoliko sitnih lopova i isprepadali nekoliko džepara." Tiernev je snažno lupio po podiju. "Fritzie, jesu li sitni lopovi bili Jerry Katzenbach i Mike Purdy?" Vogel se promeškoltio u stolici. "Da, gospodine." "Fritzie, jesu li otkucali jedan drugoga?" "Pa... jesu." Tiernev je zakolutao očima prema nebu. "Dopustite da razjasnim situaciju onima koji ne poznaju Jerrvja i Mikea. Oni su homići, i žive kod Jerrvjeve majke u udobnom ljubavnom gnjezdašcu na Eagle Rocku. Još dok je Isus hodao po zemlji oni su dijelili krevet, ali tu i tamo se posvađaju i dobiju poriv da jure zatvorske ptičice, i tada jedan otkuca drugoga. Zatim onaj drugi uzvrati istom mjerom, i obojica završe u Okružnom zatvoru. Dok su u buksi otkucavaju bande, ševe svilene dečke i dobiju smanjenje kazne zbog otkucavanja. To traje još otkad je Mae West bila nevinna. Fritzie, što ste još radili?" Prostorijom se zaorio gromoglasan smijeh. Bili Koenig se pridi-gao, okrećući glavu da vidi tko se sve smije. Fritz Vogel gaje povukao za rukav i vratio na stolicu, i rekao: "Obavljali smo i neke poslove za g. Loewa. Privodili smo svjedoke." Tierneyjevo blijedo lice postajalo je crveno kao cikla. "Fritzie, ja sam zapovjednik Središnjeg detektivskog odjela, a ne g. Loevv. Narednik Blanchard i policajac Bleichart rade za g. Loewa, a ne ti i narednik Koenig. Stoga ostavite ono što radite za g. Loewa, pustite džepare na miru i uhvatite Colemana Waltera Mavnarda prije nego što siluje još koje dijete, molim vas. Na odjelnoj oglasnoj ploči stoji dopis o njegovim poznatim suradnicima, i predlažem svima da se 54 upoznaju s njim. Mavnard je sad bjegunac, i moguće je da se krije kod nekog od njih." Opazio sam Leeja Blancharda kako izlazi na sporedni izlaz. Tiernev je listao neke papire na govornici i rekao: "Evo nečega što zapovjednik Green misli da trebate znati. U protekla tri tjedna netko je ostavljao raskomadane mačje leševe na grobljima oko Santa Monice i Gowera. Hollywoodski odjel ima šest izvještaja o tome. Prema poručniku Davisu iz 77. ulice, to je posjetnica bandi crnih klinaca. Većina mačaka bila je ostavljena u noćima s četvrtka na petak, a četvrtkom je dvorana za koturaljkanje u Hollywoodu otvorena za crnce, pa možda ima nešto u tome. Raspitajte se, popričajte sa svojim doušnicima i prenesite sve iole važno naredniku Hollanderu iz Detektivskog u Hollywoodu. A sad ubojstva. Russ?" Na podij se popeo visok, sijed muškarac u bespriječnom odijelu na dvoredno kopčanje, a kapetan

Jack se spustio u najbližu stolicu. Autoritativno držanje visokog muškarca više je ličilo na suca ili slavnog odvjetnika nego na policajca; podsjećao me na uglađenog luteranskog propovjednika koji se družio s mojim starim dok Društvo nije došlo na popis subverzivnih organizacija. Policajac do mene je prošaptao: "Poručnik Millard. Broj dva u Ubojstvima, ali u stvari šef. On je duša od čovjeka." Kimnuo sam i slušao poručnika kako govori baršunastim glasom: "... i mrtvozornik je proglasio slučaj Russo-Nickerson kao ubojstvo i samoubojstvo. Ured se bavi sudarom nakon kojega je vozač pobjegao s mjesta nesreće na križanju ulica Pico i Figueroa, 10. studenog. Pronašli smo napušteno vozilo, limuzina La Salle iz '39. Registriran je na Meksikanca Luisa Cruza, četrdesetdvođodišnjaka, iz Alta Loma Viste 1349 u Južnoj Pasadeni. Cruz je dvostruki posjetitelj zatvora Folsom, oba puta zbog pljačke. On je odavno nestao, a njegova žena tvrdi da je La Salle ukraden u rujnu. Kaže da ga je ukrao Cruzov bratić Armando Villareal, tridesetdevetogodišnjak, koji je također nestao. Harry Sears i ja smo obavili početna ispitivanja, i očevici kažu da su u autu bila dva Meksikanca. Imaš li još nešto, Harry?" Široki, neuredni muškarac je ustao i okrenuo se prema publici. Nekoliko puta je progutao slinu, i onda zamucuo: "C-C-Cruzova žena se š-ševi sa b-b-bratićem. K-k-krađa auta nikad nije p-prijavljena, a susjedi k-kažu da žena ž-ž-želi da bratić prekrši uvjetnu, kako C-C--Cruz ne bi saznao za njih." 55 Harry Sears je naglo sjeo. Millard mu se nasmiješio i re-kao: "Hvala, partneru. Gospodo, Cruz i Villareal su sad prekršili uvjetni otpust i postali bjegunci. Za njima su izdane tjeralice i sve patrole su obaviještene o tome. A evo i poante: obojica su cugeri, sa stotinama zajedničkih pijanki. Pijani vozači koji pobjegnu s mjesta nesreće su prokleta napast, pa hajde da ih ulovimo. Kapetane?" Tiernev je ustao i viknuo: "Razlaz!" Murjaci su me preplavili, pružajući ruke i tapšući me po ramenima i ispod brade. Upijao sam to dok se dvorana nije ispraznila i Ellis Loew prišao, igrajući se Phi Beta Kapa16 ključem koji je visio na prsluku.

"Nisi trebao ući u tučnjavu s njim", rekao je, vrteći ključ. "Bio si u prednosti kod sva tri suca." Izdržao sam tužiteljev pogled. "Prijedlog 5 je prošao, g. Loew." "Da, prošao je. Ali neki tvoji dobročinitelji su izgubili novac. Ovdje igraj pametnije, pozornice. Nemoj upropastiti ovu priliku kao što si učinio s borbom." "Jesi li spreman, prizemljeni?" Blanchardov glas me spasio. Otišao sam s njim da ne bih već tada i tamo sve upropastio. Išli smo na jug u Blanchardovu civilnom autu, Ford Coupeu iz '40., s nedopuštenom radiostanicom ispod instrument ploče. Lee je brbljao o poslu dok sam ja kroz prozor gledao ulične prizore L.A.-a. "... uglavnom lovimo tražene osobe, ali ponekad moramo pronaći ključnog svjedoka za Loewa. Ne prečesto - obično je Fritzie Vogel njegov potrčko, s Billom Koenigom kao gorilom. Seronje, obojica. Bilo kako bilo, imamo i mirnijih razdoblja, a od nas se očekuje da obilazimo druge postaje i provjerimo njihove najvažnije tjeralice u okružnim sudovima. Svaka policijska postaja ima po dva čovjeka na tjeralicama, ali oni provode vrijeme hvatajući cinkaroše, pa bismo mi trebali pomoći. Ponekad, kao danas, čuješ nešto u sažetku krivičnih djela ili nađeš nešto važno izvješeno na oglasnoj ploči. Kad postane zaista mrtvo, možeš pomagati oko izvještaja fiškalima 16 Bratstvo najboljih studenata. 56 u tužilaštvu. Tri dolara po komadu, običan sitniš. Prava lova je na pljenidbama 17. Ja dobivam svoje liste dužnika od Dodge salona H.J. Carusa i Oldsa 18 braće Yeakel, sve same crnčuge koje kreditni agenti nemaju muda pritisnuti. Imaš li pitanja, partneru?" Odupro sam se porivu da pitam, Zašto ne ševiš Kay Lake? i Kad smo već kod toga, koja je njezina životna priča? "Da. Zašto si prestao boksati i prešao u policiju? I nemoj mi reći da je to zato što je tvoja mlađa sestra nestala i jer ti lovljenje kriminalaca daje osjećaj reda. čuo sam to već dvaput, i ne vjerujem u to." Lee je držao pogled na prometu. "Imaš li ti sestara? Mlađih rođaka do kojih ti je zaista stalo?" Odmahnuo sam glavom. "Moja obitelj je mrtva." "I Laurie je mrtva. Shvatio sam to u petnaestoj godini. Mama i tata su trošili novac na letke i detektive, ali ja sam znao daje ubijena. Zamišljao sam je kako odrasta, postaje kraljica mature, odlikašica, ima svoju obitelj. To me boljelo ko vrug, pa sam je počeo zamišljati u obrnutom svjetlu. Znaš, kao kurvicu. To je bilo utješno, ali sam se osjećao kao da serem po njoj." Rekao sam: "čuj, žao mi je." Lee me lagano gurnuo laktom. "Ne mora ti biti, jer si u pravu. Prestao sam boksati i postao murjak jer me pritisnuo Benny Siegel. Otkupio je moj ugovor i otjerao mog agenta, i obećao mi meč s Joeom Luisom ako dva puta namjerno izgubim za njega Odbio sam i postao policajac jer se gangsteri židovi drže pravila da ne ubijaju policajce. Usrao sam se od straha da će me svejedno ubiti, a kad sam čuo da su pljačkaši Boulevard-Citizens banke uzeli i dio njegova novca, pritisnuo sam doušnike sve dok mi

nisu kao na tanjuru dali Bobbyja de Witta. Obavijest sam prvo dao Bennju. Njegov čovjek broj dva ga je odgovorio od ubojstva, pa sam sve iznio hollywoodskim detektivima. Benny mi je sad prijatelj. Stalno mi daje informacije koji će konj pobijediti. Sljedeće pitanje?" Odlučio sam da ne navaljujem s pitanjima o Kay. Pogledvši na cestu, opazio sam da je centar grada zamijenjen blokovima malih, 17 Zapljena automobila kupljenog na kredit, kad kupac ne otplaćuje rate. 18 Marke američkih automobila. 57 neurednih kućica. Priča o Bugsyju Siegelu ostala je sa mnom; nastavljao sam s njom kad je Lee usporio i zaustavio se uz pločnik. "Koji je vrug", izletjelo mi je. Lee je rekao: "Ovo je radi mog osobnog zadovoljstva. Sjećaš se silovatelja djece sa sažetka krivičnih djela?" "Naravno." "Tiernev je rekao da su u Highland Parku neriješena četiri slučaja sodomije, zar ne?" "Tako je." "I spomenuo je dopis o silovateljnim poznanicima?" "Točno. Što—" "Bucky, ja sam pročitao taj dopis i prepoznao sam ime tipa koji prodaje ukradenu robu - Bruno Albanese. On posluje oko meksičkog restorana u Highland Parku. Nazvao sam detektive iz postaje Highland Park i dobio adrese gdje su se napadi odigrali, od kojih su dvije u blizini mjesta gdje se on zadržava. Ovo je njegova kuća, u Odjelu informacija kažu da ima hrpu neplaćenih prometnih kazni, a izdani su i sudski nalozi za njegovo uhićenje. Hoćeš li da ti nacrtam ostatak?" Izašao sam iz auta i prešao preko zakorovljenog travnjaka posutog psećim izmetom. Lee me sustigao kod verande i pozvonio; iz kuće se začuo bijesan lavež. Vrata su se otvorila, zadržana lancem. Lavež je prerastao u grmljavinu; kroz otvor sam spazio zapuštenu ženu. Viknuo sam: "Policija!" a Lee je ubacio nogu između vrata i dovratka. Ja sam zavukao ruku i otkvačio lanac. Lee je gurnuo vrata, a kad su se

otvorila žena je istrčala na verandu. Zakoračio sam u kuću, pitajući se gdje je pas. Pogledom sam pretraživao ofucanu dnevnu sobu, kad je na mene skočio veliki smeđi mastif, širom otvorenih čeljusti. Petljao sam oko pištolja, a zvijer me počela lizati po licu. Pasje odmarao prednje šape na mojim ramenima, i stajali smo tako kao da ćemo zaplesati. Veliki jezik me krenuo polizati, a žena je povikala: "Budi dobar, Hacksaw! Budi dobar!" Uhvatio sam psa za noge i spustio ih na pod, a on je odmah usmjerio pažnju na moje prepone. Lee je razgovarao s neurednom ženskom, pokazujući joj seriju fotografija kriminalaca. Ona je odmahivala glavom, s rukama na bokovima; slika i prilika nervoznog građanina. S Hacksawom za petama, pridružio sam im se. Lee reče: "Gđo Albanese, ovo je moj pretpostavljeni. Hoćete li mi reći to što ste upravo rekli meni?" Zapuštena je žena tresla rukama, a Hacksaw je ispitivao Leeja i njegove prepone. "Gdje vam je muž, gospođo? Nemamo cijeli dan." "Rekla sam njemu, a reći ću i vama. Bruno je platio svoj dug društvu! Ne druži se s kriminalcima, i ne znam nikakvog Colemana ili kako se već zove! On je poslovan čovjek! Njegov socijalni radnik mu je zabranio da se mota oko onog meksičkog lokala prije dva tjedna, i ne znam gdje je sad! Hacksaw, budi dobar!" Pogledao sam u pravog pretpostavljenog, koji je teturavo plesao sa psom stokilašem. "Gospođo, vaš muž je poznati prodavač ukradene robe, s otvorenim naložima za uhićenje zbog prometnih prekršaja. U autu imam popis vruće robe i ako mi ne kažete gdje je on, okrenut ću vam kuću naglavce dok ne nađem nešto ukradeno. Tada ću vas uhapsiti zbog primanja ukradenih predmeta. Što ćemo onda?" žena je udarala rukama o svoje noge. Lee se uspio othrvati i spustiti psa na sve četiri, i rekao: "Neki ljudi ne reagiraju na ljubaznost. Gospođo Albanese, znate li stoje ruski rulet?" žena se durila: "Nisam ja glupa, a Bruno je platio svoj dug društvu!" Lee je izvadio odrezanu .38-icu, zataknutu za pojas na leđima, provjerio bubnjić i trzajem ga zatvorio. "U revolveru je jedan metak. Osjećaš li se sretno, Hacksaw?" Hacksaw je odgovorio "vau". žena je rekla: "Ne biste se usudili." Lee je stavio revolver psu na sljepoočnicu i povukao okidač. Kokot je udario u praznu komoru; žena je zinula i počela blijedjeti. Lee je rekao: "Još pet komada. Pripremi se za pseći raj, Hacksaw." Lee je povukao okidač po drugi put. Suzdržao sam se da ne puknem od smijeha kad je kokot ponovno škljocnuo, a Hacksaw lizao jaja dosađujući se. Gđa Albanese je zdušno molila zatvorenih očiju. Lee je rekao: "Vrijeme je da odeš pred stvoritelja, psiću", a žena je ispalila: "Ne, ne, ne, ne! Bruno konobari u baru u Silverlakeu! Bar Buena Vista u ulici Vendome! Molim vas, ostavite moje dijete!"

59 Lee mi je pokazao prazan revolver. Vratili smo se do auta dok je iza nas odjekivao veseli lavež Hacksawa. Smijao sam se cijelim putem do Silverlakea. Bar s roštiljem Buena Vista imao je oblik španjolskog ranca -bijelo oličene zidove od nepečene cigle, i tornjeve okićene božičnim ukrasima šest tjedana prije praznika. Unutrašnjost je bila super, sve u tamnom drvu. Preko puta ulaza bio je dugačak hrastov šank, za kojim je stajao muškarac i brisao čaše. Lee mu je pokazao značku, i rekao: "Bruno Albanese?" Muškarac je pokazao prema dnu restorana, spuštajući pogled. Stražnji dio lokala bio je uzak, sa separeima od skaja i prigušenom rasvjetom. Zvuk proždrljivog žderanja odveo nas je do zadnjeg separea -jedinog zauzetog. Mršav, tamnopot muškarac bio je nagnut nad tanjurom, do vrha natrpanim grahom, chilijem i pečenim jajima, trpajući klopu u sebe kao da mu je to posljednji obrok u životu. Lee je lupio po stolu. "Policija. Jesi li ti Bruno Albanese?" čovjek je digao pogled i rekao: "Tko, ja?" Lee se uvukao u separe i pokazao na vjersku tapiseriju na zidu. "Ne, klinac u jaslicama. Obavimo to na brzinu, da te ne moram gledati kako jedeš. Za tobom su otvorene tjeralice, ali meni i mom partneru se sviđa tvoj pas, pa te nećemo uhapsiti. Zar to nije lijepo od nas?" Bruno Albanese se podignuo, pa rekao: "Hoćeš reći da vam trebaju informacije." Lee je rekao: "Pametan mali", i položio na stol seriju Mavnar-dovih policijskih fotografija. "On voli nataknuti male dječake. Znamo da robu prodaje tebi, ali nas nije briga. Gdje je on?" Albanese je pogledao fotografije i podignuo. "Nikad nisam vidio ovog tipa. Netko vas je pogrešno uputio." Lee me je pogledao i uzdahnuo. Rekao je: "Neki ljudi ne reagiraju na ljubaznost", zgrabio Bruna Albanesea za vrat i nabio mu glavu u tanjur s kašom. Brunu je masa ulazila na usta, nos i oči, mahao je rukama i udarao nogama ispod stola. Lee gaje držao tako, i naricao: "Bruno Albanese je bio dobar čovjek, dobar muž i dobar otac svom sinu Hacksawu. Nije baš surađivao s policijom, ali tko može očekivati

savršenstvo? Partneru, znaš li razlog zašto bih poštedito ovog seronju?" 60 Albanese je ispuštao grgljajuće zvukove, a krv je curila po pečenim jajima. "Imaj milosti", rekoh. "čak i preprodavači imaju pravo na bolju posljednju večeru." "Lijepo rečeno", rekao je Lee i oslobodio Albaneseovu glavu. Sav krvav digao je glavu i lovio zrak, brišući s lica kompletnu meksičku kuharicu. Kad je došao do zraka, propiskutao je: "Zgrada Ver-sailles na križanju Šeste i Saint Andrews, stan 803, i molim vas nemojte me obilježiti kao cinkaroša." Lee je rekao: "Dobar tek, Bruno"; ja sam rekao: "Dobar si ti." Istrčali smo iz restorana i odjurili do Šeste i Saint Andrews. Poštanski sandučić u predvorju zgarde Versailles govorio je da je Mavnard Coleman u stanu 803. Odvezli smo se dizalom do osmog kata i pozvonili. Stavio sam uho na vrata, ali ništa nisam čuo. Lee je izvadio iz džepa kolut s nanizanim ključevima i gurao ih u bravu dok nije pogodio, a brava popustila uz oštar škljocaj. Ušli smo u vruću, mračnu malu prostoriju. Lee je uključio svjetlo koje je sa stropa obasjalo sklopivi krevet prekriven plišanim životinjama - medvjedićima, pandama i tigrovima. Stan je zaudarao po znoju i nekom medicinskom mirisu koji nisam mogao odrediti. Namrgodio sam se, a Lee je pogodio umjesto mene. "Vazelin s kor-tizonom. Homići to koriste za podmazivanje. Mislio sam osobno predati Maynarda kapetanu Jacku, ali sad ću ga prvo prepustiti Vo-gelu i Koenigu." Prišao sam krevetu i proučio životinjice; sve su imale uvojke meke dječje kose zalijepljene između nogu. Drhteći, pogledao sam Leeja. Bio je blijed, izmijenjenih crta lica od facijalnih tikova. Oči su nam se srele, i u tišini smo napustili sobu i spustili se dizalom. Na pločniku rekoh: "Što sad?" Njegov glas je drhtao. "Nađi govornicu i nazovi Odjel za motorna vozila. Daj im Maynardov pseudonim i ovu adresu i pitaj jesu li obradili koju kaznu za pogrešno parkiranje u posljednjih mjesec dana. Ako jesu, uzmi opis vozila i broj pločica. Naći ćemo se kod auta." Otrčao sam do ugla, našao javnu govornicu i nazvao policijske informacije Odjela za motorna vozila. Službenik se javio: "Tko ima zahtjev?" 61 "Policajac Bleichert, LAPD značka 1611. Trebam informaciju o kupnji auta, Maynard Coleman ili Coleman Maynard, 643 Južni Saint Andrews, L.A. Vjerojatno nedavno." "Razumio - pričekajte minutu." čekao sam s notesom i olovkom u ruci, razmišljajući o plišanim životinjama. Dobrih pet minuta kasnije prenelo me: "Pozornice, potvrdno." "Pucaj." "Limuzina De Soto iz 1938., tamnozeleno boje, pločice B kao beba, V kao Victor, 1-4-3-2. Ponavljam, B kao beba ___"

Zapisao sam, spustio slušalicu i otrčao nazad do auta. Lee je proučavao kartu L.A.-a i zapisivao bilješke. "Imamo ga", rekao sam. Lee je zatvorio kartu. "Pretpostavljam da on operira oko škola. U blizini mjesta događaja u Highland Parku ima osnovnih škola, a u ovom području ih ima šest-sedam. Javio sam radijem što smo saznali u postaje Hollywood i Wilshire. Patrolna kola će obići škole i razglasiti sve o Mavnardu. Što kaže Odjel za motorna vozila?" Pokazao sam na notes. Lee je uzeo mikrofona i pritisnuo taster za govor. Začulo se krčanje, a zatim je radiopostaja utihnula. "Jebi ga, krenimo", reče Lee. Kružili smo oko osnovnih škola na terenu postaja Hollywood i Wilshire. Lee je vozio, a ja sam snimao pločnike i školska igrališta tražeći zeleni De Soto i tipove koji se vrzmaju tuda. Jednom smo stali kod policijskog telefona, otkud je Lee javio postajama Holly-wood i Wilshire novosti iz Odjela za motorna vozila, i dobio uvjerenja da će vijest biti prenesena svakoj autopatroli, svakoj smjeni. Tijekom tih sati jedva da smo progovorili koju riječ. Lee je držao volan tako čvrsto da su mu zglobovi pobijeljeli, gmižući sporim trakom. Izraz lica bi promijenio jedino kad bismo stali da provjerimo djecu u igri. Tad bi mu se zamaglile oči i drhtale ruke, i nisam znao hoće li zaplakati ili eksplodirati. Ali on je samo zurio, a činilo se da ga je jednostavna radnja uključivanja u promet smirivala. Izgledalo je kao da točno zna kako daleko može otići kao čovjek, prije nego što se vrati strogo policijskom poslu. 62 Nedugo nakon 15.00 kretali smo se Van Nessom, kako bismo obišli osnovnu školu. Prolazili smo pored Polarne dvorane, samo blok prije škole, kad smo se mimoišli sa zelenim De Sotom BV 1432 koji je skrenuo na parkiralište ispred klizališta. Rekoh: "Imamo ga. Polarna dvorana." Lee je polukružno okrenuo i popeo se na rubnjak točno preko puta parkirališta. Mavnard je zaključavao De Soto, mjerkajući skupinu djece koja su skakutala prema ulazu, s klizaljicama prebačenima preko ramena. "Idemo", rekao sam. Lee reče: "Sredi ga ti, ja bih mogao izgubiti kontrolu. Pazi da djeca ne budu u blizini, a ako pokuša nešto

sumnjivo, ubij ga." Samostalna uhićenja u civilki bila su strogo protiv propisa. "Ti si lud. To je—"
Lee me izgurao kroz vrata. "Ulovi ga, k vragu! Ovo su Tjeralice, a ne jebena učionica! Ulovi ga!"
Pretrčao sam Van Ness do parkirališta, stigavši na vrijeme da vidim kako ulazi u Polarnu dvoranu
usred velike skupine djece. Od-sprintao sam do vrata i otvorio ih, govoreći sam sebi da idem mirno
i polako. Zapljusnuo me hladan zrak; jarko svjetlo koje se odbijalo od ledene plohe zasljepljivalo
me. Zaklonivši ih, gledao sam oko sebe i vidio fjordove od prešanog kartona i štand s hranom u
obliku iglua. Na ledu je bilo samo nekoliko klinaca, a jedna skupina je zadivljeno uzdisala ored
ogromnim, prepariranim bijelim medvjedom koji je na stražnjim nogama stajao kraj stražnjeg
izlaza. Nije bilo ni jedne odrasle osobe. Tada mi je sinulo; pogledaj u muški WC. Znak me vodio u
podrum. Bio sam na pola puta, kad se Maynard počeo uspinjati, držeći u ruci mala malog plišanog
zečića. Zadah sobe 803 se vratio; u trenu kad je trebao proći kraj mene, rekao sam: "Policija,
uhapšen si", i izvukao svoju .38-icu. Silovatelj je brzo podigao ruke, a zec je odletio u zrak. Gurnuo
sam ga na zid, pretražio ga i vezao mu ruke iza leđa. Krv mi je udarala u glavu dok sam ga gurao
uza stepenice. Osjetio sam kako me nešto udara po hlačama. "Pusti mog tatu na miru! Pusti mi tatu
na miru!" 63 Napadač je bio dječčić u kratkim hlačicama i mornarskoj majici. Trebalo mi je pola
sekunde da shvatim da je to silovatelj sin -sličnost je bila potpuna. Dječak mi se zakvačio za
pojas i neprestano tulio: "Pusti mog tatu na miru." Otac je tulio da mu dam vremena da se oprost
sinom i nađe dadilju. Nastavio sam se penjati uza stepenice i kroz Polarnu dvoranu, s pištoljem
uperenim u silovateljevu glavu, gurajući ga naprijed drugom rukom, vukući za sobom klinca koji je
urlao i udarao iz sve snage. Stvorila se gužva; vikao sam "Policija!" sve dok se nisu razmakli i
oslobodili mi put k izlazu. Neki starija mi je otvorio vrata, mrmljajući: "Hej, zar ti nisi Bucky
Bleichert?" "Zgrabi maloga i pozovi odgojiteljicu"; tornado junior mi je skinut s leđa. Opazio sam
Leejev Ford na parkiralištu, gurao May-narda cijelim putem i ugurao ga na stražnje sjedalo. Lee je
legao na sirenu i krenuo uz škripu guma; silovatelj je mrmljao nešto o Isusu. Pitao sam se zašto
zvuk sirene nije mogao odagnati dječakove uzvike za tatom. Iskricali smo Mavnarda u zatvoru suda,
a Lee je nazvao Fritza Vogela u Središnji i javio mu da je silovatelj pritvoren i spreman za
ispitivanje u vezi s provalama na Bunker Hillu. Uslijedio je povratak u Gradsku vijećnicu, obavijest
detektivima Highland Parka o May-nardovu uhićenju i poziv maloljetničkom u Hollywoodu da
smirim savjest. Odgojiteljica s kojom sam razgovarao rekla mi je da je Billy Mavnard kod njih, te
da čeka da po njega dođe majka, bivša žena Colemana Mavnarda,

konobarica šest puta kažnjavana zbog prostitucije. Još uvijek je cvilio za tatom. Spustio sam
slušalicu, žaleći što sam nazvao. Slijedila su tri sata pisanja izvještaja. Napisao sam izvještaj o
uhićenju; Lee gaje otipkao, izbjegavajući spomenuti našu provalu u stan Colemana Mavnarda. Ellis
Loew se vrzmao oko odjeljka dok smo radili, mrmljajući: "Izvršno hapšenje" i "Uništiti ću ih na
sudu s pričom o klincu." Završili smo s papirologijom u 19.00. Lee je u zraku nacrtao kvačicu i
rekao: "Još jedna rečka za Laurie Blanchard. Gladan, partneru?" 64 _____ Ustao sam i protegnuo
se, a hrana se odjednom činila odličnom idejom. Tada sam spazio Fritza Vogela i Billa Koeniga
kako se približavaju odjeljku. Lee je šapnuo: "Budi fin, dobri su s Loewom." Iz blizine, dvojac je
izgledao poput oronulih bjegunaca iz srednje linije L.A. Ovnova19. Vogel je bio visok i debeo, s
ogromnom plosnatom glavom koja je rasla direktno iz ovratnika na njegovoj košulji i najbljedim
plavim očima koje sam vidio. Koenig je bio naprosto ogroman, nadvisujući mojih 190 za desetak
centimetara, s tijelom ragbijaša koje se tek počelo opuštati. Imao je širok, spljošten nos, klempave
uši, iskrivljenu vilicu i male okrhnutе zube. Izgledao je glupo, Vogel lukavo, a obojica su se doimali
opako. Koenig se cerekao. "Priznao je. Blud s klincima i krađe. Fritzie kaže da ćemo svi biti
pohvaljeni." Ispružio je ruku. "Dobro si se borio, plavi." Prihvatio sam veliku ruku, opazivši svježu
krv na desnom rukavu Koenigove košulje. "Hvala, narednice", rekao sam, i pružio ruku prema
Fritzu Vogelju. Prihvatio ju je na trenutak, probo me ledenim, bijesnim pogledom i ispustio je kao da
je vruće govno. Lee me je potapšao po ramenu. "Bucky je super. Pamet i cojo-nes20. Jeste li rekli
Ellisu za priznanje?" Vogel je odgovorio: "On je Ellis samo za poručnike i iznad toga." Lee se
nasmijao. "Ja sam privilegirani. Osim toga, ti ga zoveš Cifutom i židovčićem iza leđa, pa ti ne treba

biti važno." Vogel je pocrvenio, a Koenig je gledao oko sebe otvorenih usta. Kad se okrenuo, opazio sam krvave točkice na njegovoj košulji. Vogel reče: "Idemo Billy." Koenig gaje poslušno slijedio u dvoranu. "Budi fin, ha?" Lee slegne ramenima. "Seronje. Da nisu policajci, bili bi u Atascaderu 21. Radi kako ti kažem, ne kako ja radim. Mene se boje, a ti si ovdje samo početnik." Razbijao sam glavu tražeći dovtljiv odgovor. Uto je Harry Sears pomolio glavu kroz vrata, izgledajući dvostruko smotaniji nego ujutro. 19 Poznata ekipa američke nogometne lige. 20 Muda. 21 Bolnica za duševne bolesti, ludnica. 65 "čuo sam nešto što mislim da bi ti trebao znati, Lee." Riječi su bile izgovorene bez trunke mucanja, a u njegovu sam dahu osjetio alkohol. "Pucaj", rekao je Lee. Sears reče: "Bio sam u okružnom uredu za uvjetni otpust, i čuo od supervizora da je Bobby de Witt upravo pomilovan. Bit će uvjetno pušten polovicom siječnja. Mislio sam da bi trebao znati." Sears mi je kimnuo i otišao. Pogledao sam u Leeja, koji se trzao isto kao u sobi 803 u Versaillesu. Rekoh: "Partneru—" Lee se uspio nasmiješiti. "Mogli bismo nešto poklopiti. Kay sprema teleće pečenje i rekla je da te dovedem kući." Pošao sam s njim zbog žene, i bio zapanjen izgledom stana; moderne bež art deco kuće pola kilometra udaljene od Sunset Stripa. Ulazeći unutra, Lee reče: "Ne spominji de Witta, Kay će se uzrujati." Kimnuo sam i ušao u dnevnu sobu kao iz filma. Lamperija je bila od poliranog mahagonija, namještaj je bio u danskom modernom stilu - sjajno svijetlo drvo u šest-sedam nijansi. Poster na zidu predstavljali su slavne umjetnike dvadesetog stoljeća, a tepisi su bili istkani modernističkim slikama, neboderima što strše iz oblaka ili visokim drvećem u šumi ili tornjevima neke njemačke ekspresionističke tvornice. Blagovaonica se naslanjala na dnevnu sobu, a na stolu je stajalo svježije cvijeće i podgrijavane zdjele iz kojih se širio miris dobrog jela. Rekoh: "Nije loše za murjačku plaću. Uzimaš mito, partneru?" Lee se nasmijao. "Zaliha od boksanja. Hej, mala, jesi li tu?" Kay Lake je došla iz kuhinje, odjevena u cvjetnu haljinu koja se slagala s tulipanima na stolu. Primila me za ruku i rekla: "Zdravo, Dwight." Osjećao sam se kao odrpani klinac koji je upao na naturalnu večer. * "Zdravo, Kay." Sa stiskom je ispustila moju ruku, okončavši tako najduže rukovanje u povijesti. "Ti i Leland partneri.

Dode ti da počneš vjerovati u bajke, žarne?" Pogledom sam tražio Leeja, ali on je nestao. "Ne, ja sam realan tip." 66 "Ja nisam." "To se vidi." "Dosta mi je realnosti za cijeli život." "Znam." "Tko ti je rekao?" "L.A.HeraldExpress." Kay se nasmijala. "Znači ipak si čitao moje isječke iz novina. Jesi li došao do kakvih zaključaka?" "Jesam. Bajke se ne ostvaruju." Kay je namignula kao Lee; imao sam osjećaj da gaje ona tome naučila. "Zato ih moraš pretvoriti u stvarnost. Leland! Večera!" Lee se opet pojavio i sjeli smo za stol. Kay je otvorila bocu šampanjca i natočila. Kad su nam čaše bile pune, rekla je: "Za bajke." Popili smo, Kay je ponovno natočila, a Lee rekao: "Za izdavanje obveznica B". Druga doza mjehurića škakljala me po nosu i tjerala me na smijeh. Nazdravio sam: "Za BlanchardBleichert revanš u Polo Groundsu, s više publike nego na Louisu i Schmelingu." Lee reče: "Za drugu pobjedu Blancharda." Kay reče: "Za neriješeno, i bez krvi." Popili smo cijelu bocu, i Kay je iz kuhinje donijela drugu i otvorila je, ispucavši čep Leeju u prsa. Kad su čaše bile pune, počela me udarati cuga, i promrmljao sam: "Za nas." Lee i Kay su me gledali kao u usporenom filmu. Opazio sam da su nam slobodne ruke naslonjene na stol jedna do druge. Kay je primijetila da sam opazio i namignula, a Lee reče: "Evo gdje sam naučio kako se to radi." Ruke su nam se spojile u neku vrstu trojstva i jednoglasno smo nazdravili: "Za nas." Protivnici, zatim partneri, pa prijatelji. A s prijateljstvom došla je i Kay. Nikad nije stala između nas, ali je stalno popunjavala onaj dio naših života izvan policije stilom i ljepotom. U jesen '46. svuda smo išli zajedno. Kad smo išli u kino, Kay je sjedila između nas i hvatala obojicu za ruku za vrijeme jezivih scena. Kad smo petkom odlazili u Malibu na svirku velikog orkestra, naizmjenice je plesala s obojicom, i uvijek bacala novčić da vidi kome pripada posljednja laganica. Lee nikad nije pokazao ni trunku ljubo 67 more, a njezina zavodljivost se stišala do tihog ključanja. Bila je tu svaki put kad bi nam se ramena dotaknula, svaki put kad bi jednako reagirali na reklamu na radiju ili smiješni plakat ili njegove riječi, i oči nam se trenutno srele. Što se više stišavala, znao sam da je Kay bila sve dostupnija - i sve sam je više želio. Ali ništa nisam poduzeo, ne zato što bi to uništilo moje partnerstvo s Leejem, nego zato što bi poremetilo savršenstvo nas troje. Nakon odrađenih smjena na dužnosti Lee i ja

bismo otišli u kuću i našli Kay kako čita i podcrtava odlomke žutim markerom. Ona bi skuhala večeru za nas troje, a ponekad bi se Lee otišao provozati motociklom po Mullholandu. Tada smo razgovarali. Uvijek smo izbjegavali razgovor o Leeju, kao da bi razgovor o ružnom središtu naše trojke bez njegove prisutnosti bio prevara. Kay je pričala o šest godina fakulteta i dvije diplome koje je Lee financirao svojom zalihom od boksa, i kako je njezin posao učiteljice na zamjeni savršen za "prekvalificiranog diletanta" kakvim je postala. Ja sam pričao o odrastanju kao Švabo u Lincoln Heightsu. Nikad nismo razgovarali o mom otkucavanju za Odjel za strance ili njezinu životu s Bobbjem de Wittom. Oboje smo osjećali glavne crte priče onog drugog, ali nismo željeli znati detalje. Ja sam tu bio u prednosti: braća Ashida i Sam Murakami su odavno mrtvi, a Bobbja de Witt dijeli samo mjesec dana od uvjetnog puštanja - i mogao sam osjetiti da se Kay boji njegova povratka. Ako je Lee bio preplašen, nikad to nije pokazao, nakon što mu je Harry Sears javio vijest, i nikad ga nije omelo za vrijeme najboljih trenutaka zajedno - onih provedenih radeći u Tjeralicama. Te sam jeseni naučio što je u stvari policijski posao, a Lee je bio moj učitelj. Od polovice studenog do Nove godine uhvatili smo ukupno jedanaest teških zločinaca, osamnaest prometnih prekršitelja i trojicu koji su prekršili uvjetni otpust. Pretraživanje sumnjivih zgubidana donijelo nam je još šest uhićenja, sve vezano uz drogu. Radili smo po direktnim naredbama Ellisa Loewa, izvještaju o počinjenim krivičnim djelima i staničnim tračevima propuštenim kroz filter Leejevih instinkata. Njegove metode su ponekad bile oprezne i zaobilazne a ponekad brutalne, ali uvijek je bio nježan s djecom, i kad bi primijenio silu da dođe do informacija bilo je to zato što je to bio jedini način da se dođe do rezultata. 68 Tako smo postali istražna ekipa "dobar momak-loš momak"; g. Vatra je imao crni šešir, g. Led bijeli. Naša boksačka reputacija dala nam je dodatno poštovanje na ulici. Kad bi Lee počeo šamarati zbog informacija, a ja se zauzimao za išamaranoga, to bi nam donijelo što smo željeli.

Partnerstvo nije bilo savršeno. Kad smo radili smjene od dvadeset četiri sata, Lee bi pretresao narkiče tražeći Benzodrin tablete i gutao ih punu šaku kako bi ostao budan. Tada bi svaki pretreseni crnac postao "čokoladni", svaki bijelac "seronja", svaki Meksikanac "Pancho". Sva njegova sirovost izašla bi na vidjelo uništavajući svu onu dobrotu, a dva puta sam ga morao ozbiljno zauzdavati kad se previše uživio u ulogu crnog šešira. Ali to je bila mala cijena prema onome što sam mogao naučiti. Pod Leejevim tutorstvom brzo sam postao dobar, i nisam bio jedini koji je to znao. Iako je izgubio petsto dolara kladeći se na mene, El-lis Loew se odmrznuo kad smo Lee i ja priveli niz zločinaca koje je žarko želio osuditi. Fritz Vogel, koji me mrzio zbog toga što sam oteo mjesto u Tjeralicama njegovu sinu, nevoljko mu je priznao da sam superpolicijac. Začudo, moja lokalna slava potrajala je dovoljno dugo da mi donese dodatnu korist. Lee je bio omiljeni zapljenitelj H. J. Carusa, trgovca autima s poznatim radioreklamama, i kad je bilo malo posla tražili smo neplaćene aute po naseljima Watts i Compton. Kad bismo kojeg pronašli, Lee bi razbio staklo na vozačevoj strani i zapalio auto spajanjem žica dok bih ja čuvao stražu. Tada bismo odvezli konvoj od dva auta na Carusov parking na Figueroi, a H. J. bi nam uvalio svakom po dvadeseticu. Brbljali bismo s njim o murjacima i lopovima i o boksu, a kasnije bi nam dao bocu dobrog burbona, koju je Lee uvijek davao Harrvju Searsu kako bi ga podmazao da dobijemo dobre informacije iz Umorstava. Ponekad fino s H. J.-em srijedom išli u dvoranu Olympic gledali borbe. Imao je posebno projektiranu ložu uz ring, koja nas je štitila kad bi Meksikanci iz gornjih redova dvorane bacali novčiće i pivske čaše pune pišaline na ring, a Jimmy Lennon nas je predstavljao u najavama prije borbi. Povremeno je do lože došao Benny Siegel i on i Lee bi odlazili razgovarati. Lee se uvijek vratio pomalo preplašen: čovjek kome se jednom odupro bio je najmoćniji gangster na Zapadnoj obali, poznat kao osvetoljubiv i vrlo eksplozivan. Ali Lee je 69 uglavnom dobivao informacije o utrkama, a konji koje bi Siegel naveo uglavnom su pobjeđivali. Tako je prošla jesen. Moj stari je za Božić dobio izlaz iz doma, pa sam ga doveo u kuću na večeru. Prilično dobro se oporavio od kapi, ali još uvijek se nije sjećao engleskog, nego je brbljao na njemačkom. Kay gaje nahranila puretinom i guskom, a Lee je slušao njegove švapske monologe cijelu noć, ubacujući "Reci im, stari" i "Ludo, čovječe" svaki put kad bi stao da uzme zraka. Kad sam ga odveo nazad u dom, pokazao mi je znak 'odjebi' i

uspio ući vlastitim snagama. Na Staru godinu odvezli smo se do Balboa Islanda slušati Stana Kentona i njegov orkestar. Uplesali smo u 1947., veseli od šampanjca, i Kay je bacila novčić da vidi čiji je posljednji ples, a čiji prvi poljubac kad odzvoni ponoć. Lee je osvojio ples i gledao sam ih kako se vrte podijem uz "Perfidiju", osjećajući divljenje zbog načina na koji su mi promijenili život. Kad je nastupila ponoć, orkestar se raspalio, a ja nisam znao kako da to izvedem. Kay je riješila taj problem, poljubivši mi nježno usne i šapnuvši: "Volim te, Dwight". Neka debela žena me zgrabila i glasno cmoknula u obraz prije nego što sam mogao uzvratiti. Vraćali smo se kući autocestom uz obalu Tihog oceana, u rijeci slavjenika koji su pritiskali sirenu. Kad smo stigli do kuće moj auto nije htio upaliti, pa sam si napravio ležaj na kauču i odmah zaspao od previše cuge. Negdje pred jutro probudili su me čudni, prigušeni zvuči s druge strane zida. Načulio sam uši kako bih ih razaznao i čuo jecaje, a zatim Kay i njezin glas, nježniji i dublji nego što sam ga ikad čuo. Jecanje se pojačalo, prelazeći u plač. Pokrio sam se jastukom po glavi i natjerao se da zaspim. II'? Šesto poglavlje Drijemao sam tokom cijelog dosadnog izvještaja o krivičnim djelima 10. siječnja, trgnuvši se kad je kapetan Jack graknuo: "To je sve. Poručnik Millard, narednik Sears, narednik Blanchard i policajac Bleichert, javite se odmah u ured g. Loewa. Razlaz!" Otišao sam hodnikom do svetišta Ellisa Loewa. Lee, Rus Millard i Harry Sears su već bili tamo i šetkali oko Loewova stola, proučavajući hrpu jutarnjih Heralda. Lee je namignuo i pružio mi primjerak, otvoren na stranici s lokalnim vještima. Ugledao sam članak naslovljen "Okružni tužitelj Kriminalističkog odjela kandidira se za mjesto svog šefa na izborima republikanaca '48.?" pročitao tri odlomka puna hvale za Ellisa Loewa i njegovu brigu za građane Los Angelesa, i bacio novine na stol da ne povratim. Lee reče: "Evo i njega. Hej Ellis, krećeš u politiku? Reci 'Jedino čega se trebamo bojati je sam strah.' Da čujemo kako zvučiš." Leejeva imitacija Franklina D. Roosevelta izmamila je smijeh sa svih strana; čak se i Loew hihotao dok je dijelio kopije dosjea s 71 pričvršćenim policijskim fotografijama. "Ovdje je gospodin koga se svi trebamo bojati. Pročitajte dosje i saznajte zašto." čitao sam listu. U detalje je opisivana zločinačka karijera Ravmonda Douglasa Juniora Nasha, bijelca

rođenog 1908. u Tulsu, Oklahoma. Popis Nashovih kažnjavanja sezao je još u 1926., i uključivao zatvorske kazne u teksaskim kaznionicama zbog silovanja, oružane pljačke, nanošenja teških ozljeda i fizičkog napada. U Kali-forniji je protiv njega pokrenuto pet tužbi: tri zbog oružanih pljački na sjeveru u okrugu Oakland, i dvije 1944. u L.A.-u - silovanje prvog stupnja, i navođenje maloljetnika na krivično djelo. Dosje je završavao bilješkama Obavještajnog odjela policije San Francisca, koje su navodile da je Nash bio osumnjičen za tucet oružanih prepada u području Zaljeva i glasinama da je on '46. izvana pomagao pri pokušaju bijega iz Alcatraza. Na kraju, pogledao sam seriju slika napravljenih prilikom uhićenja. Junior Nash je izgledao kao tipični primjerak balegara iz Oklahome: dugačka koščata glava, tanke usne, sjajne oči i uši koje su mogle pripadati slonicu Dumbu. Bacio sam pogled na ostale. Loew je čitao o sebi u Herald, a Millard i Sears su s pokeraškim izrazima lica još uvijek čitali izvještaj. Lee reče: "Reci nam dobru vijest, Ellis. On je u L.A.-u i ponaša se bahato, zar ne?" Loew se igrao svojim ključem Phi Beta Kapa. "Imamo očevice daje opljačkao dvije trgovine na Leimert Parku tokom vikenda, tako da nije ušao u tjedni izvještaj. Prilikom druge pljačke pištoljem je izudarao staricu, koja je prije sat vremena umrla u bolnici Samari-tanac." Harry Sears je promucuo: "Poznati suradnici?" Loew je odmahnuo glavom. "Kapetan Tiernev je jutros razgovarao s policijom San Francisca. Kažu daje Nash tip vuka samotnjaka. čini se da je bio vrbovan za svoju ulogu u bijegu iz Alcatraza, ali to je iznimka. Ono što..." Russ Millard je digao ruku. "Postoji li zajednički nazivnik u Nashovim seksualnim prijestupima?" "Upravo dolazim na to", reče Loew. "čini se da Nash voli crnkinje, i to mlade, tinejdžerice. Sve tužiteljice zbog seksualnih prijestupa bile su obojene." Lee me pokrenuo prema vratima. "Mi idemo u Sveučilišnu postaju, i počet ćemo od izvještaja tamošnjih detektiva. Mislim da se 72 Nash skriva negdje u Leimert Parku. To je bijelo područje, ali čokoladnih ima od Manchestera prema jugu. Ima tamo puno mjesta za lov na komade." Millard i Sears su se spremili za pokret. Loew je otišao do Lee-ja i rekao: "Pokušaj da ga ne ubiješ, narednice. I te kako to

zaslužuje, ali svejedno pokušaj." Lee je pokazao svoj poznati demonski smiješak. "Pokušat ću, gospodine. Ali zato ga vi uništite na sudu. Birači vole tipove poput Juniora spržene, tako se noću osjećaju sigurno." Prvo smo otišli do Sveučilišne postaje. Šef smjene pokazao nam je izvještaj iz Odjela za pljačke, rekao nam da ne gubimo vrijeme pretražujući oko dviju trgovina, jer to već rade Millard i Sears koji su se usredotočili na dobivanje boljeg opisa Nashova auta, za koji se pretpostavlja da je bijela poslijeratna limuzina. Kapetan Jack je javio u Sveučilišnu vijesti o Nashu i njegovim seksualnim sklonostima, i tri policajca u civilu iz Poroka poslana su da provjere bordele u južnom dijelu grada specijalizirane za mlade, crne djevojčice. Postaje Newton Street i 77. ulica, koje su gotovo potpuno crnačke, poslat će noćne autopatrole u obilazak lokala i igrališta gdje se skuplja crnačka mladež, te tražiti Nasha i upozoravati djecu na oprez. Nismo mogli učiniti ništa osim kružiti područjem nadajući se da je Nash još u blizini, i obavijestiti Leejeve doušnike. Odlučili smo se na dugu turu Leimert Parkom, i krenuli. Glavna ulica tog područja bila je Cranshaw Boulevard. Široka, pružala se prema sjeveru do Wilshirea i jugu do Baldwin Hillsa, i bila očit primjer "poslijeratnog buma". Svaki blok od Jeffersona do Leimerta bio je obrubljen ruševinama nekad raskošnih zgrada koje su srušene, a pročelja zamijenjena velikim plakatima koji oglašavaju robne kuće, velike potrošačke centre, dječja igrališta i kinodvorane. Obećavali su završetak gradnje od Božića '47. pa do početka '49., i pomislio sam kako će 1950. ovaj dio L.A.-a biti neprepoznatljiv. Vozeći prema sjeveru prolazili smo pokraj praznih parcela, na kojima će se vjerojatno uskoro namnožiti kuće, zatim blok za blokom predratnih bungalova od nepečene cigle koji su se razlikovali samo po boji i stanju travnjaka pred kućom. Dalje na jug bilo je sve više starih kuća s drvenim okvirom, koje su postajale sve neurednije. 73 Na ulici nije bilo nikog sličnog Junioru Nashu, i svaki noviji model bijelog Sedana vozila je žena ili neka prosječna faca. Približavali smo se križanju Santa Barbare i Vermonta, kad je Lee prekinuo dugu šutnju. "Ova kružna vožnja je sranje. Vrijeme je da zatražim vraćanje usluga." Skrenuo je na benzinsku crpku, i otišao u govornicu, a ja sam ostao slušati pozive na radiostanici. Tako je prošlo desetak minuta kad se Lee vratio, blijed i znojnan. "Dobio sam obavijest. Moj doušnik kaže daje Nash s nekim komadom u gajbi blizu križanja Slauson-a i Hoovera." Isključio sam radio. "To je potpuno crno područje. Misliš—" "Mislim da krećemo."

Krenuli smo Vermontom prema Slausonu, a zatim na istok, prolazeći pokraj crkava uz cestu i salona za ravnanje kose, praznih parcela i bezimernih prodavaonica pića - samo s neonskim znakom na kojemu je u jedan sat popodne treptalo P-I-Ć-E. Skrećući desno u Hoover, Lee je usporio i snimao odmorišta pred ulazima. Prošli smo pokraj skupine od tri crnca i jednog starijeg bijelca, koji su ljenčarili na stepenicama pred posebno ofucanom rupčagom; opazio sam daje četvorka shvatila da smo murjaci. Lee reče: "Narkići. Nash se veže uz kmice, pa ćemo ih pretresti. Ako su nešto krivi, izvući ćemo iz njih njegovu adresu." Kimnuo sam. Lee je zaustavio auto nasred ceste. Izašli smo i prišli im; četvorka je nabila ruke u džepove i petljala nogama, ples koji kriminalci svuda izvode kod pretresa. Rekoh: "Policija. Poljubite zid, lijepo i polako." Zauzeli su pozu za pretres, ruku iznad glave, dlanova naslonjenih na zid, te nogu raširenih i udaljenih od zida. Lee je uzeo dvojicu zdesna; bijelac je promrmljao: "Što je -Blanchard?" "Začepi, seronjo", rekao je Lee i počeo ga pretraživati. Ja sam prvo prepipao crnca u sredini, prolazeći rukama po rukavima njegova sakoa, a zatim sam mu pretražio džepove. Lijevom rukom sam izvadio kutiju cigareta Lucky Strike i upaljač Zippo, a desnom hrpu cigareta s marihuanom. Rekao sam "trava" i srušio ih na pod, bacivši brz pogled na Leeja. Crnčuga u zoot odijelu pokraj njega posegao je za pojas; dok je izvlačio ruku vidio se odblesak svjetla od metala. Viknuo sam: "Partneru!" i izvadio 38icu. 74 Bijelac je zamahnuo na njega; Lee ga je iz blizine dvaput pogodio u lice. Zoot suiter je izvukao oštricu u trenu kad sam ispružio ruku s pištoljem. Opalio sam, on je ispustio nož, ulovio se za vrat, i srušio na zid. Okrećući se, opazio sam kmicu na kraju kako petlja po prednjem dijelu hlača. Pucao sam u njega tri puta; odletio je unazad. Tada začuh: "Bucky, lezi!" Pao sam na pod i naopačke vidio kako Lee i zadnji crnac potežu jedan na drugoga s metar udaljenosti. Lee ga je pokosio s tri hica, upravo kad je uspio nanišanići svojim sićušnim derringerom²². Srušio se mrtav, raznesene lubanje. Ustao sam, pogledao

četiri tijela i krvlju prekriven pločnik, te oteturio do rubnika i povraćao u kanal dok me nije zabolio prsni koš. čuo sam sirene kako se približavaju, prikvačio službenu značku na vanjsku stranu jakne i okrenuo se. Lee je leševima praznio džepove, bacajući noževe i "travu" na pločnik, dalje od lokvi krvi. Prišao je, a ja sam se nadao da će izvaliti neku dosjetku da me smiri, ali nije. Plakao je kao dijete. Ostatak popodneva prošao je u prenošenju desetak sekundi na papir. Napisali smo svoje izvještaje u postaji u 77. ulici i bili ispitivani od ekipe detektiva iz Ubojstava koji su istraživali svaki slučaj upotrebe oružja od strane policajaca. Rekli su nam da su sva tri crnca -Willie Walker Brown, Caswell Pritchford i Cato Early - poznati kao narkici, a da je bijelac - Baxter Fitch dvaput zaglavio zbog nasilniš-tva krajem 20-ih godina. Pošto su sva četvorica bila naoružana i skrivala marihuanu, uvjerali su nas da neće doći do saslušanja pred velikom porotom. Ispitivanje sam podnio mirno, dok je Leeju vrlo teško palo; tresao se i mrmljao kako je Baxtera Fitcha više puta priveo zbog skitnje dok je radio u Highland Parku, i da mu je čak bio simpatičan. Držao sam se uz njega u postaji, a zatim ga kroz hrpu novinara koji su izvikivali pitanja odveo do njegovog auta. Kad smo stigli do kuće, Kay je stajala na ulaznom trijemu. Jedan pogled na njezino ispijeno lice, i shvatio sam da već zna. Otrčala je k 22 Pištolj malog kalibra, često se naziva 'damski pištolj'. 75 Leeju, zagrlila ga i šaptala: "Oh, mali moj, mali moj." Gledao sam ih, i zatim spazio novine na ogradi. Podigao sam ih. Bilo je to prvo jutarnje izdanje Mitrom, s naslovom preko cijele stranice: "Policajci boksači u vatrenom okršaju! četiri zlikovca mrtva!!" Ispod toga su se nalazile reklamne fotografije Vatre i Leda u gaćicama i rukavicama, te policijske fotografije poginulih. čitao sam uljepšani sažetak pucnjave i reprizu listopadske borbe, kada začuh kako Lee viče: "Nikad nećeš razumjeti, pusti me namiru!" Lee je otrčao oko dvorišta u garažu, Kay odmah za njim. Stajao sam na trijemu, zapanjen kako najgrublji tip kojega znam može biti mekan kao pekmez. Začuo sam startanje Leejeva motocikla, a sekundu kasnije izjurio je na njemu i uz škripu guma ušao u oštar desni zavoj, očito krećući na divlju vožnju Mullholandom. Kay se vratila upravo kad je zvuk motora zamro u daljini. Uzeo sam je za ruke, i rekao: "Proći će ga. Znao je jednog od tipova, stoje još pogoršalo stvar. Ali proći će ga." Kay me čudno gledala. "Ti si vrlo miran." "Bilo je ili mi ili oni. Sutra pazi na Leeja. Nismo na dužnosti, ali kad se vratimo lovit ćemo pravu zvižer." "I ti pazi na njega. Bobby de Witt izlazi za otprilike tjedan dana, a na suđenju se zakleo da će ubiti Leeja i ostale koji su ga uhitali. Lee je preplašen, a ja znam Bobbvja. Gori ne može biti."

Zagrlio sam Kay, i držao je tako. "Ššš. Vatra i Led su na zadatku, možeš biti mirna." Kay se otrgnula iz zagrljaja. "Ti ne znaš Bobbyja. Ne znaš što me sve tjerao da radim." Maknuo sam uvojak kose s njezinih očiju. "Znam, i nije mi stalo. Mislim, stalo mi je, ali..." "Znam što misliš", rekla je Kay i odgurnula me. Pustio sam je, znajući da bi u suprotnom čuo mnogo toga što ne bih htio. Ulazna vrata su se zalupila, i sjeo sam na stepenice, sretan što sam sam da sredim misli. Prije četiri mjeseca bio sam murjak u autopatroli bez perspektive. Sada sam postao detektiv Tjeralica, zaslužan za prihvaćanje milijunski vrijedne emisije obveznica, s dvije ubijene kmice u svom dosjeu. Sljedeće godine ću napuniti trideset, i sa pet godina staža u 76 policiji moći ću polagati ispit za narednika. Ako ga prođem, i zatim odigram kako treba, mogao bih biti poručnik prije trideset i pete, a to je tek početak. Postao sam nervozan, pa sam ušao u kuću i vrzmao se po dnevnoj sobi, listajući časopise i tražeći nešto za čitanje po policama. Tada sam čuo zvuk snažnog bubnjanja vode koji je dopirao iz stražnjeg dijela kuće. Krenuo sam tamo i vidio širom otvorena vrata kupaonice, osjećao paru, znao daje to sve za mene. Kay je stajala gola pod tušem. Njezin izraz lica i dalje je bio bezizražajan, čak i kad su nam se oči srele. Upijao sam njezino tijelo, od pjegavih grudi s tamnim bradavicama do širokih bokova i ravnog trbuha, a tada je za mene napravila piruetu. Vidio sam stare ožiljke od noža kako se cik-cak pružaju od bedra do kralježnice, zaustavio drhtaje i otišao, žaleći što mi je to pokazala na dan kad sam ubio dvoje ljudi. TRIDESET I I NORTON Sedmo poglavlje U srijedu rano ujutro probudio me telefon, prekinuvši san o naslovu u Daily Newsu od utorka Policajci Vatra i Led nokautirali crne zlikovce - i prekrasnoj plavuši s tijelom Kay. Pretpostavljajući da se radi o novinaru koji me progonio još od pucnjave, srušio sam slušalicu na noćni ormarić i skočio nazad u zemlju snova. Tada začuh: "Ustaj, partneru!" i podigoh slušalicu. "Da, Lee." "Znaš li koji je danas

dan?" "Petnaesti. Dan plaće. Zoveš me u šest ujutro samo zato..." Zastao sam kad sam ulovio trunku nervozan ushit u njegovu glasu. "Je li ti dobro?" "Odlično. Vozio sam sto sedamdeset na sat po Mulholandu, a jučer se cijeli dan vrzmao po kući s Kay. Sad mi je dosadno. Jesi li za malo policijskog posla?" "Nastavi." 80 "Upravo sam razgovarao s doušnikom koji mi visi veliku uslugu. On kaže da Junior Nash ima fukodrom - garažu kod Coliseuma i Nortona, iza neke zelene stambene zgrade. Jesi li za utrku do tamo? Tko izgubi plaća pivo večeras na mečevima." Novi naslovi su mi zaplesali pred očima. "Može", rekao sam, spustio slušalicu i obukao se u rekordnom vremenu, sjurio se do auta i ganjao ga petnaestak kilometara do Leimert Parka. Lee je već bio tamo, naslonjen na svoj Ford koji je parkirao na pločnik ispred jedine građevine u zoni praznih parcela. Bilo je to dvorište pred prizemnicom boje bljuvotine, s kućerkom na dva kata u pozadini. Zaustavio sam iza njega i izašao iz auta. Lee je namignuo i rekao: "Izgubio si." "Varao si", reko. On se nasmijao. "U pravu si. Nazvao sam iz govornice. Gnjava li te novinari?" Polako sam promotrio svog partnera. Izgledao je opušteno, ali nervozno ispod površine, s maskom veseljaka opet na mjestu. "Ja sam se skrivao. A ti?" "Bevo Means je navratio i pitao kakav je to osjećaj. Rekao sam mu da takve stvari ne bih želio svaki dan." Pokazao sam prema dvorištu. "Razgovarao si sa stanarima? Potražio Nashov auto?" Lee reče: "Autu nema, ali razgovarao sam s upraviteljem. Iznajmljivao je Nashu onu kućicu straga. Nekoliko puta koristio ju je za komade, ali ga upravitelj nije vidio već tjedan dana." "Potražio si kućicu?" "Ne, čekao sam tebe." Izvukao sam svoju .38-icu i stisnuo je uz nogu; Lee je namignuo i oponašao me. Prošli smo dvorištem do kućice. Na oba kata bila su slabašna drvena vrata, a na drugi kat vodile su trošne stepenice. Lee je probao donja vrata; otvorila su se uza škripu. Stisnuli smo se uz zid svaki sa svoje strane vrata, a onda sam ušao unutra, ispružene ruke s pištoljem. Bez zvuka, bez pokreta, samo paukove mreže i drveni pod prekriven požutjelim novinama i ćelavim gumama. Povukao sam se unazad; Lee je krenuo stepenicama, hodajući na prstima. Došavši 81 na vrh stepenica protresao je kvaku, odmahnuo glavom i razvalio vrata, odbacivši ih sa šarki.

Potrčao sam uza stepenice; Lee je ušao s pištoljem prema naprijed. Stigavši na vrh, vidio sam kako sprema pištolj u korice. "Okie smeće", rekao je i pokretom ruke obuhvatio cijelu prostoriju. Prekoračio sam vrata i kimnuo glavom u znak slaganja. Gajba je zaudarala po kiselom vinu. Veći dio poda zauzimao je krevet napravljen od spuštenih automobilskih sjedala, prekrivenih podstavom i upotrijebljenim kondomima. U kutu se nalazila hrpa praznih buteljica vina, a jedini prozor bio je prošaran paukovim mrežama i prljavštinom. Smrad me gušio, pa sam otvorio prozor. Pogledao sam van i vidio skupinu policajaca u uniformama i civilnoj odjeći kako stoje na pločniku ulice Norton, oko pola bloka niz Trideset devetu ulicu. Svi su buljili u nešto u korovu prazne parcele. Dva policijska vozila i jedno neobilježeno bila su parkirana uz pločnik. "Lee, dođi ovamo", rekao sam. Lee je gurnuo glavu kroz prozor i zaškiljio. "Mislim da vidim Mil-larda i Searsa. Oni su danas trebali loviti cinkaroše, pa možda..." Istrčao sam iz stana, spustio se niza stepenice i oko ugla do Nortona, a Lee mi je bio za petama. Vidjevši mrtvozomikov auto i ekipu za očevid kako staje uz škripu guma, prešao sam u sprint. Harry Sears je potegao gutljaj pred pola tuceta policajaca; u očima mu se nazirao užas. Fotografi ekipe za očevid su se raštrkali, usmjerivši svoje kamere prema tlu. Laktovima sam prokrčio put kraj dvojice pozornika i vidio o čemu se radi. Bilo je to golo, unakaženo tijelo mlade žene, presječeno u struku. Donja polovica ležala je u travi metar-dva dalje od gornje, širom raširenih nogu. Iz lijevog bedra bio je izrezan velik trokut, a dugačak i širok rez pružao se od pupka do vrha stidnih dlaka. Komadi kože uz ranu bili su razmaknuti; unutra nije bilo organa. Gornja polovica bila je još gora: grudi su bile prekrivene opeklinama od cigareta. Desna je dojka visjela, držeći se za tijelo samo komadićima kože, a lijeva je bila izrezana oko bradavice. Rane su sezale sve do kosti, ali najgore od najgoreg bilo je lice, pretvoreno u veliku ljubičastu modricu. Nos je bio uguran duboko u šupljinu u glavi, a usta razrezana od uha do uha, iskežena, čineći ostale ozljede smiješnima. Znao sam da će me taj osmijeh pratiti dok sam živ. 82 Dižući pogled, osjećao sam hladnoću; disao sam u naletima. Nečija ramena i ruke su se češali o mene, i čuo sam pomiješane glasove: "Nema ni kapi krvi—", "Ovo je najgori zločin nad ženom koji sam

vidio u svojim šesnaest godina—" "Vezao ju je. Pogledajte, vide se ožiljci od konopca na zglobovima—" Odjeknuo je dug, prodoran zvižduk. Desetak ljudi prestalo je brbljati i pogledalo u Russa Millarda. On je mirno rekao: "Prije nego se ovo otme kontroli, stavimo točku na nešto. Ako ovo ubojstvo dobije velik publicitet, imat ćemo mnogo priznanja. Ova djevojka je raskomadana. Trebaju nam informacije da bismo eliminirali luđake, a to je upravo to. Nemojte reći nikome. Ni svojim ženama, djevojkama, ni ostalim kolegama. Harry?" "Da, Russ", reče Harry Sears, zaklanjajući dlanom plošku kako je šef ne bi vidio. Millard je to primijetio i zakolutao očima s gađenjem. "Novinarima nema pristupa tijelu. Vi snimatelji, napravite svoje snimke sada. Mrtvozornikova ekipa, pokrijte tijelo nakon što oni završe. Pozornici, ogradite mjesto događaja od ulice pa sve do dva metra iza tijela. Svakog novinara koji pokuša proći smjesta uhapsite. Kad iz laboratorija dođu pregledati tijelo, udaljite novinare na drugu stranu ulice. Harry, nazovi poručnika Haskinsa u Sveučilišnoj postaji i reci mu da pošalje svakog slobodnog čovjeka radi pretraživanja terena." Millard je pogledao naokolo i opazio me. "Bleichert, što ti radiš ovdje? Je li i Blanchard tu?" Lee je čučao pokraj lesa, zapisujući u džepni notes. Pokazao sam na sjever, i rekao: "Junior Nash je unajmio garažu iza ove zgrade. Upravo smo je pretraživali, kad smo opazili gužvu." "Je li u prostoriji bilo krvi?" "Ne, to nije Nash, poručnice." "Pustimo dečke iz laboratorija da presude o tome. Harry!" Sears je sjedio u patrolnim kolima, i govorio u mikrofon radiostanice. Začuvši svoje ime, viknuo je: "Da, Russ!" "Harry, kad stignu dečki iz laboratorija pošalji ih do one zelene zgrade na uglu, i neka traže krv i otiske prstiju u garaži. Zatim hoću da zatvorite ulicu..." Millard je stao vidjevši aute kako skreću u Norton i jure prema gužvi. Spustio sam pogled na leš; fototehničari su još snimali iz svih 83 kutova, a Lee je još uvijek piskarao u blok. Ljudi koji su se zadržavali na pločniku pogledavali su leš, i onda odvrćali pogled. Na ulici su novinari i snimatelji iskakali iz automobila, a Harry Sears i kordon plavaca stajali su spremni da ih zadrže tamo. Nešto me vuklo da zurim i detaljno pregledam djevojku. Noge su joj bile raširene kao za seks, a po načinu kako su joj koljena svinuta znao sam da su slomljena. Njezina kao ugljen crna kosa nije bila umrljana krvlju, kao da ju je ubojica šamponirao prije nego ju je ostavio ovdje. Onaj jezivi mrtvi osmijeh djelovao je kao završna brutalnost - slomljeni zubi koji vire iz

zagnojenog mesa natjerali su me da maknem pogled. Našao sam Leeja na pločniku gdje je pomagao da se konopcima ogradi mjesto zločina. Buljio je kroz mene, kao da vidi samo duhove u zraku. Rekoh: "Junior Nash, sjećaš se?" Lee je namjestio fokus na mene. "On to nije učinio. On je smeće, ali nije to učinio." Buka s ulice se pojačavala kako je pristizalo još novinara, a red plavaca spojio je ruke ne bi li ih zadržao. Vikao sam da bi me mogao čuti: "On je tukao staricu do smrti! On je naš primarni osumnjičenik!" Lee me zgrabio za ramena i grčevito ih stisnuo. "Ovo je naš prioritet, i ostajemo ovdje! Ja sam nadređeni, i ja tako kažem!" Riječi su se izdigle iznad galame i glave su se okrenule prema nama. Oslobodio sam se stiska i brzo odgovorio Leejevu duhu. "U redu, partneru." Tokom sljedećih sat vremena križanje 39. i Nortonove napunilo se policijskim vozilima, novinarima i znatiželjnicima. Tijelo je prekriveno plahtama i odneseno na dvama nosilima; u dnu mrtvačkih kola ekipa iz laboratorija uzela je mrtvoj djevojci otiske, prije nego je odvezu u mrtvačnicu. Harry Sears je novinarima dao priopćenje koje je sastavio Russ Millard, točan opis svega osim unakaženosti tijela. Sears se odvezao u Gradsku vijećnicu pregledati podatke u uredu za nestale osobe, a Millard je ostao upravljati istragom. Laboratorijski tehničari poslani su da pretraže zemljište u potrazi za oružjem kojim je počinjeno ubojstvo i ženinom odjećom. 84 Druga ekipa forenzičara tražila je otiske i ostatke krvi u fukodromu Juniora Nasha. Tad je Millard prebrojio policajce. četvorica su regulirala promet i držala krvožedne civile pod kontrolom, dvanaest plavaca, petorica u civilu, Lee i ja. Millard je iz auta izvadio plan grada i podijelio cijeli Leimert Park na pješačke ophodnje, a zatim svakome dodijelio njegovo područje i pitanja koja treba obavezno postaviti svakoj osobi u svakoj kući, zgradi i trgovini: Jeste li čuli ženski vrisak u posljednjih četrdeset osam sati? Jeste li vidjeli nekoga da baca ili spaljuje žensku odjeću? Jeste li opazili sumnjiva vozila ili osobe kako kruže ovuda? Jeste li vi prošli Avenijom Norton između 39. ulice i Coliseuma u posljednjih dvadeset četiri sata i, ako jeste, jeste li vidjeli koga na napuštenom zemljištu? Meni je

dodijeljena Avenija Olmsted, tri bloka istočno od Nor-ona, od Coliseuma na jug do Leimert Boulevarda; Lee je dobio trgovine i gradilišta na Cf enshawu, od 39. na jug do Jeffersona. Dogovorili smo se da se nađemo u 20.00 u dvorani Olympic i razišli se; krenuo sam u obilazak. Hodao sam, zvonio na vrata i postavljao pitanja, dobivao negativne odgovore, zapisivao adrese na kojima nikoga nije bilo kako bi u drugom valu pretraživanja policajci imali od čega početi. Razgovarao sam s kućanicama koje su kradom pile sherrv i razmaženim klincima, s umirovljenicima i vojnicima na dopustu, pa čak i s murjakom iz zapadnog losangeleskog odjela koji nije bio na dužnosti. Ubacivao sam i pitanja o Junioru Nashu i novom modelu bijele limuzine, i pokazivao njegove policijske fotografije. Sve što sam dobio bila je velika nula. U 19.00 vratio sam se do auta, zgrožen u što sam upao. Leejeva auta više nije bilo, a reflektori forenzičara bili su namješteni na križanje 39. i Nortona. Odvezao sam se do Olimpica nadajući se da će niz dobrih borbi isprati iz usta gorak okus dana. H.J. Caruso nam je ostavio karte na ulaznim vratima, skupa s porukom da ima važan sudar i da se neće pojaviti. Karta za Leeja je još bila u omotnici; uzeo sam svoju i krenuo ka H.J.-evoj loži. Prva uvodna borba u cjelovečernjem programu borbi u bantam kategoriji je već počela, i smjestio sam se da gledam i čekam Leeja. Dva sitna Meksikanca dobro su se borila, i publika je uživala. Iz gornjeg su reda letjele kovanice; uzvici na španjolskom i engleskom ispunjavali su dvoranu. Nakon četiri runde znao sam da Lee neće 85 doći. Dva bantam borca, oba u gadnom stanju, podsjetila su me na izmrcvarenu djevojku. Ustao sam i otišao, znajući točno gdje je Lee. Odvezao sam se nazad do 39. i Nortona. Cijela je parcela bila osvijetljena reflektorima - kao da je bio dan. Lee je stajao s unutarne strane policijske ograde. Noć je postala hladna; zgrbio se u svojoj jakni dok je gledao laboratorijske tehničare kako traže po korovu. Prišao sam mu. Lee me opazio i brzo potegao, pucajući u mene iz kažiprsta, dok su palčevi služili kao kokot. Tu je predstavu izvodio kad je bio na Benzadrinu. "Trebao si se sastati sa mnom. Sjećaš se?" Sjaj reflektora davao je njegovu grubom, odlučnom licu plavi-častobijeli sjaj. "Rekao sam daje ovo prioritet. Sjećaš se?" Gledajući u daljinu, vidio sam osvijetljene druge parcele. "Možda za Ured, kao što je Junior Nash prioritet za nas." Lee je odmahnuo glavom. "Partneru, ovo je veliko. Horrall i Thad Green su bili ovdje prije nekoliko

sati. Jack Tiernev je dodijeljen umorstvima da vodi istragu, uz podršku Russa Millarda. Hoćeš čuti moje mišljenje?" "Pucaj." "Ovo je slučaj koji treba poslužiti kao primjer. Zgodna bijela djevojka je ubijena i cijela policija se lomi da nađe ubojicu kako bi pokazali biračima da im je izdavanje obveznica dalo odlične policijske snage." "Možda ona nije bila baš tako divna djevojka. Možda je starica koju je Nash ubio bila nečija draga baka. Možda ti ovo uzimaš pre-osobno, i možda bismo to trebali prepustiti Uredu, i vratiti se svom poslu prije nego Junior ubije još koga." Lee je stisnuo šake. "Imaš li još koje možda?" Zakoračio sam naprijed. "Možda se bojiš izlaska Bobbvja de Witt. Možda si preponosan da bi od mene tražio pomoć da ga otjeramo od žene do koje je obojici stalo. Možda bismo trebali pustiti da ured stavi još jednu reku za Laurie Blanchard." Lee je opustio šake i okrenuo se. Gledao sam kako se ljulja na petama, nadajući se da će se boriti kao lud, našaliti se ili učiniti bilo što osim biti povrijeđen kad mu konačno vidim lice. Sad sam;« stisnuo šake i viknuo: "Razgovaraj sa mnom, k vragu! Mi smo partneri! Zajedno smo ubili četvero ljudi, a ti mi sad izvodiš ovo sranje!" 86 Lee se okrenuo. Pokazao je svoj poznati demonski smiješak, ali je ispao nervozan i tužan, islužen. Glas mu je bio hrapav i tanak. "Znao sam čuvati Laurie dok bi se igrala. Ja sam bio svadljivac, i sva su me se djeca bojala. Imao sam mnogo cura - znaš, dječje ljubavi. Djevojčice su me zezale zbog Laurie, govorile koliko vremena provodim s njom, kao da mi je ona djevojka. Vidiš, ja sam je obožavao. Bila je lijepa i pravi prijatelj. Tata je često govorio kako će poslati Laurie na satove baleta, klavira i pjevanja. Ja sam trebao biti gorila u tvornici guma Firestone kao moj stari, a Laurie je trebala postati umjetnica. Bila je to samo priča, ali bio sam klinac i meni je bila stvarna. Uglavnom, otprilike u vrijeme kad je nestala, tata je često pričao o uzimanju satova, i zbog toga sam postao ljut na nju. Počeo sam je ostavljati samu kad se igrala nakon škole. U susjedstvo se doselila jedna divlja cura. Bila je radodajka, znala se nacugati domaće žestice i poševiti sa svim dečkima. Ja sam je šiljio kad je Laurie oteta, kad sam trebao štititi svoju

sestru." Posegao sam za partnerovom rukom da mu kažem da razumijem, a Lee je odgurnuo moju ruku. "Ne govori mi da razumiješ. Reći ću ti stoje najgore. Laurie je ubijena. Neki degenerik ju je zadavio ili raskomadao. A kad je umrla, mislio sam ružne stvari o njoj. Kako je mrzim jer je tata mislio daje princeza, a ja bitanga. Zamišljao sam vlastitu sestru razrezanu kao onaj leš jutros, i smijao sam se tome dok sam bio s onom fuficom, ševio je i pio cugu njezina staroga." Lee je duboko udahnuo i pokazao na zemlju metar-dva dalje. Ograđena je posebna unutrašnja zona, a dvije polovice tijela označene su živim vapnom. Zurio sam u konture raširenih nogu. Lee reče: "Ulovit ću ga. S tobom ili bez tebe, ulovit ću ga." Išćupao sam sablasan osmijeh. "Vidimo se sutra u vijećnici." "S tobom ili bez tebe." "čuo sam te", rekao sam, i vratio se do auta. Dok sam davao kontakt, vidio sam još jednu osvjetljenu praznu parcelu blok dalje na sjever. Osmo poglavlje Prvo što sam vidio kad sam sljedećeg jutra ušao u dvoranu bio je Harry Sears kako čita naslov u Herald: "Potraga za vukodlako-vom jazbinom u krvoločnom ubojstvu!!!" Drugo što sam vidio bio je niz od pet ljudi - dva beskućnika, dva prosječna tipa i jedan u zatvorskoj odjeći, lisicama vezan za klupu. Harry je spustio novine i promućao: "P-p-priznaju. K-k-kažu da su i-i-izrezali djevojku." Kimnuo sam, čuvši vrisku iz sobe za ispitivanje. Trenutak zatim, Bili Koenig je izveo presavinutog debeljka kroz vrata, objavljujući cijeloj dvorani: "On to nije učinio." Nekoliko policajaca ironično je zapljeskalo za stolom; njih šest-sedam s gađenjem je skrenulo pogled. Koenig je izgurao debelog van u hodnik. Upitao sam Harryja: "Gdje je Lee?" Harry je pokazao prema uredu Ellisa Loewa. "S-sa Loevvom. I n-n-novinarima." 88 Prišao sam i provirio kroz odškrinuta vrata. Ellis Loew je stajao iza svog stola, izvodeći predstavu za hrpu novinara. Lee je sjedio uz okružnog tužitelja u svom jedinom odijelu. Izgledao je umorno - ali ni blizu tako napeto kao noć prije. Loew je oštro objavljivao: "... i čudovišna priroda ubojstva stavlja pred nas imperativ da učinimo sve kako bismo čim prije ulovili ovu zvijer. Skupina posebno obučениh policajaca, među kojima i g. Vatra i njegov partner g. Led, prebačeni su sa svojih svakodnevnih dužnosti kako bi pomogli u istrazi. S ljudima poput njih na zadatku, mislim da uskoro možemo očekivati pozitivne rezultate. Nadalje..."

Nisam više čuo od udaranja krvi u glavi. Krenuo sam da otvorim vrata; Lee me spazio, naklonio se Loewu i izašao iz ureda. Odgurnuo me nazad do odjeljka Tjeralica, a ja sam se vrtio ukруг. "Ti si nas prebacio, zar ne?" Lee je stavio ruke na moja prsa da me primiri. "Idemo fino i polako, može? Kao prvo, dao sam Ellisu dopis. U njemu piše da imamo provjeren podatak daje Nash pobjegao izvan naše nadležnosti." "Ti si jebeno lud!" "Pst. čuj, to je bilo samo da podmažem stvar. Tjeralica za Nashom još je uvijek otvorena, fukodrom je pod paskom, svaki murjak iz južnog dijela grada ga želi uništiti. Noćas ću ja ostati tamo. Imam dalekozor, i mislim da ću uz pomoć njega i reflektora moći pročitati pločice na autima koji kruže Nortonom. Možda će se ubojica provo-zati tuda da se naslađuje. Popišat ću sve brojeve pločica i provjeriti ih u Odjelu za motorna vozila i Odjelu informacija." Uzdahnuo sam. "Isuse, Lee." "Partneru, tražim samo tjedan dana za curu. Nash je pokriven, i ako do tada ne bude uhapšen, vraćamo se na njega kao glavni zadatak." "On je preopasan da ga pustimo, i ti to z~aš." "Partneru, on je pokriven. Nemoj mi reći da ne želiš nadozidati stečeno na ubojstvu kmica. Nemoj mi reći da ne znaš daje mrtva cura puno veći zalogaj od Nasha juniora." Vidio sam još naslova o Vatri i Ledu. "Tjedan dana, Lee. Ne više." Lee namigne. "Odlično." 89 Glas kapetana Jacka začuo se preko razglasa: "Gospodo, svi u sobu za sastanke. Odmah." Uzeo sam notes i prošao kroz dvoranu. Kolona onih koji žele priznati je narasla, a novopridošli su vezani za radijatore i cijevi centralnog grijanja. Bili Koenig je pljuskao starca koji je tražio da razgovara s gradonačelnikom Bowronom; Fritzie Vogel je zapisivao imena na ploču. U sobi za sastanke bilo je mjesta samo za stajanje, i bila je puna ljudi iz Središnjeg i ureda, i pun kufer murjaka u civilu koje nikad nisam vidio. Kapetan Jack i Russ Millard su stajali naprijed pokraj mikrofona. Tiernev je lupnuo po mikrofону, pročistio grlo i progovorio: "Gospodo, ovo je opći izvještaj o 18723 u Leimert Parku. Siguran sam da ste svi pročitali novine i znate o kakvom se groznom djelu radi. To je ujedno i velik posao. Gradonačelnikov ured je dobio puno poziva, mi smo dobili puno poziva, Gradska skupština je dobila puno poziva, a zapovjednik Horrall je dobio osobne pozive od ljudi koje želimo zadržati sretnima. Ova priča o vukodlaku u novinama donijet će nam

još puno poziva, pa stoga prionimo na posao. Počet ćemo sa zapovjednim lancem. Ja sam nadzorni, poručnik Millard izvršni, narednik Seras veza među odjelima. Zamjenik okružnog tužitelja Loew je veza s tiskom i civilnim vlastima, a sljedeći policajci dodijeljeni su Središnjim umorstvima, počevši sa 16.01. '47.: narednik Anders, detektiv Arcola, narednik Blanchard, policajac Bleichert, narednik Cavanaugh, detektiv Ellison, detektiv Grimes, narednik Koenig, detektiv Liggett, detektiv Navarette, narednik Pratt, detektiv J. Smith, detektiv W. Smith, narednik Vogel. Vi se nakon ovog sastanka javite poručniku Millardu. Russ, izvoli." Izvadio sam olovku, gurnuvši nježno laktom čovjeka do sebe kako bih dobio više prostora za pisanje. Svaki murjak oko mene činio je istu stvar; moglo se osjetiti kako im je pažnja prikovana na čelo prostorije. Millard je progovorio glasom odvjetnika u sudnici: "Jučer u 7 ujutro, Avenija Norton, između 39. i Coliseuma. Mrtva djevojka, gola, prerezana napola, odmah uz pločnik na praznom zemljištu. Očito je mučena, ali pričekat ću s tim dok ne razgovaram s doktorom Nevvbarrom, koji će obaviti autopsiju danas popodne u bolnici 23 Umorstvo u policijskom žargonu - prema 187. članku Krivičnog zakona Kalifornije. 90 Queen of Angels. Bez novinara - ima detalja za koje ne želimo da znaju. Područje je jednom temeljito pročešljano - zasad bez rezultata. Na mjestu gdje smo našli tijelo nije bilo krvi; djevojka je očito ubijena negdje drugdje i izbačena tamo. U tom području ima više praznih zemljišta koja se pretražuju ne bi li se našlo oružje i tragovi krvi. Ravmond Douglas Nash, osumnjičen za oružanu pljačku i ubojstvo unajmio je garažu dalje niz ulicu koja je također pretražena u potrazi za krvlju i otiscima. Dečki iz laboratorija nisu našli ništa, a Nash nije osumnjičen zbog djevojke. Još nismo utvrdili njezin identitet, a u podacima o nestalim osobama nema nikoga sličnog. Otisci prstiju su odaslani teleprinterom, pa bismo uskoro trebali dobiti nekakav odgovor. Uzgred, sve je počelo anonimnim pozivom u Sveučilišnu postaju. Policajac koji se javio na poziv kaže da je nazvala histerična žena koja je vodila kćer u školu. Žena nije rekla ime, i prekinula je vezu. Mislim da nju možemo brisati s popisa sumnjivih." Millardje prešao na smiren, profesorski ton. "Dok ne utvrdimo njezin identitet, istraga mora biti

usredotočena na 39. i Norton, a sljedeći korak je ponovno pretraživanje terena." Začuo se velik, kolektivni uzdah. Millard se namrštitio i rekao: "Zapovjedno mjesto biti će u Sveučilišnoj postaji, i tamo će biti službenici koji će tipkati i odlagati izvještaje s terena. Policajci u uredu će pripremati sažetke i popise dokaznog materijala, koji će biti izvješteni na oglasnoj ploči u Sveučilišnoj postaji, a kopije će biti razaslane svim odjelima LAPD-a i šerifovim uredima. Vi, kolege iz drugih postaja, sve što čujete na ovom sastanku prenesite u svoje postaje, svaki izvještaj o krivičnim djelima, svakoj smjeni. Svaku obavijest koju dobijete od svojih pozornika javite u Središnja umorstva, kućni 411. A sad, imam popis adresa za ponovno pretraživanje za sve osim Bleicherta i Blancharda. Bucky, Lee, uzmite ista područja kao jučer. Kolege iz drugih odjela, budite pripralni; ostali koje je kapetan Tiernev odredio, dođite k meni. To je sve." Probio sam se do vrata i pomoćnim stepenicama sišao do parkirališta, želeći izbjeći Leeja i udaljiti se od njega i svog odobravanja dopisa o Nashu. Nebo je postalo tamnosivo, i cijelim putem do Lei-mert Parka zamišljao sam kako pljusak uništava dokaze na praznom zemljištu i otplavljuje istragu o izrezanoj djevojci i Leejevu bol za 91 sestrom u kanalizaciju, dok se kanali ne preliju i ispliva Junior Nash, moleći da ga uhapsimo. Kad sam parkirao auto oblaci su se počeli razilaziti. Uskoro me pri obilasku peklo sunce, a novi niz niječnih odgovora raspršio je moja maštanja. • -> Postavljao sam ista pitanja kao i dan prije, naglašavajući Nasha još jače. Ali sad je bilo drukčije. Murjaci su češljali teren, zapisivali brojeve parkiranih automobila i prekapali po kanalizaciji u potrazi za ženskom odjećom, a ljudi su slušali radio i čitali novine. Držeći u ruci plastično raspelo, neka me protuha sa zadahom po seriju pitala hoće li to zadržati vukodlaka; neki starčić u potkošulji s činovničkim ovratnikom rekao mi je daje mrtva djevojka Božja žrtva jer je Leimert Park na izborima za Kongres '46. glasao za demokrate. Jedan dječčić mi je pokazao plakat za film s Lonom Chanevjem juniorom u ulozi Vukodlaka, i rekao daje zemljište na 39. i Nortonu zapravo uzletišta za njegov svemirski brod. Ljubitelj boksa koji me prepoznao iz borbe s Blanchardom tražio je autogram, a zatim mrtav ozbiljan rekao da je ubojica susjedov pas, i hoću li biti tako dobar da upucam beštiju. Normalni odgovori bili su dosadni koliko

su ljudi bili maštoviti, i počeo sam se osjećati kao luda u nekoj monstruožnoj komediji. U 13.30 sam završio i vratio se u auto, razmišljajući o ručku i povratku u Sveučilišnu postaju. Pod brisačima je bio zataknut komad papira - list iz osobnog bloka Thada Greena. Na sredini stranice bio je otipkan tekst "Službeni policijski svjedok - dopustite ovom policajcu da prisustvuje obdukciji Jane Doe²⁴ br. 31,16. siječnja '47. u 14.00". Na dnu je bio našvrljan Greenov potpis, sumnjivo sličan rukopisu narednika Lelanda C. Blancharda. Nasmijao sam se protiv volje i odveo u bolnicu Queen of Angels. Hodnici su bili puni časnih sestara i staraca na nosilima. Pokazao sam svoju značku postarijoj sestri i pitao za autopsiju; prekrizila se i povelala me hodnikom, pokazujući na ulaz s dvostrukim vratima s natpisom PATOLOGIJA. Prišao sam pozorniku koji je držao stražu i mahnuo mu pozivnicom; skočio je u stav mirno i otvorio vrata. Ušao sam u malu hladnu sobu, sterilno bijelu, s dugim metalnim stolom u sredini, na kojem su bila položena dva predmeta pokrivena 24 Jane Doe - ime za ženu čiji je identitet nepoznat. 92 plahtama. Sjeo sam na klupu preko puta, drhteći pri pomisli da ću ponovno vidjeti njezin smrtni osmijeh. Nekoliko sekundi kasnije otvorila su se dvostruka vrata. Ušao je visok, stariji muškarac pušeći cigaru, a uz njega časna sestra sa stenografskim blokom. Russ Millard, Harry Sears i Lee su ih slijedili, a šef Umorstava je vrtio glavom. "Ti i Blanchard ste prava napast. Doktore, smijemo li pušiti?" Starac je izvadio skalpel iz stražnjeg džepa i obrisao ga o nogavicu. "Naravno. Curi neće smetati, ona je u zemlji snova zauvijek. Sestro Margaret, hoćete li mi pomoći maknuti plahtu?" Lee je sjeo na klupu do mene; Millard i Sears su zapalili cigarete i izvadili olovke i notese. Lee je zijevnuo i pitao: "Jesi li doznao što jutros?" Bilo mi je jasno da je još na Benzadrinu. "Da. Ubojstvo je počinio vukodlak s Marsa. Buck Rogers ga juri u svom svemirskom brodu, a ti bi trebao otići kući na spavanje." Lee je opet zijevnuo. "Kasnije. Moja najbolja obavijest su nacisti. Tip mi je rekao daje vidio Hitlera u baru kod 39. i Crenshavva. Oh Isuse, Bucky." Lee je spustio pogled; pogledao sam prema stolu za autopsiju. Mrtva djevojka je bila otkrivena, a glava je visjela prema nama. Buljio sam u svoje cipele dok je doktor brbljao na medicinskom jeziku: "Iz opće patologije, ovdje imamo ženu bijele kože. Muskulatura ukazuje da ima između šesnaest i trideset godina. Leš je u dvije polovice, s mjestom reza u visini pupka. Na gornjoj polovici: glava je čitava, s velikim utisnutim frakturama lubanje, crte lica signifikantno izmijenjene brojnim podljevimima

krvi, hematomima i edemima. Silazna dislokacija nosne hrskavice. Potpuni rezovi od oba kuta usana preko mišića lica produžavaju se na spojeve čeljusne kosti, i dižu sve do usnih resica. Nema vidljivih tragova modrica na vratu. Višestruke razderotine na prednjem toraksu, koncentrirane na obje dojke. Desna dojka gotovo potpuno odvojena od toraksa. Pregledom abdominalne šupljine nije nađena krv. Crijeva, želudac, jetra i slezena odstranjeni." Doktor je zvučno uzdahnuo; digao sam pogled i vidio kako otpuhuje cigaru. Steno-opatica sustizala je sa svojim bilješkama a Millard i Sears mrtvo-hladno su gledali u leš, dok je Lee zurio u pod brišući znoj s obrve. Doktor je opipao obje dojke i rekao: "Nema 93 znakova hipertrofije što ukazuje da nije bila trudna u vrijeme smrti." Primio je skalpel i počeo čačkati po unutrašnjosti donjeg dijela leša. Zatvorio sam oči i slušao. "Pregled donje polovice trupla otkriva centralni longitudinalni rez koji se pruža od pupka do stidne kosti. Crijevna opna, maternica, jajnici i rektum odstranjeni, višestruki rezovi na prednjoj i stražnjoj stijenci šupljine, velik trokutast izrez na lijevom bedru. Sestro, pomozite mi daje okrenem." čuo sam otvaranje vrata; glas je pozvao: "Poručnice!" Otvorio sam oči na vrijeme da vidim Millarda kako ustaje, i doktora i časnu kako se bore da prebace truplo na trbuh. Kad je stajalo bočno, doktor je podigao gležnjeve i savinuo noge. "Obje noge slomljene u koljenima, i slabi tragovi udaraca bičem, napola zarasli, na leđima i ramenima. Tragovi vezanja na gležnjevima. Sestro, dodajte mi ogledalo ibris." Millard se vratio i pružio Searsu komadić papira. Ovaj ga je pročitao i gurnuo Leeja. Doktor i časna preokrenuli su donji dio tijela, širom raširenih nogu. želudac mi se okrenuo; Lee reče: "Pogodak." Zurio je u teleprinterski ispis dok je doktor mljeo kako nema vaginalnih abrazija a postoji stara sperma. Hladnoća u njegovu glasu me ljutila; zgrabio sam ispis i pročitao: "Russ: ona je Elizabeth Ann Short, rođena 29.07. '24. u Medfordu, Massachusetts. Federal-ci su identificirali otiske - bila je uhapšena u Santa Barbari u rujnu '43. Provjera je u toku. Javi se u

Vijećnicu nakon autopsije. Pozovi sve raspoložive terence. J.T." Doktor reče: "Toliko za uvodni pregled. Poslije ću imati više potankosti, i napraviti ću neke toksikološke testove." Prekrio je obje polovice Elizabeth Ann Short i dodao: "Pitanja?" časna je krenula k vratima, stisnuvši steno-blok. "Možete li rekonstruirati događaj?" "Na osnovi rezultata testova, sigurno. Evo što nije bila: nije bila trudna, nije silovana, ali je imala dobrovoljni snošaj posljednjih tjedan dana. Bila je, moglo bi se reći, nježno izbičevana tijekom posljednjih tjedan dana; tragovi na leđima stariji su od rezova na prednjoj strani. Evo što mislim da se dogodilo. Mislim da je bila vezana i mučena nožem najmanje trideset šest do četrdeset osam sati. Mislim da su joj noge slomljene glatkim, okruglim predmetom poput bejzbolske palice dok je još bila živa. Mislim da je bila pretučena do smrti nečim poput bejzbolske palice, ili se ugušila vlastitom krvlju od 94 ozljeda u ustima. Nakon stoje umrla, prerezana je napola mesarskim nožem ili nečim sličnim, i ubojica je nečim nalik džepnom nožiću vadio unutarnje organe. Nakon toga, isušio je tijelo od krvi i oprao ga, vjerojatno u kadi. Uzeli smo uzorke krvi iz bubrega, i za nekoliko dana moći ćemo vam reći je li bila pod utjecajem droge ili pića." Lee reče: "Doktore, je li taj tip znao nešto o medicini ili anatomiji? Zastoje kopao po unutrašnjosti?" Doktor je pregledavao kraj cigare. "To vi recite meni. Organe iz gornje polovice mogao je lako izvaditi. Donje organe je zakvačio nožem da bi došao do njih, kao da gaje to zanimalo. Možda je prošao medicinsku obuku, ali mogao je proći i obuku iz veterine, ili prepariranja, ili biologije, ili je mogao slušati fiziologiju u školskom sistemu Los Angelesa, ili pohađati moj tečaj patologije za početnike na UCLA-u. Vi recite meni. Reći ću vam ono što je sigurno: bila je mrtva šest do osam sati prije nego što ste je našli, a ubijena je na skrovitom mjestu s tekućom vodom. Harry, zna li se već njezino ime?" Sears je pokušao odgovoriti, ali su mu usta samo titrala. Millard mu je stavio ruku na rame i rekao: "Elizabeth Short." Doktor je svojom cigarom mahnuo prema nebu. "Bog te voli, Elizabeth. Russell, kad ulovite kurvina sina koji joj je ovo učinio, dajte mu nogom u jaja i recite da je to od doktora Fredericka D. Newbarra. A sad se svi gubite odavde. Za deset minuta imam sudar sa skakačem-samoubojicom." Izlazeći iz dizala, čuo sam glas Ellisa Loewa, za oktavu glasniji i dublji nego obično, kako odzvanja hodnikom. Načuo sam "Seciranje divne mlade žene", "Vukodlak psihopat", i "Moje političke težnje su podložne mojoj želji da pravda bude zadovoljena." Otvarajući vrata povezana s Odjelom za umorstava, vidio sam zlatnog dečka republikanaca kako glumi osjećaje u radiomikrofone, a snimateljska ekipa stoji kraj njega. Na reveru je imao značku Američke legije²⁵ - vjerojatno kupljenu od nekog pijanog legionara koji je spavao na parkiralištu pred zgradom arhive - i kojega je nekoć vjerojatno gorljivo tužio zbog skitnje.

²⁵ Udruženje veterana američke vojske. ⁹⁵ Glumci diletanti su preuzeli dvoranu, pa sam prošao na drugu stranu do Tierneyjeva ureda. Lee, Russ Millard, Harry Sears i dva policajca veterana koje sam jedva poznavao - Dick Cavanaugh i Vern Smith - skupili su se nad stolom kapetana Jacka, i proučavali komad papira koji je šef držao. Pogledao sam preko Harrvjeva ramena. Tri policijske fotografije privlačne brinete bile su zalijepljene za papir, a uz njih pričvršćene tri fotografije u krupnom planu s licem lesa iz 39. i Nortona. Osmijeh razrezanih usta iskočio je pred mene; kapetan Jack reče: "Policijske slike su iz postaje Santa Barbara. Oni su je priveli u rujnu '43. zbog maloljetničkog konzumiranja alkohola, i poslali je kući majci u Massachusetts. Policija u Bostonu obavijestila je majku prije sat vremena, i sutra će doletjeti kako bi identificirala leš. Bostonska policija provjerava sve o njoj, a svi slobodni dani za ljude iz Ureda su otkazani. Svakome tko se požali pokazat ću ove slike. Što je rekao doktor Newbarr, Russ?" Millard reče: "Mučena je dva dana. Uzrok smrti je ozljeda usta ili udarci po glavi. Nije silovana. Unutarnji organi odstranjeni. Mrtva šest do osam sati prije nego što je tijelo ostavljeno. Što još imamo o njoj?" Tiernev je pregledao papire na svom stolu. "Osim maloljetničkog hapšenja, nemamo drugih podataka. četiri sestre, roditelji rastavljeni, tokom rata radila u vojnoj trgovini u Camp Cooku. Otac je ovdje u L.A.-u. Stoje sljedeće?" Ja sam bio jedini koji je trepnuo kad je veliki šef pitao čovjeka broj dva za savjet. Millard je rekao: "Ponovno bih pretražio Leimert Park s fotografijama. Ja, Harry i još dvojica. Zatim bih otišao do Sveučilišne postaje pročitati izvještaje i odgovoriti na pozive. Je li Loew

pokazao fotografije tisku?" Tiernev je kimnuo. "Da, i Bevo Means mije rekao daje njezin otac Timesu i Heraldju prodao njezine stare slike. U večernjim izdanjima bit će na naslovnoj stranici." Millard je zarežao: "Prokletstvo", jedina psovka koju je itko ikad čuo od njega. Ljutit, rekao je: "Navalit će sa svih strana da je dočekaju. Je li otac ispitan?" Tiernev je odmahnuo glavom i provjerio neke bilješke. "Cleo Short, 1020 1 South Kingslev, okrug Wilshire. Naložio sam jednom policajcu da ga nazove i kaže mu da ne mrda, i da ćemo poslati ljude 96 da razgovaraju s njim. Russ, misliš da će se čudaci zaljubiti u ovaj slučaj?" "Koliko priznanja imamo do sada?" "Osamnaest." "Do jutra će biti dvostruko, a i više ako Loew zapali tisak svojom patetikom." "Ja bih rekao da ih motiviram, poručnice. I mislim da moj stil odgovara zločinu." Ellis Loew je stajao na vratima; Fritz Vogel i Bili Koenig odmah iza njega. Millard je pogledao radiozvijezdu. "Previše publiciteta može predstavljati problem, Ellis. Da si policajac, znao bi to." Loew je pocrvenio, i posegnuo za svojim ključem Phi Beta Kapa. "Ja sam visoki civilni dužnosnik za vezu s policijom, posebno delegiran od Grada Los Angelesa." Millard se nasmiješio: "Ti si civil, odvjetnice." Loew se nakostriješio i okrenuo k Tiernevju. "Kapetane, jeste li poslali ljude da razgovaraju sa žrtvinim ocem?" Kapetan Jack reče: "Ne još, Ellis. Uskoro." "Što kažeš na Vogela i Koeniga? Oni će doći do onoga što nas zanima." Tiernev je pogledom potražio Millarda. Poručnik je jedva primjetno odmahnuo glavom. Kapetan Jack reče: "Ah, Ellis, kod velikih slučajeva ubojstva ljude raspoređuje šef odjela. Russ, što misliš tko bi trebao ići?" Millard je pažljivo proučavao Cavanaugha i Smitha, mene koji sam pokušavao izgledati neupadljivo i Leeja koji je zijevao, lijeno naslonjen na zid. Rekao je: "Bleichert, Blanchard, vas dvije napasti, ispitajte oca gospođice Short. Sutra ujutro predajte izvještaj u Sveučilišnu postaju." Loew se trgnuo tako jako da je otrgnuo s lanca svoj ključ Phi Beta Kapa, koji je pao na pod. Bili Koenig se progurao kroz vrata i podigao ga, a Loew se okrenuo i otišao niz hodnik. Vogel je sijevao očima prema Millardu, a zatim otišao za njim. Harry Sears, u čijem dahu se osjećao Old Grand Dad²⁶, reče: "Poslao je nekoliko crnču-ga u plinsku komoru, i udarilo mu je u glavu." ²⁶ Marka burbona. ⁹⁷ Vern Smith reče: "Mora da su crnčuge priznale." "Uz Fritzieja i Billa svi priznaju", reče Dick Cavanaugh. Russ Milard je rekao: "Glupi, napuhani kurvin sin." Otišli smo u okrug Wilshire svatko svojim autom, i našli se u sumrak na adresi Južni Kingslev 1020 1. Bio je to mali stan iznad garaže, smješten iza velike viktorijanske kuće. Unutra je gorjelo svjetlo; zijevajući, Lee reče: "Dobar momak-loš momak", i pritisne zvono. Mršav muškarac pedesetih godina otvorio je vrata i rekao: "Murjaci, ha?" Imao je tamnu kosu i svijetle

oči slične djevojci s policijskih fotografija, ali to je bilo sve što se tiče obiteljske sličnosti. Elizabeth Short je bila nokaut, a on je izgledao kao da je pretrpio nokaut: koščati okvir u vrećastim, smeđim hlačama i prljavoj potko-šulji, pun madeža po ramenima, izbrazdanog lica punog ožiljaka od akni. Pokazujući da uđemo, rekao je: "Za slučaj da mislite da sam je ja ubio, imam alibi. čvršći nego rakova guzica, a to je vraški čvrsto." Sav u ulozi gospodina s bijelim šeširom, rekao sam: "Ja sam detektiv Bleichert, g. Short, a ovo je moj partner narednik Blanchard. Dozvolite da vam izrazim sućut zbog gubitka vaše kćeri." Cleo Short je zalupio vrata. "Ja čitam novine i znam tko ste. Nijedan od vas ne bi izdržao ni rundu s Gentlemanom Jimom Jeffrie-som. A što se tiče sućuti, ja velim c'est la vie. Tko s vragom tikve sadi, 0 glavu mu se razbijaju. Ništa nije besplatno u životu. Hoćete li čuti moj alibi?" Sjeo sam na izlisanu sofju i proučavao sobu. Zidovi su od poda do stropa bili prekriveni policama, punima jeftinih romana; bio je tu 1 kauč, jedan drveni stolac i ništa više. Lee je izvadio notes. "Pošto ste navalili da nam kažete, pucajte." Short se spustio na stolac i udario nogama o pod poput životinje koja šapama kopa po zemlji. "Bio sam dežuran na poslu od utorka 14. od 14 sati do srijede 15. do 17 sati. Dvadeset sedam sati u komadu, od toga posljednjih sedamnaest sati prekovremeno. Ja sam serviser za hladnjake, najbolji na Zapadu. Zaposlen sam u servisu Frost King, Južni Berendo 4831. Moj šef se zove Mike Mazmanian. Nazovite ga. On će mi dati alibi brže nego kokice prdnu, a to je vraški brzo." ⁹⁸ Lee je zijevnuo i pribilježio. Cleo Short je prekrizio ruke na koščatim prsima, kao da nas izaziva da nešto učinimo. "Kad ste posljednji put vidjeli kćer, g. Short?" pitao sam. "Betty je došla na Zapad u proljeće '43. sa zvijezdama u očima i hopa-cupa u

mislima. Nisam je vidio otkad sam 1. 3. 1930. ostavio onu osušenu, staru rospiju od svoje žene u Charlestonu, Massachu-setts, ne osvrćući se za sobom. Ali, Betty mi je pisala da treba smještaj, pa sam..." Lee gaje prekinuo: "Skrati putopis, stari. Kad si posljednji put vidio Elizabeth?" Rekao sam: "Polako, partneru, čovjek surađuje. Nastavite, g. Short." Cleo Short se ukopao u stolcu, sijevajući očima prema Leeju. "Prije nego je siledžija počeo mudrovati, htio sam reći kako sam po-segao u svoju ušteđevinu i poslao Betty stotku da može doći na Zapad, i obećao joj tri obroka dnevno i pet dolara tjedno džeparca ako bude održavala kuću. Velikodušna ponuda, ako hoćete moje mišljenje. Ali Betty je imala druge stvari na pameti. Bila je užasna domaćica, pa sam joj dao cipelu 2. lipnja '43., i otad je nisam vidio." Zapisao sam podatke i upitao: "Jeste li znali da je u posljednje vrijeme u L.A.-u?" Cleo Short je prestao sijevati prema Leeju, i mene prostrijelio pogledom. "Ne." "Je li imala neprijatelja za koje znate?" "Samo sebe." Lee reče: "Bez duhovitosti, stari." Šapnuo sam: "Pusti ga da govori", a zatim glasno rekao: "Kamo je Elizabeth otišla odavde u lipnju '43.?" Short je upro prstom u Leeja. "Reci svom prijatelju da ću, ako me bude zvaao stari, ja njega zvati teturalo. Reci mu da je nepristojnost dvosmjerna ulica! Reci mu da sam ja osobno popravio zapovjedniku Horralu njegov Mavtag 821, i to vraški dobro!" Lee je ušao u kupaonicu; vidio sam kako vodom zalijeva šaku tableta. Namjestio sam najmirniji glas dobrog momka: "G. Short, kamo je otišla Elizabeth u lipnju '43.?" Short reče: "Ako me glupan samo takne, vraški ću mu vratiti." 99 "Vjerujem da hoćete. Možete li odg..." "Betty se odselila u Santa Barbaru i zaposlila u vojnoj trgovini u Camp Cooku. U srpnju mi je poslala razglednicu. Rekla je da ju je neki vojnik gadno mlatio. Tad sam posljednji put čuo za nju." "Je li u razglednici spomenula vojnikovo ime?" "Ne." "Ime nekog dečka?" "Ha!" Spustio sam olovku. "Zašto 'ha'?" Stari se smijao tako jako da sam mislio da će njegova kokošja prsa eksplodirati. Lee je izašao iz kupaonice; dao sam mu znak da popusti. Kimnuo je i sjeo do mene; čekali smo da se stari prestane smijati. Kad je došao do hihotanja na suho, rekoh: "Pričajte mi o Betty i muškarcima." Short se smijuljio. "Voljela ih je, i oni nju. Betty je vjerovala u kvantitet prije kvalitete, i mislim da baš nije znala reći ne, za razliku od svoje majke." "Budite određeni", rekoh. "Imena, datumi, opisi." "Mora da si dobio previše udaraca u ringu, sinko, jer ne kužiš najbolje. Ni Einstein ne bi zapamtio

imena svih njezinih tipova, a ja se ne zovem Albert." "Recite nam imena kojih se sjećate." Short je zataknuo palčeve za pojas i ljuljao se u stolici kao drugorazredni vojskovođa. "Betty je bila luda za muškarcima, za uniformama. Išla je za galebovima i svakim bijelcem u uniformi. U vrijeme dok je trebala spremati kuću za mene, ona se smucala Hollywood Boulevardom, i izvlačila iz vojnika piće. Dok je stanovala ovdje, stan je bio poput ureda USO-a." Lee reče: "Zar vlastitu kćer nazivate droljom?" Short je slegnuo ramenima. "Imam pet kćeri. Jedna trula jabuka, to nije tako loše." Bijes je kuljao iz Leeja. Primio sam ga za ruku da ga smirim, i gotovo mogao osjetiti kako mu krv ključa. "Što je s imenima, g. Short?" "Tom, Dick, Harry, izaberite ime sami. Ti bi dečki bacili jedan pogled na Clea Shorta, i odmah odmaglili s Betty. Određeniji od toga ne mogu biti. Tražite bilo što ne pretjerano ružno u uniformi, i nećete pogriješiti." 100 Okrenuo sam novu stranicu u notesu. "A stoje sa zaposlenjem? Je li Betty imala kakav posao dok je bila ovdje?" Stari je uzviknuo: "Njezin je posao bio da radi za mene! Rekla je da traži posao na filmu, ali to je bila laž! Sve što je htjela bilo je paradirati Boulevardom u svojim crnim haljinama i loviti muškarce! Uništila mi je kadu farbajući onu stvar u crno, i otišla prije no što sam joj mogao odbiti štetu od plaće! Smucala se ulicama poput crne udovice, i nije ni čudo stoje stradala! Njezina majka je kriva za to, ne ja! Frigidna, ofucana irska krava! Nisam ja kriv!" Lee je prstom povukao crtu preko grla; otišli smo na ulicu, ostavivši Clea Shorta da urla u svoja četiri zida. Lee reče: "Isuse". Uzdahnuo sam "Da", razmišljajući o činjenici da nam je cijela američka vojska servirana za sumnjivce. Kopao sam po džepovima tražeći kovanice. "Bacamo novčić da vidimo tko će napisati izvještaj?" Lee reče: "Ti ga napiši, može? Ja bih ostao u stanu Juniora Nasha i pratio brojeve registarskih pločica." "Pokušaj se i naspavati." "Hoću." "Ne, nećeš." "Ne mogu izigravati fuliranta. čuj, hoćeš li otići kući i raditi društvo Kay? Brine se za mene, a ja ne želim daje sama." Mislio sam na ono što sam rekao sinoć na 39-oj i Nortonu - na izjavu o tome što smo svi znali ali nismo spominjali, onaj potez za koji je samo Kay

imala hrabrosti. "Naravno, Lee." Zatekao sam Kay u njezinoj uobičajenoj pozi za radni dan - kako čita na kauču u dnevnoj sobi. Nije podigla pogled kad sam ušao, samo je lijeno otpuhnula kolot dima i rekla: "Bok, Dwight." Uzeo sam stolicu preko puta stolića za kavu. "Kako si znala da sam ja?" Kay je zaokružila odlomak u knjizi. "Lee lupa, a ti staješ oprezno." Nasmijao sam se. "To je simbolično, ali nemoj nikom reći." 101 Kay je ugasila cigaretu, i spustila knjigu. "Zvučiš zabrinuto." Rekoh: "Lee se ne može prepoznati od mrtve djevojke. Prebacio nas je da radimo na istrazi, a trebali bismo ići za glavnom traženom osobom, i uzima Benzedrin, i počeo se ponašati pomalo ekscentrično. Je li ti govorio o njoj?" Kay je kimnula. "Pomalo." "Jesi li čitala novine?" "Izbjegavala sam ih." "Pa, djevojku predstavljaju kao najveću senzaciju nakon atomske bombe. Na običnom ubojstvu radi stotinu ljudi, Ellis Loew gleda kako da se okoristi time, Lee je prolupao zbog toga—" Kay je prekinula moju tiradu smijehom. "A ti si bio glavna vijest u ponedjeljak, a već danas si kao pljesnivi kruh. I ti želiš ići za svojim velikim pljačkašem, i dospjeti opet u naslove." "Pogodak, ali to je samo dio toga." "Znam. Kad bi dospio u naslove, sakrio bi se i ne bi čitao novine." Uzdahnuo sam. "Isuse, volio bih da nisi toliko pametnija od mene." "A ja bih voljela da nisi tako oprezan i kompliciran. Dwight, što će biti s nama?" "S nas troje?" "Ne, snama." Pogledao sam po sobi, cijeloj u drvu, koži i art deco kromu. Vitrina od mahagonija sa staklenim vratima bila je puna njezinih vesti od kašmira, u svim duginim bojama, po četrdeset dolara komad. Ona sama, bijela ništarija iz Južne Dakote, oblikovana od murjako-ve ljubavi, sjedila je preko puta mene, i konačno sam jednom rekao točno što mislim. "Ti ga nikad ne bi napustila. Nikad ne bi napustila ovo. Da kojim slučajem to napraviš, i da Lee i ja prestanemo biti partneri, možda bismo tada imali priliku zajedno. Ali ti nikad nećeš napustiti sve." Kay je polako zapalila cigaretu. Otpuhnuvši dim, rekla je: "Znaš li što je učinio za mene?" "I za mene", rekoh.

102 Kay je zabacila glavu unazad, i gledala u strop, brušeni gips s lamperijom od mahagonija. Otpuhujući kolotove dima, rekla je: "Bila sam tako zatreskana u tebe kao školarka. Bobby de Witt i Lee su me znali vući sa sobom na borbe. Nosila sam sa sobom blok za crtanje kako se ne bih osjećala poput onih groznih žena koje se ulizu-ju svojim muškarcima praveći se da im se to sviđa. Meni si se sviđao ti. Način na koji si se zezao sa svojim zubima, kako si se zatvarao da ne bi dobio udarac. Tada si se priključio policiji, a Lee mi je rekao kako je čuo da si izdao svoje japanske prijatelje. Nisam te mrzila zbog toga, samo si mi bio još stvarniji. Onda i ono s zoot suitetima. Bio si moj junak iz priče, samo što su priče bile stvarnost, komadić tu-komadić tamo. Tada je došla borba, i iako mi se ideja nije sviđjala rekla sam Leeju da pristane, jer mi se to činilo kao znak da nas troje pripadamo skupa." Mislio sam na tucet stvari koje bih rekao, sve istinite, i sve između nas dvoje. Ali nisam mogao, i potražio sam zaklon u Leeju. "Ne brini zbog Bobbva de Witt. Kad izađe, ja ću ga pritisnuti, i to snažno. Nikad neće doći ni blizu tebe i Leeja." Kay je prestala gledati u strop i uputila mi čudan pogled, čvrst ali ispod toga tužan. "Prestala sam brinuti zbog Bobbva. Lee može izaći na kraj s njim." "Mislim da ga se Lee boji." "Točno. Ali mislim daje to zato što on zna toliko o meni, a Lee se boji da će on to razglasiti. Kao daje nekog briga." "Mene je briga. A ako ja pritisnem de Witt, bit će sretan ako uopće bude mogao govoriti." Kay je ustala. "Za muškarca koji nosi srce na dlanu, stvarno si težak. Idem u krevet. Laku noć, Dwight." Kad sam začuo Schubertov kvartet kako dopire iz njezine spavaće sobe, uzeo sam olovku i papir iz ormarića s pisaćim priborom i napisao izvještaj o ispitivanju oca Elizabeth Short. Uključio sam i njegov 'vraški čvrst' alibi, njegovo viđenje djevojčina ponašanja dok je živjela s njim '43., batine koje je dobila od vojnika u Camp Cooku i paradu bezimnih momaka. Kićenje izvještaja nepotrebnim detaljima uglavnom mi je držalo misli daleko od Kay, a kad sam završio napravio sam dva sendviča sa šunkom, pogurao ih čašom mlijeka i zaspao na kauču. 103 Snovi su mi se sastojali od bljeskova skorašnjih policijskih slika kriminalaca, a Ellis Loew je predstavljao pravu stranu zakona, s brojevima krivičnih djela zalijepljenim na prsima. Betty Short mu se pridružila na crno-bijeloj slici, frontalno i u lijevom profilu. Onda su se sva lica stopila u policijski formular za izvještaj koji se odmotavao unedogled, dok sam ja pokušavao u prazna polja našvrljati obavijesti o tome gdje se nalazi Junior Nash. Probudio sam se s glavoboljom, znajući da me čeka vrlo dug dan. Svanulo je.

Izašao sam na trijem i podigao jutarnji Herald. Naslov je bio: "Lov za dečkima u okrutmom ubojstvu", a odmah ispod njega smještena je fotografija Elizabeth Short. Nazvana je "", a slijedilo je: "Vlasti su danas pokušavale prodrijeti u ljubavni život dvadesetdvogodišnje Elizabeth Short, žrtve 'vukodlakova ubojstva', koju su njezine veze, prema pričama prijatelja, mijenjale od nevine djevojčice do prijestupnice uvijek obučene u crno, gladne muškaraca, poznate kao ". Osjetio sam Kay kraj sebe. Uzela je novine, preletjela naslovnu stranicu, lagano se trznuvši. Vraćajući novine, pitala je: "Hoće li sve ovo uskoro biti gotovo?" Prelistavao sam početak novina. Elizabeth Short je zauzela cijelih šest stranica, i uglavnom su je opisivali kao izazovnu fatalnu ženu u uskoj crnoj haljini. "Neće", rekoh. Deveto poglavlje Novinari su okružili Sveučilišnu postaju. Parkiralište je bilo krcato, a uz pločnik su bila poredana reportažna kola, pa sam parkirao na zabranjenom mjestu i zataknuo pod brisače znak "Službeno policijsko vozilo", te se spuštene glave probijao kroz kordon nasrtljivih novinara, kako me ne bi prepoznali. Nije uspjelo; začuo sam "Buck-kee!" i "Bleichert", a zatim su ruke poletjele k meni. Otrgnuli su mi džep jakne, i ostatak puta sam se gurao prema unutra. Ulazno predvorje bilo je puno plavaea koji su kretali u dnevnu smjenu; otvorio sam vrata koja su vodila u užurbanu dvoranu. Uza zidove bili su poredani poljski kreveti; na jednom je ležao Lee pokriven po nogama listovima papira. Telefoni su zvonili na stolovima sa svih strana, i vratila mi se glavobolja, samo je udaranje bilo dvostruko jače. Ellis Loew je pričvršćivao papiriće na oglasnu ploču. Snažno sam ga potapšao po ramenu. Okrenuo se. Rekao sam: "želim van iz ovog cirkusa. Ja sam policajac Tjeralica, a ne dekster u Umorstvima, i imam važne bjegunce. Hoću da me vratite nazad. Odmah." 105 Loew je siktao: "Ne. Ti radiš za mene, a ja te želim na slučaju Short. To je konačno, potpuno i neopozivo. I neću trpjeti razmažene prohtjeve od tebe, pozornice. Jasno?" "Ellis,k vragu!"

"Dođi do čvaraka na rukavu prije nego me tako zoveš, Bleichert. Do tada sam za tebe g. Loew. A sad pročitaj Millardov sažetak." Sjurio sam se prema dnu dvorane. Russ Millard je spavao u stolici, nogu položenih na stol ispred sebe. Na plutenoj ploči na zidu bile su izvještene četiri tipkane stranice. čitao sam: Prvi sažetak 187 čl. K.Z.; žrtva: Short, Elizabeth Ann, bjelkinja, rođena 29/7/24. Izvještaj predan 17/1/47 u 6.00 h. Gospodo Ovo je prvi sažetak o E. Short, preminuloj 15/1/47, na uglu 39. i Nortona, Leimert Park. 1. Zasad imamo 33 lažna ili vjerojatno lažna priznanja. Očito nevinu su pušteni kući, a nepovezani i ozbiljno neuravnoteženi zadržani u pritvoru radi provjere alibija i psihijatrijske procjene. Poznate slučajeve zastranjenja ispituje dr. De River, psihijatar, uz pomoć Detektivskog odjela. Za sada ničega čvrstog. 2. Rezultati preliminarne obdukcije i naknadnih testova: žrtva se ugušila od reza načinjena nožem na ustima od uha do uha. U vrijeme smrti u krvi nije imala alkohola ni narkotika. (Za detalje vidi izvještaj 14-187-47). 3. Policija u Bostonu ispituje podatke o prošlosti E. Short, obitelji i bivšim dečkima, te gdje su bili u vrijeme ubojstva. Otac (C. Short) ima čvrst alibi - on je eliminiran kao osumnjičeni. 4. Kriminalistički odjel u Camp Cooku provjerava izvještaj daje E. Short pretučena od vojnika za vrijeme dok je bila zaposlena u vojnoj trgovini u rujnu '43. E. Short je u rujnu '43. uhapšena zbog maloljetničkog konzumiranja alkohola, a u Kriminalističkom odjelu kažu kako su svi 106 vojnika s kojima je bila uhapšena na dužnosti u prekomorskim zemljama, pa su stoga eliminirani kao osumnjičeni. 5. Po cijelom se gradu pretražuje kanalizacija radi odjeće E. Short. Sva ženska odjeća koja se pronađe bit će analizirana u središnjem kriminalističkom laboratoriju (za detalje vidi izvještaje krim-laba). 6. Terenski izvještaji s područja cijeloga grada od 12/1/47 do 15/1/47 prikupljeni i pročitani. Samo jedan trag: žena iz Hollywooda je zvala i žalila se na bučno čudno brbljanje na H.W. Hillsu u noćima 13/1 i 14/1. Rezultat provjere: odbačeno kao buka s tuluma. Policajcima na terenu: zanemariti. 7. Potvrđene obavijesti dobivene telefonom: E. Short živjela je veći dio prosinca '46. u San Diegu, u kući gđe Elvere French. žrtva je upoznala kćer gđe French, Dorothv, u kinu u kojemu je Dorothv radila, i ispričala joj (neprovjerenu) priču kako ju je ostavio muž. Obitelj French ju je primila k sebi, a E. Short im je ispričala proturječne priče: bila je udovica zrakoplovnog majora; trudna s mornaričkim pilotom; zaručena za vojnog pilota. žrtva je izlazila s mnogobrojnim muškarcima za vrijeme boravka u domu obitelji French (za detalje vidi razgovore 14-187-47). 8. E.

Short napustila je kuću Frenchovih 9/1/47 u društvu muškarca kojega je zvala Crveni (opis: bijelac, 25-30 godina, visok, zgodan, 170-180, crvene kose, plavih očiju). Crveni je navodno trgovac. Vozi predratni Dodge s reg. pločicama Huntigton Parka. Provjera vozila započeta, izdana tjeralica za Crvenim. 9. Potvrđena informacija: Val Gordon (bjelkinja) iz River-sidea, California, izjavila je da je sestra pokojnog zrakoplovnog majora Matta Gordona. Rekla je da je E. Short pisala njoj i njezinim roditeljima u jesen '46., nedugo nakon što je major Gordon poginuo u avionskoj nesreći. Lagala je da je Gordonova zaručnica, tražeći novac od njih. Roditelji i gđica Gordon su odbili zahtjev. 107 10. Kofar koji je pripadao E. Short pronađen u uredu Rail-way Expressa u centru L.A.-a. (Službenik R.E.-a vidio je ime i sliku žrtve u novinama i sjetio se da je ostavila kofar na čuvanje pri kraju studenog '46. Kofar je pregledan. Pronađene kopije stotinjak ljubavnih pisama upućenih raznim muškarcima (uglavnom vojnicima), i (mnogo manje) zgužvanih poruka upućenih njoj. Također, u kofaru nađeno mnogo fotografija E. Short s vojnicima. Pisma pročitana, imena i opisi muškaraca obrađeni. 11. Potvrđena telefonska obavijest: bivši zrakoplovni po-ručnik G. Fickling nazvao je iz Mobilea, Alabama, kad je u tamošnjim novinama vidio ime i sliku E. Short. Navodi da je sa žrtvom imao kratku vezu u Bostonu krajem '43., i da je ona u svakom trenu imala još desetak drugih u pričuvi. Fickling ima potvrđen alibi za vrijeme ubojstva. Eliminiran kao osumnjičeni, također poriče da je ikad bio zaručen s E. Short. 12. Brojne obavijesti dojavljene telefonom u policiju i šeri-fove urede. Odbačene su one koje su zvučale ludo, a sve ostale su kroz Središnja umorstva proslijeđene područnim postajama. 13. Potvrđene informacije o adresama. E. Short živjela je 1946. na ovim adresama (imena uz adrese pripadaju osobama koje su nazvale ili potvrđenim stanarima na navedenim adresama; svi osim Linde Martin potvrđeni od Odjela za motorna vozila) 13-A-1611 N. Orange Drive, Hollywood (Harold Costa, Donald Leyes, Marjorie Graham); Avenija

Carlos 6024, Hollywood. 1842 N. Cherokee, Hollywood (Linda Martin, Shervl Saddon) 53 Linden, Long Beach. 14. Rezultat nalaza Odjela za znanstvena istraživanja na zemljištu u Leimert Parku: nije pronađena ženska odjeća, nađeni brojni noževi i oštrice, svi prehrđavi da bi njima bilo izvršeno ubojstvo. Nije otkrivena krv. 15. Rezultat pretraživanja Leimert Parka (s policijskim fotografijama E. Short): nula (sva opažanja očito budalaštine). 108 Zaključak: vjerujem da svu aktivnost u istrazi treba usmjeriti na ispitivanje znanaca E. Short, posebice njezinih brojnih mladića. Narednik Sears i ja ćemo otići u San Diego ispitati njezine tamošnje poznanike. Između tjeralice za Crvenim i ispitivanja poznanika u L.A.-u trebali bismo doći do bitnih informacija. Poručnik Russell A. Millard, Značka 493, Središnja umorstva Okrenuo sam se i vidio kako me Millard gleda. Rekao je: "Reci mi iskreno, što misliš?" Pokazao sam prstom na otrgnuti džep. "Je li vrijedna toga, po-ručniče?" Millard se nasmiješio; uočio sam da zgužvana odjeća i čekinjasta brada nisu naškodili otmjenosti kojom je zračio. "Mislim da je. I tvoj partner misli tako." "Lee juri sablasti, poručniče." "Možeš me zvati Russ, znaš." "Dobro, Russ." "Što ste ti i Blanchard saznali od oca?" Pružio sam Millardu svoj izvještaj. "Ništa određeno, samo nove priče o tome kako je bila drolja. Kakva je to priča o Crnoj Daliji?" Millard je lupio po rukohvatima stolice. "To možemo zahvaliti Bevu Meansu. On je otišao do Long Beacha i razgovarao s recepcio-nerom u hotelu gdje je djevojka prošlo ljeto stanovala. Službenik mu je rekao da je Betty Short uvijek nosila uske crne haljine. Bevo se sjetio onog filma s Alanom Laddom, "Plava Dalija", i krenuo od toga. Pretpostavljam da će nam ovakva slika donijeti još tucet priznanja dnevno. Kao što Harry nakon nekoliko čašica kaže: "Hollywood će te jebati kad nitko drugi neće." Ti si mudar gnjavator, Bucky. Što ti misliš?" "Mislim da se želim vratiti u Tjeralice. Hoćeš li to pogurati kod Loewa?" Millard odmahnu glavom. "Ne. Hoćeš li odgovoriti na moje pitanje?" 109 Proguta sam želju da udaram ili molim. "Rekla je da ili ne krivom frajeru, u krivo vrijeme, na krivom mjestu. A budući da je na nju potrošeno više gume nego na San Berdo autocesti, i da ne može reći istinu, rekao bih da će nalaženje krivog frajera biti vraški težak posao." Millard je ustao i protegao se. "Mudri gnjavatore, idi u postaju Hollywood po Billa Koeniga i zajedno ispitajte stanovnike adresa u Hollywoodu koje su u mom sažetku. Drži Koeniga čvrsto na uzdi, ako možeš, i ti napiši izvještaj jer je Billy praktično nepismen. Javite se ovamo kad budete gotovi." Moja glavobolja je prelazila u migrenu. Poslušao sam. Posljednje što sam čuo prije

nego što sam izašao na ulicu, bila je skupina policajaca koji su se cerekali nad ljubavnim pismima Betty Short. Pokupio sam Koeniga u postaji Hollywood i odvezao se do adrese u Aveniji Carlos. Parkirao sam ispred broja 6024, i rekao: "Vi ste stariji po činu, narednice. Kako želite odigrati ovo?" Koenig je glasno pročistio grlo, zatim progutao sluz koja se pojavila. "Fritzie obično govori, ali danas je bolestan. Sto kažeš da ti razgovaraš, a ja budem podrška?" Otvorio je jaknu da mi pokaže kožnu palicu zataknutu za pojas. "Misliš daje za ovo potrebna snaga?" "Razgovor", rekao sam, i izašao iz auta. Starica je sjedila na trijemu kuće 6024, trokatnice prekrivene smeđim daskama sa znakom SOBE ZA IZNAJMLJIVANJE postavljenim na travnjaku. Vidjela me kako prilazim, zatvorila Bibliju i rekla: "žao mi je mladiću, ali iznajmljujem samo zaposlenim curama uz preporuke." Pokazao sam joj značku. "Mi smo policajci, gospođo. Došli smo popričati s vama o Betty Short." "Ja sam je znala kao Beth", reče starica, i baci pogled na Koeniga koji je stajao na travnjaku i krišom kopao nos. "On traži tragove", rekoh. žena je prezirno otpuhnula. "Neće ih naći u tom svom velikom kljunu. Tko je ubio Beth Short, policajce?" Izvadio sam olovku i notes. "Zato smo došli da to otkrijemo. Recite mi svoje ime, molim vas." 110 "Ja sam gospođica Loretta Janeway. Ja sam pozvala policiju kad sam čula ime Beth na radiju." "Gospođice Janeway, kad je Elizabeth Short živjela na ovoj adresi?" "Provjerila sam svoje podatke odmah nakon što sam čula vijesti. Beth je bila u zadnjoj desnoj sobi na trećem katu od četrnaestog rujna do devetnaestog listopada prošle godine." "Je li imala preporuke?"

"Ne. Sjećam se vrlo dobro, jer je Beth bila tako lijepa djevojka. Pokucala je na vrata i rekla da je vidjela moj znak kad je šetala Govverom. Rekla je daje glumica u usponu, i da joj treba jeftina soba dok ne dobije veliku šansu. Odgovorila sam da sam to već čula, i da bi joj bilo dobro da izgubi taj grozni bostonski naglasak. Pa, Beth se samo nasmijala i rekla: 'Sad je vrijeme da svi dobri ljudi priteknu u pomoć svojoj stranci', bez ikakva naglaska. Tad je rekla: 'Vidite! Vidite kako slušam upute!' Tako je željela ugoditi da sam joj iznajmila sobu, iako se držim pravila da ne primam filmašice." Zapisao sam relevantne informacije, pa pitao: "Je li Beth bila dobar stanar?" Gđica Janeway odmahnu glavom. "Bog joj dao pokoja, ali bila je užasan stanar, i natjerala me da zažalim što sam odstupila od svojih principa o filmskim curama. Uvijek je kasnila sa stanarinom, davala u zalog nakit kako bi imala za hranu, i pokušavala me privoljeti da plaća dnevno umjesto tjedno. Htjela je plaćati dolar dnevno! Možete zamisliti koliko bi mjesta zauzimala moje knjige kad bih to dozvolila svim stanarima!" "Je li se Beth družila s ostalim stanarima?" "Nipošto. Zadnja desna soba na trećem katu ima privatne stepenice, pa Beth nije morala ulaziti na glavna vrata kao ostale djevojke, i nikad nije prisustvovala ćaskanjima uz kavu koje sam priređivala za djevojke nedjeljom nakon crkve. Beth nikad nije išla u crkvu, a rekla mi je: "Cure su dobre za tračpartiju tu i tamo, ali dečki su dobri svaki dan." "Ovo je moje najvažnije pitanje, gđice Janeway. Je li Beth imala dečke dok je živjela ovdje?" Starica je podigla Bibliju i privila je uza sebe. "Pozornice, da su oni dolazili na ulazna vrata kao pratnja ostalih cura, tada bih ih vid 111 jela. Ne želim ogovarati mrtve, pa recimo samo da sam čula puno koraka po njezinim stepenicama u najbezbožnija vremena." "Je li Beth ikad spominjala neprijatelje? Nekoga koga se boji?" "Ne." "Kad ste je posljednji put vidjeli?" "Krajem listopada, kad je odselila. Rekla je: 'Pronašla sam simpatičniju gajbu' svojim najboljim kalifornijskim glasićem." "Je li rekla kamo se seli?" Gđica Janeway reče: "Ne", a tada se nagnula prema meni u povjerenju, i pokazala na Koeniga koji je grabio nazad prema autu, natežući se za prepone. "Trebao bi porazgovarati s njim o njegovoj higijeni. Iskreno, to je odvratno." "Hvala vam, gospođice Janeway", rekoh. Otišao sam do auta i sjeo za volan. Koenig je progundao: "Stoje stara rekla o meni?" "Rekla je da ste slatki." "Da?" "Da." "Što je još rekla?" "Da bi se zbog muškarca poput vas mogla opet osjećati mladom." "Da?" "Da. Rekao sam joj da zaboravi, da ste oženjeni." "Ja nisam oženjen." "Znam." "Zašto si joj onda to rekao?" Uključio sam se u promet. "Zar želite da vam šalje zgužvane poruke u ured?" "On, kužim. Što je rekla o Fritzieju?" "Zar ona poznaje Fritzieja?" Koenig me pogledao kao da sam;« mentalno retardiran. "Puno ljudi govori o Fritzieju iza njegovih leđa." "I što kažu?" "Laži." 112 "Kakve laži?" "Ružne laži." "Kao na primjer?" "Laži daje dobio sifilis od kurvi dok je radio u Porocima. Daje bio na bolovanju mjesec dana radi terapije

živom. Da je otjeran u Središnje detektive zbog toga. Ružne laži, čak i gore stvari od ovog." Trnci su me golicali duž kraljeznice. Skrenuo sam na Cherokee i rekao: "Kao?" Koenig je skliznuo bliže meni. "Ispipavaš me, Bleichert? Tražiš nešto loše što bi mogao pričati o Fritzieju?" j: "Ne. Samo sam znatiželjan." \ "Znatiželja je micu-macu došla glave. Zapamti to." "Hoću. Što ste dobili na ispitu za narednika, Bili?" "Ne znam."

"Što?" "Fritzie ga je polagao umjesto mene. Sjeti se mice-mace, Bleichert. Ne želim da itko govori loše o mom partneru." Velika, ožbukana stambena zgrada na broju 1842 pojavila se u vidokrugu. Skrenuo sam i parkirao, promrmljao "Razgovor", i uputio se ravno prema predvorju. Na popisu stanara na zidu bio je S. Saddon i devet drugih imena u stanu 604, ali ne i Linda Martin. Otišao sam dizalom na šesti kat, prošao hodnikom u kojemu se osjećao blag miris marihuane, i pokucao na vrata. Svirka orkestra je utihnula, vrata su se otvorila i pojavila se mlađahna žena u živopisnoj egipatskoj odjeći, držeći u ruci papirnatu kapu. "Vi ste vozač RKO-a27?" rekla je. "Policija", rekoh. Vrata su mi se zalupila u lice. čuo sam puštanje vode u toaletu; tren kasnije djevojka se vratila, i ušao sam u stan nepozvan. Dnevna soba je imala visok strop i lukove; šlampavo pospremljeni kreveti na kat bili su uza zid. Koferi, torbe i putni kovčezi 27 RKO - filmski studio nastao 1928., a propao 1957 godine. Uz sjajne filmove kao što je Građanin Kane, poznat i po čestim promašajima. Posljednji šef studija bio je Howard Hughes. 113 virili su kroz otvorena vrata ormara, a stol pokriven linoleumom bio je stisnut preko puta skupine kreveta na kat bez madraca. Stol je bio prekriven kozmetikom i ogledalima, a ispucani drveni pod kraj njega zaprljan razmazanim ružem i puderom za lice. Djevojka reče: "Je li to zbog kazni za prelaženje ceste na crveno, koje sam zaboravila platiti? čujte, snimam tri dana Prokletstvo mumijine grobnice u RKO-u, i kad mi plate poslat ću vam ček. Je li to u redu?" Rekoh: "Radi se o Elizabeth Short, gospođice—" Djevojka je isпустиła dug, scenski uzdah. "Saddon. Shervl sa y-l Saddon. čujte, jutros sam razgovarala telefonom s policijom, s nekakvim narednikom ili tako nekim tko jako muca. Postavio miję devet tisuća pitanja o Betty i njezinih devet tisuća frajera, i rekla sam mu devet tisuća puta da ovdje spava puno cura i izlaze s puno frajera, a većina njih su samo za jednu noć. Rekla sam mu daje Betty živjela ovdje od početka studenog do početka prosinca, da je plaćala dolar na dan kao i svi ostali, i da se ne sjećam imena nijednog od njezinih frajera. Mogu li sad ići? Vozilo za statistę stiže svaki čas, a ovaj posao mi treba." Shervl Saddon je ostala bez zraka i znojila se zbog svog metalni-ziranog kostima. Pokazao sam na krevet na kat. "Sjedni i odgovori mi na pitanja, ili ću te privesti zbog "trave" koju si bacila u zahod." Kleopatra-za-tri-dana je poslušala, i uputila mi pogled koji bi pomeo i Julija Cezara. Rekoh: "Prvo pitanje. živi li ovdje Linda Martin?" Shervl Saddon je zgrabila kutiju cigareta Old Golds s kreveta i zapalila. "Već sam rekla mucavom naredniku. Betty je nekoliko puta spomenula Lindu Martin. Imala je sobu na drugom mjestu gdje je Betty stanovala, kod križanja De Longpre i Orangea. A potrebni su dokazi da se nekoga privede, znate." Izvadio sam olovku i notes. "A stoje s Bettvnim neprijateljima? Prijetnje nasiljem?" "Betty nije imala problem s neprijateljima, već previše prijatelja, ako me pratite. Kužite? Prijatelji tj. frajeri?" "Pametna curo. Je li joj tko od njih prijeto?" "Ne, koliko ja znam. čujte, možemo li požuriti s tim?" 114 "Smiri se. Stoje Betty radila dok je stanovala ovdje?" Shervl Saddon prezrivo je otpuhнула: "Duhovito. Betty nije radila. Nažicala bi sitniš od ostalih cura ovdje, i izmuzla piće i večeru od djedica na Boulevardu. Nekoliko puta je nestala na dva-tri dana i vratila se s novcem, a onda pričala ribičke priče kako je došla do njega. Bila je takva mala lažljivica da joj nikad nitko nije vjerovao ni riječ." "Reci mi o ribičkim pričama. I o lažima koje je Betty pričala općenito." Shervl je ugasila cigaretu i odmah upalila drugu. Nekoliko trenutaka je pušila u tišini, i znao sam da se glumica u njoj uživjela u karikiranje Betty Short. Napokon je rekla: "Znate za onu priču o Crnoj Daliji u novinama?" "Da." "Pa, Betty se uvijek oblačila u crno, trik kako bi impresionirala casting direktore28, kad je pokušavala naći posao s ostalim curama, što nije bilo često jer je voljela svaki dan spavati do podne. Katkad bi rekla da nosi crno jer joj je umro otac, ili jer oplakuje momke poginule u ratu. A onda bi drugi dan rekla da joj je otac živ. Kad bi izbivala nekoliko dana i vratila se krcata lovom, jednoj bi curi rekla da joj je umro bogati ujak i ostavio hrpu love, a drugoj da je dobila na pokeru u Gardeni. Svima je ispričala

devet tisuća laži kako je udana za devet tisuća različitih ratnih heroja. Je li vam sad jasno?" Rekao sam: "Kristalno jasno. Promijenimo temu."

"Super. Što kažete na međunarodne financije?" "Što kažeš na film? Vi se, cure, sve pokušavate ubaciti, zar ne?" Sheryl mi je uputila vamp pogled. "Ja sam se ubacila. Glumila sam u žena puma, Napad fantomskog čudovišta i Slatka će biti kozja krv²⁹." "čestitam. Je li Betty ikad radila na filmu?" "Možda. Možda jednom, ali možda i nije, jer Betty je bila takva lažljivica." "Nastavi." 28 Casting director - osoba zadužena za izbor glumaca i dodjelu uloga na filmu ili u kazalištu. 29 Biljka mirisnih cvjetova, crvenih bobica (lat. *Lonicera caprifolium*). 115 "Pa, za Dan zahvalnosti svi sa šestog kata bi donijeli nešto za zajedničku večeru, a Betty je bila puna love i kupila je dva sanduka piva. Hvalila se da je bila na filmu, i pokazivala svima vizir kamere, za koji je rekla da joj gaje dao direktor. Sad dosta djevojaka ima jeftine vizire koje im daju ljudi s filma, ali ovaj je bio skup, na lančiću, s malom baršunastom kutijicom. Sjećam se daje Betty te večeri bila u sedmom nebu i nije se gasila." "Je li ti rekla ime filma?" Sheryl je odmahнула glavom. "Ne." "Je li spomenula koje ime vezano uz film?" "Ako je, ne sjećam se." Pogledao sam po sobi, izbrojio dvanaest kreveta na kat po dolar za noć, i pomislio kako se vlasnik bogati. Rekoh: "Znaš li što je casting krevet?" Oči lažne Kleopatre su se zažarile. "Ne ja, druškane. Ova cura, nikad." "Betty Short?" "Vjerojatno." čuo sam zvuk sirene, otišao do prozora i pogledao van. Otvoreni kamion bez stranica s tucet Kleopatri i faraona stajao je uz pločnik odmah iza mog auta. Okrenuo sam se da kažem Sheryl, ali ona je već bila izašla. Posljednja adresa na Millardovu popisu bila je North Orange Drive 1611, prenoćište za turiste s ružičastom fasadom, uz srednju školu Hollywood. Kad sam parkirao ispred nje na zabranjenom mjestu, Koenig se trgnuo iz nosokopačkog sanjarenja, pokazujući na dvojicu koji su na stepenicama temeljito čitali hrpu novina. "Ja ću preuzeti njih, ti uzmi cure. Imaš li njihova imena?" Rekoh: "Možda Harold Costa i Donald Leyes. Izgledate umorni, narednice. Hoćete li se odmoriti ovaj put?" "Dosadno mi je. Što da pitam te dečke?" "Ja ću ih preuzeti, narednice." "Sjeti se mice-mace, Bleichert. Isto što se dogodilo njoj, dogodit će se svakom tko me pokuša zezati dok Fritzie nije tu. A sad, zbog čega da pritisnem dečke?" 116 "Narednice—" Koenig me istuširao slinom. "Ja sam pretpostavljeni, frajeru! Radi kako veliki Bili kaže!" Uvidjevši opasnost, rekoh: "Saznajte njihove alibije, i pitajte je li se Betty Short ikad bavila prostitucijom." Koenig je odgovorio smiju-ljenjem. Prešao sam travnjak i stepenice u trku, a dvojica muškaraca su se razmakla da bi me propustili. Otvorivši ulazna vrata našao sam se u otrcanoj dnevnoj sobi, a skupina mladih je sjedila naokolo, pu-šeći i čitajući filmske časopise. Rekao sam: "Policija. Tražim Lindu Martin, Marjorie Graham, Harolda Costu i Donalda Levesa." Djevojka kose boje meda u nonšalantnom odijelu zavrnila je vrh stranice Photoplaya. "Ja sam Marjorie Graham, a Hal i Don su vani." Ostatak ekipe se raštrkao u hodnik kao da sam kužan. Rekoh: "Radi se o Elizabeth Short. Da li ju je netko od vas poznavao?" Dobio sam pet-šest niječnih kimanja glavom, šokiranih i tužnih pogleda. čuo sam kako Koenig vani viče: "Reci mi istinu! Je li mala Short to radila za lov?" Marjorie Graham reče: "Ja sam pozvala policiju, pozornice. Dala sam im Lindino ime jer sam znala da je i ona poznavala Betty." Pokazao sam prema vratima. "A ovi tipovi vani?" "Don i Harold? Obojica su izlazila s Betty. Harold vas je zvao jer je znao da ćete tražiti sve o njoj. Tko je čovjek koji viče na njih?" Sjeo sam kraj Marjorie Graham zanemarujući pitanje, i izvadio bilježnicu. "Što mi možeš reći o Betty što ja ne znam? Možeš li mi dati činjenice? Imena drugih momaka, opise, točne datume? Neprijatelje? Moguće motive zašto bježe netko htio ubiti?" Djevojka se trznula; shvatio sam da podižem glas. Spustivši ga, rekoh: "Počnimo s datumima. Kada je Betty stanovala ovdje?" "Početkom prosinca", reče Marjorie Graham. "Sjećam se jer nas je bilo mnogo koji smo ovdje slušali

radio na petu obljetnicu napada na Pearl Harbor, kad je ona stigla." "Znači sedmog prosinca?" "Da." "I kako dugo je bila ovdje?" "Ne duže od tjedan dana." "Kako je saznala za ovo mjesto?" 117 "Mislim da joj je Linda Martin rekla." U Millardovu je dopisu stajalo da je Betty Short provela veći

dio prosinca u San Diegu. Rekoh: "Ali odselila se ubrzo nakon toga, žarne?" "Da." "Zašto, gđice Graham? Koliko znamo, Betty je živjela na tri mjesta prošle jeseni - sva tri u Hollywoodu. Zašto se toliko seljakala?" Marjorie Graham je izvadila maramicu iz torbice i nervozno je gužvala. "Pa, zapravo ne znam točno." "Da li ju je progonio neki ljubomorni dečko?" "Mislim da nije." "Gospođice Graham, što vi mislite?" Marjorie je uzdahnula. "Betty je iskorištavala ljude. Posuđivala je novac od njih i pričala im priče, i... pa, ovdje živi dosta krutih klinaca, i mislim da su je brzo pročitali." Rekao sam: "Pričajte mi o Betty. Svidjela vam se, zar ne?" "Da. Bila je slatka, puna povjerenja i pomalo blesava, ali... nadahnuta. Imala je taj čudan dar, ako to hoćete tako nazvati. Učinila bi sve da bude omiljena, i kao da bi poprimila navike svakoga s kim bi bila. Ovdje svi puše, i Betty je počela pušiti kako bi se uklopila, iako je imala astmu i mrzila cigarete. Smiješno je to stoje pokušavala hodati i govoriti kao vi, ali je uvijek bila svoja dok je to radila. Uvijek je bila Betty ili Beth, ili koji je već nadimak za Elizabeth koristila u tom trenutku." Prevrtao sam tužnu priču po glavi. "O čemu ste vi i Betty razgovarale?" Marjorie reče: "Uglavnom sam slušala Betty kako priča. Znale smo sjediti ovdje i slušati radio, a Betty bi pričala priče. Ljubavne priče o ratnim junacima - poručniku Joeu i bojniku Mattu, i tako dalje. Znala sam da su oni izmišljeni. Ponekad je pričala da će postati filmska zvijezda, kao da je trebala samo šetati u svojoj crnoj haljini, pa da je prije ili poslije netko otkrije. To me pomalo ljutilo, jer sam pohađala tečaj u Pasadena Playhouseu, i znala sam da je gluma težak posao." Preletio sam bilješke s ispitivanja Sheryl Saddon. "Gđice Graham, je li Betty spominjala da je radila na filmu krajem studenog?" "Da. Prvu večer kad je stigla hvalila se time. Rekla je da je imala sporednu ulogu i pokazivala vizir. Neki dečki su je ispitivali o de118 taljima, i jednom je rekla da se radilo u Paramountu, a drugom u Foxu. Mislila sam da mulja kako bi privukla pažnju." Zapisao sam "Imena" na novu stranicu, i podcrtao tri puta. "Marjorie, što je s imenima? Njezini dečki, ljudi s kojima si je viđala?" "Pa, znam daje izlazila s Donom Levesom i Haroldom Costom, ijednom sam je vidjela s mornarom, i..." Marjorie je oklijevala; ulovio sam zabrinutost u njezinim očima. "Stoje? Meni možete reći." Njezin se glas stišao. "Prije nego se odselila vidjela sam Betty i Lindu Martin kako razgovaraju s krupnom, starijom ženom na Boulevardu. žena je nosila muško odijelo i imala kratku kosu kao muškarac. Vidjela sam ih s njom samo jednom, pa možda to ne znači ništa—" "Hoćeš reći daje bila lezbijka?" Marjorie je kimala glavom gore-dolje, i posegnula za papirnatom maramicom. Bili Koenig je ušao i prstom me pozvao k sebi. Prišao sam mu. Prošaptao je: "Tipovi su progovorili. Kažu da je mrtva cura rentala piću kad bi bila dekintirana. Nazvao sam g. Loewa. Kaže da će to prešutjeti, jer je zločin bolji ako je ona dobra, mlada cura." Pregrizao sam jezik da ne izlanem o lezbijstvu; javni tužitelj i njegov sluga bi vjerojatno zataškali i to. Rekoh: "Imam još jedno kratko pitanje. Uzmite izjave od njih, može?" Koenig se nacerio, i otišao van. Rekao sam Marjorie da ne mrda, i otišao do kraja predvorja, gdje je bila recepcija, a na njoj otvorena knjiga prijava. Stajao sam kraj šaltera i listao stranice dok nisam vidio dječje naškrabano "Linda Martin", a kraj toga odštampano "Soba 14". Vratio sam se hodnikom na prvom katu do sobe, pokucao i čekao na odgovor. Kad ga nije bilo nakon pet sekundi, pritisnuo sam kvaku. Popustila je, i otvorio sam vrata. Soba je bila mala i stiješnjena, a u njoj samo jedan raspremljen krevet. Provjerio sam ormar; bio je potpuno prazan. Na noćnom ormariću bila je hrpa novina otvorenih na stranici s "Vukodlakom

ubojicom"; odjednom sam znao da je mala Martinova bjegunac. Spustio sam se na pod i prošao rukom ispod kreveta, očešao gladak predmet i izvukao ga van. Bio je to crveni, plastični novčanik za sitniš. Otvorio sam ga i našao dva penija, deset centi i iskaznicu sa slikom srednje škole Corn 119 husker, u Cedar Rapidsu, Iowa. Iskaznica je glasila na Lornu Martil-kovu, rođenu 19. 12. '31. Na slici je ispod školskog grba bila prekrasna mlada djevojka. Već sam se vidio kako tipkam obavijest o potrazi za odbjeglom maloljetnicom. Marjorie Graham se pojavila na vratima. Pokazao sam joj iskaznicu, a ona je rekla: "To je Linda. Bože, tek joj je petnaest." "Za Hollywood su to srednje godine. Kad ste je posljednji put vidjeli?" "Jutros. Rekla sam joj da sam pozvala policiju, i da će navratiti kako bi razgovarali s nama o Betty. Jesam li pogriješila?" "Niste mogli znati. I hvala." Marjorie se nasmiješila, a ja sam joj poželio brz odlazak iz filmske zemlje. Zadržao sam želju za

sebe, uzvratilo osmijeh i izašao. Na verandi je Bili Koenig stajao u paradnom stavu, a Donald Leyes i Harold Costa su bili izvaljeni u naslonjačima, s onim telećim izrazom koji dolazi kad primite nekoliko brzih udaraca. Koenig reče: "Oni to nisu učinili." Rekao sam: "Ma nemoj, Sherlock." Koenig reče: "Ja se ne zovem Sherlock." "Ma nemoj", rekoh. Koenig reče: "Što?" U postaji Hollywood iskoristio sam pravo koje imaju murjaci Tjeralica, i izdao nalog za odbjeglom maloljetnicom i tjeralicu za ključnim svjedokom, Lornom Martilkovom/Lindom Martin, ostavivši obrasce za izvještaj kod šefa smjene, koji mi je rekao da će tjeralice biti u eteru u roku od sat vremena, te da će poslati nekoga na North Orange Drive 1611 da ispita stanare gdje bi Lorna/Linda mogla biti. Kad je to bilo sređeno, napisao sam izvještaj o nizu ispitivanja, naglašavajući da je Betty Short bila okorjela lažljivica i mogućnost da je negdje u studenom '46. glumila u filmu. Prije nego što sam završio, nećkao sam se da li da ubacim i trag Marjorie Graham o staroj lezbijki. Ako bi se Ellis Loew dokopao toga, vjerojatno bi to zataškao skupa s izjavama da se Betty povremeno prostituirala, pa sam zaključio da to izostavim i usmeno prenesem informaciju Russu Millardu. 120 S telefona u postaji nazvao sam Udruženje filmskih glumaca i Centralni casting, te se raspitao o Elizabeth Short. Službenik je odgovorio da nikad nisu imali nikog pod tim imenom, ni skraćenim oblicima imena Elizabeth, i time učinio mogućnost da je nastupila u pravoj hollywoodskoj produkciji malo vjerojatnom. Spustio sam slušalicu, misleći kako je film još jedna njezina bajka, a vizir samo rekvizit iz bajke. Bilo je kasno poslijepodne. Ostavši sam bez Koeniga osjećao sam se kao da sam preživio rak, a tri obavljena razgovora djelovala su kao da sam se predozirao s Betty/Beth Short i njezinim posljednjim mjesecima provedenim u jeftinim pansionima. Bio sam umoran i gladan, pa sam krenuo kući pojesti sendvič i odrijemati - no ušao sam ravno u još jednu epizodu predstave. Kay i Lee stajali su oko stola u blagovaonici proučavajući fotografije mjesta zločina snimljene na 39. i Nortonu. Bila je tu razbijena glava Betty Short; razrezane grudi Betty Short; ispražnjena donja polovica Betty Short i širom rastvorene noge Betty Short - sve crno--bijelo na sjajnom papiru. Kay je nervozno pušila, i bacala kratke poglede na slike; Lee je zurio u njih, a lice mu se trzalo u pet raznih smjerova. čovjek-Benzedrin, biće iz dubokog svemira. Nijedno od njih nije mi reklo ni riječ, a ja sam stajao glumeći ludu pred najslavnijim lešom u povijesti L.A.-a. Konačno Kay reče: "Bok, Dwight", a Lee drhtavim prstom upre u krupni plan unakaženog torza. "Ovo nije slučajnost, to znam. Ve-rn Smith kaže da su je tipovi pokupili na cesti, odveli je nekamo i mučili, a onda je ostavili tamo. Sranje. Tip koji je ovo učinio mrzio ju je s razlogom, i htio je da cijeli prokleti svijet to zna. Isuse, rezao ju je dva jebena dana. Mala, ti si slušala medicinske predmete. Misliš li daje tip imao medicinsku naobrazbu? Znaš, kao neki ljudi doktor?" Kay je ugasila cigaretu i rekla: "Lee, Dvught je tu"; Lee se okrenuo. Rekoh, "Partneru—", a Lee je pokušao namignuti, nasmijati se i progovoriti odjednom. Iz toga je ispala grozna grimasa. Kad je izvukao iz sebe: "Bucky, slušaj što Kay kaže. Znao sam da će mi cijeli studij koji sam joj platio jednom dobro doći", morao sam pogledati u stranu. 121 Kay je progovorila mekim, strpljivim glasom. "Ovakvo teoretiziranje je besmislica, ali reći ću ti teoriju ako nešto pojedješ da se smiriš." "Naprijed s teorijom, učiteljice." "Pa, samo nagađam, ali možda su bila dvojica ubojica, jer su rezovi kod mučenja grubi, dok su rez popola i rezovi na abdomenu, koji su očito nastali nakon smrti, pravilni i čisti. Ali možda je ipak bio

samo jedan ubojica, koji se smirio nakon stoje ubio djevojku, i onda je prepolovio i napravio abdominalni rez. A kad je tijelo rastavljeno na dva dijela, svatko je mogao izvaditi unutarnje organe. Mislim da ljudi doktori postoje samo na filmu. Zlato, ti se moraš smiriti. Moraš prestati uzimati te pilule, i moraš jesti. Poslušaj Dwighta, on će ti reći." Pogledao sam Leeja. Rekao je: "Previše sam uzbuđen da bih jeo", i ispružio ruku kao da sam upravo ušao. "Hej, partneru. Jesi li danas saznao štogod o našoj curi?" Pomislio sam da mu kažem kako sam saznao da nije vrijedna. punog radnog vremena stotinu policajaca; pomislio sam da mu izbr-bljam o lezbijstvu i kako je Betty Short bila žalosna, mala, lažljiva droljica, kako bih potkrijepio tvrdnju. Ali Leejevo drogirano lice natjeralo me je da kažem: "Ništa što bi bilo vrijedno da si ovo radiš. Ništa vrijedno toga da te vidim beskorisnog kad je gad kojega si poslao u Quentin na tri dana od L.A.-a. Pomisli da te sestrice vidi

ovakvog. Pomisli na nju—" Prestao sam kad su suze krenule iz Leejevih odsutnih očiju. Sada je on stajao kao luda pred vlastitom obitelji. Kay je stala između nas, i stavila ruku na rame obojici. Izašao sam prije nego što Lee počne ozbiljno plakati. Sveučilišna postaja bila je još jedna ispostava manije zvane . <%. U svlačionici je izvješena lista prijava za kladenje, načinjena u obliku grubo krojena platna s kockarskog stola, s mjestima za kladenje označenim "Riješeno - isplata 2 prema 1", "Slučajni seksualni zločin - isplata 4 prema 1", "Bez rješenja -1 prema 1", "Dečko (dečki) -isplata 1 prema 4" i "Crveni bez omjera dok ne bude priveden." Kao kućni kladioničar naveden je narednik Shiner, i zasad je glavna akcija 122 bila na "dečkima", s tucet prijavljenih policajaca od kojih je svaki dao deset dolara kako bi zaradio dva i pol. U dvorani je bila još smješnija situacija. Netko je objesio dvije polovice jeftine, crne haljine na vrata. Napola pijan, Harry Sears je plesao oko crne čistačice, predstavljajući je kao pravu Crnu Daliju, najbolju crnu pjevačicu nakon Billie Hollidav. Potezali su gutljaje iz Harrvjeve pljoske, čistačica je pjevala gospel pjesme, dok su policajci koji su pokušavali telefonirati pokrivali rukom slobodno uho. I pravi je posao također bio mahnit. Policajci su radili s popisom registracija Odjela za motorna vozila i popisom ulica u Huntig-ton Parku, pokušavajući spojiti neki trag o "Crvenokosom" s kojim je Betty Short napustila San Diego; drugi su čitali njezina ljubavna pisma, a dvojica policajaca su na policijskoj vezi s Odjelom za motorna vozila skupljali informacije o brojevima registarskih pločica koje je Lee skupio kampirajući jučer ispred fukodroma Juniora Nasha. Millarda i Loewa nije bilo, pa sam izvještaj o ispitivanju i poruku o izdanim tjeralicama ubacio u pretinac s natpisom IZVJEŠTAJI TERENSKIH DETEKTIVA. Zatim sam otišao, prije nego što me neki pretpostavljeni klaun natjera da se pridružim cirkusu. Ostavši bez određenog posla pomislio sam na Leeja. Razmišljanje o Leeju nagnalo me da poželim opet biti u dvorani, gdje je bar bilo humora vezanog uz mrtvu djevojku. Onda me razmišljanje o Leeju razljutilo, i počeo sam razmišljati o Junioru Nashu, profesionalnom ubojici opasnijem od pedeset ljubomornih momaka-ubojica. Na iglama, vratio sam se ulozi policajca Tjeralica, i lutao Leimert Parkom tražeći ga. Ali nije bilo bijega od Crne Dalije. Prolazeći kraj 39. i Nortona vidio sam znatizeljnike kako njuškaju praznim zemljištem, dok su prodavači sladoleda i hot-doga dijelili klopku. Neka je starica prodavala fotke Betty Short ispred bara na uglu 39. i Crenshawa, i zapitao sam se nije li dražesni Cleo Short nabavio negative za pozamašan postotak. Ljut, odagnao sam misli o lakrdiji i radio. Proveo sam pet sati hodajući Južnim Crenshawom i Južnim Westernom, pokazujući policijske fotografije Nasha i objašnjavajući mladim crnkinjama njegov način rada kod silovanja. Sve što sam dobio bilo je "Ne", i pitanje "Zašto ne tražite tipa koji je unakazio onu dragu curu Daliju?" Tamo negdje prema polovici večeri, popus 123 tio sam pred mišlju da je Junior Nash zaista napustio L.A. Još uvijek na iglama, opet sam se pridružio cirkusu. Nakon što sam smazao burger za večeru, nazvao sam noćni broj u Porocima, i raspitao se o poznatim lezbijskim okupljalištima. Službenik je pregledao njihove obavještajne dosjee i vratio se s imenima tri koktel bara, sva tri u istom bloku na Ventura Boulevardu u Val-leyju; Vojvotkinja, Gala mjesto i Skrovište kod La Verne. Već sam htio spustiti slušalicu kad je dodao da se nalaze izvan nadležnosti LAPD-a, na teritoriju okruga kojim patrolira šerifov ured, i da vjerojatno djeluju pod njihovom zaštitom - za odgovarajuću cijenu. Za vrijeme vožnje izvan grada prema Vallevju nisam razmišljao o nadležnosti. Razmišljao sam o ženama sa ženama. Ne o lez tipovima, već o mekim, ali beskompromisnim curama poput mog niza

žena nakon borbi. Prelazeći Cahuenga Pass, pokušavao sam ih sparivati skupa. Sve što sam uspio bila su njihova tijela i miris ulja za tijelo i sjedala u autu - ali bez lica. Zatim sam pokušao s Betty/Beth i Lin-dom/Lornom, kombinirajući policijske slike i školsku iskaznicu s tijelima djevojaka kojih sam se sjećao iz svojih posljednjih profesionalnih borbi. Postajalo je sve zornije; tada sam ugledao blok 11000 Ventura Boulevarda, i dobio žene sa ženama uživo. Gala mjesto imalo je pročelje poput brvnare i dvostruka pokretna vrata kao salooni u vesternima. Unutrašnjost je bila tijesna i oskudno osvjetljena; trebalo je dosta vremena da mi se oči naviknu na tamu. A tada sam vidio dvadesetak žena koje su me pokušavale srušiti pogledom. Neke su bile muškobanjaste, u kaki košuljama i vojničkim hlačama, neke su bile nježne djevojke u suknjama i vestama. Jedna snažna

muškaraca me odmjerila od glave do pete; vitka crvenokosa cura do nje naslonila je glavu na njezino rame i šetala rukom po njezinu širokom struku. Osjetio sam da se počinjem znojiti, pa sam pogledom tražio bar i nekoga tko bi izgledao kao šef. Spazio sam salon u dnu prostorije, bambusove stolice i stol prekriven bocama, a sve to okruženo neonkama na zidu koje su bljeskale ljubičasto, pa žuto, pa narančasto. Pošao sam tamo, a zagrljeni parovi su se razmicali da me propuste, ostavljajući mi taman toliko mjesta da mogu manevrirati. Lezba iza šanka natočila je do vrha čašicu viskija i postavila je pred mene, rekavši: "Ti si iz inspekcije za piće?" Imala je prodorne 124 svijetle oči; odsjaj neona činio ih je skoro prozirnima. Imao sam čudan osjećaj da je znala što sam mislio dok sam prilazio. Nagnuo sam cugu, i rekao: "Odjel za umorstva LAPD"; lezba je rekla: "Nije baš tvoje područje, ali tko je ubijen?" Tražio sam fotografiju Betty Short i iskaznicu Lorne/Linde, i položio ih na šank. Viski je podmazao moj hrapavi glas: "Jeste li vidjeli koju od njih?" žena je dugo ispitivački gledala dva komadića papira, pa zatim mene. "To znači daje Dalija sestra?" "To vi recite meni." "Mogu ti reći da je nikad nisam vidjela osim u novinama, a malu školaruku nisam nikad vidjela jer se ja i moje cure ne petljamo s maloljetnicama. Kužiš?" Pokazao sam na čašicu i lezba je opet natočila. Popio sam. Zno-jenje se pojačalo, a zatim smirilo. "Kužit ću kad mi tvoje cure to kažu, i ja im povjerujem." žena je zazviždala, i salon se napunio. Uzeo sam slike i pružio ih tetkici koja se objesila na ženskog drvosječu. Pogledale su slike, odmahnule glavom i prosljedile ih ženi u kombinezonu tvrtke Hughes Aircraft. Rekla je: "Ne, ali komad je stvarno prva liga", i predala ih paru do sebe. Promrmljale su "", sa stvarnim šokom u glasu. Obje su rekly: "Ne"; posljednja lezba reče: "Njet, nein, ne, a nije ni moj tip." Gurnula je slike k meni, a zatim pljunula na pod. Rekao sam, "Laku noć, dame", i krenuo prema vratima, dok se za mnom ponavljala riječ "Dalija". Vojvotkinja je donijela još dva besplatna pića, tucet neprijateljskih pogleda i niječnih odgovora, sve u staroengleskom stilu. Ulazeći u Skrovište kod LaVerne već sam bio napola pripit i nervozan zbog nečega što nisam mogao točno odrediti. La Verne je iznutra bila mračna. Mali reflektori pričvršćeni za grede na stropu bacali su prigušeno svjetlo na zidove prekrivene jeftinim tapetama s palmama. Lezbijski parovi su gugutali među sobom u polukružnim separeima. Slika dviju žena koje se ljube natjerala me da buljim, a zatim skrenem pogled i potražim bar. Bio je uvučen u lijevi zid, s dugim šankom sa svjetlima u boji koja se odbijaju od prizora Waikiki Beacha. Nitko nije radio iza šanka, a na barskim stolicama nije bilo mušterija. Prošao sam u stražnji dio prostorije i pročistio grlo kako bi zaljubljene ptičice u separeima mogle skočiti sa sedmog neba i vratiti se na zemlju. Taktika je upalila; 125 zagrljaji i poljupci su prestali, a ljuti i zapanjeni pogledi bili su upereni u donositelja loših vijesti. Rekao sam: "LAPD umorstva" i pružio fotke najbližoj lezbi. "Tamnokosa je Elizabeth Short. , ako ste čitali novine. Ona druga je njezina prijateljica. Zanima me je li ih netko vidio i ako je, s kim." Slike su napravile krug po separeima. Kad sam shvatio da bih morao toljagom izvlačiti iz njih obično da ili ne, počeo sam proučavati reakcije. Nitko nije rekao ni riječ, a sve što sam uspio pročitati s njihovih lica bila je znatiželja pomiješana s nekoliko požudnih pogleda. Fotografije su se vratile nazad, a dodala mi ih je poput daske ravna neprijateljski raspoložena lezbača. Zgrabio sam ih i krenuo prema izlazu i svježem zraku, kad sam ugledao ženu iza šanka kako briše čaše. Prišao sam baru i položio svoje stvarčice na šank, pozivajući je prstom. Uzela je seriju policijskih slika i rekla: "Vidjela sam njezinu sliku u novinama, i to je sve." "A ova djevojka? Zove se Linda Martin." Sankerica je podigla iskaznicu Lorne/Linde i zaškiljila prema njoj; opazio sam tračak prepoznavanja

kako je prešao preko njezina lica. "Ne, žalim." Nagnuo sam se preko šanka. "Nemoj mi lagati. Ona ima petnaest jebelih godina, i bolje mi reci istinu, jer ću te optužiti za su-učesništvo, pa ćeš sljedećih pet godina provesti ližući onu stvar u zatvoru Tehachapi." Lezba je ustuknula, napola sam očekivao da će posegnuti za bocom i razbiti je na mojoj glavi. Očiju prikovanih za šank, rekla je: "Mala je znala doći ovamo. Prije dva, možda tri mjeseca. Ali nikad nisam vidjela Daliju, i mislim daje mala voljela dečke. Mislim, samo je izvlačila cugu od sestara, i to je sve." Krajičkom oka vidio sam ženu koja je upravo sjedala za bar, zatim se predomislila, zgrabila torbicu i krenula prema vratima, kao da ju je preplašio moj razgovor s konobaricom. Svjetlo malih reflektora prešlo joj je

preko lica; na tren sam uočio sličnost s Elizabeth Short. Skupio sam svoje slike, brojio do deset i krenuo za njom. Stigao sam do auta upravo kad je otključavala vrata snježnobijelog Packard 126 Coupea, parkiranog nekoliko mjesta dalje od mene. Kad je krenula, brojio sam do pet, i pošao za njom. Praćenje me odvelo preko Ventura Boulevarda na Cahuenga Pass, pa dolje u Hollywood. Kasno navečer promet je bio rijedak, pa sam pustio Packard nekoliko dužina auta ispred sebe, dok je po Highlandu grabio na jug prema izlazu iz Hollywooda, u okrug Hancock Park. Kod četvrte ulice žena je skrenula ulijevo; za nekoliko sekundi bili smo u srcu Hancock Parka - zone koju murjaci iz Wilshirea zovu "Zemlja fazana pod staklenim zvonom." Packard je zašao za ugao kod Muirfield Rooda i stao ispred ogromne tudorijanske vile, ispred koje je bio travnjak veličine nogometnog igrališta. Nastavio sam voziti, a svjetla su obasjala stražnje pločice auta: CAL RQ 765. Pogledao sam u retrovizor i vidio ženu kako zaključava vrata s vozačeve strane; čak i s udaljenosti isticala se njezina vitka figura u sjajnoj odjeći. Krenuo sam Trećom ulicom i izašao iz Hancock Parka. Na "VWesternu sam spazio govornicu, izašao i nazvao noćnu liniju Odjela za motorna vozila, i zatražio provjeru za bijeli Packard Coupe registracije CAL RQ 765. Službenik na centrali se vratio za pet minuta s podacima: Madeleine Cathcart Sprague, bjelkinja, rođena 14. 11. 25. u L.A.-u, South Muirfield Road 482. Bez potraga, tjevalica ili kriminalnog dosjea. Vozeći kući, utjecaj pića počeo je slabjeti. Počeo sam se pitati je li Madeleine Cathcart Sprague imala ikakve veze s Betty/Beth i Lor-nom/Lindom, ili je samo bogata lezbača koja se pali na sirotinju. Upravljaajući jednom rukom, izvadio sam policijske slike Betty Short, iznad njih zamislio lice Spragueove, i našao samo običnu svakodnevnu sličnost. Tada sam vidio sebe kako skidam sjajno odijelo s nje, i znao sam da mi je svejedno. Deseto poglavlje Sljedeće jutro vozio sam se prema Sveučilišnoj postaji i slušao radio. Be-bop kvarteta Dextera Gordona uveo me u dobro raspoloženje, kad je "Billijev skok" prestao skakati, a zamijenio ga uzbuđeni glas: "Prekidamo naš redovni program zbog posebne obavijesti. Uhvaćen je glavni osumnjičeni u istrazi o ubojstvu Elizabeth Short, vesele, crnokose djevojke koja je mislila samo na zabavu, poznate kao ! Prethodno poznat vlastima samo kao "Crveni", sada je identificiran kao Robert "Crveni" Manlev, dvadeset pet godina, prodavač u željeznariji u Huntigton Parku. Manlev je uhvaćen jutros u stanu kod prijatelja u South Gateu, a trenutno je na ispitivanju u postaji Hollenbock u istočnom Los Angelesu. U ekskluzivnom javljanju za radio KGFJ, zamjenik okružnog tužitelja, Ellis Loew, vrhunski odvjetnik koji radi na tom slučaju kao veza između civilnih i policijskih organa, rekao je: 'Crveni Manlev je važan osumnjičeni. Utvrdili smo daje on dovezao Betty Short iz San Diega devetog siječnja, šest dana prije no stoje njezino izmučeno tijelo nađeno na osamljenom zemljištu u Leimert Parku. Ovo bi mogao biti veliki napredak kome smo se svi nadali, i za koji smo se molili. Bog nam je uslišio molbe!'" 128 Razmišljanje Ellisa Loewa zamijenila je reklama za Preparat H, uz garanciju da smanjuje bolno otečene hemoroide, ili dobivate povrat novca u dvostrukom iznosu. Ugasio sam radio i promijenio smjer, krenuvši prema postaji Hollenbock. Ulica ispred postaje bila je zatvorena znacima za obilazak postavljenim na drvene kozliće; pozornici su jedva zadržavali novinare. Parkirao sam u uličici iza postaje i ušao kroz stražnja vrata u prostor za pritvorene. Pijanci su gundali u ćelijama na strani hodnika gdje su bili sitni prekršitelji; teški slučajevi mrko su gledali s krivične strane hodnika. Pritvor je bio pun, ali nigdje nije bilo tamničara. Otvorivši vrata koja vode u postaju, shvatio sam i zašto. činilo se da je cijela aktivna smjena nagurana u kratki hodnik spojen s prostorijama za ispitivanje, a svi su se istezali ne bi li vidjeli kroz jednosmjerno staklo na srednjoj sobi s lijeve strane. Glas Rus-sa Millarda dopirao je iz zvučnika na zidu, smiren i laskav. Laktom sam gurnuo najbližeg policajca. "Je li priznao?"

Odmahnio je glavom. "Ne. Millard i njegov partner izvode MuttiJeff30točku." "Priznaje li da poznaje djevojku?" "Da. Našli smo ga provjerama u Odjelu za motorna vozila, i došao je mirno. Jesi li za malu okladu? Nevin ili kriv, izaberi. Osjećam da ću danas imati sreće." Zanimario sam ponudu, nježno laktovima prokrčio put do stakla i provirio unutra. Millard je sjedio za isluženim drvenim stolom, a preko puta njega zgodan mladić s kokoticom boje mrkve, koji je po rukama premetao kutiju cigareta. Izgledao je smrtno preplašen; Millard je izgledao kao dobroćudni svećenik

u filmovima - onaj koji je vidio sve, i dao oprost za sve. Iz zvučnika se začuo glas čovjeka s kosom boje mrkve. "Molim vas, već sam tri puta sve ispričao." Millard reče: "Roberte, ovo radimo zato što se nisi sam javio. Betty Short je na naslovnim stranicama svih novina u L.A.-u već tri dana, i znao si da želimo razgovarati s tobom. A ti si se sakrio. Što misliš, kako to izgleda?" 30 Strip junaci - predstavljaju partnere koji su u svemu različiti; sinonim za igru dobar policajac-loš policajac pred uhićenikom. 129 'Crveni' Robert Manlev je zapalio cigaretu, povukao dim i za-kašljao. "Nisam htio da moja žena zna da sam je varao." "Ali nisi je varao. Betty se nije htjela ševiti. Samo te rajcala, ali nije bilo ništa. To nije razlog da se skrivaš od policije." "Izlazio sam s njom u Dago. Plesao sam sentiše s njom. To je isto kao varanje." Millard je stavio ruku na Manlevjevo rame. "Vratimo se na početak. Reci mi kako si upoznao Betty, što ste radili, o čemu ste razgovarali. Samo polako, nitko te ne požuruje." Manlev je ugasio cigaretu u prepunoj pepeljari, zapalio drugu i obrisao znoj s obrve. Pogledao sam po hodniku i ugledao Ellisa Loevva oslonjena na zid sa suprotne strane, a Vogel i Koenig bili su mu uz bok kao psi blizanci koji čekaju zapovijed za napad. Začuo se uzdah praćen krčanjem iz zvučnika; okrenuo sam se i vidio osumnjičenog kako se gnijezdi u stolici. "I to je posljednji put da moram ponavljati?" Millard se nasmiješio. "Tako je. Počni, sinko." Manlev je ustao i protegnuo se, pa koračao dok je govorio. "Upoznao sam Betty tjedan prije Božića, u baru u centru Dagoa. Počeli smo brbljati, i Betty je izletjelo daje u maloj krizi, da stanuje kod neke gđe French i njezine kćeri, samo privremeno. Častio sam je večerom u nekom talijanskom lokalnu u Starom gradu, a onda smo otišli plesati u Sky Room u hotelu El Cortez. Mi—" Millard gaje prekinuo. "Ti uvijek ganjaš komade kad si poslovno izvan grada?" Manlev je vikao: "Nisam ganjao komade!" "Pa što si onda radio?" "Bio sam zaluden, to je sve. Nisam mogao odrediti je li Betty cura koja gonja lovaše ili dobra djevojka, i htio sam to saznati. Htio sam testirati odanost svojoj ženi, i samo sam..." Manlevjev glas je utihnuo. Millard reče: "Sinko, za boga miloga, reci istinu. Tražio si nešto za poševiti, točno?" Manlev se srušio u svoju stolicu. "Točno." "Baš kao što uvijek radiš na poslovnim putovanjima, točno?" "Ne! Betty je bila drukčija!" 130 "Kako drukčija? Komad izvan grada je komad izvan grada, točno?" "Ne! Ja ne varam svoju ženu kad sam na putu! Betty je bila samo..." Millardov glas je bio tako tih da ga je zvučnik jedva zabilježio. "Betty te zapalila. Točno?" "Točno." "Navela te da poželiš raditi stvari koje nikad nisi radio, razbjesnila te..." "Ne! Ne! Htio sam je ševiti, a ne povrijediti!" "Pst. Psst. Vratimo se na vrijeme oko Božića. Imao si prvi sudar s Betty. Jesi li je poljubio za laku noć?" Manlev je zgrabio pepeljaru s obje ruke; tresle su se, a opušci se prosuli po stolu. "U obraz." "Ma daj, Crveni. Nisi ništa pokušao?" "Ne." "Drugi sudar s Betty imao si dva dana nakon Božića, točno?" "Točno." "Opet ste plesali u El Cortezu, točno?" "Točno." "Prigušena svjetla, piće, lagana glazba, i tada si pokušao, točno?" "Prokleti bili, prestanite govoriti 'točno!' Pokušao sam poljubiti Betty, a ona mi je prodala priču kako ne može spavati sa mnom jer otac njezina djeteta mora biti ratni heroj, a ja samo sviram u vojnom

orkestru. Što se toga tiče, bila je luda. Stalno je pričala ta sranja o ratnim herojima." Millard je ustao. "Zašto kažeš 'sranja', Crveni?" "Jer sam znao da su to laži. Betty je rekla daje udana za ovog i zaručena za onog tipa, i znao sam da me samo želi poniziti jer nikad nisam vidio borbu." "Je li spominjala imena?" "Ne, samo činove. Major taj i taj, kapetan taj i taj, kao da bih se trebao sramiti što sam kaplar." "Jesi li je mrzio zbog toga?" "Ne! Ne stavljajte mi riječi u usta!" 131 Millard se protegnuo i sjeo. "Nakon tog drugog sudara, kad si sljedeći put vidio Betty?" Manlev je uzdahnuo, i spustio čelo na stol. "Ispričao sam vam cijelu priču tri puta." "Sinko, što prije nam je opet ispričaš, prije ćeš moći otići kući." Manlev je zadrhtao, i obgrlio se rukama. "Nakon drugog sudara nisam čuo Betty do osmog siječnja, kad sam dobio telegram u ured. Pisalo je da bi me voljela vidjeti kad me sljedeći put posao dovede u Dago. Poslao sam joj telegram, i javio da sutradan popodne moram biti u Dago, i da ću doći po nju. Pokupio sam je, a ona me preklinja-la daje odvezem u L.A. Rekao sam—" Millard je podigao ruku. "Je li Betty rekla zašto mora u L.A.?" "Ne." "Je li rekla da se nalazi s nekim?" "Ne." "Ti si je pristao odvesti jer si mislio da će ti dati?" Manlev uzdahnu. "Da." "Nastavi, sinko." "Poveo sam Betty sa sobom u obilazak mušterija. Dok sam ih posjećivao, ona je ostajala u autu. Sutradan ujutro sam imao sastanke u Oceansideu, pa smo prespavali tamo u motelu,

i—"Reci još jednom ime tog mjesta, sinko." "Zvao se Cornucopia Motor Lodge." "I Betty ti je opet dala košaricu?" "Ona... rekla je da ima menstruaciju." "I nasjeo si na taj stari štos?" "Da." "To te razljutilo?" "K vragu, nisam je ubio!" "Psst. Ti si spavao u fotelji, a Betty na krevetu, točno?" "Točno." "A ujutro?" "Ujutro smo se odvezli u L.A. Betty je išla sa mnom u obilazak, i pokušala nažicati od mene petaka, ali sam odbio. Onda mi je pro132 dala nevjerovatnu priču kako se treba naći sa sestrom ispred hotela Biltmore. Htio sam je se riješiti, pa sam je ostavio ispred Biltmorea te večeri oko pet sati, i nikad je više nisam vidio, osim ovoga s Crnom Dalijom u novinama." Millard reče: "Znači da si je posljednji put vidio u petak, u pet sati, desetoga siječnja?" Manlev je kimnuo. Millard je pogledao ravno u staklo, popravio čvor na kravati, i izašao van. U hodniku su ga okružili policajci, i navalili s pitanjima. Harry Sears je ušao u sobu; kraj sebe sam začuo poznati glas kako se uzdiže iznad galame. "Sad ćeš vidjeti zašto Russ vuče Harrvja sa sobom." Bio je to Lee, kiselo se cerekao, a izgledao je kao milijun neoporezivih dolara. Primio sam ga u kravatu. "Dobro došao nazad na zemlju." I on je mene zagrlio. "Ti si kriv što tako dobro izgledam. čim si otišao, Kay mi je ubacila neki lijek u piće. Spavao sam sedamnaest sati, ustao i jeo kao vuk." "Sam si kriv što si joj plaćao da uči kemiju. Sto misliš o Crvenom?" "U najgorem slučaju lovac na komade, a do kraja tjedna razvedeni lovac na komade. Slažeš se?" "Potpuno." "Jesi li što saznao jučer?" Vidjevši da moj najbolji prijatelj izgleda kao novi čovjek, bilo mi je lako izvnuti istinu. "Pročitao si moj izvještaj?" "Da, u Sveučilišnoj postaji. Dobar posao s potragom za maloljetnicom. Još nešto?" Slagao sam bez razmišljanja, a vitka figura u sjajnom odijelu plesala mi je po glavi. "Ne. A ti?" Zureći kroz jednosmjerno staklo, Lee reče: "Ne, ali ono što sam rekao za lov na gada i dalje stoji. Isuse, pogledaj Harrvja."

Pogledao sam. Inače blagi mucavac kružio je oko stola u sobi za ispitivanje, vrtio batinu s metalnim zakovicama, i raspalio njome o stol svaki put kad bi napravio krug. Zvuk udaraca ispunio je zvučnike. Crveni Manlev, ruku obavijenih oko grudi, zadrhtao je svaki put kad bi odjeknuo udarac. 133 Lee me gurkao. "Russ ima jedno pravilo - nikad stvarno ne udara. Ali gledaj kako—" Otresao sam Leejevu ruku i buljio kroz staklo. Sears je lupao palicom po stolu samo nekoliko centimetara ispred Manlevja, a glas bez trunke mucanja odavao je hladni bijes. "Htio si svježeg komada, i mislio si da je Betty laka roba. Navalio si, ali to nije upalilo, pa si počeo moliti. Ni to nije prošlo, pa si joj nudio novac. Rekla ti je daje dobila mengu, i to je bila kap koja je prelila čašu. Htio si da stvarno krvari. Reci kako si joj rezao sisice. Reci mi—" Manlev je vrisnuo: "Ne!" Sears je raspalio batinom po pepeljari, staklo je puklo, a opušci odletjeli sa stola. Crveni se ugrizao za usnu; šiknula je krv i potekla mu niz bradu. Sears je raspalio po hrpi slomljenog stakla; krhotine su se razletjele po cijeloj sobi. Manlev je jecao: "Ne, ne, ne, ne, ne", Sears je siktao: "Znao si što želiš. Ti si stari lovac na komade, i znaš puno mjesta gdje možeš odvesti curu. Forsirao si Betty da popije nekoliko pića, naveo je da priča o bivšim dečkima, i pravio se da si joj prijatelj, dobri mali kaplar spreman prepustiti Betty pravim muškarcima, ljudima koji su okusili borbu, koji zaslužuju fuk s finim komadom kao što je ona—" "Ne!" Sears je lupio po stolu, ka-buum! "Da, Crvenko, da. Ja mislim da si je odveo u neku šupu za alat, možda u jedno od napuštenih skladišta kod stare Fordove tvornice u Pico-Riveri. Tamo ima puno alata za rezanje, pa ti se digao. Onda si iskrcao teret u gaće, prije nego si ga uspio zabiti u nju. Prije si bio ljut, ali sad si stvarno pobjesnio. Pomislio si na sve cure koje su se smijale tom tvom sićušnom pimpeku, i koliko puta ti je žena rekla: 'Ne večeras, Crvenko, boli me glava.' Zato si je udario, vezao, izudarao i razrezao! Priznaj, jebeni de-generiče!" "Ne!" Ka-buum! m Stol je poskočio da siline udarca. Manlev je skoro ispao iz stolice; samo je Searsova ruka na naslonu spriječila da se ne prevrne. "Da, Crvenko. Da. Pomislio si na svaku curu koja ti je rekla 'Ja ne pušim', na svake batine koje si dobio od mame, svaki mrki pogled upućen od pravih vojnika dok si svirao trombon u vojnom orkestru. Zabušant, mini-pimpek, papučar, o tome si razmišljao. Zbog toga je Betty morala platiti. Točno?" 134 Manley je grgljao dok su mu u krilo kapale krv i slina. "Ne. Molim vas, Bog mi je svjedok, ne." Sears reče: "Bog mrzi lažljivce", i udari tri puta palicom po stolu. Buum!Buum!Buum! Manlev je spustio glavu i počeo jecati bez suza; Sears klekne kraj njegove stolice. "Reci mi kako je Betty vrištala i preklinjala, Crveni. Reci mi, a onda reci Bogu."

"Ne. Ne. Ja nisam povrijedio Betty." "Je li ti se opet digao? Jesi li svršavao i svršavao što si je više rezao?" "Ne. O, Bože. O, Bože." "Tako je, Crveni. Razgovaraj s Bogom. Reci Bogu sve, on će ti oprostiti." "Ne, molim te Bože." "Reci, Crveni. Reci Bogu kako si tukao i mučio i rezao Betty Short tri jebena dana, a onda je raspolovio." Sears je raspalio po stolu jednom, dvaput, triput, a onda ga prevrnuo na bok. Crveni se iskobeljao iz stolice i pao na koljena. Sklopio je ruke i mrmljao: "Gospodin je moj pastir, ni u čemu neću oskudijevati", i zaplakao. Sears je pogledao ravno u staklo, a gađenje prema samom sebi bilo je urezano u svaku poru njegova omlohavjelog, cu-gerskog lica. Pokazao je palcima prema dolje, i izašao iz sobe. Russ Millard ga je dočekao na vratima i poveo ga u stranu od opće gužve, u mom smjeru. Prisluškujući njihov šapćući razgovor, uspio sam uloviti bit; obojica su mislila da je Manlev čist, ali su mu htjeli ubrizgati Pentothal i podvrgnuti ga poligrafskom testiranju da bi bili sigurni. Opet sam pogledao kroz staklo i vidio kako Lee i još jedan u civilki stavljaju Crvenom lisice, i odvođe ga iz sobe za ispitivanje. Lee je postupao s njim vrlo obzirno, kao inače s djecom, govorio mu nježno, s jednom rukom na njegovu ramenu. Gužva se razišla kad su njih troje nestali u pritvoru. Harry Sears se vratio u sobu i počeo spremati nered za sobom. Millard se okrenuo k meni. "Dobar izvještaj jučer, Bleichert." "Hvala", rekoh, znajući da me odmjerava. Oči su nam se srele. Pitao sam: "Što sad?" "To ti reci meni." "Prvo me vratite u Tjeralice, dobro?" "Nije, ali nastavi." 135

"Dobro, onda ćemo njuškati oko Biltmorea i pokušati rekonstruirati kretanje Betty Short od desetog, kad ju je Crveni ostavio, pa do dvanaestog ili trinaestog, kad je nestala. Pokrit ćemo cijelo područje i pratiti izvještaje s terena, i moliti se doboga da se pravi tragovi ne zagube među svim ovim lažnim koje nam je donio publicitet." "Nastavi." "Znamo da je Betty bila luda za filmom i promiskuitetna, i da se hvalila kako je glumila u filmu prošloga studenog, pa bih se kladio da ona ne bi odbila rundu na casting krevetu. Mislim da trebamo ispitati producente i direktore za odabir glumaca, da vidimo što ćemo dobiti." Millard se nasmijao. "Jutros sam nazvao Buzza Meaksa. On je bivši murjak, a radi kao šef osiguranja u Hughes Aircraftu. On je neslužbena veza policije i studija, pa će se raspitati. Dobro ti ide, Bucky. Samo tako nastavi." Kolebao sam se - htio sam impresionirati pretpostavljenog časnika i osobno uloviti bogatu lezbu. Millardovo bodrenje djelovalo mi je s visine, kao prazna hvala da bi se spriječilo mladog murjaka da zabušava na zadatku koji nije tražio. S Madeleine Cathcart Sprague usidrenom u mislima, rekao sam: "Znam samo da biste trebali pripaziti na Loewa i njegove dečke. Nisam to stavio u izvještaj, ali Betty Short se prodavala kad joj je ozbiljno trebalo novaca, a Loew se trudi da to zataška. Mislim da će čuvati sve što bi je prikazalo kao kurvu. Što više simpatija javnost ima za djevojku, to će više koristi imati on kao tužitelj, ako ova zbrka ikad dođe na sud." Millard se nasmijao. "Mudrace, zar vlastitog šefa nazivaš prik-rivateljem dokaza?" Mislio sam tako i o sebi. "Da, i govno glavim, uobraženim kurvinim sinom." Millard reče: "Pogodak", i pruži mi komad papira. "Mjesta gdje je Betty viđena - restorani i barovi u okrugu Wilshire. Možeš to odraditi sam ili s Blanchardom. Menije svejedno." "Radije bih njuškao oko Biltmorea." "Znam da bi, ali želim da u pješačkoj patroli rade ljudi koji poznaju taj teren, i potrebne su mi bistre glave da eliminiraju lažnjake s popisa." "Što ćete vi raditi?" 136 Millard se tužno osmjehnuo. "Držat ću na oku govno glavog kurvina sina koji prikriva dokaze i njegove sluge, da ne bi pokušali na silu dobiti priznanje od onog nedužnog čovjeka u pritvoru." Nigdje u blizini postaje nisam mogao naći Leeja, pa sam provjeru popisa obavio sam. Područje za pretraživanje bilo je smješteno u okrugu Wilshire, a sastojalo se od restorana, barova i lokala s džuboksom na Westernu, Normandie i Trećoj ulici. Ljudi s kojima sam razgovarao bili su uglavnom barske mušice, dnevni cugeri orni za ulizivanje vlasti ili brbljanje s nekim drugim osim uobičajenih veselih poznanika koje nalaze u birtijama. Tražeći činjenice, dobio sam iskrena maštanja - gotovo svi su izjavili da im je Betty Short pričala duge priče o stvarima koje su zapravo pokupili iz novina i s radija, i to u vrijeme kad je zapravo bila u Dagou s Crvenim Manlevjem, ili negdje mučena do smrti. Što sam duže slušao to su više pričali o sebi, isprepletali svoje tužne priče s pričom o Crnoj Daliji, za koju su vjerovali daje glamurozna sirena na putu ka hollywoodskoj slavi. Izgledalo je kao da bi mijenjali svoje živote za sočnu smrt na naslovnoj stranici. Uključio sam pitanja o Lindi Martin/Lorni

Martilkovoj, Junioru Nashu i Madeleine Cathcart Sprague, ali sve što sam dobio bila je bezizražajna omamljenost. Odlučio sam da će se terenski izvještaj sastojati od dvije riječi: "čisto sranje." Završio sam ubrzo nakon što je pao mrak i odvezao se kući na večeru. Dok sam parkirao, vidio sam kako je Kay izjurila kroz vrata i niz stepenice, zavitala naramak papira na travnjak i sjurila se nazad, dok je Lee projurio kraj nje vičući i mašući rukama. Prišao sam i kleknuo pokraj odbačene hrpe; papiri su bili kopije obrazaca za izvještaje LAPD-a. Prebirući po njima, vidio sam terenske izvještaje, popise dokaznog materijala, izvještaje s ispitivanja, popise dojava i kompletan obdukcijski protokol - sve sa "E. Short, bjelkinja, preminula 15. 1. 47." otipkanim na vrhu. Očito su bili prošverceni iz Sveučilišne postaje - i samo posjedovanje bilo bi dovoljno da Lee bude suspendiran s dužnosti. Kay se vratila s još jednom hrpom, vičući: "Nakon svega što se dogodilo, svega što bi se moglo dogoditi, kako možeš to raditi? To je bolesno i ludo!" Bacila je papire kraj prve hrpe; slike sa 39. i Nortona 137 presijavale su se preda mnom. Lee ju je uhvatio za ramena i držao je dok se previjala. "K vragu, ti znaš što mi ovo znači. Ti znaš. Unajmit ću sobu gdje ću čuvati ove stvari, ali mala, budi uz mene u ovom. To je moje, i trebam te... i znaš." Tada su me uočili. Lee reče: "Bucky, ti joj reci. Ti je urazumi." Bila je to najsmješnija rečenica koju sam dotad čuo u Dalija cirkusu. "Kay je u pravu. Napravio si bar tri prekršaja u ovome, i sve postaje—" Stao sam, sjetivši se što sam ja izveo, i kamo ja idem u ponoć. Gledao sam u Kay i promijenio brzinu. "Obećao sam mu tjedan dana na slučaju. To znači još četiri

dana. U srijedu je sve gotovo." Kay je uzdahnula: "Dwight, ponekad znaš biti takva kukavica", i ušla u kuću. Lee je zaustio da kaže nešto duhovito. Prokrčio sam put kroz službene papire LAPD-a na putu k autu. Snježnobijeli Packard bio je na istome mjestu kao sinoć. Motrio sam ga iz svog auta parkiranoj točno iza njega. Sklupčan nisko na prednjem sjedalu, proveo sam sate ljutito promatrajući pješake kako ulaze u tri bara u bloku i izlaze iz njih - muškarache, tetkice i očito šerifove ljude, s napetim izrazima lica tipičnima za ljude koji dolaze po lov. Ponoć je došla i prošla; pješački promet se pojačao -uglavnom lezbe na putu prema vrućem krevetu u motelu preko puta. Tad je ona izašla sama iz Skrovišta kod La Verne, zapanjujuće lijepa u zelenoj svilenj haljini. Skliznuo sam kroz suvozačeva vrata u trenu kad je silazila s pločnika, pogledavši me postrance. "Šetnja kroz sirotinjski kvart, gospođice Sprague?" Madeleine Sprague se zaustavila; smanjio sam udaljenost među nama. Posegnula je u torbicu i izvadila ključ od auta i debeo snop novčanica. "Znači tatica opet špijunira. Na jednom je od svojih malih, protestantskih pohoda, i rekao ti je da ne moraš biti taktičan." Prebacila se na vještu imitaciju škotskog izgovora slova r. "Maddy, curo, ne bi se trebala kretati takvim neprikladnim mjestima. Ne bi bilo dobro da te tamo vide pogrešni ljudi, curo." Noge su mi drhtale kao kad sam čekao na početak prve runde. Rekoh: "Ja sam policajac." Madeleine se vratila na svoj normalan glas. "Oh? Tatica sad kupuje policajce?" 138 "Mene nije kupio." Držala je novac u ruci i odmjeravala me. "Ne, vjerojatno nije. Da radiš za njega bio bi bolji obučeni. Onda pokušajmo sa šerifovim uredom West Vallevja. Već iznuđujete La Verne, pa sad pokušavate i s mušterijama." Uzeo sam novac, prebrojio više od sto dolara i vratio ga. "Probajmo LAPD umorstva. Probajmo Elizabeth Short i Linda Martin." Njezin nabusiti stav brzo je nestao. Lice joj se zgrčilo od zabrinutosti, i opazio sam da je sličnost s Betty/Beth više u frizuri i šminki nego ičem drugom; općenito, njezine crte lica bile su manje ugađene nego Dalijine, i samo površno slične. Proučavao sam to lice: panične kestenjaste oči osvijetljene uličnim svjetlima; čelo naborano kao da joj mozak radi prekovremeno. Tresle su joj se ruke, pa sam uzeo ključ od auta i novac, ugurao ih u torbicu i bacio na haubu Pac-karda. Znajući daje zrela da mi da važan trag, rekao sam: "Možemo razgovarati ovdje ili u postaji, gospođice Sprague. Samo ne lažite. Znam da ste je poznavali, pa ako budete zajebavali oko toga, obaviti ćemo to u postaji s puno publiciteta koji ne želite." Bogatašica se napokon pribrala. Ponovio sam: "Ovdje ili u postaji?" Otvorila je suvozačeva vrata Packarda i uvukla se iza volana. Pridružio sam joj se, kvrcnuvši svjetlo na komadnoj ploči da bih joj mogao čitati s lica. Zapuhnuo me miris kožnih sjedala i ustajalog parfema. Rekoh: "Reci mi kako dugo si poznavala Betty Short?" Madeleine Sprague se vrpeljila pod svjetlom. "Kako si znao da sam je poznavala?" "Sinoć si zbrisala dok sam ispitivao šankericu. A što je s Lin-dom Martin?

Poznaješ li nju?" Madeleine je dugim crvenim noktima prešla po volanu. "Sve je to slučajnost. Upoznala sam Betty i Lindu kod La Verne prošle jeseni. Bettyje rekla daje prvi put bila tamo. Mislim da sam još jednom razgovarala s njom nakon toga. S Lindom sam pričala više puta, samo časkanja uz čašicu." "Kada prošle jeseni?" "U studenom, mislim." "Jesi li spavala s kojom od njih?" Madeleine se trznula. "Ne." 139 "Zašto ne? Tome i služi taj lokal, zar ne?" "Ne u potpunosti." čvrsto sam je potapšao po zelenom svilenom ramenu. "Jesi li ti lezba?" Madeleine se vratila očevu izgovoru. "Moglo bi se reći da uzmem što nađem, dečko." Nasmijao sam se i zagladio mjesto gdje sam maloprije lupio. "Kažeš mi daje tvoja jedina veza s Lindom Martin i Betty Short nekoliko razgovora u koktel baru prije dva mjeseca, točno?" "Da. Točno to kažem." "Zašto si onda sinoć tako brzo nestala?" Madeleine zakoluta očima i počne škotski: "Dečko" - Rekoh: "Prestani srati i reci normalno." Bogatašica je izbacila iz sebe: "Gospodine, moj otac je Emmett Sprague. Onaj Emmett Sprague. On je sagradio pola Hollywooda i Long Beacha, a što nije sagradio, kupio je. On ne voli publicitet i ne bi volio vidjeti u novinama 'Kći velike zvjerke ispitivana u slučaju - očijukala s mrtvom djevojkom u lezbijskom noćnom klubu.' Jel' ti sad jasno?" Rekao sam: "Kristalno", i potapšao Madeleine po ramenu.

Odmakla se od mene i uzdahnula: "Hoće li moje ime ući u sve vrste policijskih dosjea, gdje će ga svaki ljigavi, mali murjak i ljigavi žuti novinar moći vidjeti?" "Možda da, možda ne." "Što moram učiniti da ne uđe?" "Uvjeri me u nekoliko stvari." "Kao?" "Kao prvo, reci mi svoje dojmove o Betty i Lindi. Ti si bistra mala - daj mi svoje viđenje njih dviju." Madeleine je pogladila volan, a zatim sjajnu hrastovu instrument ploču. "Pa, one nisu bile sestre, samo su koristile Skrovište da bi izmuzle piće i večeru." "Kako znaš?" "Vidjela sam kako odbijaju upucavanja." Pomislio sam na Marjorie Graham i muškobanjastu stariju ženu. "Izdvaja li se koje upucavanje? Znaš, po grubosti. Jesu li muškarače postajale preuporne?" 140 Madeleine se nasmijala. "Ne, upucavanja koja sam ja vidjela bila su vrlo ženstvena." "Tko se upucavao?" "Sestre s ulice koje nisam vidjela nikad prije." "Ni poslije?" "Da, ni poslije." "O čemu si razgovarala s njima?" Madeleine se opet nasmijala, ovaj put jače. "Linda je pričala o dečku kojega je ostavila u Hicktownu, Nebraska, ili otkud je već došla, a Betty o posljednjem izdanju Svijeta filma. Što se tiče nivoa konverzacije bio je nizak da niži ne može biti, baš kao i tvoj, samo što su one izgledale bolje." Nasmijao sam se i rekao: "Baš si slatka." Madeleine se nasmiješila i rekla: "Ti nisi. čuj, umorna sam. Zar me nećeš pitati mogu li dokazati da nisam ubila Betty? Pošto mogu, neće li to privesti kraju ovu farsu?" "Doći ću na to za tren. Je li Betty ikad govorila da nastupa u filmu?" "Ne, ali bila je luda za filmom općenito." "Je li ti ikad pokazala filmski vizir? Spravicu s lećom na lančiću?" "Ne." "A Linda? Je li ona govorila o nastupu na filmu?" "Ne, samo o svom dragom iz Hicktowna." "Znaš li kamo bi ona otišla da se mora sakriti?" "Da. U Hicktown, Nebraska." "Osim toga." "Ne. Mogu li—" Dodirnuo sam Madeleine po ramenu, više ga pogladio nego potapšao. "Da, reci mi svoj alibi. Reci mi gdje si bila i što si radila od prošlog ponedjeljka, trinaestoga siječnja, do srijede petnaestoga." Madeleine je skupila ruke oko usta i puhнула kao u fanfare, a zatim ih spustila na sjedalo do mog koljena. "Bila sam u našoj kući u Laguni od nedjelje navečer do utorka ujutro. Sa mnom su bili tata, mama i moja sestra Martha, kao i naša posluga koja živi u kući. Ako želiš potvrdu, nazovi tatu. Naš broj je Webster 4391. Ali budi diskretan. Nemoj mu reći gdje si me sreo. A sad, imaš li još pitanja?" 141 Moj privatni Dalija trag je propao, ali dobio sam zeleno svjetlo u drugom smjeru. "Da. Radiš li to i s muškarcima?" Madeleine je dotaknula moje koljeno. "U posljednje vrijeme nisam sreła nijednog, ali učinit ću to s tobom da mi ime ne dođe u novine." Noge su mi bile kao rezanci. "Sutra navečer?" "Dobro. Dođi po mene u osam, kao gospodin. Adresa je Južni Muirfield 482." "Znam koja je adresa." "Nisam iznenađena. Kako se zoveš?" "Bucky Bleichert." Madeleine reče: "Bolje bi bilo Zekoslav Mrkva." Rekao sam: "U osam", i izašao iz Packarda dok su me noge još slušale. Jedanaesto poglavlje Lee reče: "Hoćeš li da večeras u Wilternu pogledamo filmove o borbama? Prikazuju stare klasike Dempsevja, Ketchela, Gre-ba. Što kažeš?" Sjedili smo za stolovima jedan nasuprot drugome u dvorani Sveučilišne postaje, i javljali se na telefone. Uredski štakori dodijeljeni da rade na slučaju Short dobili su slobodnu nedjelju, pa su policajci s terena obavljali dosadne poslove; zaprimali

dojave, pisali kartice s procjenom osoba koje su dojavljivale i upućivali najbližem detektivskom odjelu eventualne provjere tragova. Radili smo to sat vremena bez prestanka, a među nama je lebdjela primjedba koju je Kay rekla o "kukavici". Gledajući Leeja, vidio sam kako mu se oči tek počinju sužavati, siguran znak da je na novoj dozi Benzadrina.

Rekao sam: "Ne mogu." "Zašto ne?" "Imam sudar." Lee se nacerio, trznuo. "Da? S kim?" 143 Promijenio sam temu. "Jesi li izgadio stvari s Kay?" "Da, unajmio sam sobu za svoje stvari u hotelu El Nido, kod Santa Monice i Wilcoxa. Devet dolara tjedno, prava sitnica ako će je to činiti sretnom." "De Witt izlazi sutra, Lee. Mislim da bih ga trebao pritisnuti, možda uzeti Koeniga i Vogela da to učine." Lee je udario po košu za otpatke. Zgužvani papiri i prazne šalice za kavu izletjeli su van; za ostalim stolovima podigle su se glave. Tada je zazvonio njegov telefon. Lee se javio. "Ubojstva, narednik Blanchard." Zurio sam u svoje kartice; Lee je slušao svog pozivatelja. Srijeda, dan rastanka s Dalijom, činila se udaljenom cijelu vječnost, i pitao sam se da li će mu trebati odvikavanje od Benzadrina. Madeleine Sprague mi je uskočila u misli - devetmilijunti put otkad je rekla: "Učinit ću to s tobom da mi ime ne dođe u novine." Lee je već dugo slušao poziv, bez ubacivanja komentara ili pitanja; poželio sam da i moj telefon zazvoni i natjera Madeleine da skoči u stranu. Lee je spustio slušalicu. Rekoh: "Nešto zanimljivo?" "Još jedan luđak. S kim imaš sudar večeras?" "S curom iz susjedstva." "Zgodnom curom?" "Divnom. Partneru, ako te nađem otkvačenog nakon utorka, imat ćemo revanš Bleichert-Blanchard." Lee se luđački nacerio. "Blanchard-Bleichert, i opet bi izgubio. Idem po kavu. Hoćeš li i ti?" "Crnu, bez šećera." "Stiže." > *Upisao sam ukupno četrdeset i šest telefonskih dojava, oko pola prihvatljivo suvislih. Lee je zbrisao u rano popodne, a meni je Ellis Loew uvalio da pretipkam novi sažetak Russa Millarda. Pisalo je da je Crveni Manlev pušten ženi nakon što je uspješno prošao testiranje Pentothalom i detektor laži, te da su ljubavna pisma Betty Short temeljito proučena. Dio njezinih udvarača je identificiran i oslobođen 144 dan sumnje, kao i većina tipova koji se pojavljuju na fotografijama. Nastavljaju se naponi da se identificiraju ostali muškarci, a vojna policija Camp Cooka je javila da je vojnik koji je '43. istukao Betty poginuo u invaziji na Normandiju. Što se tiče njezinih brojnih brakova i zaruka, provjerom u četrdeset osam saveznih država utvrđeno je da joj nikad nije izdan vjenčani list. Od te točke izvještaj je krenuo nizbrdo. Brojevi registarskih pločica koje je Lee vidio s prozora fukodroma Juniora Nasha nisu urodili plodom; centrale LAPD-a i šerifova ureda zatrpavalo je tristo dojava dnevno o opažanjima Dalije. Dosad su primljena ukupno devedeset tri lažna priznanja, uz četiri ozbiljno poremećena luđaka bez alibija, zadržana u zatvoru suda, gdje čekaju psihijatrijsku procjenu i vjerojatno slanje u Camarillo 31. Ispitivanja na terenu još uvijek idu punom parom - na slučaju sad puno radno vrijeme radi 190 ljudi. Jedini tračak nade bio je moj terenski izvještaj od 17. 01.; Lin-da Martin/Lorna Martilkova uočena je u nekoliko koktel barova u Encinu, i veliki naponi daje ulovimo bili su usmjereni na to područje. Završio sam prepisivanje siguran da ubojica Elizabeth Short nikad neće biti pronađen, i stavio novac na to - dvadeset dolara na "Neriješeno - isplata 2 prema 1" na kladionici u postaji. Pozvonio sam na vrata vile Sprague točno u 8.00. Bio sam odjeven u svoje najbolje odijelo - plavi sako, bijelu košulju i sive fla-nelske hlače - i spreman se okladiti da sam budala zbog podilaženja okolini. Ionako ću skinuti odjeću čim Madeleine i ja stignemo k meni. Unatoč tuširanju u postaji, deset sati rada na telefonu ostavilo je traga. Osjećao sam da ne pripadam ovdje i više nego što bi trebalo, a lijevo me uho još boljelo od rafalne priče o Daliji. Madeleine je otvorila vrata, obarajući s nogu u suknji i uskoj vesti od kašmira. Odmjerila me, uzela za ruku i rekla: "čuj, žao mi je što je tako ispalo, ali tata je čuo za tebe. Inzistirao je da ostaneš na večeri. Rekla sam mu da smo se upoznali na izložbi u knjižari Stan-ley Rose, pa ako moraš ispipati sve radi mog alibija, pokušaj biti obziran. U redu?" 31 Duševna bolnica u istoimenom gradu na jugoistoku Kalifornije. 145 "Naravno", rekao sam, dopustio Madeleine da me primi ispod ruke i uvede unutra. Ulazno predvorje bilo je u španjolskom stilu koliko je vanjština vile bila tudorijanska; tapiserije i prekriženi mačevi od kovana željeza na pokrećenim zidovima, debeli perzijski tepisi na uglačanom drvenom podu. Predvorje se otvaralo u ogromnu dnevnu sobu s atmosferom muških klubova - zelene kožne fotelje razmještene oko niskih stolića i divana, ogroman

kameni kamin, male orijentalne prostirke, u više boja, postavljene

skupa pod različitim kutovima, tako da ih je uokvirivala taman dovoljna količina hrastova parketa. Zidovi su bili od trešnjina drva, a na njima u tušu napravljene uokvirene slike obitelji i njihovih predaka. Opazio sam prepariranog koker španijela u ukočenoj pozi kraj kamina, s požutjelim novinama smotanim u ustima. Madeleine reče: "To je Balto. Novine su L.A. Times od 1. kolovoza 1926. Tada je tata doznao da je zaradio svoj prvi milijun. Balto je tad bio naš ljubimac. Tatin računovođa je nazvao i rekao: "Emmett, ti si milijunaš!" Tata je čistio svoj pištolj, a Balto je ušao s novinama. Tata je htio ovjekovječiti taj trenutak, pa gaje ubio. Ako pažljivo pogledaš, vidjet ćeš rupu od metka na prsima. Drži se, dragi. Evo obitelji." Vilica mi se objesila dok me Madeleine vodila u malu dnevnu sobu. Zidovi su bili prekriveni uokvirenim fotografijama; prostor na podu zauzimala su tri preostala Spragua u istovjetnim naslonjačima. Svi su podigli pogled; nitko nije ustao. Smiješeći se bez pokazivanja zubi, rekao sam: "Zdravo." Madeleine nas je upoznala dok sam ja blejao u mrtvu prirodu pred sobom. "Bucky Bleichert, ovo je moja obitelj. Moja majka, Ramona Cathcart Sprague. Moj otac, Emmett Sprague. Moja sestra, Martha McConville Sprague." Skup je oživio kratkim kimanjem glava i osmijesima. Tada se Emmett Sprague nasmijao, ustao i ispružio ruku. Rekao sam: "Drago mi je, g. Sprague", i rukovao se, odmjeravajući ga kao i on mene. Glava obitelji bio je nizak i širok, izborana i od sunca opaljena lica, s bujnom sijedom kosom koja je nekad vjerojatno bila boje pijeska. Procijenio sam da mu je oko pedeset godina, a rukovanje kao stisak nekoga tko je dosta fizički radio. Glas mu je bio kristalno čist škotski, a ne s dugim slovom r kao u imitaciji Madeleine. "Vidio sam vašu borbu s Mon-dom Sanchezom. Potpuno ste ga razbili. Bili ste drugi Billy Conn." 146 Sjetio sam se Sancheza, napumpane srednje teškaške lešine s kojom sam se borio jer je moj menadžer htio da steknem reputaciju kao razarač Meksikanaca. "Hvala, g. Sprague." "Hvala vama na sjajnoj predstavi. I Mondo je bio dobar dečko. Što je s njim?" "Umro je od prevelike doze heroina." "Bog ga blagoslovio. Šteta što nije umro u ringu, poštedio bi obitelj velike boli. Govoreći o obiteljima, molim vas da se rukujete s ostatkom moje." Martha Sprague je ustala na zapovijed. Bila je niska, bucmasta i plavokosa, vrlo slična ocu, plavih očiju tako svijetlih kao da ih je dala na izbjevljivanje, s vratom punim akni i tragova grebenja. Izgledala je poput tinejdžerice koja nikad neće prerasti dječju bucmastost i izrasti u ljepoticu. Stisnuo sam njezinu čvrstu ruku žaleći je; odmah je opazila što mislim. Oči su joj sijevnule dok je trznula ruku unazad. Ramona Sprague je jedina od trojke ličila na Madeleine; da nije bilo nje pomislio bih da je mala bogatašica usvojena. Izgledala je gotovo kao pedesetogodišnja verzija Madeleine i njezine sjajne, tamne kose i svijetlog tena, ali na njoj više ništa nije bilo privlačno. Bila je debela, mlohava lica, namazana ružem malo asimetrično, tako da joj je lice izgledalo čudno iskrivljeno. Pružio sam joj ruku, a ona je rekla: "Madeleine nam je rekla puno lijepih stvari o vama", uz tračak omalovažavanja. U dahu joj se nije osjećao alkohol; pitao sam se je li na tabletama. Madeleine je uzdahnula: "Tata, možemo li početi s jelom? Bucky i ja želimo stići na predstavu u pola deset." Emmett Sprague me lupnuo po leđima. "Uvijek poslušam najstariju kćer. Bucky, hoćeš li nas zabavljati boksačkim i policijskim anegdotama?" "Između zalogaja", rekoh. Sprague me opet pljesnuo po leđima, ovaj put jače. "Vidim da nisi dobio previše udaraca u ludaru. Ti si kao Fred Allen. Dođite, obitelji. Večera je poslužena." Ušli smo u veliku, drvom obloženu blagovaonicu. Stol u sredini bio je malen i već postavljen za pet osoba. Kraj vrata su bila kolica za posluživanje s kojih se širio prepoznatljiv miris govedine u pacu i kupusa. Stari Sprague reče: "Jaka hrana stvara jake ljude, a gurmanska 147 kuhinja stvara degenerike. Navali, sinko. Služavka nedjeljom navečer odlazi na svoje voodoo sastanke, pa smo ovdje samo mi bijelci." Uzeo sam tanjur i natrpao ga hranom. Martha Sprague je nata-kala vino a Madeleine je izabrala od svakog jela pomalo i sjela za stol, signalizirajući mi da sjednem do nje. Sjeo sam, a Martha je obznanila: "Ja želim sjesti nasuprot g. Bleichertu da ga mogu nacrtati." Emmett je ulovio moj pogled i namignuo. "Bucky, spremi se na okrutno karikiranje. Marthina olovka nikad ne prašta. Devetnaest joj je godina, a već je skupo plaćaju pri izradi reklama. Maddvje moja ljepotica, ali Martha je moj dokazani genij." Martha se trznula. Postavila je tanjur točno preko puta mene i sjela, poravnala olovku i mali blok za skiciranje

kraj svog ubrusa. Ramona Sprague zauzela je mjesto do nje i potapšala je po ramenu;

Emmett, koji je stajao kraj svoje stolice na čelu stola, nazdravio je: "Za nove prijatelje, blagostanje i veliki boksački sport." Rekao sam: "Amen", stavio komad govedine u usta i žvakao. Bila je pomalo masna i suha, ali sam namjestio njam-njam lice i rekao: "Izvršno je." Ramona Sprague me prazno pogledala. Emmett reče: "Lacey, naša služavka, vjeruje u voodoo. Nešto kao njegovu kršćansku varijantu. Vjerojatno je bacila čini na kravu i sklopila pakt sa svojim crnim Isusom da bi životinja bila fina i sočna. Kad već govorimo o našoj obojenoj braći, kakav je osjećaj bio ubiti ona dva crnca, Bucky?" Madeleine šapnu: "Udovolji mu." Emmett je uhvatio potihom izgovorene riječi i zahihotao. "Da, sinko, udovolji mi. U stvari, trebao bi udovoljavati svim bogatašima na rubu šezdesete; možda postanu senilni i zamijene te za nekog od svojih nasljednika." Nasmijao sam se, pokazavši zube; Martha je posegnula za olovkom da ih ovjekovječi. "Nisam mnogo osjetio. Bilo je oni ili mi." "A tvoj partner? Onaj plavi dečko protiv kojega si se borio prošle godine?" "Lee je to primio nešto teže." Emmett reče: "Plavokosi ljudi su pretjerano osjetljivi. Znam jer sam i sam plav. Hvala Bogu što imam dvije brinete u obitelji da nas drže na zemlji. Maddy i Ramona imaju onu upornost buldoga, koja Marthi i meni nedostaje." 148 Samo me hrana koju sam žvakao spriječila da ne prasnem u smijeh. Pomislio sam na razmaženu malu koja se kreće po društvenom dnu, a koju ću ja kasnije ševiti, i njezinu majku koja se tupo smješka s druge strane stola. Poriv za smijehom postajao je sve jači. Konačno sam progutao zalogaj, podrignuo umjesto da zaurlam i podigao čašu. "Za Vas, g. Sprague, jer ste me nasmijali prvi put ovaj tjedan." Ramona me pogledala s gađenjem; Martha se usredotočila na svoje umjetničko djelo. Madeleine se igrala nogama sa mnom ispod stola, a Emmett je uzvratio dizanjem čaše. "Težak tjedan, sinko?" Nasmijao sam se. "I te kako. Prebačen sam u Umorstva na slučaj Crne Dalije. Moji slobodni dani su poništeni, moj partner je opsjednut slučajem, a luđaci naviru sa svih strana. Na jednom slučaju radi dvjesto murjaka. To je apsurdno." Emmett reče: "To je tragično, eto stoje to. Koja je tvoja teorija, sinko? Tko bi na ovoj Božjoj zemlji mogao učiniti tako nešto drugom čovjeku?" Znao sam da obitelj nije znala za površnu vezu Madeleine s Betty Short, i odlučio da ne inzistiram na njezinu alibiju. "Ja mislim daje nastradala igrom slučaja. Moglo bi se reći daje mala Shortova bila laka cura. Bila je nepopravljiva lažljivica sa stotinu frajera. Ako uhvatimo ubojicu, bit će to puka sreća." Emmett reče: "Bog je blagoslovio, nadam se da ćete ga uhvatiti i da će dobiti vrući sudar s malom zelenom sobom u San Quentinu." Prolazeći nožnim prstima uz moju nogu, Madeleine je objesila nos: "Tata, prisvojio si razgovor za sebe i tjeraš Buckvja da pjeva da bi zaradio večeru." "Trebam lija pjevati da bih dobio večeru, curo? Iako ja zarađujem za kruh?" Stari Sprague je bio ljut - vidio sam to po njegovoj promijenjenoj boji i načinu kako je rezao govedinu. Znatiželjan u vezi s njim, rekao sam: "Kad ste stigli u Sjedinjene Države?" Emmett je zasjao. "Pjevat ću svakome tko želi čuti moju useljeničku priču. čije je ime Bleichert? Nizozemsko?" "Njemačko", rekoh. Emmett je podigao čašu. "Velik narod, ti Nijemci. Hitler je bio malo ekstreman, ali zapamtite kad vam kažem da ćemo jednog dana 149 zažaliti što nismo udružili snage s njim protiv komunjara. Iz kojeg dijela Njemačke su tvoji, sinko?" "Iz Miinchena." "Ah, Miinchen! Iznenaden sam da su otišli. Da sam ja odrastao u Edinburghu ili nekom drugom civiliziranom mjestu, još bih danas nosio kilt. Ali ja sam iz odvratnog Aberdeena, pa sam došao u Ameriku odmah nakon Prvoga rata. U tom ratu sam ubio mnogo tvojih dičnih sunarodnjaka, sinko. Ali oni su pokušavali ubiti mene, pa je bilo opravdano. Jesi li upoznao Balta u predvorju?" Kimnuo sam, Madeleine je zagundala, Ramona Sprague se tr-znula i nabola krumpir. Emmett reče: "Preparirao ga je moj stari prijatelj, sanjar Georgie Tilden. Sanjar Georgie je imao mnogo čudnih talenata. Bili smo skupa u škotskoj pukovnici za vrijeme rata. Spasio sam Georgieju život kad se skupina vaših dičnih njemačkih sunarodnjaka zainatila i napala nas bajunetama. Georgie je bio zaljubljen u film; obožavao je dobru kinopredstavu. Nakon uspostave primirja vratili smo se u Aberdeen, vidjeli kako je to mrtav grad, i Georgie me nagovorio da odem s njim u Kaliforniju - htio je raditi na nijemom filmu. On nije nikad ništa vrijedio ako gaja nisam vukao za sobom, pa sam se osvrnuo po

Aberdeenu, vidio kakva bi to trećeraz-redna sudbina bila, i rekao: "Georgie, neka bude Kalifornija. Možda se obogatimo. A ako ne uspijemo, bar ćemo propasti tamo gdje sunce uvijek sja." Sjetio sam se svog starog koji je došao u Ameriku 1908. s velikim snovima, ali je oženio prvu Njemačku emigranticu koju je sreo, i robovao mizernoj dnevnici u Pacifik plinari i elektri. "Stoje bilo dalje?" Emmett Sprague lupio je po stolu viljuškom. "Da kucnem o drvo, stigli smo u pravo vrijeme. Holywood je još bio selendra, ali nijemi filmovi su išli svom vrhuncu. Georgie je dobio posao na rasvjeti, a ja sam našao posao radeći prokleta dobre kuće - prokleta dobre i jeftine. Živio sam na otvorenom i uložio svaki novčić nazad u posao, zatim uzeo kredit od svake banke i zelenaša koji su ga bili spremni dati i kupio prokleta dobro zemljište - prokleta dobro i jeftino. Georgie me upoznao s Mačkom Sennettom; pomogao sam mu napraviti kulise u studiju na Edendaleu, a zatim izvukao od njega pozajmicu da kupim još zemljišta. Stari Mack je znao prepoznati čovjeka u usponu, jer je i sam bio takav. Dao mi je zajam uz uvjet da mu pomognem u stambenom naselju koje je podizao Hollywoodland - is150 pod onog jezivog tridesetmetarskog znaka koji je podigao na Mount Leeju kao reklamu. Stari Mack je znao kako iscijediti dolar, stvarno jest. Statisti su mu radili na crno kao fizikalci, i obrnuto. Vozio bih ih u Hollywoodland nakon dvanaest sati rada na filmovima Kevstone Kops32, i tamo bi još šest sati radili pod svjetlom baklji. Stari Mack mi je bio tako zahvalan zbog načina na koji sam tjerao robove da sam na nekoliko filmova naveden kao pomoćnik redatelja." Madeleine i Ramona su prebirale po tanjuru namrgođena lica, kao da su već bile zarobljene slušajući priču; Martha je još uvijek crtala, napeto zureći u mene, svog zarobljenika. "Što se dogodilo s vašim prijateljem?" pitao sam. "Bog ga blagoslovio, ali uz svaku priču o uspjehu ide i jedna o neuspjehu. Georgie nije podmazao prave ljude. Nije imao snage da upotpuni svoj bogomdani talent, pa je putem jednostavno otpao. U prometnoj nesreći '36. je unakažen, a sad je, moglo bi se reći, nitko i ništa. Povremeno mu dam posla na održavanju zgrada koje iznajmljujem, i odvozi nekakvo smeće za grad—" Začuo sam oštro cviljenje, i pogledao preko stola. Ramona je viljuškom promašila krumpir i odsklizala po tanjuru. Emmett reče: "Majko, je li ti dobro? Je li ti hrana po ukusu?" Ramona je buljila u krilo i rekla: "Da, oče"; Martha kao da si je podupirala lakat. Madeleine se opet počela igrati nogom sa mnom. Emmett reče: "Majko, ti i tvoj dokazani genij se niste iskazali zabavljajući gosta. Hoćeš li se uključiti u razgovor?" Madeleine je zabila nožne prste u moj zglob baš kad sam namjeravao razvedriti atmosferu jednim vicem. Ramona Sprague nabola je na viljušku mali zalogaj hrane, pažljivo ga sažvakala i rekla: "Jeste li znali daje Ramona Boulevard dobio ime po meni, g. Bleichert?" ženino odsutno lice kao da se smrzlo s tim riječima; izgovorila ih je s čudnim ponosom. "Ne, gđo Sprague, nisam to znao. Mislio sam da je nazvan po Ramoni Pageant." "Ja sam nazvana po njoj", reče ona. "Kad me je Emmett oženio zbog očeva novca, obećao je mojoj obitelji da će iskoristiti svoj utjecaj u Odboru za prostorno planiranje grada i nazvati ulicu po meni, jer mu je sav novac bio vezan u nekretninama pa nije imao za vjenčani prsten. Otac je pretpostavljao da će to biti lijepa ulica u stambe32 Kratki, komični filmovi s policajcima iz doba nijemog filma. 151 noj četvrti, ali sve što je Emmett uspio isposlovati je krajnje naselje u četvrti crvenih svjetala na Lincoln Heightsu. Poznajete li taj kraj, g. Bleichert?" žena-otirač sad je imala bijesan glas. "Odrastao sam tamo", rekoh. "Onda znate da se meksičke prostitutke pokazuju kroz prozore da bi privukle mušterije. Dakle, nakon stoje Emmett uspio promijeniti Ulicu Rosalinda u Ramona Boulevard, poveo me na razgledavanje. Prostitutke su ga pozdravljale po imenu. Neke su čak za njega imale anatomske nadimke. To me jako ražalostilo i povrijedilo, ali sam čekala svojih pet minuta i osvetila se. Dok su cure još bile male, režirala sam svoju malu predstavu, tu na travnjaku pred kućom. Koristila sam djecu iz susjedstva kao statiste, i oživjela epizode iz života g. Spragua koje bi on radije zaboravio, koje bi—" Odjeknuo je udarac na čelu stola; čaše su se prevrnule a tanjuri zatresli. Gledao sam u krilo da bih obiteljskim borbama izbliza dao da povrate dostojanstvo, i opazio Madeleine kako drži oca za koljeno tako jako da su joj prsti bili plavobijeli. Slobodnom rukom zgrabila je moje koljeno, deset puta većom snagom nego bih mislio daje sposobna. Grozna tišina se oduljila, a tada Ramona Sprague reče: "Oče, pjevat ću da zaradim večeru kad dođu gradonačelnik Bowron ili vijećnik Tucker, ali ne i za Madeleinine muške kurve. Običan policajac. Bože, Emmett, kakvo mišljenje ti imaš o meni." čuo sam kako stolice stružu po podu,

koljena udaraju o stol, a zatim korake koji odlaze iz blagovaonice; spazio sam da držim Madeleine za ruku, kao da stavljam ruku u rukavicu. Mala

bogatašica je šaptala: "žao mi je Bucky, žao mi je." Tada je vedar glas rekao: "G. Bleichert?" Digao sam pogled jer je glas zvučao tako veselo i normalno. Martha McConville Sprague je držala komad papira. Prihvatio sam ga slobodnom rukom; Martha se nasmiješila i otišla. Madeleine je još mrmljala isprike kad sam pogledao sliku. Na slici smo bili nas dvoje, oboje goli. Madeleine je imala raširene noge. Ja sam bio među njima, spreman za grickanje ogromnim Bucky Bleichert zubima. Odvezli smo se Packardom do reda vrućih motela na South la Brea. Ja sam vozio, a Madeleine je pametno šutjela dok nismo prošli motel od cigle zvan Red Arrow Inn. Tad je rekla: "Ovdje. čisto je." 152 Parkirao sam uz red predratnih krtija; Madeleine je otišla na recepciju i vratila se s ključem sobe broj jedanaest. Otvorila je vrata; ja sam zapalio svjetlo. Soba je bila sva u depresivnim smeđim tonovima, i zaudarala po prijašnjim stanarima. Cuo sam kako se u sobi dvanaest odvija prodaja droge; Madeleine je počela ličiti na karikaturu sa sestrina crteža. Posegao sam za prekidačem da izbrišem sve to. Ona reče: "Ne. Molim te, želim te vidjeti." Narko-posao prerastao je u svađu. Spazio sam radio na komodi i uključio ga; reklama za Gordonov salon za mršavljenje progutala je ljutite riječi. Madeleine je skinula vestu i stoječki maknula najlonke; bila je u donjem rublju prije nego sam ja počeo prtljati oko svoje odjeće. Dok sam izlazio iz hlača potrgao sam zatvarač; dok sam otkopčavao futrolu na ramenu, rasparao sam šav na košulji. Madeleine je bila gola na krevetu - i slika mlađe sestre je nestala. Ostao sam gol u roku sekunde i pridružio se bogatašici za dvije. Mrmljala je nešto kao "nemoj mrziti moju obitelj, nisu oni loši", a ušutkao sam je žestokim poljupcem. Uzvratila gaje; naše usne i jezici su se igrali dok nismo morali loviti zrak. Prošao sam rukama do njezinih grudi, stiskao ih i mijesio. Madeleine je kratko dahtala kako će se iskupiti za ostale Spraguove. Što sam je više ljubio, osjećao nju i njezin okus, i što je više uživala u tome, sve više je mrmljala o njima - zgrabio sam je za kosu i prosiktao: "Ne om, ja. Razmišljaj o meni, budi sa mnom." Madeleine je poslušala, i spustila se među moje noge, kao obrnuta Marthina slika. Tako uhvaćen, osjećao sam kao da ću se ras-puknuti. Odgurnuo sam Madeleine da ne eksplodiram, šapćući: "Ja, ne oni", gladeći je po kosi, pokušavajući se koncentrirati na ispraznu reklamu na radiju. Madeleine me držala čvršće od bilo koje cure nakon borbi; kad sam bio ohlađen i spreman, položio sam je na leđa i ušao u nju. Sad to više nije bilo običan policajac i bogata kurvica. Bili smo zajedno, izvijali se, mijenjali i micali, snažno ali polako kao da imamo sve vrijeme na svijetu. Kretali smo se zajedno dok plesna glazba i reklame nisu prestale i znak za frekvenciju se oglasio i nestao, a ciglena dosadna soba utihnula, osim nas. Tada smo svršili - savršeno, zajedno. 153 Ostali smo zagrljeni nakon toga, a lokvice znoja spajale su nas od glave do pete. Pomislio sam kako moram na dužnost za manje od četiri sata, i uzdahnuo; Madeleine je prekinula zagrljaj i oponašala moj zaštitni znak, iskezivši svoje savršene zube. Smijući se, rekoh: "Dakle, sačuvala si svoje ime od novina." "Dok ne objavimo zaruke Bleichert-Sprague?" Nasmijao sam se još jače. "Tvoja bi majka bila oduševljena." "Majka je licemjer. Ona uzima tablete koje joj je prepisao liječnik, pa nije ovisnik. Ja se provodim, pa sam kurva. Ona je zaštićena, ja nisam." "Da, jesi. Ti si moja—" Nisam mogao izgovoriti kurva. Madeleine me šakljala po rebrima. "Reci. Ne budi zadržati policajac. Izgovori to." Ulovio sam je za ruku prije nego što me šakljanje učini bespomoćnim. "Ti si moja obožavana, moja ljubavnica, moja draga, žena zbog koje sam prikrio dokaze—" Madeleine me ugrizla za rame i rekla: "Ja sam tvoja kurva." Nasmijao sam se. "Dobro, ti si moj prekršitelj 234-A KZ." "Stoje to?" "članak Kaznenog zakona vezan za prostituciju." Madeleine je digla obrve. "Kazneni zakon?" Digao sam ruke u zrak. "Predajem se." Mala bogatašica me pomazila nosom. "Sviđaš mi se, Bucky." "I ti meni." "Nisam ti se sviđala na početku. Priznaj, na početku si me samo htio poševiti." "To je istina." "Pa kad sam ti se onda počela sviđati?" "Istog trena kad si skinula odjeću." "Gade! želiš li znati kad si se ti meni počeo sviđati?" "Priznaj." "Kad sam rekla tati da sam upoznala zgodnog policajca Buc-kyja Bleicherta. Ostao je spuštene vilice. Bio je impresioniran, a Emmetta McConvillea Spraguea je vrlo teško impresionirati." 154 Sjetio sam se njegove okrutnosti prema vlastitoj supruzi, i dao neutralan komentar: "On je impresivan čovjek."

Madeleine reče: "Diplomatski odgovor. On je okorjeli, škrti škotski kurvin sin, ali je muškarac. Znaš li kako je stvarno stekao novac?" "Kako?" "Gangsterskim provizijama, i još gorim. Tata je kupio trulo drvo i napuštene kulise od Mačka Sennetta i od njih gradio kuće. Po cijelom gradu ima rupčage registrirane na lažna poduzeća. Prijatelj je s Mickevjem Cohenom. Njegovi ljudi ubiru stanarinu." Slegnuo sam ramenima. "Mick je dobar s Bowronom i pola nadzornog odbora³³. Vidiš moj pištolj i lisice?" "Da." "Cohen ih je platio. Prikupio je novac za fond iz kojega se mladim policajcima kupila oprema. Odličan potez za odnose s javnošću. Gradski poreznik nikad mu ne pregledava knjige, jer Mickv plaća za gorivo u autima svih njegovih terenskih agenata. Zato me to previše ne šokira." Madeleine reče: "Hoćeš li čuti tajnu?" "Naravno." "U potresu '36. urušilo se pola bloka tatinih kuća na Long Beachu. Dvanaest ljudi je poginulo. Tata je potplaćivao da mu se ime izbriše iz podataka o graditeljima." Odmaknuo sam Madeleine za duljinu ruke. "Zašto mi sve to govoriš?" Milujući me po rukama, ona reče: "Jer je tata impresioniran tobom. Jer si ti jedini dečko kojega sam dovela doma, a da on misli da nešto vrijedi. Jer tata obožava čvrstoću i misli da si ti čvrst, i ako ćemo hodati ozbiljno vjerojatno će ti to i sam reći. Ti ljudi ga pritišću, i iskaljuje se na majci jer je njezinim novcem sagradio to naselje. Ne bih htjela da sudiš o tati po ovom večeras. Prvi utisci traju, a ti mi se sviđaš i ne bih htjela—" Privukao sam Madeleine k sebi. "Budi mirna, mala. Sada si sa mnom, a ne sa svojom obitelji." ³³ Board of Supervisors - okružni organ vlasti u mnogim državama SAD-a. 155 Madeleine me čvrsto držala u zagrljaju. Htio sam joj dati do znanja da je sve super, pa sam joj podigao bradu. U očima su joj bile suze; rekla je: "Bucky, nisam ti rekla sve o Betty Short." Zgrabio sam je za ramena. "Što?" "Nemoj se ljutiti na mene. Nije ništa strašno, samo to ne želim držati u tajnosti. Na početku mi se nisi sviđao, pa ti nisam htjela—" "Sada mi reci." Madeleine me pogledala, a između nas je bila samo oznojena plahta. "Prošlog sam ljeta često visjela u barovima. Običnim barovima u Hollywoodu. čula sam za djevojku koja navodno jako liči na mene. Postala sam znatizeljna, i ostavila poruke na nekoliko mjesta -'Tvoja dvojica bi te željela upoznati', uz privatni broj telefona kod kuće. Betty me nazvala, i našle smo se. Razgovarale smo, i to je bilo sve. Nabasala sam na nju opet s Lindom Martin kod La Verne prošlog studenog. To je bila čista slučajnost." "I to je sve?" "Da." "Onda se, mala, dobro pripremi. Pedesetak murjaka njuška po barovima, i ako samo jedan dođe do tvoje točke s dvojnicom, na putu si za naslovnu stranicu. Ja neću moći učiniti baš ništa, i ako dođe do toga nemoj me ni pitati - već sam učinio sve što mislim." Odmičući se od mene, Madeleine reče: "Ja ću to srediti." "Misliš, tatica će sve srediti." "Bucky, sinko, nećeš mi valjda reći da si ljubomoran na dvostruko starijeg i upola manjeg čovjeka od sebe?" Sjetio sam se Crne Dalije, i kako je njezina smrt pomračila naslove o mojoj pucnjavi. "Zašto si htjela upoznati Betty Short?" Madeleine je zadrhtala; crvena neonska strelica po kojoj je mjesto dobilo ime treptala je kroz prozor i obasjavala joj lice. "Ja sam postala slobodna i bezbrižna uz puno truda", reče ona. "Ali po tome kako su ljudi opisivali Betty, kao daje bila prirodni talent, prava divljakuša." Poljubio sam svoju divlju curu. Ponovno smo vodili ljubav, i cijelo vrijeme sam je zamišljao s Betty Short - obje prirodni talenti. Dvanaesto poglavlje R uss Millard je snimio moju zgužvanu odjeću i rekao: "Kamion desetotonac ili žena?" Pogledao sam po dvorani Sveučilišne postaje koja se počela puniti detektivima dnevne smjene. "Betty Short. Danas bez telefoniranja, može šefe?" "Raspoložen za malo svježeg zraka?" "Samo nastavite." "Linda Martin je sinoć viđena u Encinu, gdje je pokušala naručiti cugu u nekoliko barova. Ti i Blanchard otidite u Vallev i potražite je. Krenite oko broja dvadeset tisuća na Victorv Boulevardu i idite na zapad. Poslat ću još ljudi čim se pojave." "Kada?"

Millard je pogledao na sat. "Odmah, ako ne i prije." Pogledom sam potražio Leeja ali ga nisam vidio, kimnuo u znak pristanka i krenuo k telefonu na svom stolu. Nazvao sam kući, ured Tjeralica u Gradskoj vijećnici i informacije radi broja hotela El Nido. ¹⁵⁷ Na prvi poziv sam dobio odgovor "Ne", a na druga dva "Nema Blancharda". Tada se vratio Millard, s Fritzem Vogelom i, začudo, Johannovjem Vogelom u civilu. Ustao sam. "Ne mogu naći Leeja, Skiperu." Millard reče: "Idi s

Fritziejem i Johnnom. Uzmite neobilježeni auto s radiostanicom da možete biti u vezi s ostalima." Debeli Vogeli su zurili u mene, pa jedan u drugoga. Pogled koji su izmijenili govorio je kako je moje neuredno stanje blaže kazneno djelo. Rekao sam: "Hvala, Russ." Odvezli smo se u Vallev, Vogeli na prednjem sjedalu, ja otraga. Pokušao sam odrijemati, ali Fritziejev monolog o kurvama i ženo-ubojicama je to učinio nemogućim. Johnnv ga je pratio kimanjem glave; svaki put kad bi njegov otac uzeo zraka, rekao bi: "Tako je, tata." Prolazeći po Cahuenga Passu, Fritzie se verbalno ispuhao, a Johnnv je utihnuo sa svojom ulogom odobravanja. Sklopio sam oči i naslonio se na prozor. Madeleine je polako izvodila striptiz uz zvuke motora, kad sam čuo Vogelega kako šapću. "... spava, tata." "Ne zovi me 'tata' na poslu, rekao sam ti već milijun puta. Zvučiš kao tetkica." "Dokazao sam da nisam tetkica. Homići ne mogu učiniti ono što ja jesam. Više nisam jumfer, ne govori mi da sam tetkica." "Zašuti, k vragu." "Tata, mislim oče—" "Rekao sam da šutiš, Johnnv." Zaintrigirao me debeli, hvalisavi murjak pretvoren u dijete; od-glumio sam hrkanje i otpuhivanje kako bi dvojac nastavio pričati. Johnnv prošapće: "Vidiš, tata, spava. A on je tetkica, a ne ja. Dokazao sam to. Gad s izbočenim zubima. Mogu ga srediti, tata, znaš da mogu. Gad mi je ukrao posao, imao sam Tjeralice u džepu dok—" "Johnnv Charles Vogel, ušuti ovaj tren ili ću izvaditi remen, bio ti dvadesetčetverogodišnji policajac ili ne." Tad se začula radiostanica; odglumio sam veliko zijevanje. Johnnv se okrenuo i nasmijao: "Dodatni san da istjeraš podočnjake?" odaslavši svoj čuveni zadah iz usta. 158 Moj prvi nagon bio je da ga izazovem zbog izjave kako me mo; že srediti - onda je prevladao osjećaj za politiku u postaji. "Da, sinoć sam kasno legao." Johnnv je neuspjelo namignuo. "I ja sam lovac na suknje. Ako prođe tjedan dana bez toga, verem se po zidovima." Dispečer je monotono govorio: "... ponavljam, 10-A-94, javi •] svoj položaj." ! Fritzie je zgrabio mikrofon." 10-A-94, nalazim se kod Victorv i j Saticov." ' Dispečer je odgovorio: "Pronađite barmena u Caledonia \ Loungeu, na uglu Victorv i Vallev View. Dojavljeno je da je tražena Linda Martin sada tamo. Hitno." Fritzie je uključio sirenu i pritisnuo gas. Automobili su se micali uz rub; mi smo jurnuli naprijed u srednjem traku. Pomolio sam se kalvinističkom Bogu u kojega sam vjerovao kao mali; ne daj da mala Martinova spomene Madeleine Sprague. Avenija Vallev View pojavila se pred nama; Fritzie je smotao puni desni, i isključio sirenu ispred kućice od lažnog bambusa. Barska vrata od lažnog bambusa naglo su se otvorila; Linda Martin/Lorna Martilkova izletjela je van, svježe izribana kao na slici. Iskočio sam iz auta i potrčao pločnikom, a Vogel i Vogel su dahtali iza mene. Linda/Lorna je trčala kao antilopa, stišćući uza se preveliku torbicu; smanjivao sam razmak trčeći punim sprintom. Dje, vojka je stigla do užurbane sporedne ulice i uletjela u promet; auti su skretali da je ne bi udarili. Pogledala je iza sebe preko ramena; izbjegao sam kamion s pivom i motocikl koji su jurili u susret, duboko ; ' udahnuo i povukao je. Djevojka je posrnula preko suprotnog ruba, j torbica je odletjela, učinio sam još završni skok i zgrabio je. Ustala je s poda pljujući i udarajući me po prsima; zgrabio sam njezine sićušne šake, zavrnuo ih iza leđa i stavio joj lisice. Tada je Lorna pokušala malim, odmjerenim udarcima u noge. Jedan od njih , } pogodio je u cjevanicu: djevojka je zbog lisica ostala bez ravnoteže, i i tresnula stražnjicom na pod. Pomogao sam joj da se digne i zaradio ;, pljuvačku na košulji. Lorna je zacviljela: "Ja sam emancipirana maloljetnica, i ako me samo taknete bez prisutnosti staratelja mogu vas (tužiti!" Loveći zrak, doveo sam je do mjesta gdje je ležala torbica, što noseći je što gurajući. 159

Pokupio sam je, iznenađen njezinom veličinom i težinom. Pogledao sam unutra i vidio malu, metalnu kutiju s filmom. "O čemu se radi u filmu?" upitah. Djevojka je promucala: "M-m-molim vas, gospodine, m-moји roditelji." Auto je potrubio; vidio sam Johnnvja Vogela kako se nagnuo kroz prozor auta. "Millard kaže da dovedemo djevoјku u maloljetnički u Georgia Streetu." Dovukao sam Lomu do auta i ugurao je na stražnje sjedalo. Fritzie je uključio sirenu, i odjurili smo. Put do centra L.A.-a trajao je trideset pet minuta. Millard i Sears su nas čekali na stepenicama Maloljetničkog suda u Georgia Streetu. Uveo sam djevoјku, a Vogel i Vogel su grabili ispred mene. Unutra su nam sudske službenice i detektivi Odjela za maloljetničke prekršaje raščistili put; Millard je otvorio vrata s natpisom ISPITIVANJE ZADRŽANIH OSOBA. Skinuo sam Lorni lisice, Sears je

ušao u sobu, izvukao stolice i rasporedio pepeljare i notese. Millard reče: "Johnnv, vrati se u Sveučilišnu postaju i javljaj se na telefone." Debeljuco je počeo negodovati, pa pogledao u oca. Fritzie je potvrdno kimnuo; Johnnv je izašao s povrijeđenim izrazom. Fritzie je objavio: "Nazvat ću g. Loewa. On bi trebao biti prisutan." Millard reče: "Ne. Ne prije nego što dobijemo izjavu." "Pustite je meni, dat će ona izjavu." "Dobrovoljnu izjavu, narednice." Fritzie je pocrvenio. "Millard, smatram ovo prokletom uvredom." "Smatraj to kako hoćeš, ali napravi kako sam ti rekao, s g. Loewom ili bez njega." Fritz Vogel je nepomično stajao. Izgledao je kao ljudska atomska bomba spremna na eksploziju, a glas je bio fitilj: "Ti si se kurvala s Dalijom, zar ne mala? Prodavala si svoju malu piću skupa s njom. Reci mi gdje si bila kad je nestala." Lorna reče: "Jebi se, Charlie." Fritzie je krenuo k njoj; Millard je stao između njih. "Ja ću postavljati pitanja, narednice." 160 Mogla se čuti muha u letu. Vogel i Millard bili su oči u oči. Sekunde su se vukle, a onda je Fritzie zaskvičao: "Ti si prokleti simpatizer boljševika." Millard je napravio korak naprijed, Vogel korak nazad. "Izađi, Fritzie." Vogel je napravio tri koraka unazad. Petama je udario o zid, okrenuo se oko sebe i izašao van, zalupivši vratima. Još je odjekivalo, a Harry je demontirao ostatke bombe: "Kakav je osjećaj biti objektom ovakve gužve, gđice Martilkova?" Djevojka reče: "Ja sam Linda Martin", i povuče bore na suknji. Sjeo sam, ulovio Millardov pogled i pokazao na torbicu na stolu iz koje je virila limena kutija s filmom. Poručnik je kimnuo i sjeo preko puta djevojke. "Ti znaš da se radi o Betty Short, zar ne zlato?" Djevojka je spustila glavu i počela šmrcati; Harry joj je pružio papirnati rupčić. Poderala gaje u trake i izravnala ih na stolu. "Znači li to da se moram vratiti starcima?" Millard je kimnuo. "Da." "Moj tata me tuče. On je glupi Slovak, napija se i tuče me." "Zlato, kad se vratiš kući u Iowu, bit ćeš uvjetno puštena. Reci svom socijalnom radniku kojemu ćeš se javljati da te tata tuče, i on će to vrlo brzo zaustaviti." "Ako tata otkrije što sam radila u L.A.-u, gadno će me istući." "Neće saznati, Linda. Rekao sam onoj dvojici policajaca da odu, kako bi sve što kažeš ostalo povjerljivo." "Ako me pošaljete nazad u Cedar Rapids, opet ću pobjeći." "Vjerujem da hoćeš. Što nam prije kažeš što želimo znati o Betty i što prije ti povjerujemo, to ćeš prije biti u vlaku i imati priliku pob-jeci. To je dobar razlog da budeš iskrena s nama, zar ne Linda?" Djevojka se vratila igri rupčićima. Osjetio sam kako njezin mali, iscrpljeni mozak razmatra sve mogućnosti, sve moguće izlaze. Napokon je uzdahnula: "Zovite me Lorna. Ako se već vraćam u Iowu, moram se naviknuti na to." Millard se nasmiješio; Harry Sears je zapalio cigaretu i položio olovku na notes. Skočio mi je tlak na pomisao "Ne Madeleine, ne Madeleine, ne Madeleine." 161 Russ reče: "Lorna, jesi li spremna razgovarati s nama?" Bivša Linda Martin reče: "Pucajte." Millard je upitao: "Gdje i kada si upoznala Betty Short?" Lorna je zgužvala trake rupčića. "Prošle jeseni, u zgradi za zaposlene djevojke na Cherokeeu." "Sjeverni Cherokee 1842?" "A-ha." "I postale ste prijateljice?" "A-ha." "Molim te odgovaraj sa da ili ne, Lorna."

"Da, postale smo prijateljice." "Što ste radile zajedno?" Lorna je grizla zanoktice. "Vodile smo ženske razgovore, išle na probe za snimanja, pokušavale iskamčiti piće i večeru u barovima—" Prekinuo sam je: "Kakvim barovima?" "Kako to mislite?" "Jesu li to bila lijepa mjesta, ili rupe? Mjesta gdje izlaze vojnici?" "Ma, obični barovi u Hollvvoodu. Mjesta gdje smo mislile da neće tražiti isprave." Tlak se spustio. Millard reče: "Ti si rekla Betty za pansion na Orange Driveu, gdje si tada stanovala, točno?" "A-ha. Hoću reći, da." "Zašto se Betty odselila iz stana na Cherokeeu?" "Bila je gužva, a našicala je od cura dolar tu, dolar tamo, pa su bile ljute na nju." "Je li neka bila posebno ljuta?" "Ne znam." "Jesi li sigurna da Betty nije iselila zbog problema s dečkima?" "Sigurna sam." "Sjećaš li se imena nekog od muškaraca s kojima je Betty izlazila prošle jeseni?" Lorna slegne ramenima. "Svi su oni pokupljeni usput." "A imena, Lorna?" 162 Djevojka je brojila na prste, zaustavivši se kad je došla do tri. "Pa, bila su dvojica u Orange Driveu. Don Leyes i Hal Costa, i mornar po imenu Chuck." "Samo Chuck, bez prezimena?" "Da, ali znam daje bio drugi topnički časnik." Millard je zaustio novo pitanje, ali sam digao ruku da ga prekinem. "Lorna, neki dan sam razgovarao s Marjorie Graham, i ona kaže da ti je rekla da će policija doći razgovarati sa stanarima o Betty. Tad si pobjegla. Zašto?" Lorna je odgrizla komad zanoktice i sisala ranu. "Jer sam znala da će, ako dospijem u novine kao Bettvna prijateljica, roditelji to vidjeti i pozvati policiju

da me vrati." "Kamo si otišla kad si zbrisala?" "Upoznala sam muškarca u baru, i unajmio mi je sobu u motelu u Vallevju." "Jesi li—" Millard me ušutkao kretnjom ruke poput reza. "Rekla si da ste zajedno išle na probe za snimanja. Jeste li dobile koju ulogu?" Lorna je svijala prste u krilu. "Ne." "Možeš li mi onda reći stoje u toj limenoj kutiji u tvojoj torbi?" Očiju prikovanih za pod, lijući suze, prošaptala je: "To je film." "Pornografski film?" Lorna je šutke kimnula. Suze su se pretvorile u rijeku maškare; Millard joj je pružio rupčić. "Zlato, moraš nam sve reći, od početka. Zato dobro razmisli, nemoj žuriti. Bucky, daj joj vode." Izašao sam van, našao slavinu i držač čaša u hodniku, napunio veliku kartonsku čašu i vratio se s njom. Lorna je tiho pričala, kad sam položio čašu na stol ispred nje. "Žicala sam u tom baru u Gardeni. Prišao mi je neki Meksikanac - Raoul ili Jorge ili tako nekako. Mislila sam da sam trudna, i očajnički mi je bio potreban novac. On mi je ponudio dvjesto dolara da glumim u golaću." Lorna je zastala, popila vode, duboko uzdahnula i nastavila. "čovjek je rekao da treba još jednu djevojku, pa sam nazvala Betty u stan u Cherokeeu. Pristala je, pa smo je Meksikanac i ja pokupili. 163 Napušile smo se marihuane koju nam je dao, vjerojatno se bojao da ćemo se preplašiti i odustati. Odvezli smo se u Tijuanu i snimili film u velikoj kući izvan grada. Meksikanac je namjestio rasvjetu, rukovao kamerom i rekao nam što da radimo, i dovezao nas nazad u L.A., i to je sve, od početka, pa hoćete li sad nazvati moje?" Pogledao sam Russa, pa Harryja; ravnodušno su zurili u nju. Htio sam popuniti praznine u svojim privatnim tragovima, pa sam upitao: "Kada ste snimili film, Lorna?" "Oko Dana zahvalnosti." "Možeš li nam opisati Meksikanca?" Lorna je buljila u pod. "Običan masni Meksikanac. Možda oko trideset, možda četrdeset, ne znam. Bila sam otkvačena, ne sjećam se dobro." "Je li izgledao posebno zainteresiran za Betty?" "Ne." "Je li dirao koju od vas? Bio grub? Upucavao se?"

"Ne, samo je govorio što da radimo." "Zajedno?" Lorna je cmizdrila: "Da". Krv mi se uzburkala. Moj vlastiti glas zvučao mi je čudno, kao da sam trbuhozborčev lutak. "Znači to nije bio običan erotski film? Ti i Betty ste izvodile lezbijsku predstavu?" Lorna je zajecala bez suza i kimnula. Pomislio sam na Madeleine i nastavio, zaboravljajući kamo bi njezini odgovori mogli odvesti. "Ti si lezba? Je li Betty bila lezba? Krećeš li se po lezbijskim barovima?" Millard je zalajao: "Bleichert, začepi!" Lorna se nagnula prema naprijed u stolcu, uhvatila mekog, očinskog policajca i čvrsto ga zagrlila. Russ me pogledao i polako spuštao ispruženi dlan, poput dirigenta koji traži od orkestra tišinu. Slobodnom rukom je gladio djevojku po glavi, a zatim pokazao prema Searsu. Djevojka je prostenjala: "Ja nisam lezba, nisam lezba, to je bilo samo tada." Millard ju je mazio kao dijete. Sears upita: "Je li Betty bila lezbijka, Lorna?" Zadržao sam dah. Lorna je obrisala oči o Millardov kaput i pogledala me. Rekla je: "Ja nisam lezba, ni Betty nije bila, i uvijek smo se vukle po normalnim mjestima, i napravile smo to samo jedinom na filmu jer smo bile bez love i otkvačene, a ako to dospije u novine tata će me ubiti." Pogledao sam Millarda, osjetio da joj vjeruje, i imao snažan osjećaj daje lezbijska epizoda bila čista slučajnost. Harry je upitao: "Je li Meksikanac dao Betty vizir?" Lorna je promrmljala: "Da", s glavom na Millardovu ramenu. "Sjećaš li se njegova auta? Modela, boje?" "Ja... mislim da je bio star i crn." "Sjećaš li se bara gdje si ga srela?" Lorna je podigla glavu; vidio sam daje prestala plakati. "Mislim daje bio na Aviation Boulevardu, kraj svih onih avionskih pogona." Uzdahnulo sam; taj dio Gardene bio je dobrih kilometar i pol udaljen od džuboks barova, igračnica pokera, i bordela pod zaštitom policije. Harry reče: "Kad si posljednji put vidjela Betty?" Lorna se vratila u svoju stolicu, boreći se protiv još jednog izljeva osjećaja - tvrdokorna reakcija za petnaestogodišnju klinku. "Posljednji put sam vidjela Betty nekoliko tjedana kasnije. Prije nego je iselila iz stana na Orange Driveu." "Znaš li je li Betty ponovno vidjela Meksikanca?" Lorna se igrala oljuštenim lakom na noktima. "Meksikanac je bio za jednu noć. Platilo nam je, vratio nas u L.A. i otišao." Uskočio sam: "Ali ti si ga opet vidjela, zar ne? Nikako nije mogao napraviti kopiju filma prije nego što ste se vratili iz Tijuane." Lorna je proučavala nokte. "Potražila sam ga u Gardeni kad sam pročitala u novinama o Betty. Namjeravao se vratiti u Meksiko, i izvukla sam od njega kopiju filma. Znete... on nije čitao novine, pa nije znao da je Betty odjednom slavna. Znete... mislila sam da će pornić s Crnom Dalijom postići visoku cijenu, pa ako me policija pokuša vratiti mojima mogla bih ga prodati i uzeti odvjatnika da se bori

protiv izručenja. Vratit ćete mi ga, zar ne? Nećete dati nikome da ga gleda?" Rekla je to kao nevinašce. Millard reče: "Ti si se vratila u Gar-denu i pronašla ga?" "A-ha. Mislim, da." "Gdje?" 165 "U jednom od barova na Aviationu." "Možeš li opisati mjesto?" "Bilo je mračno, sa svjetlima koja se pale i gase na ulazu." "I on ti je dobrovoljno dao kopiju filma? Nizašto?" Lorna je zurila u pod. "Odradila sam njega i njegove prijatelje." "Možeš li onda poboljšati njegov opis?" "Bio je debeo i imao mali pimpek! Bio je ružan kao i njegovi prijatelji!" Millard je pokazao Searsu na vrata: Harry se išuljao van. Russ reče: "Pokušat ćemo ovo sačuvati od novina i uništiti film. Još jedno pitanje prije nego te službenica odvede u tvoju sobu. Da te odvedemo u Tijuano, misliš li da bi mogla pronaći kuću u kojoj je film snimljen?" Odmahujući glavom, Lorna reče: "Ne. Neću ići na to grozno mjesto. Hoću kući." "Da bi te otac mogao istući?" "Ne. Da mogu opet pobjeći." Sears se vratio sa službenicom; žena je izvela čvrstu, mekanu, patetičnu, svadljivu Lindu/Lornu iz prostorije. Harry, Russ i ja smo se međusobno gledali; osjećao sam kako me djevojčina tuga guši. Napokon je najstariji rekao: "Komentari?" Harry je krenuo prvi. "Izvlači se u vezi s Meksikancem i stanom u Tijuani. Možda ju je istukao i poševio, pa se boji odmazde. Izuzev toga, vjerujem njezinoj priči." Russ se nasmiješio. "A ti, pametnjakoviću?"

"Što se tiče Meksikanca, ona ga štiti. Mislim da se možda redovno ševila s njim, i sad ga štiti od optužbe za pornografiju. Također bih rekao daje tip bijelac, i da priča o Meksikancu služi da bi odgovarala odlasku u Tijuano - u što vjerujem - jer je mjesto prava septička jama, i većina tipova koje sam radeći u patroli uhapsio zbog pornografije nabavljala je materijal ondje." Millard je namignuo a la Lee Blanchard. "Bucky, danas si pravi pametnjaković. Harry, želim razgovarati s ovdašnjim poručnikom Watersom. Reci mu da zadrži djevojku sedamdeset dva sata bez dodira bilo s kim. želim da dobije posebnu ćeliju, i hoću da Meg Caulfield 166 iz kadrovske u Wilshireu stavite s njom da odglumi zatvorenicu. Reci Meg daje dobro obradi i podnese izvještaj svakih dvadeset četiri sata. Kad to obaviš, nazovi Odjel informacija i Poroke radi popisa bijelaca i Meksikanaca kažnjavanih zbog pornografije, a zatim pošalji Vogela i Koeniga u Gardenu da potraže po barovima Lornina filma-ša. Nazovi i ured i reci kapetanu Jacku da imamo filmić s Dalijom koji treba pogledati. Zatim nazovi Times i reci im za trag vezan uz pornografiju, prije nego Loew to zataška. Nemoj im odati Lornin identitet, neka objave apel za dojavu informacija vezanih uz pornografiju, i spakiraj torbu jer navečer idemo u Dago i Tijuano." Rekoh: "Russ, znaš da su nam šanse vrlo male." "Najveće otkad ste ti i Blanchard ubili boga jedan u drugome i postali partneri. Idemo, pametnjakoviću. U Gradskoj vijećnici je večer pornografskih filmova." Projektor i platno su već bili postavljeni u dvorani za sastanke; sve zvijezde su čekale na početak zvjezdanog pornića. Ispred platna su sjedili Lee, Ellis Loew, Jack Tiernev, Thad Green i sam zapovjednik policije C.B. Horrall. Millard je dodao limenu kutiju s filmom službeniku zaduženom za projektor, mrmljajući: "Gdje su kokice?" Prišao mi je veliki šef, i rukovao se s lažnom srdačnošću. "Za-dovoljstvo mi je, gospodine." "Zadovoljstvo je obostrano, g. Led, i moja supruga sa zakašnje-njem šalje pozdrave za povišicu koju ste nam vi i g. Vatra donijeli." Pokazao je na sjedalo do Leeja. "Svjetlo! Kamera! Akcija!" Sjeo sam do svog partnera. Lee je izgledao napeto, ali ne i dro-girano. Na koljenu mu je otvoren ležao Daily News; vidio sam naslov: "Mozak Boulevard-Citizens pljačke sutra na slobodi - vraća se u L. A. nakon osam godina zatvora". Lee je odmjerio moje zapušteno stanje, i rekao: "Ševiš li što u posljednje vrijeme?" Htio sam odgovoriti kad su se ugasila svjetla. Na ekranu se pojavila mutna slika; dim cigareta lelujavao je k njoj. Zasjao je naslov -Ropkinje iz pakla - a zatim se na zrnatoj crno-bijeloj slici pojavila velika soba visokoga stropa s egipatskim hijeroglifima po zidovima. 167 Stupovi u obliku spiralno smotanih zmija bili su raspoređeni po sobi; kamera je približila u krupni plan detalj dviju gipsanih zmija koje jedna drugoj gutaju rep. Zmije su se zatim pretopile u Betty Short, koja je samo u čarapama nespretno plesala trbušni ples. Prepone su mi se stisnule; čuo sam kako je Lee oštro uzdahnuo. U scenu je ušla jedna ruka, dodajući Betty cilindričan predmet. Ona ga je prihvatila; kamera je prišla bliže. Bio je to umjetni penis, prekriven krljuštima i s ocnjacima koji su izlazili iz velikog, obrezanog glavića. Betty gaje stavila u usta i sisala, širom otvorenih, staklastih očiju. Uslijedio je nagli rez a zatim se pojavila Lorna, ležeći gola na krevetu,

raširenih nogu. Betty je ušla u kadar. Kleknula je između Lorninih nogu, gurnula penis u nju i njime oponašala seks. Lorna se uvijala i vrtjela bokovima, kadar je ispao iz fokusa, a zatim skočio na krupni plan - Lorna se previjala u lažnoj ekstazi. čak i dvogodišnjaku bi bilo jasno da joj se lice grči od susprezanja da ne vrišti. Betty se vratila u kadar, namještena između Lorninih bedara. Pogledala je u kameru i izgovorila: "Ne, molim te." Nato joj je glava pogurnuta dolje i radila je jezikom uz umjetni penis, u tako krupnom planu daje svaki ružni detalj izgledao uvećan deset milijuna puta. Htio sam zatvoriti oči, ali nisam mogao. Uz mene je zapovjednik Horrall mirno rekao: "Russ, što misliš? Ima li ovo ikakve veze s ubojstvom djevojke?" Millard je odgovorio hrapavim glasom. "Šanse su male, zapovjednice. Film je snimljen u studenom, a prema onom što je mala Martilkova rekla, Meksikanac nije ubojica. Ali, ipak to moramo provjeriti. Možda je Meksikanac nekome pokazao film, pa je taj poludio za njom. Ja—" Lee je prevrnuo svoju stolicu i zavikao: "Jebe mi se je li ju ubio! I za manje sam već slao izviđače na električnu stolicu! Ako vi nećete ništa poduzeti, ja hoću!" Svi su ostali sjediti, ukočeni od šoka. Lee je stajao ispred platna, žmirkajući zbog vrućeg, jarkog svjetla koje mu je udaralo u oči. Okrenuo se i strgnuo bestidne scene; platno i tronožno postolje udarili su o pod s treskom. Betty i Lorna nastavile su sa seksom na kredom išaranoj ploči, a Lee je izjurio van. čuo sam kako se iza mene prevrnuo projektor. Millard je povikao: "Bleichert, za njim!" 168

Ustao sam, spotaknuo se, opet ustao i izletio iz dvorane, i spazio kako Lee ulazi u dizalo na drugom kraju hodnika. Kad su se vrata zatvorila i dizalo se počelo spuštati, potrčao sam k stepenicama i obrušio se šest katova niže i van na parkiralište, točno na vrijeme da vidim kako Lee uz škripu guma kreće Broadwayem prema sjeveru. Na strani parkirališta uz policiju bio je red neobilježenih patrolnih vozila; otrčao sam do najbližeg i zavirio ispod vozačeva sjedala. Ključevi su bili točno tamo. Dao sam kontakt, pritisnuo gas i krenuo. Napredovao sam brzo, približavajući se Leeju u njegovu Fordu kad je skrenuo na Sunset iz srednjeg traka, idući na zapad. Tri puta sam mu kratko potrubio; odgovorio je trubljenjem koje je u LAPD--ovoj signalizaciji značilo da je policajac u potjeri. Automobili su se razmakli da bi ga propustili - nisam mogao učiniti ništa, osim trubiti i zalijepiti mu se za rep. Jurili smo izvan centra, kroz Hollywood, preko Cahuenga Pas-sa u Vallev. Skrećući na Ventura Boulevard, uplašio sam se blizine bloka lezbijskih barova. Kad je Lee usred njega uz tresak zaustavio svoj Ford obuzeo me val panike, i pomislio sam: On ne može znati za moju bogatašicu, to je nemoguće; valjda gaje lezbijski film naveo ovamo. Tada je Lee izašao iz auta i odgurnuo vrata na ulazu u Skrovište kod la Verne. Još jača panika natjerala me da nagazim na kočnicu i vrludajući zaustavim se na pločniku; pomisao na Madeleine i optužbu za prikriivanje dokaza natjerala me da se sjurim za partnerom. Lee je bio okrenut separeima punim muškaraca i tetkica, izvikujući psovke. Preletio sam pogledom u potrazi za Madeleine i konobaricom koju sam ispitivao. Pošto ih nisam vidio, bio sam spreman smiriti svoga najboljeg prijatelja. "Jeste li vi jebene lizačice vidjele film Ropkinje iz pakla? Kupujete li svoja porno sranja kod Meksikanca u četrdesetima? Jeste li—" Primio sam Leeja odostraga u puni Nelson³⁴ i okrenuo ga prema vratima. Ruke su mu bile prikovane a leđa savinuta, ali uspio sam iskoristiti njegovu težinu protiv njega. Oteturali smo van, spotakli se, i zajedno u šumi ruku i nogu tresnuli na pod. I dalje sam držao zahvat svom snagom, kad sam čuo sirene kako se približavaju i iznenada shvatio da se Lee ne opire - samo je ležao, mrmljajući neprestano: "Partneru". 34 Hrvачki zahvat u kojemu se vrši pritisak na protivnikovu glavu, vrat i ruke. 169 Sirena je zavijala sve glasnije, pa utihnula; začulo se zatvaranje vrata na autu. Raspleo sam se od Leeja i pomogao mu da stane na noge, mlohove kao daje krpena lutka. Pred nama je stajao Ellis Loew. Loew je imao ubilački pogled. Prostrujalo mi je kroz glavu da je Lee eksplodirao zbog svoje čudne kreposti, tjedna smrti i droge, te pornografske kapi koja je prelila čašu. Ja sam bio siguran, pa sam zagrlio svog partnera. "G. Loew, to je samo zbog prokletog filma. Lee je mislio da bi nam lezbače ovdje mogle dati trag o Meksikancu." Loew je prosiktao: "Bleichert, začepi", a zatim usmjerio svoj baršunasti gnjev na Leeja: "Blanchard, ja sam te postavio u Tjeralice. Ti si moj čovjek, i zbog tebe sam ja ispao budala pred dvojicom najmoćnijih ljudi u policiji. Ovo nije lezbijsko ubojstvo, cure su bile drogirane i gadilo im se to. Sada sam te zaštitio

pred Horallom i Greenom, ali ne znam koliko će ti to pomoći na duge staze. Da nisi g. Vatra, veliki Lee Blanchard, već bi bio suspendiran s dužnosti. Osobno si se unio u slučaj Short, a to je neprofesionalizam koji neću trpjeti. Od sutra ujutro si opet na dužnosti u Tjeralicama. Javi mi se u 8.00 i donesi službena pisma isprike zapovjednicima Horallu i Greenu. Radi tvoje mirovine, savjetujem ti da budeš ponizan." Sav mlohav, Lee reče: "želim otići u Tijuano potražiti čovjeka s pornića." Loew odmahne glavom. "U ovim okolnostima, nazvao bih taj zahtjev smiješnim. Vogel i Koenig idu u Tijuano, ti se vraćaš u Tjeralice, a ti Bleichert ostaješ na slučaju Short. Ugodan dan, gospodo." Loew je odjurio u patrolni auto; policajac za volanom polukružno se okrenuo i uključio u promet. Lee reče: "Moram razgovarati s Kay." Kimnuo sam, a kraj nas je prošlo šerifovo patrolno vozilo, iz kojega je policajac suvozač slao poljupce lezbama koje su stajale na vratima. Lee je išao k svom autu, mumljajući: "Laurie, mala moja Laurie." Trinaesto poglavlje Pojavio sam se u uredu sljedećeg jutra u 8.00, želeći olakšati Leeju bruku oko povratka u Tjeralice i podijeliti s njim poniženje koje mu je Loew sigurno namijenio. Na oba naša stola bila je istovjetna poruka zapovjednika Greena: "Javite se u moj ured sutra, 22. 01. '47. u 6.00 popodne." Rukom pisane riječi djelovale su zlokobno. Lee se nije pojavio u 8.00. Sjedio sam za svojim stolom još sat vremena, zamišljajući ga kako se preznojava zbog puštanja Bobbva de Witta, zarobljen od svojih duhova, i bez iskupljenja koje je trebalo otjerati duhove sad kad je skinut sa slučaja Short. Kroz pregradu u uredu okružnog tužitelja, čuo sam kako Loew preko telefona reži i moli urednike gradskih rubrika *Mirra* i *Daily Newsa* - republikanskih žutih novina za koje se šušalo da podržavaju njegove političke ambicije. Bit njegova govora bila je da

će im on pomoći da dotuku *Times* i *Herald* informacijama iznutra o slučaju Short, pod uvjetom da ublaže svoje prikazivanje Betty Short kao radodajke i oslikaju je kao dobru, ali zavedenu djevojku. Po uobraženkovim samozadovoljnim pozdravima znao sam da su novinari pristali, vjerujući 171 Loewu kad je rekao: "Što više simpatija privučemo prema djevojci, to ćemo više imati koristi kad budem gonio njezina ubojicu." Kad se Lee nije pojavio do 10.00, otišao sam u dvoranu i čitao nabujali dosje slučaja E. Short, želeći se uvjeriti da Madeleine nije u njemu. Dva sata i dvjesto stranica obrazaca kasnije bio sam zadovoljan, njezino ime nije spomenuto među više stotina ispitanih ljudi, niti su je spomenuli dojavljivači. Jedinu spomen lezbijki bile su očito priče luđaka, prolupalih religioznih tipova koji su davali otrovne izjave, prijavljujući pripadnike suparničke sekte, poput "časne sestre--lezbijke žrtvovala djevojku Papi Piju XII." i "Lezbe izvode komunističke antikristovske rituale". Već je bilo podne, a Lee se još nije pojavio. Nazvao sam kući, u Sveučilišnu postaju i u hotel *El Nido*, ali bez uspjeha. Htio sam izgledati zauzeto kako me netko ne bi zaposlio, pa sam prošao oglasne ploče čitajući sažetke izvještaja. Russ Millard je prije sinoćnjeg odlaska u Dago i Tijuano pripremio nove podatke. Pisalo je da će on i Harry Sears provjeriti podatke Odjela informacija i Poroka o kažnjavanima i sumnjivima zbog pornografije, te da će u Tijuani tražiti mjesto snimanja pornografskog filma. Vogel i Koenig u *Gardeni* nisu uspjeli naći "Meksikanca" Lorne Martilkove, pa i oni idu u Tijuano slijediti trag pornografskog filma. Jučer je održana mrtvozornikova istraga; bila je prisutna i majka Elizabeth Short, koja je identificirala njezine posmrtno ostatke. Marjorie Graham i Sheryl Saddon svjedočile su o njezinu životu u Hollywoodu, a Crveni Manlev kako je dovezao Betty iz Dagoa i ostavio je ispred hotela *Biltmore* desetog siječnja. Intenzivno pretraživanje područja oko *Biltmorea* zasad nije donijelo potvrđena opažanja, podaci o kažnjavanim seksualnim manijacima i registriranim seksualnim prijestupnicima još uvijek se pročešljava-ju, a četvorica cmizdravaca koji su priznali ubojstvo još su uvijek zadržani u gradskom zatvoru, gdje čekaju provjeru alibija, psihijatrijsku procjenu i daljnje ispitivanje. Cirkus se nastavljao, dojave telefonom dolazile su kao poplava, dovodeći do ispitivanja iz treće, četvrti i pete ruke - policajci su razgovarali s ljudima koji su znali ljude koji su znali uzvišenu Daliju. Čisto traženje igle u plastu sijena. Ljudi koji su radili za svojim stolovima upućivali su mi čudne poglede, pa sam otišao u svoj odjeljak. Na pamet mi je pala Madeleine; uzeo sam slušalicu i nazvao je. 172 _____ Javila se na treći znak. "Rezidencija Sprague." "Ja sam. Hoćeš da se nađemo?" "Kada?" "Sad. Pokupit ću te za četrdeset pet minuta." "Nemoj doći ovamo, tata ima poslovni skup. Naći

ćemo se u Red Arrowu?" Uzdahnuo sam. "Ja imam i stan, znaš." "Ševim se samo u motelima. Jedna od mojih bogataških navika. Soba jedanaest u Arrowu za četrdeset pet minuta?" Rekao sam: "Doći ću", i spustio slušalicu. Ellis Loew je kucnuo po pregradi. "Idi na posao, Bleichert. Zabušavaš cijelo jutro, i to mi počinje ići na živce. A kad vidiš svog fantomskog partnera, reci mu da ga je predstava nedolaska koštala tri dnevnicе. A sad uzmi auto s radiostanicom i kreći." Odvezao sam se ravno u hotel Red Arrow. Madelaine je parkirala svoj Packard u uličici iza bungalova; vrata sobe broj jedanaest bila su otključana. Ušao sam, nanjušio njezin parfem i škiljeći zakoračio u mrak, dok nisam bio nagrađen hihotanjem. Dok sam se svlačio, oči su mi se privikavale na nedostatak svjetla; vidio sam Madeleine - goli orijentir na pohabanoj posteljini. Spojili smo se tako snažno da su opruge udarile u pod. Ljubeći me sve niže, Madeleine je dospjela među moje noge, digla mi ga, i brzo se okrenula na leđa. Ušao sam u nju misleći na Betty i držak sa zmijskim zubima, a zatim to izbrisao iz glave koncentrirajući se na poderane tapete pred mojim očima. Htio sam ići polako, ali je Madeleine dahtala: "Ne suzdržavaj se, ja sam spremna." Gurao sam snažno, ruku poduprtih na stranice kreveta, tako da smo zajedno udarali o krevet. Madeleine je spojila noge oko mojih leđa, uhvatila se za uzglavlje iznad sebe i privlačila me, gurala i vrtjela se prema meni. Svršili smo u razmaku od nekoliko sekundi, krećući se u izvija-jućem, lupajućem zajedničkom ritmu; kad sam glavom udario o jastuk, ugrižao sam ga da primirim drhtanje. Madeleine se iskobeljala ispod mene. "Dušo, je li ti dobro?" 173 Prividale su mi se zmije. Madeleine me škakljala; okrenuo sam se i pogledao u nju da ih odagnam. "Nasmiješi mi se. Budi nježna i slatka." Madeleine se nacerila od uha do uha. Njezin razmazani ruž podsjetio me na Dalijin smrtni osmijeh;

sklopio sam oči i čvrsto je zgrabio. Nježno me pogladila po leđima, i tiho rekla: "Bucky, stoje?" Zurio sam u zavjese na suprotnom zidu sobe. "Jučer smo našli Lindu Martin. Imala je u torbici kopiju pornografskog filma u kojem ona i Betty Short glume lezbe. Snimljen je u Tijuani, i pun čudnih, jezivih stvari. To me sablaznilo, a mog partnera pogotovo." Madeleine me prestala milovati. "Je li me Linda spomenula?" "Ne, provjerio sam cijeli dosje slučaja. Nema ni spomena o poruci koju si ostavila. Ali u ćeliju smo joj podmetnuli policajku da izvuče nešto iz nje, i ako se izbrblja, potonula si." "Ja se ne brinem, dušo. Linda me se vjerojatno i ne sjeća." Prebacio sam se na mjesto odakle sam mogao izbliza promatrati Madeleine. Ruž joj je bio u potpunom neredu, pa sam ga obrisao jastukom. "Mala, ja zbog tebe prikrivam dokaze. Ne žalim se na to što dobivam zauzvrat, ali ipak me to plaši. Zato vodi računa da mi kažeš istinu. Pitat ću te samo jednom. Ima li išta što mi nisi rekla o sebi, Betty i Lindi?" Madeleine je prelazila prstima niz moja rebra, proučavajući ožiljke od šivanja dobivene u borbi s Blanchardom. "Zlato, Betty i ja smo jednom vodile ljubav, onaj jedini put kad smo se našle prošlog ljeta. Napravila sam to samo da vidim kako to izgleda biti s djevojkom koja tako liči na mene." Osjećao sam kao da tonem, kao daje krevet poda mnom propadao. Madeleine je izgledala kao daje na kraju dugačkog tunela, uhvaćena nekim čudnim filmskim trikom. Rekla je: "Bucky, to je sve. Kunem ti se da je to sve", a lelujavi glas je dolazio niotkuda. Ustao sam i obukao se, i tek kad sam opasao svoju .38-icu i lisice prestao sam se osjećati kao da hodam po živom pijesku. Madeleine je moljaka: "Ostani, dušo, ostani"; izašao sam van prije nego podlegnem. U patrolnom autu uključio sam radiostanicu, tražeći dobre, zdrave policijske zvuke da mi skrenu misli. Dispečer je zarežao: "Svim patrolama, uzbuna na Crenhavvu i Stockeru. Pljačka, 174 na mjestu događaja ostalo dvoje mrtvih, počinitelj mrtav, patrola 4-A-82 javlja daje počinitelj Raymond Douglas Nash, bijelac, s raspisanom tjeralicom broj—" Trgnuo sam žicu radiostanice i činilo mi se da sam u istom mahu dao kontakt, gas i uključio sirenu. Krećući, čuo sam kako me Lee umiruje riječima: "Nemoj mi reći da ne znaš da je mrtva cura puno veći zalogaj od Juniora Nasha." Jureći prema centru, shvatio sam da se klanjam duhovima mog partnera, premda sam znao da je Okie ubojica pravi, živi monstrum. Gurajući se na parkiralište ispred vijećnice, prividao mi se Lee kako me moljaka, nagovara, vuče, gura i navodi da bude po njegovu. Trčeći u ured, već mi je bio mrak pred očima. Popeo sam se stepenicama, urlajući: "Blanchard!" Izlazeći iz pritvora, Dick Cavanaugh je pokazao na kupaonicu. Udarcem sam otvorio vrata; Lee je nad umivaonikom prao ruke. Digao ih je da mi ih pokaže, a krv je liptala iz rana na zglobovima šake. "Udarao sam po zidu.

Pokora za Nasha." Nije bila dovoljna. Prepustio sam se krvožednosti, mlateći svog najboljeg prijatelja dok mi ruke nisu bile uništene, a on ležao bez svijesti pod mojim nogama. četrnaesto poglavlje Poraz u prvoj Bleichert-Blanchard borbi donio mi je slavu u lokalnim krugovima, Tjeralice i blizu devet tisuća dolara gotovine; pobjeda u revanšu donijela mi je uganuti lijevi zglavak, iščašenje dva zgloba šake i dan u krevetu, zbog slabosti od alergijske reakcije koju sam dobio od tablete Kodeina koju mi je dao kapetan Jack kad je čuo za tučnjavu i vidio me kako u svom odjeljku pokušavam zamotati šaku. Jedino dobro što je izašlo iz moje "pobjede" bio je dvadesetčetve-rosatni odmor od Elizabeth Short; najgore me tek čekalo - spojiti Kay i Leeja i pokušati spasiti nas troje, a da pritom ne ostanem bez muda. Odvezao sam se do kuće u srijedu popodne, na dan rastanka s Dalijom i tjedan dana nakon prve pojave slavnog lesa. Razgovor s Thadom Greenom bio je zakazan za 18.00 sati iste večeri, i ako je postojala ikakva šansa za pomirenje s Leejem prije toga, trebalo je pokušati. Ulazna vrata bila su otvorena; na stoliću za kavu bio je primjerak Heralda otvoren na drugoj i trećoj stranici. Ruševine mog zbrkanog života bile su razmazane preko njih - Dalija, duguljasto lice 176 Bobbyja de Witta na putu kući, Junior Nash kojeg je ubio detektiv iz šerifova ureda koji nije bio na dužnosti, nakon što je ovaj u japanskoj piljarnici ubio vlasnika i njegova četrnaestogodišnjeg sina. "Postali smo slavni, Dwight." Kay je stajala u hodniku. Nasmijao sam se; osjetio sam pulsiranje u bolnim zglobovima. "Prije bih rekao ozloglašeni. Gdje je Lee?" "Ne znam. Otišao je jučer popodne." "Znaš da je u nevolji, zar ne?" "Znam da si ga izudarao." Prišao sam joj. Kay je zaudarala po cigaretama, a lice joj je bilo umrljano od suza. Zagrljio sam je, a ona je uzvratila zagrljaj i rekla: "Ne krivim te što si to učinio." Pogladio sam je po kosi. "De Witt je vjerojatno već stigao u L.A. Ako se Lee ne vrati večeras, doći ću i

ostati s tobom." Kay se odmakla. "Ne dolazi ako ne misliš spavati sa mnom." Rekoh: "Kay, ne mogu." "Zašto? Zbog cure iz susjedstva koju viđaš?" Sjetio sam se laži koju sam rekao Leeju. "Da... ne, ne zbog toga. Ali..." "Ali što, Dvnight?" Privukao sam sebi Kay kako me ne bi mogla pogledati u oči i vidjeti da me pola onoga što govorim čini djetetom, a pola lažljiv-cem. "Ali ti i Lee ste mi kao obitelj, Lee mijе partner i dok ne riješimo probleme u kojima se nalazi i vidimo jesmo li još partneri, do tad nas dvoje zajedno ne bismo valjali. Djevojka koju viđam nije ništa. Ona mi zapravo ništa ne znači." Kay reče: "Ti si ustvari preplašen svime što ne uključuje boks, policiju, pištolje i sve to", i pojača stisak. Pustio sam da me drži, znajući da me ulovila. Tada sam se otrgnuo i odvezao se u centar grada na "... i sve to". Sat u čekaonici Thada Greena odzvonio je 18.00 sati, a Lee nije došao. U 18.01 Greenova tajnica otvorila je vrata i uvela me unutra. Zapovjednik detektiva podigao je pogled od stola. "Gdje je Blanchard? Njega sam zapravo htio vidjeti." 177 Rekao sam: "Ne znam, gospodine", stojeći u paradnom stavu; Green mi je pokazao na stolicu. Sjeo sam, a zapovjednik Detektivskog odjela fiksirao me oštrim pogledom. "Imaš pedeset ili manje riječi za objašnjenje ponašanja svog partnera u ponedjeljak navečer. Počni." Rekao sam: "Gospodine, Leejeva mlađa sestra je ubijena dok je još bio klinac, a slučaj Dalija je njegova, moglo bi se reći, opsesija. Bobby de Witt, čovjek kojega je poslao u zatvor zbog BoulevardCi-tizens pljačke, izašao je jučer, a prije tjedan dana smo ubili one razbojnice. Pornić je bio zadnja kap. To gaje raspalilo, a izveo je predstavu u lezbijskom baru jer je mislio da bi mogao doći do tipa koji je snimio film." Green je prestao kimati glavom. "Zvučiš kao fiškal koji opravdava ponašanje svog klijenta. U mojoj policijskoj postaji čovjek ostavlja svoju emocionalnu prtljagu kad prikvači značku, ili leti van. Ali, toliko da znaš da nisam potpuno bezosjećajan, reći ću ti ovo. Sus-pendirat ću Blancharda i poslati ga pred komisiju, ali ne zbog ispada bijesa u ponedjeljak navečer. Suspendiram ga zbog dopisa koji je predao, navodeći da je Junior Nash napustio područje pod našom nadležnosti. Mislim da je lažan. Što ti misliš, policajce?" Osjetio sam kako mi koljena klecaju. "Ja sam mu vjerovao, gospodine." "Onda nisi inteligentan kako to ukazuju tvoji rezultati s Akademije. Kad vidiš Blancharda, reci mu da vrati pištolj i značku. Ti osta-ješ na istrazi u slučaju Short, i molim da se suzdržiš od šaketaanja po gradskom vlasništvu. Laku noć, policajce." Ustao sam, salutirao, okrenuo se i izašao iz ureda, zadržavajući vojničko držanje do dvorane za sastanke na kraju hodnika. Zgrabio sam telefon i nazvao kući, Sveučilišnu postaju i hotel El Nido - sve bez rezultata. Tada mijе kroz glavu prošla

mračna misao, i okrenuo sam broj okružnog ureda za uvjetni otpust. čovjek se javio: "Ured za uvjetni otpust Los Angelesa, mogu li vam pomoći?" "Ovdje policajac Bleichert, LAPD. Zanima me kretanje osobe nedavno uvjetno otpuštene." "Pucajte, policajce." 178 _____ "Robert 'Bobby' de Witt. Jučer izašao iz Ouentina." "To je lako. Još se nije javio svom socijalnom radniku. Nazvali smo autobusni kolodvor Santa Rosa, i saznali da de Witt nije kupio kartu za L.A., nego za San Diego, s presjedanjem za Tijuanu. Još nismo izdali tjeralicu, jer njegov socijalni radnik misli da je možda otišao u Tijuanu nešto poševiti. Dat će mu vremena da se pojavi do sutra ujutro." Spustio sam slušalicu s olakšanjem što de Witt nije krenuo ravno za L.A. Mislio sam potražiti Leeja. Spustio sam se dizalom na parking, i vidio Russa Millarda i Harryja Searsa kako idu prema stražnjem stepeništu. Russ me opazio i pozvao me prstom; otklipsao sam k njemu. "Stoje bilo u Tijuani?" pitao sam. Harry je odgovorio, a u dahu mu se osjećao miris Sen-Sena³⁵: "Ništa u vezi s pornićem. Tražili smo mjesto gdje je snimljen, ali ga nismo mogli naći, pa smo ulovili nekoliko prodavača pornografije. Dvostruko ništa. Provjerili smo neke poznanike male Shortove u Dagou - trostruko ništa. Ja—" Millard je stavio ruku na partnerovo rame. "Bucky, Blanchard je u Tijuani. Graničar s kojim smo razgovarali ga je vidio, a prepoznao ga je zbog publiciteta od borbe. Pijančevao je s hrpom ruralesa³⁶ sumnjiva izgleda." Pomislio sam na de Wittu na putu za Tijuanu, i pitao se zašto bi Lee razgovarao s meksičkom policijom. "Kada?"

Sears reče: "Sinoć. Loew, Vogel i Koenig su također tamo, u hotelu Divisidero. Oni su razgovarali s policijom u Tijuani. Russ misli da traže Meksikanca kojemu bi uvalili krivnju u slučaju Dalija." Lee je progonio porno-demone po mojoj glavi; vidio sam ga krvavog pod mojim nogama i zadrhtao. Millard reče: "Ali to je sranje, jer je Meg Caulfield izvukla istinu o snimatelju pornića iz male Martilkove. On je bijelac po imenu Walter "Duke" Wellington. Provjerili smo ga u Porocima, i našli pola tuceta optužbi za svodništvo i pornografiju. To je sve u redu, samo stoje kapetan Jack dobio pismo 35 Vrsta osvježivača daha koji se često koristi da se prikrije miris alkohola. 36 Pogrdni naziv za meksičke policajce. 179 od Wellingtona, poslano poštom prije tri dana. On se krije, u strahu zbog velikog publiciteta oko Dalije, i priznao je da je snimio film s Betty Short i Lornom. Bojao se da mu se ne uvali i umorstvo, pa je poslao detaljan alibi za dane kad je Betty nestala. Jack ga je osobno provjerio, i neboriv je. Wellington je poslao kopiju pisma iHeraldu, koji će ga sutra objaviti." "Znači, Lorna je lagala da ga zaštititi?" rekoh. Sears kimne. "čini se daje tako. Premda, Wellington je još u bijegu zbog starih tjeralica zbog svodništva, a Lorna se zatvorila nakon što se izbrbljala Meg. A ovo je zanimljivo: nazvali smo Loewa da mu kažemo da je priča o Meksikancu obično sranje, ali nam je naš kompić rurales rekao da Vogel i Koenig i dalje love Meksikance." Cirkus se pretvarao u farsu. Rekao sam: "Ako pismo u novinama okonča njihov meksički posao, tražit će žrtveno janje ovdje. Trebali bismo skrivati naša saznanja od njih. Lee je pod suspenzijom, ali je kopirao cijeli dosje slučaja i spremio ga u hotelsku sobu u Hollywoodu. Trebali bismo to sačuvati i koristiti za spremanje naših stvari." Millard i Sears su polako kimnuli. Tad mi je sinula zanimljiva stvar. "Okružni ured za uvjetni otpust kaže da je Bobby de Witt kupio kartu za Tijuanu. Ako je i Lee tamo, moglo bi biti problema." Millard je zadrhtao. "Ne sviđa mi se to. De Witt je gadan tip, i možda je saznao daje Lee krenuo dolje. Nazvat ću graničnu patrolu i reći im da ga zadrže." Odjednom sam shvatio da se sve svodi na mene. "Ja idem tamo." Petnaesto poglavlje Prešao sam granicu u zoru. Tijuana se tek budila dok sam skretao na Revolucion, njezinu glavnu ulicu. Djeca prosjaci su kopala po kantama za smeće u potrazi za doručkom, prodavači tacoa su miješali gulaše od psećeg mesa, mornare i marince su ispraćali iz bordela na kraju cjelovečernje akcije za pedeseticu. Oni pametniji teturali su prema Calle Colonu i injekciji penicilina, a stupidos su žurili prema istoku Tijuane, u Plavu lisicu i Chicago Club - bez sumnje željni da ulove ranojutarnju predstavu s magarcem. Turisti su već poredali automobile pred špelunkama s pohabanim interijerom. Ruralesi su kružili u predratnim Chevroletima kao lešinari, u crnim uniformama poput nacističkih. I ja sam kružio, tražeći Leejev Ford, model '40. Pomislio sam da stanem kod kućice granične patrola ili postaje ruralesa i potražim pomoć, ali sam se sjetio da mi je partner suspendiran s dužnosti, nezakonito naoružan i vjerojatno tako tankih živaca da bi ga riječi

upućene od krivog Meksikanca mogle isprovocirati na bogzna što. Sjetiv-ši se hotela Divisidero sa srednjoškolske ekskurzije na Jug, odvezao sam se na rub grada po pomoć Amerikanaca. 181 Ružičasta art deco grozota stajala je na strmini, i nadvila se nad naseljem stračara limenih krovova. Isprepadao sam recepcionera; rekao mi je da je Loewovo društvo u apartmanu 462. Našao sam ga na kraju prizemlja, a s druge strane vrata odzvanjali su ljutiti glasovi. Fritz Vogel se derao: "Ja i dalje velim da si nabavimo Meksikanca! U pismu Herald u nije spomenut pornić, samo da je Welling-ton vidio Daliju i onu drugu malu u studenom! Još možemo—" Ellis Loew je vičući odgovarao: "To ne možemo učiniti! Welling-ton je Tiernevju priznao daje snimio film! On je glavni na ovom slučaju, ne možemo preko njega!" Otvorio sam vrata i ugledao Loewa, Vogela i Koeniga stisnute u naslonjačima, svi s Herald u osam zvjezdica u rukama, očito tek izašlim iz tiska. Sastanak za podmetanje krivnje se utišao; Koenig je glupo zurio; Loew i Vogel su istovremeno promrmljali "Bleichert". Rekoh: "Jebeš prokletu Daliju. Lee je ovdje, Bobby de Witt je ovdje i to neće izaći na dobro. Vi—" Loew reče: "Jebeš Blancharda, on je suspendiran." Krenuo sam na njega. Koenig i Vogel stvorili su prepreku između nas; pokušati proći kroz njih bilo bi isto kao pomaknuti zid. Okružni tužitelj povukao se prema suprotnom kraju sobe. Koenig me zgrabio za ruke, Vogel stavio ruke na moja prsa i izgurao me van. Loew me mrko gledao s vrata, a zatim me Fritzie lupnuo po bradi. "Mekan sam prema poluteškima. Ako obećaš da nećeš udariti Billyja, pomoći ću ti da nađeš svog partnera." Kimnuo sam, i Koenig me pustio. Fritzie reče: "Uzet ćemo moj auto. Ti ne izgledaš sposoban za vožnju." Fritzie je vozio, a ja sam promatrao. Iz njega je kuljala bujica riječi o slučaju Short i činu poručnika

koji je očekivao; ja sam promatrao kako prosjaci opsjedaju turiste, kurve obavljaju pušačinu na prednjim sjedalima, a podmladak u zoot odijelima kruži naokolo u potrazi za pijancima kojima bi mogli isprazniti džepove. Nakon četiri sata bez uspjeha ulice su postale prezakrčene autima da bi se moglo manevrirati, pa smo nastavili pješke. Izvan auta bijeda je izgledala još gore. Djeca prosjaci unosila su se u lice, brbljajući i gurajući raspela. Fritzie ih je rastjerivao udarcima, ali njihova izglednjela lica nisu mi dala mira, pa sam promijenio petaka u pesose i bacio šaku kovanica u kanal svaki put kad bismo se približili. Iz toga bi se izrodio opći grabež uz grebenje, grizenje i navlačenje, ali i to je bilo bolje nego gledati u njihove upale oči i ne vidjeti ništa. Za sat kruženja rame uz rame nismo našli ni Leeja, ni njegov Ford iz '40., ni gringose nalik na Bobbija de Witta. Tada mi je za oko zapeo rurale u crnoj košulji i visokim čizmama, naslonjen na vrata. Rekao je: "Policia!" Stao sam i pokazao mu značku umjesto odgovora. Murjak je kopao po džepovima i izvukao seriju fotografija poslanih teleprinterom. Slika je bila previše mutna da bi se što moglo razaznati, ali se kužilo da se radi o Robertu Richardu de Wittu. Fritzie je potapšao murjaka po naramenicama. "Gdje, Admirale?" Meksikanac je lupio petama i zalajao: "Estacion, vamanos 37!" Stupao je ispred nas i skrenuo u uličicu obrubljenu klinikama za venične bolesti, te pokazao na kućerak od cigle ograđen bodljikavom žicom. Fritzie mu je dao dolar; Meksikanac je salutirao kao Mussolini i vratio se istim putem. Šetao sam prema postaji, obuzdavajući se da ne potčim. Ruralesi s automatskim pištoljima stajali su kraj vrata. Pokazao sam značku; lupnuli su petama i pustili me unutra. Fritzie me sustigao, i s novčanicom od dolara u ruci krenuo ravno prema prijavnici. Policajac na prijavnici zgrabio je dolar, a Fritzie reče: "Bjegunac? Americano? De Witt?" Tip na prijavnici se nasmijao i pritisnuo prekidač kraj svoje stolice, a na bočnom su se zidu uz škljocaj otvorila vrata s rešetkama. Fritzie reče: "Što zapravo želimo da nam ovaj ološ kaže?" Rekoh: "Lee je ovdje, vjerojatno prati vlastite tragove vezane uz pornić. De Witt je stigao ovamo ravno iz Quentina." "A nije se javio svom socijalnom radniku?" "Tako je." "A de Witt ima pik na Blancharda zbog Boulevard-Citizens pljačke?" 37 Postaja, za mnom! 183 "Tako je." "Dovoljno rečeno." Prošli smo hodnikom uz red ćelija. De Witt je bio sam u zadnjoj ćeliji i sjedio na podu. Vrata su se uz zujanje otvorila; tip koji je obeščastio Kay Lake je ustao. Godine provedene u buksi nisu bile blage prema njemu: razbijač duguljasta Jica s novinskih slika iz '39. sad je izgledao istrošeno, otečena tijela, siva lica, s demodiranom/rac/jMco frizurom kao i odjećom iz Vojske spasa koju je imao na sebi. Fritzie i ja smo ušli. De Wittov pozdrav bio je robijaško junačenje, ali uz točno odmjerenu prizvuk poniznosti.

"Murjaci, ha? Pa, bar ste Amerikanci. Nikad nisam mislio da ću se vama veseliti." Fritzie reče: "Zašto početi sada?" i udari de Wittu u jaja. Ovaj se presavio; Fritzie ga je zgrabio za repić na zatiljku i raspalio oštar bekend. De Wittu je krenula pjena na usta; Fritzie mu je pustio vrat i obrisao briljantin o rukav njegove košulje. De Witt je tresnuo na pod, otpuzao do školjke i povratio u nju. Kad se pokušao uspraviti Fritzie mu je gurnuo glavu nazad u školjku, i držao je tamo svojom velikom, pljuvačkom ulaštenom bakandžom s kapićom. Bivši pljačkaš banke i svodnik sad je pio pišalinu i bljuvotinu. Vogel reče: "Lee Blanchard je tu u Tijuani, a ti si stigao ovdje ravno iz zatvora u Quentinu. To je prokleta čudna slučajnost, i to mi se ne sviđa. Ne sviđaš mi se ni ti, ni sifilistična kurva koja te rodila, ne sviđa mi se biti u ovoj stranoj zemlji punoj štakora, umjesto da sam kod kuće sa svojom obitelji. Ono što mi se sviđa je nanositi bol kriminalcima, pa bi ti bilo pametno da iskreno odgovaraš na pitanja, ili ću te gadno povrijediti." Fritzie je maknuo nogu; de Witt je digao glavu loveći zrak. Podigao sam s poda prljavu potkošulju i htio mu je dodati, kad sam se sjetio ožiljaka od biča koje je Kay imala na nogama. Ta me slika natjerala da bacim majicu na de Wittu, uzmem stolicu iz prolaza i posegnem za lisicama. Fritzie je obrisao lice bivšem robijašu, a ja sam ga gurnuo na stolicu i privezao ga lisicama za prečke na stolici. De Witt je digao pogled prema nama; nogavice hlača su mu po-tamnjele kad mu je popustio mjehur. Fritzie reče: "Jesi li znao da je narednik Blanchard ovdje u Tijuani?" De Witt je protresao glavom naprijed-nazad, otresajući ostatke svog zahodskog umaka. "Nisam vidio Blancharda od svog jebenog suđenja!" 184 Fritzie ga je opalio laganim bekendom, razderavši mu svojim masonskim prstenom žilu na obrazu. "Nemoj prostaciti preda mnom, i obraćaj mi se s 'gospodine'. A sad, jesi li znao da je narednik

Blanchard ovdje u Tijuani?" De Witt jecajući reče: "Ne"; Fritzie reče: "Ne, gospodine", i oša-mari ga. De Witt je objesio glavu, a brada mu se ljuljala iznad prsa. Fritzie mu je podigao bradu jednim prstom. "Ne, što?" ; De Witt je zacvilio: "Ne, gospodine!" *i čak i kroz izmaglicu svoje mržnje vidio sam da govori istinu. Rekoh: "Blanchard te se boji. Zašto?" Izvijajući se na stolici, de Witt se nasmijao, dok mu se masna ko-kotica spustila na čelo. Smijao se divljim smijehom kakav nadvladava bol, a zatim je pojačava. Zelen od bijesa, Fritzie ga je kaznio šakom. Rekoh: "Pusti ga." Vogel se smirio; de Wittovo luđačko cerekanje se stišavalo. Hvatajući zrak, de Witt reče: "čovječe, moj čovječe, koji smijeh. Slatki Lee mora da me se boji zbog svega što sam nadrobio na suđenju, ali ja znam samo ono što sam pročitao u novinama, i moram reći da mi je onaj pretres zbog "trave" utjerao strah u kosti, pljuni me ako lažem. Možda sam do tada mislio na osvetu, možda sam pričao svakakvo smeće cimerima u zatvoru, ali kad je slatki Lee ubio one crnčuge i—" Vogel ga je opalio desnim krošeom, prevrnuvši i njega i stolicu na pod. Pljujući krv i zube, ostarjeli salonski žigolo je stenjao i smijao se istovremeno. Fritzie je kleknuo kraj njega i stisnuo mu vratnu arteriju, prekinuvši dovod krvi prema mozgu. "Moj Bobby, ja nisam lud za narednikom Blanchardom, ali on je kolega policajac, i neću dopustiti da ga sifilistični ološ poput tebe kleveće. Riskirao si da prekršiš uvjetni otpust i budeš vraćen u Quentin, samo da bi došao ovdje. Kad ti oslobodim vrat reći ćeš mi zašto, ili ću te opet stisnuti sve dok ti male, sive stanice ne počnu pucati pif-paf-puf poput Kellog's pahuljica s rižom." Fritzie je popustio stisak; de Wittovo lice je od plavog postalo tamnocrveno. Vogel je jednom rukom uhvatio sumnjivca i stolicu, i podigao ih u uspravan položaj. žigolo Bobby se ponovno počeo smijati, ispljunuo krv i prestao. Dok je gledao prema gore u Fritzieja, podsjećao me na psa koji voli svog okrutnog gospodara jer je on je 185 dini kojeg ima. Glas mu je bio poput cviljenja pretučenog psa: "Došao sam nabaviti nešto heroína, i odnijeti ga u L.A. prije nego što se javim socijalnom radniku. Moj je navodno mekan, možeš mu reći: 'Joj, gospon, bio sam u buksi osam godina i morao sam si olakšati jaja', i neće te kazniti zbog kašnjenja." De Witt je duboko udahnuo. Fritzie reče, "Pif-paf-puf." Psić Bobby je hitro otcvilio nastavak svog priznanja: "Ovdašnji tip je neki seljo po imenu Felix Chasco. S njim se noćas trebam naći u motelu Calexico Gardens. čovjek iz L.A.-a je brat jednog tipa kojega znam iz Quentina. Njega nisam upoznao, i molim vas nemojte me više tući." Fritzie je ispustio glasan uzvik i izjurio iz ćelije javiti o svom plijenu, a de Witt je lizao krv s usnice i gledao u mene, svog novog gospodara sad kad nema Vogela. Rekoh: "Dovrši o tebi i Blanchardu. I ovaj put nemoj postati histeričan." De Witt je rekao: "Gospodine,

između mene i Blancharda je samo to što sam ja trošio tog komada, Kay Lake." Sjećam se da sam krenuo prema njemu, primio ga za vrat s dvije ruke i podigao, pitajući se koliko snažno treba stisnuti psa za vrat da bi mu oči iskočile iz duplji. Sjećam se daje promijenio boju, i glasova na španjolskom, i Fritzieja kako viče: "Njegova priča je točna." Sjećam se da su me tada odvucli unazad, i da sam pomislio, znači takav je osjećaj biti iza rešetaka. Nakon toga se ne sjećam ničega. Dolazio sam k sebi s mišlju kako sam nokautiran u trećoj Blei-chert-Blanchard borbi, pitajući se koliko sam boli nanio svom partneru. Mumljao sam: "Lee? Lee? Je li ti dobro?" a onda ugledao dva meksička policajca sa smiješnim, kičastim ukrasima na svojim crnim košuljama. Fritzie Vogel se nadvio iznad njih govoreći: "Pustio sam Bobbvja da bismo ga mogli pratiti do njegova prijatelja. Ali pobjegao je pratnji dok si ti glumio Trnoružicu, što gaje koštalo." Netko strašno snažan podigao me s poda ćelije; dolazeći k sebi znao sam da to mora biti veliki Bili Koenig. Mlitavih nogu i s vrtoglavicom, pustio sam da me Fritzie i meksički policajci provedu kroz postaju i izvedu van. Bio je sumrak, a nebo nad Tijuanom već je bilo osvijetljeno neonskim svjetlima. Pred nama je stao patrolni Stude186 baker, a Fritzie i Bili su me ugurali na stražnje sjedalo. Vozač je uključio najglasniju sirenu koju je svijet ikad čuo i nagazio do daske. Vozili smo se na zapad izvan grada i stali na šljunčanom središtu ispred motela oblika potkove. Policija Tijuane u kaki uniformama i jahačkim hlačama čuvala je stražu ispred stražnjeg dijela, držeći u rukama puške pumperice. Fritzie je namignuo i pružio mi ruku da se oslonim; odbio sam s prezirom i izašao iz auta vlastitim snagama. Fritzie nas je vodio; policajci su salutirali cijevima pušaka, pa otvorili vrata. Soba je izgledala kao klaonica sa smradom baruta. Bobby de Witt i Meksikanac ležali su mrtvi na podu, prekriveni krvlju koja je lptala i? rupa od metaka. Komadići mozga iz kojih je curila tekućina

prekrivali su jedan cijeli zid. De Wittov vrat je bio plav na mjestu gdje sam ga davio. Prvo suvislo što sam pomislio bilo je da sam to ja učinio u razdoblju kojeg se ne sjećam, uzevši osvetu u svoje ruke da bih zaštitio jedino dvoje ljudi koje volim. Fritzie kao da mi je čitao misli nasmijao se i rekao: "Ne ti, dečko. Meksikanac je FelixChasco, poznati diler droge. Možda je to učinio drugi narko-ološ, možda Lee, možda Bog. Ja velim da ostavimo našim meksičkim kolegama da se sami bave svojim prljavim rubljem, a mi se vratimo u L. A. i ulovimo gada koji je raskomadao Daliju. Šesnaesto poglavlje Ubojstvo Bobbvja de Witta dobilo je pola stupca u L.A. Mirroni, ja sam dobio slobodan dan od iznenađujuće susretljivog Ellisa Loevva, a Leejev je nestanak privukao cijeli odjel metro-policajaca, i njihovo puno radno vrijeme. Veći dio slobodnog dana proveo sam u uredu kapetana Jacka, gdje su me upravo oni ispitivali. Postavili su mi stotine pitanja o Leeju: od razloga za njegov ispad na prikazivanju pornića i pred Skroviš-tem kod La Verne, njegove opsjednutosti slučajem Short, do dopisa o Nashu i zajedničkog života s Kay. Brzo i lako sam igrao s činjenicama, a lagao sam prešućujući detalje - šutio sam o Leejevu korištenju Benzedrina, sobi-arhivi u hotelu El Nido, i o njegovu djevičanskom suživotu. Metro-murjaci opetovano su me pitali mislim li da je Lee ubio Bobbvja de Wittu i Felka Chasca; opetovano sam im odgovarao da on nije sposoban za umorstvo. Upitan za objašnjenje partnerova nestanka, ispričao sam im kako sam ga izudarao zbog Nasha, dodajući da je on bivši boksač, uskoro možda i bivši policajac, prestar da se vrati boksu i prenemiran da bi živio običnim, prosječnim životom 188 - te da unutrašnjost Meksika za takvog čovjeka nije ništa lošija od bilo kojeg drugog mjesta. Kako se ispitivanje bližilo kraju, osjetio sam da policajci nisu bili zainteresirani za Leejevu sigurnost - oni su gradili slučaj za njegovo izbacivanje iz LAPD-a. Više puta mi je rečeno da ne zabadam nos u njihovu istragu, i svaki put kad sam pristao zabio bih prste u dlanove da ne počnem urlati uvrede ili nešto još gore. Iz Gradske vijećnice otišao sam do Kay. Već su je posjetila dvojica metro-murjaka i mrcvarili je pitanjima o životu s Leejem i prežva-kavanjem njezina nekadašnjeg života s Bobbvjem de Wittom. Ledeni pogled koji mi je uputila govorio je da sam gad jer pripadam istoj policiji. Kad sam je pokušao utješiti i ohrabriti u vezi s Leejevim povratkom, rekla je "I sve to", i odgurnula me. Zatim sam provjerio sobu 204 u hotelu El Nido, nadajući se nekakvoj poruci, nekakvu tragu koji bi rekao 'Vratit ću se, i nas troje ćemo nastaviti zajedno'. Umjesto toga našao sam hram posvećen Elizabeth Short. Soba je bila tipičan hollywoodski, samački stan: sklopivi krevet, umivaonik i mali ormar. Ali

zidovi su bili ukrašeni portretima Betty Short, slikama iz novina i časopisa, jezivim snimkama 39. i Nortona, od kojih su mnoge bile uvećane da bi se povećao svaki jezivi detalj. Krevet je bio prekriven kartonskim kutijama koji su sadržavale kompletan dosje slučaja, s kopijama raznoraznih dopisa, popisima dojava i dokaznog materijala, izvještajima s terena i ispitivanja, sve složeno abecednim redom. Budući da nisam imao što raditi, ni s kime, listao sam fascikle. Količina podataka bila je vrtoglava, ljudski rad iza nje još vrtoglaviji, a najvrtoglavije od svega bilo je to što je sve to bilo zbog jedne lakomislene cure. Nisam znao bih li nazdravio Betty Short, ili je poderao sa zidova, pa sam na izlasku pokazao recepcioneru značku, platio mu najamninu za mjesec dana unaprijed i zadržao sobu kao što sam obećao Millardu i Searsu - iako sam je zapravo čuvao za narednika Le-landa C. Blancharda. Koji je bio tamo negdje u Velikom Ništavilu. Nazvao sam oglasnike Timesa, Mirrora, Heralda i Daily Newsa, i dao da se trajno objavljuje oglas: "Vatro - soba Noćnog Cvijeta ostat će netaknuta. Pošalji mi poruku - Led." Obavivši to, otišao sam na jedino mjesto koje mi se činilo prikladnim da ja njemu pošaljem jednu. 189 Križanje 39. i Nortona sad je bilo samo blok praznih zemljišta, bez reflektora, policijskih vozila i noćnih znatiželjnika. Dok sam tako stajao zapuhao je topao vjetar, i što sam više želio da mi se Lee vrati, to sam više bio svjestan da su moji zvjezdani policijski dani stvar prošlosti, kao i svima draga mrtva djevojka. Sedamnaesto poglavlje Ujutro sam velikim dečkima poslao pismo. Sakrivši se u spremištu dalje niz hodnik od mog odjeljka, natipkao sam kopije zahtjeva za premještajem, za Loevva, Russa Millarda i kapetana Jac-ka. Pismo je glasilo: Molim trenutni premještaj s istrage o Elizabeth Short, i vraćanje na moje dužnosti u Tjeralicama Središnjeg odjela. Smatram da je slučaj Short kadrovski više nego dovoljno pokriven, i to mnogo iskusnijim policajcima od mene, te mislim da bih mnogo učinkovitije mogao služiti policiji radeći u Tjeralicama. Nadalje, pošto je moj partner narednik L.C. Blanchard nestao, naći ću se u položaju višeg policajca i morat ću uvesti u posao zamjenu u vrijeme kad će najvjerojatnije biti puno zaostalih,

neriješenih hitnih dokumenata. Pripremajući se za dužnost višeg policajca u Tjeralica-> ma, učim za ispit za narednika, i očekujem da ću ga položiti 191 u sljedećem roku u proljeće. Nadam se da će me to obučiti za rukovođeće poslove i nadoknaditi relativni manjak iskustva na poslovima terenskog policajca u civilu. Sa štovanjem Dvught W. Bleichert, broj značke 1611 Središnji detektivski odjel Kad sam završio, pročitao sam pismo ispočetka, zaključivši da je dobra mješavina poštovanja i ogorčenja, s poluistinom o ispitu za narednika kao dobrom završnom rečenicom. Potpisivao sam primjerke kad sam začuo nekakvu gužvu kako dopire iz pritvora. Presavio sam papire, stavio ih u džep jakne i otišao izvidjeti o čemu se radi. Skupina detektiva i tehničara kriminalističkog laboratorija u bijelim kutama okružila je stol, brbljajući i gestikulirajući. Pridružio sam se gužvi, i progundao "Jebem ti", kad sam vidio zbog čega se uzbuđuju. Na metalnoj plitici za dokaze ležala je omotnica s markom i poštanskim žigom, koja je vonjala po benzinu. Prednja je strana bila prekrivena slovima izrezanima iz novina i časopisa i zalijepljenima na čistu, bijelu površinu. Pisalo je: HERALDUI OSTALIM LOSANGELESKIM NOVINAMA OVO SU DALIJINE STVARI PISMO SLIJEDI Laborant u gumenim rukavicama prezeo je omotnicu i izvadio njezin sadržaj - mali, crni adresar, karticu socijalnog osiguranja u plastičnom ovitku i mali snop fotografija. Škiljeći, pročitao sam ime na kartici - Elizabeth Ann Short - i znao da je slučaj Dalija ponovno širom otvoren. čovjek do mene je govorio o dostavi - pismoša je našao omotnicu u poštanskom sandučiću kraj knjižnice u centru grada, skoro odapeo od infarkta, zatim ulovio dvojicu murja-ka u autopatroli koji su hitno dopremili plijen. Ellis Loew se progurao kraj laboratorijskih tehničara, s Fritzie-jem Vogelom za petama. Glavni tehničar je mlatarao rukama od ljutnje; kakofonija nagađanja razlegla se pritvorom. Uto se začuo glasan zvižduk, i Russ Millard je zaurloao: "K vragu, povucite se i pustite ih da rade. I dajte im malo tišine." 192 To smo i učinili. Tehničari su se spustili nad omotnicu, posipali je prahom radi otisaka, listali po adresaru, proučavali fotografije i objavljivali svoje nalaze poput kirurga za operacijskim stolom: "Dva djelomična otiska na stražnjem preklopu, umrljana, ne više od jedne ili dvije točke usporedbe, nedovoljno za pretraživanje, možda dovoljno za uspoređivanje s eventualnim osumnjičenima—" "Bez otisaka na

kartici socijalnog osiguranja—" "Stranice adresara čitljive, ali natopljene benzinom, nema šanse da su se zadržali otisci. Imena i brojevi telefona uglavnom muškaraca, nisu poredana po abecedi, neke stranice istrgnute—" "Na fotografijama je mala Shortova s vojnicima u uniformi, lica muškaraca iskrižana—" Zaprepašten, pitao sam se hoće li uslijediti pismo? Je li moja teorija o slučajnom ubojstvu propala? Pošto je stvari očito poslao ubojica, je li on jedan od vojnika sa slika? Je li slanje stvari igra mačke i miša, ili nagovještaj predaje i priznanja? Svuda oko mene policajci su se bavili istim pitanjima, razgovarajući u skupinama po dvoje ili troje. Neki su djelovali zaneseno, kao da razgovaraju sami sa sobom. Laboratorijski tehničari su otišli s obiljem novih tragova, zaštitnički ih držeći u gumenim rukavicama. Tada je jedini staloženi čovjek u prostoriji opet zazviždao. I opet se komešanje smirilo. Russ Millard je s pokeraškim izrazom lica prebrojio glave i odveo nas do stražnje oglasne ploče. Poredali smo se tamo, a on je rekao: "Ne znam što ovo znači, osim što sam prilično siguran daje stvari poslao ubojica. Dečki iz laboratorija trebat će više vremena oko omotnice, a zatim će fotografirati stranice i dati nam popis imena s kojima treba obaviti razgovore." Dick Cavanaugh reče: "Russ, on se igra s nama. Neke stranice su istrgnute, i kladim se deset prema jedan da je njegovo ime bilo na njima." Millard se nasmiješio. "Možda da, možda ne. Možda je lud i želi da ga ulovimo, možda ga netko od ljudi iz adresara poznaje. Možda će u laboratoriju naći otiske na fotografijama, ili moći identificirati nekog od muškaraca po oznakama na njihovim uniformama. Možda će gad zaista poslati pismo. Ima tu puno možda, ali reći ću vam ono 193 što je sigurno: vas jedanaestorica ćete ostaviti što god ste radili i pretražiti područje oko poštanskog sandučića gdje je omotnica nađena. Harry i ja ćemo pregledati dosje slučaja da vidimo da li netko od naših bivših osumnjičenih živi ili radi u blizini. A kad dobijemo popis imena iz adresara, ići ćemo po

njemu diskretno. Betty je istovremeno bila s više raznih muškaraca, a razbijanje domova nije moj stil. Harry?" Sears je stajao kraj zidne karte centra L.A.-a, držeći olovku i podložak za pisanje. Promućao je: "N-napravit ćemo p-p-pješačke patrole." Već sam vidio žig "Odbijeno" na mom zahjervu za premještaj. Tada sam začuo svađu na drugom kraju dvorane. Svađali su se Ellis Loew i Jack Tiernev, obojica nastojeći dokazati svoje i zadržati razgovor ispod glasa. Povukli su se iza oglasne ploče radi skrovitosti, a ja sam se sakrio uz susjednu telefonsku govornicu da bih prisluškivao - nadajući se informacijama o Leeju. Nije se radilo o Leeju - radilo se o njoj. "... Jack, Horrall želi skinuti tri četvrtine ljudi sa slučaja. Bez obzira na izdavanje obveznica, on misli da je biračima pružena dovoljna predstava. Možemo ga zaobići ako prođemo po imenima iz adresara sto posto. Što više publiciteta slučaj dobije, više ćemo posla imati s Horrallom—" "K vragu, Ellis—" "Ne, samo me slušaj. Prije sam htio prikriti da je mala droljica. Kako sada vidim stvari, već se previše zna da bi se to moglo zatajiti. Znamo kakva je bila, i dobit ćemo potvrdu za to još nekoliko stotina puta od muškaraca iz te male, crne knjižice. Naši će ih ljudi ispitivati, a ja ću dostavljati imena svojim vezama u novinama, i održavat ćemo pritisak nad slučajem dok ne dobijemo ubojicu." "To je glupo, Ellis. Ime ubojice vjerojatno nije u knjižici. On je psihopat i pokazuje nam stražnjicu, govoreći "Napravite nešto s tim". Cura ne zaslužuje toliku pažnju, Ellis. Ja to znam od početka, kao i ti. Ali ovo će nam se obiti o glavu. Ja radim na još šest drugih ubojstava s minimumom ljudi, a ako oženjeni ljudi iz te knjižice dospiju u novine, životi će im se pretvoriti u govno jer su jednom na brzaka skočili na Betty Short." Nastupila je duga šutnja. Tada Loew reče: "Jack, ti znaš da ću prije ili poslije biti okružni tužitelj. Ako ne sljedeće godine, onda '52. 194 A znaš i da će se Green povući za koju godinu, i znaš koga bih ja volio vidjeti na njegovu mjestu. Jack, meni je trideset šest, a tebi četrdeset devet. Ja još mogu dočekati novu priliku za nešto tako veliko. Ti ne. Za Boga miloga, gledaj unaprijed." Opet tišina. Zamišljao sam kapetana Jacka Tiernevja kako važe za i protiv prodavanja duše sotoni s Phi Beta Kapa ključem, i željom da vlada Los Angelesom. Kad je rekao: "Dobro, Ellis", poderao sam zahtjev za premještajem i otišao se ponovno pridružiti cirkusu. Osamnaesto poglavlje Tijekom sljedećih deset dana cirkus se pretvorio u posvemašnju farsu, uz povremeno ubacivanje tragedije. Iz "posmrtnog pisma" nisu prikupljeni novi dokazi, a 243 imena iz knjižice podijeljena su između četiri ekipe detektiva. Mali broj policajaca bio je trik Jacka Tiernevja, s namjerom da se taj dio istrage razvuče radi produžene

novinske i radijske kampanje. Russ Millard je tražio dvadeset ekipa i brzu, čistu provjeru; kapetan Jack je odbio, uz podršku okružnog tužitelja, sotone. Kako je veliki Bili Koenig ocijenjen pretjerano zapaljivim da bi bio uključen u ispitivanje i određen za činovničke poslove, ja sam sparen s Fritsom Vogelom. Zajedno smo ispitali pedesetak ljudi, uglavnom muškaraca, o njihovoj vezi s Elizabeth Short. čuli smo očekivane priče kako su upoznali Betty u barovima i častili je pićem i večerom, slušali njezina maštanja kako je žena ili udovica ratnih junaka, odveli je ili ne odveli u krevet. Dio muškaraca nije ni znao ozloglašenu Daliju - bili su "prijatelji prijatelja", a njihovi brojevi dobiveni zahvaljujući kolegijalnosti lovaca na suknje. 196 Od našeg dijela imena, šesnaest tipova su bili, kako ih je Fritzie okarakterizirao, "potvrđeni jebači Dalije". Uglavnom su to bile drugorazredne filmske sitne ribe: agenti, lovci na talente i vršitelji odabira glumaca koji su visjeli u Schwabovoj trgovini i ganjali naivne potencijalne starlete, s praznim obećanjima na usnama i obiteljskim pakovanjem kondoma u džepovima. Oni su s ponosom ili posramljeno pričali priče o casting krevetu, podjednako tužne kao i Bettvne priče o sreći s pastusima u uniformi. Na kraju, muškarci iz crne knjižice Elizabeth Short imali su dvije stvari zajedničke - imena su im dospjela u losangeleske dnevnik, i ispljunuli su alibije koji su ih oslobodili sumnje. A do postaje su se probile i vijesti da je dosta njih publicitet oslobodio i braka. žene su bile izmiješane. Većinom su bile samo prijateljice-poz-nanice s trač-partija, kolegice u žicanju po koktel salonima i ambiciozne glumice bez perspektive. Bilo je desetak kurvi i poluprofesio-nalki koje je Betty susretala u barovima, a momentalno su postajale srodne duše. Dale su nam tragove koji su se naknadnim provjerama rasplinuli - uglavnom, da se Betty bez ičijeg patronata prodavala učesnicima kongresa u nekoliko nižerazrednih hotela u centru grada. Ogradile su se daje to rijetko radila, i da ne znaju imena njezinih mušterija. Fritziejev obilazak hotela donio mu je veliku, ljutu nulu, a činjenica da još nekoliko žena koje je Odjel informacija potvrdio kao prostitutke nismo mogli naći, još više ga je

razbjesnila. Ime Madeleine Sprague nije se pojavilo u knjižici, niti je isplivalo u mojim ispitivanjima. Od 243 imena nije proizašao nijedan trag o lezbama ili lezbo-barovima, i svake noći sam provjeravao oglasnu ploču Sveučilišne postaje da vidim je li neka druga ekipa došla do njezina imena. Nije nijedna, i počeo sam se osjećati vrlo sigurno glede mog tanga s prikrićem dokaza. Dok su pitanja oko knjižice bila u centru pažnje, ostatak cirkusa se nastavljao: dojave, dojave i još dojava potrošile su uludo tisuće policijskih radnih sati, otrovne pismene i telefonske obavijesti tjerale su lokalne detektive da daju priliku luckastim zlobnicima da optuže svoje neprijatelje zbog stotina većih ili manjih nepravdi. Odbačena ženska odjeća pregledavana je u središnjem krim-laboratoriju, i svaki pronađeni crni, ženski odjevni predmet veličine broj 38 povukao je za sobom još jedno opsežno pretraživanje susjedstva. 197 Najveće iznenađenje moje ture s malom crnom knjižicom bio je Fritz Vogel. Bez Billa Koeniga bio je iznenađujuće bistar, a na svoj snagatorski način bio je podjednako vješt ispitivač kao i Russ Milla-rd. Znao je kada udarati da bi dobio informaciju, a udarao je brzo i snažno, nošen vlastitim ogorčenjem, ali sposoban zaboraviti na njega kad bi ispitanik ispljunuo ono što želimo. Osjećao sam da se suzdržava iz poštovanja prema mom "dobar dečko" stilu ispitivanja, a praktičar u njemu znao je da je to najbolji put da dođemo do rezultata. Ubrzo smo postali vrlo učinkovit par oprečnih partnera, i znao sam da utječem da se Fritzie obuzdava od svoje neskrivene sklonosti prema nanošenju boli kriminalcima. On me oprezno poštovao zbog štete koju sam nanio Bobbvju de Wittu, i nakon nekoliko dana privremenog partnerstva gluparali smo se na lošem njemačkom, ubijajući vrijeme u vožnji na ispitivanje i s ispitivanja. Fritzie je manje pričao u bujicama, i pokazao da nije ništa lošiji od ostalih - s povremenim napadima zločestoće. Pričao je o Daliji i činu poručnika koji je žarko želio, ali nije govorio o namještaljkama niti je pokušao kome podvaliti iza mojih leđa, a u terenskim je izvještajima bio točan, pa sam dobio dojam daje Loew odustao od svoje ideje, ili čeka pravi trenutak. Također sam bio svjestan da me Fritzie neprestano odmjerava, daje svjestan kako Koenig kao partner neće zadovoljiti glavešine Detektivskog odjela, ali sad kad Lee nije tu, ja bih mogao. Proces ocjenjivanja mi je laskao, pa sam se trudio da za vrijeme ispitivanja budem oštar kao britva. Radeći u Tjeralicama glumio sam drugu violinu Leeju, i ako Fritzie i ja postanemo partneri, htio

sam da zna da neću biti marioneta, ili sluga, kao Harry Sears za Russa Millarda. Millard, Fritziejeva policijska suprotnost, je također izvršio utjecaj na mene. Počeo je koristiti sobu 204 u hotelu El Nido kao svoj terenski ured, i išao tamo svaki dan nakon smjene čitati Leejevu savršeno složenu kolekciju dokumenata. Otkako nema Leeja, vrijeme mi je postalo teret, pa safri mu se gotovo svaku večer pridružio. Kad je gledao jezive slike Dalije, uvijek se prekrižio i mumljao "Elizabeth" s poštovanjem, a na izlasku bi rekao: "Ulovit ću ga, dušo." Uvijek bi završio točno u 20.00 i otišao kući ženi i sinovima. Čudilo me da je nekomu do nečega tako jako stalo, a da to može tako lako ostaviti po strani. Pitao sam ga o tome, a on mi je rekao: "Neću dopustiti da mi nečovječnost uništi život." 198 Od dvadeset sati nadalje, mojim životom su upravljale dvije žene, unakrsna vatra njihovih čudnih, snažnih karaktera. Iz hotela El Nido odlazio sam do Kay. Otkako Lee nije bio tu i plaćao račune, ona je morala naći stalni posao, i to je učinila - zaposlila se kao učiteljica u šestom razredu osnovne škole, samo nekoliko blokova od Sunset Stripa. Nalazio sam je kako strpljivo ocjenjuje lektiru i pažljivo čita dječja umjetnička djela. Bilo joj je drago da me vidi, ali ju je ispod površine izjedalo, kao da će je održavanje fasade kao da se ništa nije dogodilo obraniti od boli zbog Leejeve odsutnosti i prezira prema mojoj neodlučnosti. Pokušavao sam zagrepsti ispod površine govoreći joj da je želim, ali da neću ništa pokušati dok se ne razriješi Leejev nestanak. Ona bi odgovarala pretjerano stručnim psihološkim besmislicama o našem odsutnom trećem članu, preokrenuvši obrazovanje koje joj je kupio i koristeći ga protiv njega samog. Eksplodirao sam na fraze poput "paranoidne tendencije" ili "patološka sebičnost", i odgovarao sa "on te spasio, on te stvorio". Kay je imala odgovor: "On nije samo pomogao". Nisam imao odgovora na istinu koja se krila iza brbljanja, i na činjenicu da smo bez Leeja kao središnje figure nas dvoje ostali visjeti u zraku, kao obitelj bez glave. Ta me pat pozicija otjerala kroz vrata deset noći za redom - ravno u motel Red Arrow. Tako sam odlazeći k Madeleine donosio sa sobom Kay. Prvo bismo se ševili, a zatim razgovarali. Razgovor se uvijek vodio o njezinoj obitelji, a slijedila bi maštanja koja sam ja izmislio da se ne osjećam kao sirotinja u usporedbi s njezinim pričama. Mala je bogatašica za taticu imala kralja svih kradljivaca, velikog Emmetta Spraguea, kolegu Mačka Sennetta iz ranih dana Hollywooda; mamu koja se prenemaze s umjetnošću i guta lijekove, i izravni je potomak kalifornijskih zemljoposjednika Cathcarta; genijalnu sestru Mar-thu, uspješnu reklamnu umjetnicu i zvijezdu u usponu niza reklamnih agencija u centru grada. U sporednim ulogama nastupali su gra-

donačelnik Fletcher Bowron; lopov s osjećajem za odnose s javnošću Mickey Cohen; "sanjar" Georgie Tilden, Emmettova nekadašnja marioneta, sin čuvenog škotskog anatora i propali glumac u nijemim filmovima. Doheny, Sepulveda i Mulhollandi su također bili bliski prijatelji, kao i guverner Earl Warren i javni tužitelj Buron Fitts. Pošto sam ja imao samo senilnog Dolpha Bleicherta, pokojnu Gretu Heilbrunn-ner Bleichert, Japance koje sam otkučao i boksačke znanice, ispredao 199 sam priče ni iz čega; o osvojenim priznanjima na školovanju i maturalnim večerama, o tome kako sam bio tjelohranitelj Franklina D. Roosevelta '43. Pretvarao sam se sve dok nije bilo vrijeme da se opet poševimo, zahvalan što nikad nismo palili svjetlo između rundi, pa Madeleine nije mogla s mog lica pročitati da dolazim iz bijede. Ili od Dalije. Prvi se put dogodilo slučajno. Vodili smo ljubav, oboje blizu vrhunca. Ruka mi se okliznula s ruba kreveta i udarila o prekidač za svjetlo na zidu, osvjetlivši ispod mene Betty Short. Na trenutak sam povjerovao daje to ona, i zazvao Leeja i Kay da mi pomognu. Kad je moja ljubavnica opet postala Madeleine posegnuo sam za prekidačem, ali me zgrabila za ruku. Uz snažne kretnje, škripu opruga i zas-ljepljujuće svjetlo, zamišljao sam da je Madeleine Betty - zamišljao sam da su joj oči plave umjesto kestenjastih, umjesto njezina tijela zamišljao sam Betty s pornića, kako bešumno izgovara "Ne, molim te". Svršavajući, znao sam da nikad ne bi bilo tako dobro samo sa Madeleine. Kad je mala bogatašica prošaptala: "Znala sam da ćeš joj prije ili poslije podleći", jecajući sam priznao da su sve moje priče u krevetu lažne, i izbacio neprekinutu istinitu priču o Leeju i Kay, skroz do opsjednutosti g. Vatre mrtvom curom i njegova nestanka s lica zemlje. Kad sam završio, Madeleine je rekla: "Nikad neću biti učiteljica iz Siouxa, Južna Dakota, ali bit ću Betty ili tko god ti želiš da budem." Pustio sam da me gladi po kosi, zahvalan što više ne moram lagati, ali tužan što je ona, a ne Kay, bila moj

ispovjednik. I tako smo Elizabeth Short i ja službeno sjedinjeni. ■.M1 1 Devetnaesto poglavlje Lee se i dalje vodio kao nestali, Madeleine je ostala Betty, a ja nisam mogao učiniti baš ništa u vezi s obje preobrazbe. Pridržavajući se upozorenja metro-policajaca, nisam se uplitao u njihovu istragu, stalno se pitajući je li Lee nestao namjerno ili slučajno. Provjerio sam njegovo stanje u banci, i našao 800 dolara na računu s kojega u zadnje vrijeme nije podizan novac, a kad sam čuo da potraga, otvorena za Leejem i njegovim Fordom iz '40. na državnoj razini i u Meksiku, nije urodila plodom, instinkt mi je govorio da je pobjegao na jug daleko od granice, gdje rurales koriste gringo tjeralice umjesto toaletnog papira. Russ mi je rekao da su dva Meksikanca poznata po trgovini drogom uhapšena u Juarezu zbog ubojstva Bob-byja de Witta i Felixa Chasca, što je smirilo moj strah da će Metro natovariti ubojstvo Leeju. Ali tada su iz visokih, visokih krugova procurile glasine. Zapovjednik Horrall je opozvao potragu i zaključio: "Ne dirajmo lava dok spava". Tajnica Thada Greena rekla je Harrvju Searsu da je čula kako će Lee dobiti otkaz ako se ne pojavi u roku trideset dana od trenutka kad je nestao. 201 Siječanj se dovukao kraju, sami kišni dani sa samo jednom iskrom uzbuđenja. U ured je poštom stigla omotnica. Naslovljena je izrezanim riječima, s istim takvim pismom na običnom bijelom papiru: PROMIJENIO SAM MIŠLJENJE. NE BISTE MI DALI POŠTENU ŠANSU. UBOJSTVO DALIJE OPRAVDANO OSVETNIK CRNE DALIJE. Na stranici je bila zalijepljena fotografija niskog, nabitog muškarca u odijelu, s iskrižanim licem. Ni s fotografije ni s omotnice nisu dobiveni otisci ili drugi tragovi, a pošto fotografije vojnika iz prvog pisma nisu spomenute u novinama kao sredstvo eliminiranja osumnjičenih, znali smo da je drugo pismo pravo. U uredu je vladalo jednodušno mišljenje daje na fotografiji ubojica, koji je simbolično eliminirao sam sebe iz opće slike. Pošto su svi tragovi iz posmrtnog pisma i porno-filma propali, sljedeće jednodušno uvjerenje je prevladalo: nikad nećemo uhvatiti gada. Na kladionici u postaji za "neriješeno" omjer je pao na 1:1; Thad Green je rekao Russu i kapetanu Jacku da će Horrall prekinuti gužvu oko Dalije 5. veljače, i vratiti velik broj policajaca na redovne dužnosti. Šuškaloo se da ću ja biti među povratnicima, i da ću početi raditi s Johnnvjem Vogelom kao partnerom. Johnnv Zadah je gundao, ali povratak u Tjeralice izgledao mi je kao vraćanje u raj. Tada će Betty Short postojati na jedinom mjestu gdje to želim - kao iskra za pokretanje moje mašte. Dvadeseto poglavlje Sljedeći policajci Središnjeg odjela i Detektivskog ureda privremeno raspoređeni na istragu o Elizabeth Short, vratit će se na svoje redovne zadatke, počevši od sutra, 6.2. '47.:

Nar. T. Anders - u Središnje prijave Det. J. Arcola - u Središnje provale Nar. R. Cavanaugh - u Središnje pljačke Det. G. Ellison - u Središnje detektive Det. A. Grimes - u Središnje detektive Det. C. Ligget - u Središnji maloljetnički Det. R. Navarette - u Središnje prijave Nar. J. Pratt - u Središnja umorstva (javiti se poručniku Rulevju za zadatak) Det. J. Smith - u Središnja umorstva (javiti se poručniku Rulevju) Det. W. Smith - u Središnje detektive 203 Zapovjednik Horrall i zamjenik zapovjednika Thad Green žele da vam zahvalim za vašu pomoć u ovoj istrazi, posebno zbog mnogih prekovremenih sati koje ste odradili. Svima će biti poslana pisma pohvale. I ja vam zahvaljujem. Kapetan J. V. Tiernev, zapovjednik, Središnji detektivski. Udaljenost od oglasne ploče do Millardova ureda bila je desetak metara; prešao sam je u desetinki sekunde. Russ je podigao pogled od stola. "Bok, Bucky. Što ima?" "Zašto nisam na popisu za premještaj?" "Zamolio sam Jacka da te ostavi na slučaju Short." "Zašto?" "Zato što ćeš postati odličan detektiv, a Harry '50. godine odlazi u mirovinu. Hoćeš još?" Pitao sam se što da kažem, kad je zazvonio telefon. Russ je digao slušalicu i rekao: "Središnja umorstva, Millard." Slušao je nekoliko trenutaka, a zatim pokazao na drugi telefon, na stolu preko puta njega. Zgrabio sam slušalicu i ulovio dubok muški glas usred rečenice: "... pri jedinici Odjela za kriminalističke istrage ovdje u Fort Dixu. Znam da ste već umorni od mnoštva priznanja, ali ovo mi zvuči dobro." Russ reče: "Nastavite, majore." "Vojnikovo ime je Joseph Dulange. On je vojni policajac pri stožernoj četi u Dixu. Njegovi kolege kažu da nosi nož, a odletio je na dopust u Los Angeles osmog siječnja. Povrh toga, našli smo i tragove krvi na njegovim hlačama - premalu količinu da bismo mogli odrediti krvnu grupu. Osobno, mislim da je on problematičan. Upao je u puno tučnjava preko oceana, a njegov nadređeni kaže da voli tući žene." "Majore, je li Dulange sada kraj vas?" "Da, u ćeliji u hodniku." "Učinite mi

ovo, molim vas. Zatražite da vam opiše neka posebna obilježja Elizabeth Short. Ako bude točan, moj partner i ja krenut ćemo sljedećim transportnim letom iz kampa McArthur." 204 ____ Major reče: "Da, gospodine." Dio razgovora iz Fort Dix se prekinuo. Russ reče: "Harry ima gripu. Što kažeš na izlet u New Jer-sey, pametnjakoviću?" "Vi to ozbiljno?" "Ako taj vojnik pogodi madeže na Elizabethinoj stražnjici, ozbiljno." "Pitajte ga o ranama od rezanja, to nije dospjelo u novine." Russ je odmahnuo glavom. "Ne, to bi ga moglo previše uzbuditi. Ako ovo bude prava stvar, odletjet ćemo tamo u tajnosti i podnijeti izvještaj iz Jersevja. Kad bi Jack ili Ellis saznali za ovo poslali bi Fritzieja, a on bi vojnika do sutra smjestio na električnu stolicu, bio on kriv ili ne." Primjedba o Fritzieju me pogodila. "Nije on tako loš. I mislim daje Loew odustao od ideje da nekom smjesti ubojstvo." "Onda te je lako zavesti, pametnjakoviću. Fritzie je loš da ne može biti gori, a Ellis—" Major se vratio na vezu: "Gospodine, Dulange kaže da je djevojka imala tri mala, tamna madeža na lijevoj polutki svoje, ovaj... pozadine." "Mogli ste reći guzice, majore. Mi krećemo." Kaplar Joseph Dulange bio je visok, mišićav muškarac od dvadeset devet godina, tamne kose, konjskog lica s tankim, kao nacrtanim brkovima. U maslinastosivoj radnoj uniformi sjedio je za stolom preko puta nas u uredu vojne policije u Fort Dixu, i izgledao kao okorjeli zločinac. Kraj njega je sjedio kapetan zadužen za pravne poslove, vjerojatno da bude siguran da Russ i ja nećemo primijeniti grubosti, kao pri civilnom ispitivanju. Osmosatni let avionom bio je neudoban; u četiri sata ujutro još sam bio na losangeleskom vremenu, iscrpljen ali napet kao puška. Tokom vožnje od aerodroma, major s kojim smo razgovarali telefonom izvijestio nas je o Dulangeu. On je bio dva puta oženjen ratni veteran, ispičutura i kavgađija. Njegova izjava je nepotpuna, ali poduprta s dvije čvrste činjenice: osmog siječnja je odletio u L.A., a uhapšen je zbog pijanstva sedamnaestog siječnja u postaji Pennsylvania u New Yorku. 205 Russ je izveo početni udarac. "Kaplare, ja sam Millard, a ovo je detektiv Bleichert, mi smo iz policije

Los Angelesa. Ako nas uvjeriš da si ubio Elizabeth Short, uhapsit ćemo te i povesti s nama." Dulange se premjestio u stolicu i rekao: "Raskomadao sam je." Govorio je kroz nos, visokim glasom. Russ je uzdahnuo. "Puno drugih ljudi nam je to reklo." "I jebao sam je." "Zbilja? Ti varaš svoju ženu?" "Ja sam Francuz." Preuzeo sam svoju ulogu lošeg momka. "Ja sam Nijemac, pa koga briga. Kakve to ima veze s tvojim varanjem žene?" Dulange je palucao jezikom kao gušter. "Napravio sam to na francuski način. Moja žena to ne voli." Russ me podbo laktom. "Kaplare, zašto si proveo dopust u Los Angelesu? Što te zanimalo tamo?" "Komadi. Crveni Johnn Walker. Uzbuđenje." "To si mogao naći preko rijeke, na Manhattanu." "Sunce, filmske zvijezde, palme." Russ se nasmijao. "L.A. ima sve to. Izgleda da ti žena daje puno slobode, Joe. Znaš, sam na dopustu." "Ona zna da sam Francuz. Kad sam kod kuće dajem joj dobru porciju. Misionarski položaj, dvadeset pet centimetara. Ne žali se." "A što kad bi se požalila, Joe? Što bi joj učinio?" Mrtav hladan, Dulange reče: "Jedna primjedba, koristim šake. Dvije primjedbe, režem popola." Ubacio sam se: "Hoćeš reći da si prešao skoro pet tisuća kilometara radi lizanja?" "Ja sam Francuz." "Meni izgledaš kao homić. Pizdolisci su svi zatomljeni pederi, to je dokazano. Imaš li odgovor na to, seronjo?" Vojnik-odvjetnik je ustao i šaptao Russu na uho; Russ me ispod stola gurnuo. Dulange je svoj mrtvo hladni izraz pretvorio u široko cerekanje. "Moj odgovor visi dvadeset pet centimetara, panduru." Russ reče: "Morat ćeš oprostiti detektivu Bleichertu, Joe. On ima kratki fitilj." 206 "On ima kratki pimpek, kao svi Švabe. Ja sam Francuz, ja znam." Russ se glasno nasmijao, kao da je upravo čuo ludo smiješan vic u Elks Clubu. "Joe, ti si guba." Dulange je vrtio jezikom. "Ja sam Francuz." "Joe, ti si pravi frajer, a major Carroll mi kaže da tučeš žene. Je, li to istina?" "Znaju li crnci plesati?" "Sigurno da znaju. Uživaš li tući žene, Joe?" "Kad traže vruga." "Kako često ga tvoja žena traži?" "Ona traži veliku dvadesetpeticu svake večeri." "Ne, kako često traži batine?" "Svaki put kad se družim s Johnnvjem W. a ona počne pametovati, tada traži batine." "Ti i Johnnv se znate odavno?" "Johnnv W. je moj najbolji prijatelj." "Je li Johnnv išao s tobom u L.A.?" "Nosio sam ga u džepu." Nadmudrivanje s psiho-pijancem me umaralo; sjetio sam se Fritzieja i izravnog pristupa. "Imaš li delirium tremens, seronjo? Hoćeš li udarac u glavu da ti se razbistri?" "Bleichert, dosta!" Zašutio sam. Vojni pravnik bijesno me gledao; Russ je zategnuo čvor na kravati - signal da držim

usta zatvorena. Dulange je pucao jednim po jednim zglobovom lijeve ruke. Russ je bacio kutiju cigareta na stol, najstariji 'Ja sam ti prijatelj' trik koji postoji. Francuz reče: "Johnnv W. ne voli kad pušim bez njega. Dovedi Johnnvja, i zapaliti ću. Bolje ću i priznati u njegovu društvu. Pitajte katoličkog kapelana u Sjevernoj ispostavi. On kaže da uvijek namiriše Johnnvja kad dođem na ispovijed." Namirisao sam da bi kaplar Joseph Dulange mogao biti brblja-vac željan pažnje. Russ reče: "Pijana priznanja ne vrijede na sudu, Joe. Napraviti ćemo ovako. Ti me uvjeri da si ubio Betty Short, a ja ću 207 se pobrinuti da se Johnny vrati s nama u L.A. Lijepih osam sati leta dat će ti dovoljno vremena da obnoviš poznanstvo s njim. Što kažeš?" "Kažem da sam rasjekao Daliju." "Ja kažem da nisi, i da ćete ti i Johnnv ostati razdvojeni još neko vrijeme." "Ja sam je rasjekao." "Kako?" "Po sisicama, od uha do uha i prepолоvio je. Rez.Rez.Rez." Russ uzdahnu. "Vratimo se malo nazad, Joe. Odletio si iz Dixu u srijedu, osmog siječnja, i sletio u Camp McArthur iste noći. Ti i Johnnv ste u L.A.-U, željni dobre zabave. Kamo ste prvo otišli? Hollywood Boulevard? Sunset Strip? Plaža? Gdje?"

Dulange je škljocnuo zglobovima. "U Nathanov salon tetovaža, Sjeverni Alvarado 463." "Što si tamo radio?" Ludi Joe zavrnuo je rukav i pokazao rašljast zmijski jezik, i ispod toga ispisano "Frenchv". Napeo je biceps, i tetovaža se raširila. Dulange reče: "Ja sam Francuz." Millard je povukao svoj stari potez, okrenuvši smjer igre. "Ja sam policajac i postaje mi dosadno, a kad je meni dosadno, nastupa detektiv Bleichert. Detektiv Bleichert je nekad bio deseti poluteškaš u svijetu, i nije baš ugodan tip. Točno, partneru?" Stisnuo sam šake. "Ja sam Nijemac." Dulange se nasmijao. "Ruka ruku mije. Nema Johnnvja, nema priče." Skoro sam skočio na njega preko stola. Russ me uhvatio za lakat i držao me kao u škripcu, dok je pregovarao. "Joe, nudim ti nagodbu. Prvo nas uvjeri da si poznavao Betty Short. Daj nam neke činjenice. Imena, datume, opise. Učini to, i kad napravimo prvu pauzu, ti i Johnnv možete se otići ponovno upoznati u tvojoj ćeliji. Što kažeš?" "Johnnv od pola litre?" "Ne, njegov veliki brat Johnnv od sedam decilitara." Francuz je zgrabio kutiju pljuga i istresao jednu; Russ mu je pružio upaljač. Dulange je povukao monumentalan dim i izbacio bujicu riječi skupa s dimom: 208 "Nakon tetoviranja, ja i Johnny smo taksijem otišli u centar grada i uzeli sobu. Hotel Havana, križanje Devete i Olive, dvičak za noć, veliki žohari. Počeli su dizati buku, pa sam postavio mišolovke. To ih je sredilo. Ja i Johnny smo prespavali, a drugi dan krenuli smo u lov na komade. Bez uspjeha. Sljedeći dan sam ulovio neku Filipinku na autobusnom kolodvoru. Rekla je da joj treba za kartu do San Francisca, pa sam joj ponudio petaka za mene i Johnnvja. Rekla je najmanje deset za dvojicu. Rekao sam da je Johnnvjev velik kao dijete, da bi ona trebala platiti meni. Otišli smo nazad u hotel, a svi su se žohari oslobodili. Upoznao sam je s Johnnyjem, rekao da on ide prvi. Ona se preplašila, i rekla: 'Šta ti misliš da si Fatty Arbuckle38?' Rekao sam joj da sam Francuz, i što si ona umišlja da može svisoka gledati Johnnyja W.? žohari su počeli zavijati kao crnčuge. Filipinka je rekla ne hvala, Johnny ima oštire zube. Pobjegla je sto na sat, a ja i Johnny nismo izlazili do subote navečer. Bili smo gladni komada. Prošli smo kraj vojne trgovine na Broadwayu, i kupio sam neke medalje za svoju Ike jaknu. Križ za izuzetne zasluge s hrastovim listom, srebrnu zvijezdu, brončanu zvijezdu, medalje za sve bitke s Japancima. Izgledao sam kao general Patton, samo s većim pitonom. Ja i Johnny smo otišli u bar Noćna ptica. Dalija je ušetala unutra, a Johnny je rekao: 'Da, gospodine, to je moja mala, ne gospodine, nema tu možda, da gospodine, to je sad moja mala.'" Dulange je ugasio cigaretu i posegnuo za kutijom. Russ je švrljao bilješke: predočio sam si vrijeme i mjesto, sjećajući se Noćne ptice iz dana kad sam patrolirao u Središnjem odjelu. Nalazila se na križanju Šeste i Hilla - dva bloka od hotela Biltmore gdje je Crveni Manley ostavio Betty Short u petak, desetog siječnja. Francuz je, usprkos sjećanjima u deliriju, zaradio još jednu reku vjerodostojnosti. Russ reče: "Joe, govoriš o suboti jedanaestog na nedjelju dvanaestog?" Dulange je zapalio novu cigaretu. "Ja sam Francuz, a ne kalendar. Iza subote dolazi nedjelja, računajte sami." 38 Slavni glumac u komedijama iz tog vremena čija je karijera propala zbog skandala u kojem je bio optužen za silovanje djevojke koja je umrla od unutarnjeg krvarenja. 209 "Nastavi." "Pa, Dalija, ja i Johnnv smo malo popričali, i pozvao sam je u hotel. Stigli smo tamo, a žohari su bili slobodni, pjevali i grizli drvenariju. Dalija je rekla da neće raširiti

noge dok ih ne poubijam. Zgrabio sam Johnnvja i počeo ih udarati njime; Johnnv mi je rekao da ga ne boli. Ali komad, ta Dalija neće raširiti noge dok ih se ne riješim na znanstveni način. Otišao sam niz ulicu i našao nekog doktora. Dao je žoharima otrovnu injekciju za petaka. Ja i Dalija smo se ševili kao zečevi, Johnnv W. je gledao. Bio je ljut, jer je Dalija bila tako dobra da mu nisam dao blizu." Ubacio sam dosta-sranja pitanje: "Opisi njezino tijelo. Obavi to dobro, ili nećeš vidjeti Johnnvja dok ne izađeš iz zatvora." Dulangeovo lice se smekšalo; izgledao je kao malo dijete u opasnosti da ostane bez svog medvjedića. Russ reče: "Odgovori mu na pitanje, Joe." Dulange se nacerio. "Dok ih nisam odrezao, imala je slatke, male sisice s ružičastim bradavicama. Pomalo bucmašte noge, dobar grm. Imala je madeže koje sam spomenuo majoru Carrollu, i ogrebotine na leđima, svježije kao daje upravo dobila bičem." Trznuo sam se, sjetivši se "slabih tragova udaraca bičem" koje je mrtvozornik spomenuo kod autopsije. Russ reče: "Nastavi, Joe."

Dulange se demonski nacerio. "Tad se Dalija počela ludo ponašati, govoreći 'Kako to da si samo kaplar ako si dobio sve te medalje?' Počela me zvati Matt i Gordon i govoriti o našem djetetu, iako smo se samo jednom maznuli, a ja sam imao zaštitu. Johnnv se prepao, i on i žohari su počeli pjevati 'Ne, gospodine, to nije moja mala'. Ja sam htio još, pa sam odveo Daliju kod tog žoharskog doktora. Uvalio sam mu deseticu, a on je odglumio pregled i rekao joj: 'Dijete će biti zdravo, i rodit ćete za šest mjeseci!'. Još jedna potvrda, usred alkoholne izmaglice - Matt i Gordon su očito bili Matt Gordon i Joseph Gordon Fickling, dva izmišljena supruga Betty Short. Mislio sam da su šanse 50:50 da završimo s tim za velikog Leeja Blancharda. Russ reče: "Nakon toga, Joe?" Dulange je izgledao zbunjeno - nestalo je razmetanje, pijana sjećanja i želja za ujedinjenjem s Johnnvjem W. "Tada sam je raskomadao." "Gdje?" 210 "Na polovici." "Ne, Joe. Gdje si obavio ubojstvo." "On. U hotelu." "Koji broj sobe?" "116." "Kako si odnio tijelo do 39. i Nortona?" "Ukrao sam auto." "Koji auto?" "Chevrolet." "Marka i model?" "Limuzina iz '43." "Za vrijeme rata nisu se proizvodili američki auti, Joe. Probaj još jednom." "Limuzina iz '47." "Netko je ostavio ključeve u tako novom, lijepom autu? U centru L.A.-a?" "Zapalio sam ga na žice." "Kako se auto pali na žice, Joe?" "Što?" "Objasni mi postupak." "Zaboravio sam kako sam to učinio. Bio sam pijan." Uskočio sam: "Gdje je križanje '39. i Nortona?" Dulange se igrao kutijom cigareta. "Blizu Crenshaw Boulevar-da i ulice Coliseum." "Reci mi nešto što nije bilo u novinama." "Razrezao sam je od uha do uha." "To svatko zna." "Ja i Johnnv smo je silovali." "Nije bila silovana, a Johnnv bi ostavio tragove. Nije ih bilo. Zašto si je ubio?" "Loše se jebala." "Sereš. Rekao si da se ševila kao zečica." 211 "Loša zečica." "Sve su mačke u mraku crne, seronjo. Zašto sije ubio?" "Nije htjela francuski liz." "To nije razlog. Mogao si dobiti francuski liz u svakom bordelu za pet dolara. Francuz poput tebe trebao bi to znati." "Radilajetološe." "To ne može biti loše, seronjo." "Raskomadao sam je!" Raspalio sam po stolu poput Harrvja Searsa. "Ti si lažljivi, ža-barski kurvin sin!" Vojni pravnik se digao na noge; Dulange je cendrao: "Dajte mi Johnnvja." Russ je rekao kapetanu: "Dovedite ga opet za šest sati", i nasmiješio mi se najtoplijim smiješkom koji sam ikad kod njega vidio. Ostali smo kod šansi 50:50, krećući se prema 75:25 protiv njega. Russ je otišao podnijeti izvještaj telefonom i poslati ekipu Odjela za znanstvena istraživanja da potraže tragove krvi u sobi 116 hotela Havana. Ja sam otišao na spavanje u sobu dežurnog časnika koju nam je dodijelio major Carroll. Sanjao sam o Betty Short i Fattvu Arbuckleu u crno-bijeloj tehni; kad se oglasio alarm posegao sam za Madeleine. Otvorivši oči, ugledao sam Russa u čistom odijelu. Pružio mi je novine i rekao: "Nikad ne podcejenjaj Ellisa Loewa." Bio je to tabloid iz Newarka s naslovom: "Vojnik iz Fort Dix optužen za skandalozno ubojstvo u Los

Angelesu!" Ispod naslova bile su jedna do druge fotografije Francuza Joea Dulangea i Loewa, teatralno smještenog za svojim stolom. Tekst je glasio: U senzacionalnoj vijesti iz naše sestrinske publikacije Los Angeles Mirrora, zamjenik okružnog tužitelja Los Angelesa i najviši predstavnik zakona na zagonetnom slučaju ubojstva Crne Dalije, Ellis Loew je sinoć najavio veliki napredak. "Upravo sam obaviješten od strane dvojice mojih 212 _____ najbližih suradnika, poručnika

Russella Millarda i policajca Dwighta Bleicherta, da je kaplar Joseph Dulange iz Fort Dix u New Jerseyju priznao ubojstvo Elizabeth Short, i da je priznanje potkrijepljeno podacima koje je samo ubojica mogao znati. Kaplar Dulange je poznat kao izopačen tip, i ja ću dostaviti novinama nove podatke čim se moji ljudi vrate s Dulangeom radi podizanja optužnice." Slučaj Elizabeth Short zbunjivao je vlasti od 15. siječnja, kad je golo, unakaženo tijelo gđice Short prerezano napola u struku, pronađeno na praznom zemljištu u Los Angelesu. Zamjenik okružnog tužitelja Loew nije otkrio detalje priznanja kaplara Dulangea, ali je rekao da je poznato kako je Dulange bio ljubavnik gđice Short. "Detalji slijede", rekao je. "Važno je da je ovaj zločinac sad u pritvoru, gdje više neće moći ubijati." Nasmijao sam se. "Što ste zapravo rekli Loewu?" "Ništa. Kad sam prvi put razgovarao s kapetanom Jackom, rekao sam mu da postoji prilična vjerojatnost daje Dulange kriv. Izga-lamio se na mene što se nisam javio prije odlaska, i to je bilo sve. Kad sam drugi put nazvao, rekao sam mu da Dulange počinje ličiti na ostale luđake. Postao je jako uzrujan, a sad znam i zašto." Ustao sam i protegnuo se. "Nadajmo se samo da ju je stvarno ubio." Russ je odmahnuo glavom. "U Odjelu za znanstvena istraživanja kažu da u hotelskoj sobi nema tragova krvi, ni tekuće vode kojom bi mogao isprati tijelo. A Carroll je u tri države tražio podatke o Dulangeovu kretanju od desetog do sedamnaestog siječnja - od pijanaca po zatvorima, bolnicama, svuda. Upravo smo dobili odgovor: French je od četrnaestog do sedamnaestog bio u zatvorskom odjelu bolnice St. Patrick u Brooklvnu. Dijagnoza: teški delirijum tremens. Pušten je tog jutra, i za dva sata već bio u postaji Penn. čovjek je čist. Nisam znao na koga da budem ljut. Loew i društvo htjeli su riješiti stvar na bilo koji način, Millard je htio pravdu, a ja sam se vraćao kući k naslovima koji rade budalu od mene. "A što s Dulangeom? Hoćete li ga još ispitivati?" 213 "I slušati o pjevajućim žoharima? Ne. Carroll ga je suočio s odgovorom koji je stigao. Rekao je da je izmislio priču o ubojstvu kako bi privukao pažnju. želi se pomiriti sa svojom prvom ženom, i mislio je da bi mu publicitet donio simpatije. Opet sam razgovarao s njim, ali nije bilo ničeg osim pijanog buncanja. On nam ne može reći ništa više." "Isuse Kriste." "On je spasitelj. Joe će biti na brzinu otpušten, a mi imamo let nazad u L.A. za četrdeset pet minuta. Zato se obuci, partneru." Navukao sam zgužvanu odjeću, i Russ i ja smo izašli na prilaznu rampu pričekati džip koji će nas odvesti na avion. U daljini, vidio sam kako nam se približava visoka osoba u uniformi. Zadrhtao sam od hladnoće; visoki muškarac se bližio. Shvatio sam da to nije nitko drugi do kaplar Joseph Dulange. Došavši do rampe, digao je jutarnje izdanje tabloida i pokazao na svoju sliku na naslovnoj stranici. "Ja sam dobio sve, a ti si među sitnim slovima, gdje Švabe i spadaju." Namirisao sam Johnnvja u njegovu dahu, i munjevito ga raspalio posred njuške. Dulange se složio na pod kao vreća; moja desna ruka je pulsirala. Pogled Russa Millarda podsjetio me na Isusa koji se sprema prekoriti bezbožnike. Rekao sam: "Nemoj biti tako prokleta ispravan. Nemoj biti takav jebeni svetac." Dvadeset prvo poglavlje Ellis Loew reče: "Sazvao sam ovaj mali sastanak iz nekoliko razloga, Bucky. Prvi je da ti se ispričam zbog trčanja pred rudo s Dulangeom. Prenaglio sam s razgovorom s mojim prijateljima iz novina, i ti si nastradao. Ispričavam se zbog toga." Pogledao sam Loewa, i Fritzieja Vogela koji je sjedio do njega. "Mali sastanak" se održavao u dnevnoj sobi Fritziejeve kuće; dva dana pisanja o Dulangeu prikazala su me samo kao pretjerano revnog policajca u jurišu na vjetrenjače. "Što želite, g. Loew?" Fritzie se nasmije; Loew reče: "Zovi me Ellis." Cijela namještaljka potonula je još niže na skali vjerodostojnosti, daleko ispod viskija sa sodom i pereca koje je Fritziejeva Hausfrau poslužila za dobrodošlicu. Za sat vremena sam se trebao naći s Madeleine, i zblizavanje sa šefom izvan posla bilo je posljednje na svijetu što sam želio. "Dobro, Ellis." Loew se nakostriješio na moj ton. "Bucky, već smo se i prije sukobljavali. Možda se i sad sukobljavamo. Ali mislim da se slažemo

215 oko nekih stvari. Obojica bismo voljeli zatvoriti slučaj Short i vratiti se redovnim poslovima. Ti se želiš vratiti u Tjeralice, a koliko god ja želio sudski goniti ubojicu, moja uloga u istrazi je izmakla kontroli, i vrijeme je da se vratim starim slučajevima sa svog popisa." Osjećao sam se kao drugorazredni varalica na kartama koji u rukama ima kraljevski fleš. "Što želiš, Ellis?" "želim te sutra vratiti u Tjeralice, i želim napraviti posljednji pokušaj na slučaju Short, prije nego se vratim starim slučajevima. Mi obojica obećavamo, Bucky. Fritzie te želi za svog partnera kad postane

poručnik, i—" "Russ Millard me želi kad Harry Sears ode u mirovinu." Fritzie je potegao gutljaj viskija sa sodom. "Ti si previše sirov za njega, dečko. On govori ljudima da se ne znaš obuzdati. Stari Russ je mlakonja, a ja sam puno više tvoj tip." To je bio dobar potez; sjetio sam se zgroženog pogleda koji mije Russ uputio kad sam složio Joea Dulangea na pod. "Što želiš, Ellis?" "Dobro, Lhvight, reći ću ti. U gradskom zatvoru su još uvijek četvorica ispovjednika. Nemaju alibi za dane kad je Betty nestala, kad su prvi put ispitivani nisu bili dosljedni, i svi su nasilni luđaci kojima ide pjena na usta. želim ih ponovno ispitati uz, nazovimo to, 'odgovarajuće rekvizite'. To je snagatorski posao, i Fritzie je htio Koeniga uz sebe, ali on pretjerano voli nasilje, pa sam ja izabrao tebe. Dakle, Dvvhight, da ili ne. Povratak u Tjeralice, ili usrani posao u Ubojstvima dok ne dosadiš Russu Millardu? Millard je strpljiv, suzdržan čovjek, Dwight. To može potrajati." Moj kraljevski fleš se srušio. "Da." Loew je zračio. "Idi odmah u gradski zatvor. Noćni stražar je izdao otpusnice za četvoricu. Na parkingu noćne smjene je marica za pijance, ključevi su ispod tepiha. Odvezi osumnjičene u 1701 Južna Alameda, tamo ćeš naći Fritzieja. Dobro došao nazad u Tjeralice, Dvvhight." Ustao sam. Loew je uzeo perec iz zdjele i slasno ga grickao; Fritzie je ispraznio čašu, a ruke su mu se tresle. Luđaci su me čekali u pritvoru, odjeveni u zatvorske uniforme, vezani zajedno i okovani oko gležnjeva. Uz otpusnice koje sam dobio bio od stražara bile su tu i policijske fotografije, i kopije njihovih dosjea. Kad su se vrata ćelije automatski otvorila, usporedio sam slike s licima. Paul David Orchard bio je nizak i nabijen, sa širokim nosom koji se pružao preko pola lica i briljantinom zalizanom plavom kosom. Cecil Thomas Durkin bio je mulat oko pedesete godine života, ćelav, pjegav, visok blizu dva metra. Charles Michael Issler imao je ogromne, upale smeđe oči, a Loren Bidwell je bio slabašan starac koji se tresao od dječje paralize, sa staračkim pjegama po rukama. Izgledao je tako jadno da sam dva puta provjerio njegov dosje kako bih bio siguran da imam pravog čovjeka; optužbe za napastovanje djece čak od 1911. rekle su mi da ga imam. "Van na hodnik", rekoh. "Idemo, brže." četvorka je izgegala van, hodajući postrance i vukući lance po podu. Usmjerio sam ih na sporedni izlaz spojen s hodnikom; tamničar je otvorio vrata s vanjske strane. Šašava conga povorka postrance se odvukla na parkiralište; stražar ih je držao na nišanu dok sam ja tražio maticu za pijance i dovezao je do izlaza vozeći natraške. Stražar je otvorio stražnja vrata matice; pogledao sam u retrovizor i gledao kako se moj teret uspinje. Dok su posrćući ulazili, međusobno su šaptali i udisali oštar noćni zrak. Stražar je zaključao vrata za njima, i dao mi znak pušćanom cijevi; krenuo sam. Južna Alameda 1701 bila je u istočnoj industrijskoj zoni L.A.-a, oko dva kilometra od gradskog zatvora. Pet minuta kasnije, našao sam ga - ogromno skladište usred bloka ogromnih skladišta, jedino s osvjetljenim pročeljem: KOUNTY KING MESNI OBROCI -OD 1923. OPSKRBLJUJE OKRUG LOS ANGELES HRANOM ZA KANTINE. Potrubio sam dok sam parkirao; vrata ispod znaka su se otvorila, svjetlo ugasilo, a Fritzie Vogel je stajao palčeva zataknutih za pojas. Izašao sam i otključao stražnja vrata. Šašavci su se skotrljali iz auta; Fritzie ih je pozvao: "Ovuda, gospodo." četvorka je postrance išla u pravcu glasa; iza Fritziejevih leđa upalilo se svjetlo. Zaključao sam kombi i prišao. Fritzie je uveo i zadnjeg šašavca i pozdravio me na vratima: "Usluge po okrugu, dečko. Vlasnik ovog mjesta dužan je šerifu Bis-cailuzu, a on ima poručnika u civilu čiji brat, liječnik, mi je dužan. Uskoro ćeš vidjeti o čemu govorim." 217 Zatvorio sam vrata i stavio zasun; Fritzie me poveo kraj hodača postrance, niz hodnik koji je zaudarao po mesu. Na kraju se hodnik širio u ogromnu prostoriju - betonski pod bio je prekriven piljevi-nom, a sa stropa su visjele zahrđale kuke za meso. Goveđe polovice bile su obješene na više od polovice kuka i

stajale na sobnoj temperaturi, a muhe su imale gozbu. želudac mi se preokrenuo; tada sam na kraju vidio četiri stolice raspoređene točno ispod četiriju neiskorištenih kuka, i shvatio. Fritzie im je skinuo okove s nogu i stavio im lisice na ruke s prednje strane. Ja sam samo stajao i promatrao reakcije. Paraliza starog Bidvvella je prešla na turbo, Durkin si je pjevušio, Orchard se prezrivo cerekao, glave nakrivljene na stranu kao da ju je pretezala njegova nauljena kokotica. Samo je Charles Issler izgledao dovoljno bistro da bi bio zabrinut - trljao je ruke i gledao u Fritzieja pa mene, a oči su mu neprestano skakale. Fritzie je izvadio kolut trake iz džepa i bacio mi ga.

"Pričvrsti trakom dosjee na zid, pokraj kuka. Po abecednom redu. Učinio sam to, opazivši stol prekriven plahom, dijagonalno stisnut uz susjedna vrata, nekoliko koraka dalje. Fritzie je doveo zatvorenike, postavio ih na stolice, i prebacio lance njihovih lisica da labavo vise preko kuka za meso. Pregledavao sam njihove dosjee, i nadao se činjenicama koje bi me natjerale da zamrzim četvorku dovoljno jako da izdržim noć i vratim se u Tjeralice. Loren Bidwell je trostruki gubitnik iz Atascadera, s optužbama za nasilne seksualne napade na maloljetnike. Između zatvorskih kazni, priznavao bi krivnju za svaki veliki zločin vezan za seks, i čak je bio glavni osumnjičeni u slučaju ubojstva bebe Hickman u dvadesetim godinama. Cecil Durkin je bio narkić koji se tukao noževima i silovao u zatvoru, a svirao je bubnjeve u nekoliko dobrih combo sastava; dvaput je zaglavio u Quentinu zbog podmetanja požara, a uhvaćen je dok je masturbirao na mjestu posljednje paljevine - kući vođe sastava koji mu navodno nije isplatio plaću za gazu u noćnom klubu. Taj ga je potez koštao dvanaest godina u buksi; od izlaska iz zatvora živi u prihvatilištu Vojske spasa i radi kao perač suda. Charles Issler je bio svodnik i profesionalni ispovjednik, specijaliziran za priznavanje ubojstava kurvi. Tri optužbe za svodništvo donijele su mu godinu dana okružnog zatvora, a njegova lažna priznanja dva puta po devedeset dana promatranja na luđačkoj akade218 miji u Camarillu. Paul Orchard je bio lešinar koji je pljačkao pijance, muška prostitutka i bivši zamjenik šerifa u okrugu San Bernandi-no. Povrh optužbi vezanih uz poroke, dva puta je osuđen zbog izuzetno nasilnih napada. Zahvatio me blag val ljutnje. činio se nedovoljan, kao da se spremam ući u ring s tipom za kojega nisam siguran da ga mogu pobijediti. Fritzie reče: "Dražestan kvartet, ha, dečko?" "Kao iz crkvenog zbora." Fritzie me zavodnički pozvao prstom; prišao sam i suočio se s osumnjičenima. Ljutnja se još držala kad je rekao: "Svi ste priznali da ste ubili Daliju. Mi to ne možemo dokazati, pa je na vama da nas uvjerite. Bucky, ti postavljaš pitanja o danima kad je cura nestala. Ja ću slušati dok ne čujem sifilistične laži." Prvo sam krenuo na Bidvvella. Njegovi paralitični grčevi tresli su stolicu pod njim; posegao sam za kukom za meso i primio je da ga smiri. "Pričaj mi o Betty Short, tatice. Zašto si je ubio?" Starac me preklinjao pogledom; odvratio sam pogled. Fritzie je proučavao dosjee na zidu, i postao svjestan tišine. "Ne boj se, dečko. Ova ptičica je tjerala dječaciće na pušačinu." Ruka mi se trznula i potegla kuku. "Priznaj, tatice. Zašto si je smaknuo?" Bidwell je odgovorio glasom čudaka bez daha. "Nisam je ja ubio, gospodine. Samo sam htio kartu za umobolnicu. Tri obroka i krevet su sve što sam htio. Molim vas, gospodine." Stari čudak nije izgledao dovoljno snažan da drži nož, a kamoli da veže ženu i nosi dvije polovice tijela do auta. Prešao sani na Cecila Durkina. "Pričaj mi, Cecil." Frajer mi se rugao. "Pričaj mi? Tu si rečenicu pokupio \zDicka Tracyja ili Gangbustersa?" Krajičkom oka vidio sam kako me Fritzie gleda i odmjerava. "Posljednji put, seronjo. Pričaj mi o sebi i Betty Short." Durkin se smijuljio. "Jebao sam Betty Short, i jebao sam tvoju mamu! Ja sam ti tata!" Povezao sam dva snažna, kratka udarca u pleksus. Durkinove noge su zadrhtale, ali je uspio ostati na stolici. Pokušavao je doći do daha, napunio pluća i nastavio s predstavom. "Misliš da si pametan, 219 zar ne? Ti si loš murjak, tvoj partner dobar. Ti ćeš me tući, a on spasiti. Zar vi klaunovi ne znate da je ta točka izumrla s vodviljem?" Masirao sam desnu ruku, još natučenu od Leeja Blancharda i Joea Dulangea. "Ja sam onaj dobar, Cecil. Zapamti to." To je bila dobra rečenica. Durkin se spetljao tražeći duhovit odgovor; skrenuo sam pažnju na Charlesa Michaela Isslera. Spustio je pogled na mene i rekao: "Ja nisam ubio Liz. Ne znam zašto radim ovakve stvari, i ispričavam se. Molim vas, ne dajte da me onaj čovjek povrijedi."

Njegovo ponašanje bilo je mirno i iskreno, ali nešto na njemu nije mi dalo mira. Rekoh: "Uvjeri me." "Ja... ne mogu. Jednostavno nisam." Sjetio sam se da je Issler svodnik, a Betty povremena prostitutka, i pitao se je li možda postojala veza među njima - tada sam se sjetio da su kurve iz male, crne knjižice rekle daje uvijek radila samostalno. Rekao sam: "Jesi li poznavao Betty Short?" "Ne." "Jesi li čuo za nju?" "Ne." "Zašto si priznao da si je ubio?" "Ona... izgledala je tako slatko i lijepo, i bio sam tako tužan kad sam vidio njezinu sliku u novinama. Ja... uvijek priznam kad su zgodne." "U tvom dosjeu stoji da priznaješ samo ubojstva kurvi. Zašto?" "Pa, ja..." "Tučeš li svoje cure, Charlie? Drogiraš li ih? Tjeraš da obrade tvoje prijatelje—" Zastao sam, sjetivši se Kay i Bobbvja de Witta.

Issler je kimao glavom gore-dolje, najprije polako, a zatim sve jače i jače. Uskoro je jecao: "Ja radim tako strašne stvari, ružne, ružne stvari. Ružne, ružne, ružne." Fritzie je prišao i stao uz mene, s bokserom na obje ruke. Rekao je: "Ovo postupanje u rukavicama nas ne vodi nikuda", i izbio Issleru stolicu ispod nogu. Ispovjednik-svodnik vrištao je i bacakao se poput ribe na ražnju; čulo se pucanje kostiju kad su lisice preuzele sav teret njegove težine. Fritzie reče: "Gledaj, dečko." 220 Vičući: "Lešinaru! Crnčugo! Pedofilu!" srušio je i ostale tri stolice na pod. Sada su ispovjednici visjeli jedan uz drugoga, cvileći, hvatajući jedan drugog nogama, kao hobotnice u zatvorskim uniformama. Njihovi krici zvučali su kao jedan - dok se Fritzie nije usmjerio na Charlesa Michaela Isslera. Širokim udarcima zabijao je bokser u njegov pleksus, lijeva-des-na, lijeva-desna, lijeva-desna. Issler je vrištao i hroptao; Fritzie se derao: "Pričaj mi o danima kad je Dalija nestala, sifilitični kurvišu!" Noge gotovo da nisam osjećao. Issler je vriskao: "Ja... ne znam... ništa." Fritzie ga je pogodio aperkatom u prepone. "Reci mi što znaš!" "Znam te iz Poroka!" Fritzie je upućivao kratke udarce u zatiljak. "Reci mi što znaš! Reci što su ti rekle tvoje cure, sifilitični kurvišu!" Issleru se digao želudac; Fritzie se približio i udario po tijelu. čuo sam kako rebra pucaju, a zatim uperio pogled nalijevo, buljeći u ručicu protuprovalnog alarma na zidu pokraj vrata. Buljio sam i buljio i buljio; Fritzie je utrčao u moj vidokrug, i dogurao stol prekriven plahtom, koji sam prije zamijetio. Šašavci su mlitavo visjeli na kukama, tiho stenjući. Fritzie se stvorio tik uz mene, zahihotao mi se u lice, i povukao plahu. Na stolu je bilo golo žensko tijelo, prerezano napola u struku -bucmasta djevojka počešljana i uređena tako da liči na Elizabeth Short. Fritzie je zgrabio Charlesa Isslera za vrat, sikćući: "Radi vašeg rezačkog užitka, predstavljam vam Jane Doe broj četrdeset tri. Svi ćete je rezati, a najbolji rezač pobjeđuje!" Issler je sklopio oči, i ugrizao donju usnu. Stari Bidwell je poplavio, i na usta mu je krenula pjena. Osjetio sam smrad izmeta na Durkinu i vidio Orchardove slomljene zglavke, svinute pod pravim kutom, s kostima i tetivama na površini. Fritzie je izvadio pachuco nož i izvukao oštricu. "Pokažite mi kako ste to napravili, gadovi. Pokažite mi ono što nije dospjelo u novine. Pokažite mi, a ja ću biti dobar i sva vaša bol će nestati. Bucky, skinu im lisice." Noge su mi popustile. Naletio sam na Fritzieja, srušio ga na pod, odjurio do alarma i povukao ručicu. Sirena se oglasila tako glasno, tako dobro, tako jako da sam imao osjećaj da su me zvučni valovi nosili iz skladišta u maticu i cijelim putem do Kay, bez izgovora i riječi lojalnosti Leeju. I tako smo Kay Lake i ja službeno sjedinjeni. Dvadeset drugo poglavlje Povlačenje tog alarma bio je jedan od najskupljih poteza u mom životu. Loew i Vogel uspjeli su to zataškati. Dobio sam cipelu iz Tjeralica i opet završio u uniformi međusmjena u pješačkoj patroli u postaji Central, mom nekadašnjem domu. Poručnik Jastrow, šef smjene, bio je dobar s demonskim okružnim tužiteljem. Osjećao sam da motri na svaki moj pokret čekajući da nešto otkucam, ili pobjegnem, ili se na neki način nadovežem na veliki krivi korak koji sam morao napraviti. Nisam učinio ništa u vezi s tim. Radilo se o riječi policajca s pet godina staža protiv čovjeka s dvadesetdvogodišnjim stažem i budućeg gradskog okružnog tužitelja, podržanog adutom iz rukava: policajci iz autopatrole koji su se odazvali na alarm postali su nova ekipa u Tjeralicama Središnjeg odjela, sretna okolnost zbog koje će sigurno šutjeti i biti sretni. Dvije utješne činjenice spasile su me da ne poludim: Fritzie nije nikoga ubio, a kad sam provjerio podatke o otpuštanju iz gradskog zatvora,

saznao sam da su četvorica ispovjednika 222 liječena u bolnici Queen of Angels od "povreda zadobivenih u prometnoj nezgodi", i poslani u različite državne umobolnice na "promatranje". A moja strava me otjerala tamo gdje sam trebao otići puno, puno prije, ali nisam jer sam bio previše uplašen i glup. Kod Kay. Te prve noći bila je moja tješiteljica jednako kao i ljubavnica. Bojao sam se buke i naglih pokreta, pa me skinula i umirila, mrmljajući "I sve to" svaki put kad bih pokušao pričati o Fritzieju ili Daliji. Dodirivala me tako nježno da to gotovo nije ni bilo dodirivanje; ja sam doticao svaki dio njezina tijela, dok nisam osjetio daje moje tijelo prestalo biti samo šake i policijska snaga. Tada smo se polako uzbuđivali i vodili ljubav, a Bettv Short je bila daleko. Tjedan kasnije prekinuo sam s Madeleine, "djevojkom iz susjedstva" čiji sam identitet skrivao od Leeja i Kay. Nisam joj ponudio razlog, i bogatašica iz društvene kaljuže podbola me kad sam namjeravao spustiti slušalicu. "Našao si nekog sigurnog"? Vratit ćeš se, znaš. Ja ličim na nju." Nju. Prošlo je

mjesec dana. Lee se nije vratio, dvojica trgovaca drogom osuđeni su i obješeni zbog de Witt Chasco ubojstava, moj Vatra i Led oglas i dalje se objavljuvao u sva četiri losangeleska dnevna lista. Slučaj Short se s naslovnice preselio na stražnje stranice, dojave su spale gotovo na nulu, svi osim Russa Millarda i Harryja Searsa vratili su se na svoje redovne zadatke. I dalje raspoređeni na nju, Russ i Harry su nastavili odrađivati svojih osam sati u uredu i na terenu, provodili večeri u El Nidu, proučavali glavni dosje. Kad sam se vraćao s dužnosti u 21.00, svratio bih na putu ka Kay, zapanjen u sebi kako je g. Umorstvo postajao opsjednut, zanemarujući obitelj dok je pregledavao papire do ponoći. On me nadahnuo na ispovijed; kad sam mu ispričao priču o Fritzieju i skladištu, njegov oprost je bio očinski zagrljaj i upozorenje: "Položi ispit za narednika. Za godinu dana otići ću Thadu Greenu. Duguje mi uslugu, i kad Harry ode u mirovinu bit ćeš mi partner." Na tom se obećanju moglo graditi, i to me iznova vraćalo dosjeu. Na slobodnim danima, i s Kay na poslu, nisam imao što raditi nego čitati i čitati ispočetka. Fascikli pod "R", "S" i "T" su nedosta- * jali, što je bila gnjavaža, ali izuzev toga dosje je bio savršen. Moja žena od krvi i mesa izgurala je Betty Short preko Maginotove crte u 223 područje profesionalne znatiželje, i nastavljao sam čitati, razmišljati i stvarati pretpostavke s gledišta budućeg dobrog detektiva - puta na kojemu sam bio dok nisam povukao taj alarm. Ponekad sam osjećao kako se počinju stvarati veze, ponekad sam proklinjao sebe što nemam deset posto više sive tvari, ponekad su me kopije izvještaja samo podsjećale na Leeja. Nastavio sam sa ženom koju je on spasio od noćnih mora. Kay i ja smo glumili dom tri-četiri puta tjedno, uglavnom kasno sad kad sam radio u međusmjenu. Vodili smo ljubav na svoj nježni način i izbjegavali razgovor o ružnim događajima proteklog mjeseca, i ma koliko bio nježan i dobar, stalno sam iznutra kipio od želje za rješanjem sa strane - povratak Leeja, Dalijin ubojica na pladnju, još jedna runda u Red Arrovu s Madeleine ili Ellis Loew i Fritzie Vogel pribijeni na križ. Ono što je uvijek dolazilo s tim bila je velika, ružna repriza mene dok udaram Cecila Durkina, praćena pitanjem: koliko bih daleko otišao te noći? Moj je teren bio tamo gdje me najviše žderalo. Radio sam na Istočnoj petoj ulici od Maina do Stanforda, u kvartu birtija. Banke krvi39, prodavaonice pića koje prodaju samo žesticu po dva decilitra, hoteli po pedeset centi za noć i napuštene misije. Tamo je nepisano pravilo bilo da pješačke patrole obavljaju snagatorski posao. Rastjerivalo se cugerske družine mlateći pijance odgojnom palicom; naganjalo se knice na mjestima gdje se mogao dobiti posao, kad bi inzis-tirali da ih se primi. Skupljalo se pijance i klošare bez razlike da bi se ispunila gradska kvota, i tuklo ih se ako bi pokušali pobjeći iz matice. Bio je to posao u nestajanju, i jedini policajci kojima je to ležalo bile su Okie seljačine transplantirane ovamo, zaposleni tokom rata, u doba manjka radne snage. Patrolirao sam nevoljko; lagano udarao palicom, dijelio sitniš pijancima kako bih ih maknuo s ceste u bircuze gdje ih neću morati uhapsiti, imao niske kvote hapšenja pijanaca. Stekao sam reputaciju mlakonje u međusmjenu postaje Central; Johnn Vogel me dvaput ulovio kako dijelim sitniš, i urlikao od smijeha. Poručnik Jastrow ocijenio je moj prvi mjesec nakon povratka u uniformu s minus dva - uredski službenik rekao mi je da je naveo moju "nevoljkost da primijenim neophodnu silu na tvrdoglavim sitnim prekršiteljima". Kay se oduševila tom rečenicom, ali ja sam vi39 Mjesta gdje se uz financijsku naknadu može dati krv, često smještena u sirotinjskim kvartovima. 224 dio kako hrpa izvještaja o zabušavanju raste tako visoko da me sav utjecaj Russa Millarda neće moći vratiti u Ured. I tako sam opet dospio tamo gdje sam bio prije meča i izdavanja obveznica, samo dalje na istok i

pješice. Glasine su pratile moj uspon prema Tjeralicama; sad su se nagađanja usmjerila na moj pad. Prema jednoj priči škartiran sam jer sam pretukao Leeja, prema drugima sam se gurao na područje jurisdikcije odjela East Vallev, izbjegavao borbu s pripravnikom iz 77. postaje koji je '46. osvojio Zlatnu rukavicu, navukao na sebe bijes Ellisa Loewa odavanjem informacija o Daliji radiostanici koja se suprotstavljala njegovoj nadolazećoj kandidaturi za javnog tužitelja. Svaki trač me predstavljao kao podlaca, boljševika, kukavicu i budalu. Kad je druga mjesečna ocjena rada završila riječima: "Ovaj policajac je svojim pasivnim ponašanjem u patroli zaslužio prijezir svakoga savjesnog policajca u svojoj smjeni", pomislio sam da bih trebao dijeliti pijancima po petaka, a batine svakom plavcu koji me krivo pogleda. Tada se ona vratila. Za vrijeme smjene nikad nisam

mislio o njoj; dok sam proučavao dosje, to je bio rutinski detektivski posao, činjenice i teoretiziranje o običnom lesu. Kad bi se moje vođenje ljubavi s Kay previše uplelo u osjećaje, ona bi došla u pomoć, odigrala svoju ulogu i bila otjerana čim bi završili. Ona je živjela samo kad sam spavao i bio bespomoćan. Uvijek sam sanjao isti san. Bio sam u skladištu s Fritsom Voge-lom, i tukao Cecila Durkina do smrti. Ona je gledala, vrišteći da nijedan od plačljivaca nije ubojica, i obećala da će voditi ljubav sa mnom ako natjeram Fritzieja da prestane tući Charlieja Isslera. Stao sam, želeći seks. Fritzie je nastavio svoj pokolj, a Betty je plakala za Charliejem dok sam je ja uzimao. Svaki put sam se probudio zahvalan što je dan, posebno kad je Kay bila uz mene. četvrtog travnja, gotovo dva i pol mjeseca nakon stoje Lee nestao, Kay je dobila pismo ra službenom memorandumu LAPD-a: 03.04. '47. Draga gospođice Lake, Ovime vas izvješćujemo da je Leland C. Blanchard, zvanično otpušten iz Policije Los Angelesa zbog moralne izopačenosti. Ova odluka stupila je na snagu 15.03. '47. Vi 225 ste korisnik njegova računa u banci Credit Union u Los Angelesu, a pošto je g. Blanchard i dalje odsutan, smatramo da vam trebamo poslati raspoloživa sredstva. S najboljim željama Leonard V. Strock, narednik Kadrovski odjel Uz pismo je bio i ček na 14,11\$. To me tako razbjesnilo da sam mogao ubiti nekoga, pa sam napao dosje, kako ne bih morao napasti svog novog neprijatelja - birokraciju koja je imala vlast nada mnom. Dvadeset treće poglavlje Dva dana kasnije, veza je sama iskočila iz dokumenata i zgrabila me za jaja. Bio je to moj vlastiti terenski izvještaj, podnesen 17.01. '47. Pod Marjorie Graham sam upisao: "M.G. izjavila daje E. Short koristila kao nadimak razne skraćenice od Elizabeth, ovisno o društvu u kojemu je bila." Pogodak. čuo sam da Elizabeth Short zovu Betty, Beth, i nekoliko puta Betsy, ali samo Charles Michael Issler ju je nazvao Liz. U skladištu je tvrdio daje ne poznaje. Sjetio sam se da mi nije izgledao kao ubojica, ali da mi je svejedno bio čudan. Kada sam prije razmišljao o skladištu, vidio sam slike Durkina i lesa; sada sam vrtio film unazad strogo zbog činjenica. Fritzie je napola ubio Isslera batinama, zanemarujući ostalu trojicu šašavaca. Naglašavao je sporedna pitanja, vičući: "Pričaj mi o danima kad je Dalija nestala", "Reci mi što znaš", "Reci što su ti rekle tvoje cure". 227 Issler je odgovorio: "Znam te iz Poroka." Sjetio sam se kako su Fritzieju ranije te večeri drhtale ruke. Sjetio sam se kako je vikao na Lornu Martilkovu: "Ti si se kurvala s Da-lijom, zar ne mala? Reci mi gdje si bila kad je nestala." I tada završni udarac: Fritzie i Johnnv Vogel šapuću za vrijeme vožnje u Vallev. "Dokazao sam da nisam tetkica. Homići ne mogu učiniti ono što ja jesam. "Zašuti, k vragu." Otrčao sam u hodnik, ubacio novčić u javnu govornicu i okrenuo broj Russa Millarda u Birou. "Središnja umorstva, poručnik Millard." "Russ, ja sam, Bucky." "Što se dogodilo, pametnjakoviću? Glas ti drhti." "Russ, mislim da imam nešto. Ne mogu ti sad reći, ali trebam dvije usluge." "Radi se o Elizabeth?" "Da. K vragu, Russ—" "Smiri se, i reci."

"Trebaš mi nabaviti dosje iz Poroka za Charlesa Michaela Isslera. Tri puta je osuđivan zbog svodništva, pa sigurno ima dosje." "I?" Grlo mi se stislo. "želim da provjeriš gdje su bili Fritzie i Johnnv Vogel od desetog do četrnaestog siječnja." "Hoćeš reći da—" "Kažem možda. Kažem jedno veliko možda." Nastupila je duga stanka, a zatim: "Gdje se nalaziš?" "U El Nidu." "Ostani tamo. Nazvat ću te u sljedećih pola sata." Spustio sam i čekfto, razmišljajući o slatkom paketu slave i osvete. Sedamnaest minuta kasnije telefon je zazvonio; bacio sam se na njega. "Russ, što—" "Dosje je nestao. Osobno sam provjerio pod slovom I. Ostali su dosjei vraćeni neuredno, pa pretpostavljam daje ukraden nedavno. Drugo pitanje, Fritzie je bio na dužnosti u uredu sve te dane, i skupljao prekovremene radeći na starim slučajevima, a Johnnv je bio na dopustu, ne znam gdje. Hoćeš li mi sad objasniti sve ovo?" 228 Sinula mi je ideja. "Ne još. Nađimo se ovdje večeras. Kasno. Ako me nema, pričekaj me." "Bucky—" Tog popodneva javio sam na posao da sam bolestan; te noći počinio sam dvije teške provale. Moja prva žrtva je radila u međusmjeni. Nazvao sam kadrovski odjel i predstavio se kao gradski službenik za platni spisak, kako bih dobio njegovu adresu i broj telefona. Policajac koji se javio je nasjeo; u sumrak sam parkirao preko puta i motrio stambenu zgradu koju je Johnny Vogel zvao svojim domom. Bila je to ožbukana četverokatnica u Mentonu, blizu granice L.A.-a i Culver Cityja, narančastoružičasta zgrada uz koju su bile istovjetne zgrade obojene svijetlozeleno i žućkasto. Na uglu je bila govornica; nazvao sam broj Johnnvja zvanog Zadah, kao

posebnu mjeru opreza da budem siguran da gad nije kod kuće. Telefon je zazvonio dvadeset puta, ali nije bilo odgovora. Mirno sam prešao cestu, našao u prizemlju vrata s imenom Vogel na prorezu za poštu, ugurao pre-savinutu ukosnicu u bravu i otvorio vrata. Ušavši, zadržao sam dah, napola očekujući da me zaskoči pas--ubojica. Pogledao sam svijetleće kazaljke na svom satu, odlučio da je deset minuta maksimum i žmirkajući potražio svjetlo. Ugledao sam podnu lampu. Prišao sam i uključio je, osvijetlivši urednu dnevnu sobu s jeftinom sofom i odgovarajućim stolicama, imitacijom kamina, golišavim slikama Rite Hayworth, Betty Grable i Ann Sheridan Scotch zalijepljenima na zidove, i nečim stoje izgledalo kao prava, zarobljena japanska zastava prebačena preko stolića za kavu. Telefon se nalazio na podu pokraj sofe, a uz njega je bio adresar. Za to sam odredio pola vremena. Provjerio sam svaku stranicu. Nije bilo Betty Short ni Charlesa Isslera, i nijedno od imena nije se pojavljivalo u dosjeu ili Bettvnoj crnoj knjižici. Pet minuta je prošlo, još pet preostalo. Kuhinja, mala blagovaonica i spavaonica naslanjale su se na dnevnu sobu. Isključio sam lampu, po mraku došao do poluotvore 229 nih vrata spavaće sobe, i tapkao rukom po zidu s unutrašnje strane tražeći prekidač. Našavši ga, uključio sam svjetlo. Pojavili su se raspoređeni krevet, četiri zida na kojima su u luku bile obješene japanske zastave, i velika, izgrebena komoda. Otvorio sam gornju ladicu i našao tri njemačka pištolja Luger, rezervne okvire i razbacane metke izvan okvira, i nasmijao se ukusu Johnnvja - ljubitelja sila Osovine. Zatim sam otvorio srednju ladicu i cijelog su me obuzeli trnci. Crna kožna oprema, lanci, bičevi, pseće ogrlice sa zakovicama, Tijuana kondomi koji su dodavali dodatnih petnaest centimetara, s glavom kao u mačka. Pornografske knjige sa slikama golih žena, bičevanih od drugih žena, kako puše tipovima s ogromnim kitama upregnutim u crnu kožu. Slike u krupnom planu prikazivale su salo, tragove igle, oljušteni lak za nokte i drogirane oči. Nije bilo Betty Short ni Lorne Martilkove, ni egipatske scenografije iz Ropkinja iz pakla, ni veze s Dukeom Wellingtonom, ali ono što je postalo važnije - bičevi koji odgovaraju mrtvozornikovim "slabim tragovima udaraca bičem" - bilo je dovoljno da Johnnv Vogel postane glavni osumnjičeni za Daliju. Zatvorio sam ladice, ugasio svjetlo, nesigurno otišao u dnevnu sobu i uključio lampu, te posegao za adresarom. Broj pod Tata & Mama bio je Granite-9401; ako ne bude odgovora, provala broj dva udaljena je samo deset minuta vožnje. Nazvao sam; telefon Fritzieja Vogela zazvonio je dvadeset pet puta. Ugasio sam svjetlo i izletio van. Mala drvena kuća Vogela starijeg bila je potpuno u mraku kad sam parkirao preko puta. Sjedio sam za

volanom prisjećajući se rasporeda od prošlog posjeta. Sjetio sam se dviju spavaćih soba na kraju dugog hodnika, kuhinje, stražnje verande i zatvorenih vrata u hodniku nasuprot kupaonici. Ako je Fritzie imao svoje privatno skrovište, to je moralo biti to. Odvezao sam se prilazom do stražnjeg dijela kuće. Vrata s mrežom na ulazu na verandu bila su otvorena; na prstima sam prošao kraj stroja za pranje rublja do ulaza u samu kuću. Ta su vrata bila od punog drveta, ali proučavajući dovrtak otkrio sam da su pričvršćena za zid samo kukom zakvačenom za okrugli držač. Protresao sam kvaku, i osjetio da su vrata dosta labava; kad bih mogao ubaciti komadić metala, bio bih unutra. 230 Spustio sam se na koljena i tapkao rukama po podu, dok rukom nisam dotakao tanak komad metala. Pipajući poput slijepca, shvatio sam da sam našao šipku za provjeravanje ulja u automobilu. Nasmijao sam se svojoj sreći, ustao i otvorio vrata. Misleći ostati najviše petnaest minuta, kretao sam se kroz kuhinju prema hodniku i niz njega, s rukama ispred sebe kako bih otklonio eventualne prepreke. Noćno svjetlo koje je dopiralo kroz vrata kupaonice vodilo me ravno preko puta, u ono za što sam se nadao da je Fritziejevo skrovište. Pritisnuo sam kvaku, i vrata su se otvorila. U sobi je bio mrkli mrak. Išao sam uza zid, udarajući u okvire slika, osjećajući ledenu jezu, kad sam nogom očešao visok, lelujav predmet. Već se skoro prevrnuo kad sam shvatio da je to lampa s fleksibilnim vratom, potražio sam gornji dio, i pritisnuo prekidač. Svjetlo. Slike su bile fotografije Fritzieja u uniformi i u civilu, u stavu mirno s ostatkom svoje klase iz '25. na Akademiji. Uza zid se nalazio stol koji je gledao na prozor prekriven baršunastim zavjesama, naslonjač za ljuljanje i ormar za spise. Otvorio sam gornji pretinac i prebirao po čvrstim, smeđim fasciklima označenima s Obavještajni izvještaji - Odjel prijevara, Obavještajni izvještaji - Odjel krađa, Obavještajni izvještaji

- Odjel oružane pljačke, a na svakom je sa strane bilo označeno ime osobe. Tražeći nekakav zajednički nazivnik, pregledao sam prve košuljice u sljedeća tri fascikla na koja sam naišao. U svakoj sam našao samo jednu stranicu. Ali i same te stranice bile su dovoljne. Bilo je to financijsko knjigovodstvo, popisi stanja na bankovnim računima i ostale imovine, inventura poznatih kriminalaca kojima policija legalno nije mogla ništa. Upute za slanje na vrhu svake košuljice bile su jasne - LAPD je federalce hranio podacima kako bi ovi mogli pokrenuti istrage o utaji poreza. Rubovi stranica bili su ispunjeni rukom pisanim bilješkama - brojevima telefona, imenima i adresama i prepoznao sam Fritziejev rukopis. Disanje mi se ubrzalo kad mi je sinulo: iznuđivanje. On ili vrši pritisak na kriminalce pomoću informacija u ostalim fasciklima, ili im prodaje obavijesti o predstojećim akcijama federalaca. Iznuđivanje prvog stupnja. 231 Krađa i skrivanje službenih policijskih dokumenata. Ometanje tijeka federalnih istraga. Ali nigdje Johnnyja Vogela, Charlieja Isslera ili Betty Short. Protutnjao sam kroz ostalih četrnaest fascikala i našao iste išarane financijske izvještaje u svakom od njih. Zapamtio sam imena na oznakama fascikala, i prešao na donji pretinac. Na prvom fasciklu u pretincu vidio sam Izvještaj o poznatim prijestupnicima - Odjel za poroke, i shvatio da sam dobio kompletnu sliku. Prva stranica je opisivala uhićenja, način rada i isповjedničku karijeru Charlesa Michaela Isslera, bijelca, rođenog 1911. u Joplinu, Missouri. Na drugoj stranici bili su popisani njegovi "poznati suradnici". Provjera "knjige kurvi" koju je 1946. obavio službenik zadužen za njegov uvjetni otpust, urodila je imenima šest djevojaka, praćenih brojevima telefona, datumima uhićenja i rasporedom presuda zbog prostitucije. Pod oznakom "? - bez podataka o prostituciji" bila su dodatna četiri ženska imena. Treće ime bilo je "Betty Short - povremena?" Okrenuo sam treću stranicu i pročitao stupac naslovljen Poznati suradnici, nastavak; jedno ime me podbilo. Sally Stinson je bila u crnoj knjižici Betty Short, a ni jedna od četiri ekipe za ispitivanje nije ju uspjela naći. U zagradi pokraj njezina imena neki detektiv Poroka je olovkom upisao: Radi ispred bara Biltmore - mušterije učesnici kongresa. Oko toga bile su črčkarije napisane bojom Fritziejeva pera. Prisiljavao sam se da razmišljam kao detektiv, a ne kao klinac željan osvete. Iznuđivanje na stranu, bilo je sigurno da je Charlie Issler poznavao Betty Short. Betty je znala Sally Stinson, koja se kurvala ispred Biltmorea. Fritz Vogel nije htio da to itko sazna. Vjerojatno je namjestio scenu u skladištu da bi saznao koliko su Sally i/ili ostale njegove djevojke rekly Issleru o Betty i muškarcima s kojima je bila u

posljednje vrijeme. "Dokazao sam da nisam tetkica. Homići ne mogu učiniti ono što ja jesam. Više nisam jumfer; ne govori mi tetkica." Vratio sam fascikle na njihovo mjesto, zatvorio ormar, ugasio svjetlo i vratio metalni zasun na mjesto, prije nego što sam izašao na glavna vrata kao da sam vlasnik kuće, pitajući se nakratko ima li kakve veze između Sally Stinson i nestalih fascikala pod slovom S u glavnom dosjeu. Lebdeći od sreće prema autu, znao sam daje to ne232 moguće - Fritzie nije znao za postojanje radne sobe u El Nidu. Pala mi je na pamet druga misao: da se Issler izbrbljao o Betty i njezinim mušterijama, ja bih to čuo. Fritzie je bio uvjeren da bi me mogao ušutkati. Bilo je to podcjenjivanje zbog kojega ću mu popiti krv. Russ Millard me čekao s dvije riječi: "Podnesi izvještaj." Ispričao sam mu cijelu priču do najsitnijeg detalja. Kad sam završio, salutirao je Elizabeth Short na zidu, rekao: "Napredujemo, dušo", i službeno mi pružio ruku. Rukovali smo se, pomalo poput oca i sina nakon važne utakmice. Š "Sada ćeš se vratiti na dužnost kao da se ništa nije dogodilo. Harry i ja ćemo pritisnuti Isslera u ludnici, i odredit ću ljude da u tajnosti traže Sally Stinson." Progutao sam knedlu. "A Fritzie?" "Moram razmisliti o tome." "Želim ga srediti." "Znam da želiš. Ali imaj jednu stvar na pameti. Ljudi koje je ucjenjivao su kriminalci koji nikad ne bi svjedočili protiv njega na sudu, a ako bi nanjušio što se događa i uništio kopije, ne bismo ga mogli optužiti ni za unutarne policijske prekršaje. Sve ovo zahtijeva potvrdu, pa smo zasada sami. A tebi bi bilo bolje da se smiriš i kontroliraš svoj temperament dok ovo ne završi." "Želim sudjelovati u hapšenju", rekoh. Russ je kimnuo. "Ne bih htio nikako drugačije." Na izlasku je prstom dodirnuo šešir u znak pozdrava Elizabeth. Vratio sam se u međusmjenu i izigravao mlakonju; Russ je odredio ljude da traže Sally Stinson. Dan kasnije nazvao me kući, s jednom dozom dobrih i jednom loših vijesti. Charles Issler je našao odvjetnika koji je za njega podnio zahtjev za habeas corpus: prije tri

tjedna je oslobođen iz umobolnice Mira Loma. Njegov je stan u L.A.-u bio očišćen, a njega se nije moglo naći. 233 Bio je to udarac u jaja, ali je potvrda o Vogelovu iznuđivanju nadoknadila sve to. Harry Sears je provjerio podatke o Fritziejevih uhićenjima -sve od Odjela prijevara '34. pa do njegova sadašnjeg položaja u Središnjem detektivskom. Prije ili poslije Vogel je uhapsio svakog od ljudi s LAPD/FBI-evih financijskih dokumenata. A federalci nisu podigli optužnicu protiv nijednog od njih. Sljedećeg sam dana bio slobodan, i proveo sam ga uz originalni dosje, razmišljajući o potkrjepljivanju dokaza. Russ je nazvao i rekao da nema tragova o Issleru, i da se čini da je nestao iz grada. Harry je pratio Johnnvja Vogela na velikoj udaljenosti, za vrijeme dužnosti i nakon nje. Prijatelj koji je radio u šerifovu uredu na Porocima u zapadnom Hollywoodu naletio je na adrese nekih njegovih suradnika prijatelja Sally Stinson. Russ mi je pet-šest puta rekao da se smirim i ne srljam pred rudo. Dobro je znao da ja već vidim Fritzieja u zatvoru u Falsomu, a Johnnvja na električnoj stolici. Po rasporedu sam se trebao vratiti na posao u četvrtak, i ustao sam rano kako bih mogao provesti jutro uz originalni dosje. Pripremao sam si kavu kad je zazvonio telefon. Javio sam se: "Da?" "Ovdje Russ. Našli smo Sally Stinson. čekaj me na adresi Sjeverni Havenhurst 1546 za pola sata." "Krećem." Na toj adresi bila je stambena zgrada u obliku španjolskog dvorca: okrečeni betonski ukrasni tornjevi, balkoni natkriveni ten-dama izlizanim od sunca. Prilazne staze vodile su do svakih pojedinih vrata; Russ je stajao kraj zadnjih s desne strane. Ostavio sam auto u crvenoj zoni i požurio k njemu. čovjek u zgužvanom odijelu s papirnatom kapicom na glavi i priglupim osmijehom na licu paradiro je stazom. Promrmljao je: "Sljedeća smjena, ha? Dvojica na jednu, o-la-la!" Russ me poveo uza stepenice. Lupio sam po vratima; otvorila ih je ne baš mlada plavuša, s razbarušenom kosom i razmazanom šminkom, te ispalila: "Što si sad zaboravio?" a zatim: "Oh, sranje." 234 Russ je pokazao značku. "LAPD. Jeste li vi Sally Stinson?" "Ne, ja sam Eleanor Roosevelt. čujte, u posljednje sam vrijeme izašla u susret šerifima na više no jedan način, pa sam suha što se tiče love. Hoćete li ono drugo?" Počeo sam se probijati unutra; Russ me uhvatio za ruku. "Gđice Stinson, radi se o Liz Short i Charlieju Issleru; možete birati: ovdje ili u ženskom zatvoru." Sally Stinson je uhvatila prednji dio ogrtača i pritisnula ga uz korzet. Rekla je: "čujte, rekla sam onom

drugom tipu", pa zastala i obgrlila se rukama. Izgledala je kao kurvica-žrtva suočena s čudovištem iz starih filmova strave; točno sam znao tko je bio njezino čudovište. "Mi nismo s njim. Samo želimo razgovarati s tobom o Betty Short." Sally nas je odmjeravala. "I on neće znati za to?" Russ je namjestio svoj očinsko-ispovjednički smiješak i slagao: "Ne, ovo je strogo povjerljivo." Sally se pomakla u stranu. Russ i ja ušli smo u predvorje tipičnog stana prostitutke - jeftin namještaj, goli zidovi, u jednom kutu poredani koferi spremni za brzi bijeg. Sally je stavila zasun na vrata. Rekoh: "Tko je taj čovjek o kom razgovaramo, gđice Stinson?" Russ je zategao čvor na kravati; umuknuo sam. Sally je pokazala prstom na kauč. "Obavimo to na brzaka. Proživljavanje starih boli protivi se mojoj vjeroispovijesti." Sjeo sam; punjenje kauča i vrh opruge iskočili su samo nekoliko centimetara od mog koljena. Russ se smjestio na stolici i izvadio notes; Sally je sjela na kofere, leđima uza zid i s pogledom na vrata kao iskusni majstor bijega. Započela je s najčešćom uvodnom rečenicom u slučaju Short: "Ne znam tko ju je ubio." Russ reče: "U redu, ali krenimo od početka. Kada si upoznala Betty Short?" Sally se počeshala po tragu ugriza između grudi. "Prošlog ljeta. Možda u lipnju." "Gdje?" "U baru kod Yorkshire House Grilla u centru. Bila sam već napola pijana, čekajući svog... čekajući Charlieja I. Liz se nabacivala nekom starkelji koji je izgledao bogato, ali je previše navalila, pa je pobjegao. Tada smo počele razgovarati i došao je Charlie." "A zatim?" rekoh. 235 "Tada smo svi shvatili da imamo puno toga zajedničkog. Liz je rekla da je švorc, Charlie je pitao da li želi zaraditi dvadeseticu na brzaka, Liz je rekla 'Da', Charlie nas je poslao u paru na kongres prodavača tekstila u Mayflower." "I?" "I Liz je bila doobra. Ako želiš detalje, pričekaj da izdam memoare. Ali reći ću ti ovo: ja prilično dobro glumim da mi se to sviđa, ali Liz je bila izvrsna. Imala je svoje mušice jer nije skidala čarape, ali inače je bila pravi virtuoz. Za Oscara." Sjetio sam se pornića, i neobične rane koju je Betty imala na lijevom bedru. "Znaš li da li je Liz ikad nastupala u pornografskim filmovima?" Sally je odmahнула glavom. "Ne, ali daje, bila bi

dooobra." "Poznajesh li čovjeka po imenu Walter 'Duke' Wellington?" "Ne." "Lindu Martin?" "Niks." Russ je preuzeo. "Jesi li još koji put radila s Liz?" Sally reče: "četiri ili pet puta, prošlog ljeta. Hotelski poslovi, sve učesnici kongresa." "Sjećash li se imena? Organizacija? Opisa?" Sally se nasmijala i počevala između grudi. "Gospodine Policajce, moja prva zapovijed je: drži oči zatvorene i pokušaj zaboraviti. Dobra sam u tome." "Je li koji od hotelskih poslova bio u Biltmoreu?" "Ne. Hacienda House, Mayflower. Možda i Rexford." "Je li koji od muškaraca čudno reagirao na Liz? Postao grub s njom?" Sally je frknula. "Uglavnom su samo bili sretni što je tako dobro glumila." Nestrpljiv da dođem do Vogela, promijenio sam temu. "Reci mi o tebi i Charlesu Issleru. Jesi li znala daje priznao daje ubio Daliju?" Sally reče: "Ispočetka nisam znala. Zatim... uglavnom, nisam bila iznenađena kad sam saznala. Charlie je, moglo bi se reći, pod pritiskom da prizna. Kao, ako ubiju prostitutku i to dospije u novine, 236 pa-pa Charlie i vadi jod kad se vrati, jer se uvijek pobrine da ga dečki s gumenim cijevima dobro obrade." Russ reče: "Što misliš, zašto to radi?" "Kako ti zvuči nečista savjest?" Rekoh: "Kako ovo zvuči? Reci nam gdje si bila od desetog do petnaestog siječnja, i pričaj nam o tom tipu kojega nitko od nas ne voli." "Zvuči kao da stvarno imam izbor." "Imaš. Reci nama ovdje, ili muškobanjastoj tamničarki u gradu." Russ je potegao kravatu - i to snažno. "Sjećate li se gdje ste bili . tih dana, gđice Stinson?" Sally je iskopala cigarete i šibice iz džepova i pripalila. "Svatko tko je znao Liz sjeća se gdje je tada bio. Znae, kao kad je umro Fran-klín D. Roosevelt. Stalno želiš da se možeš vratiti i promijeniti sve."

Krenuo sam se ispričati zbog svoje taktike; Russ me preduhitrio. "Moj partner nije htio biti grub. Jako je zagrizao za ovo." To je bila savršena rečenica. Sally Stinson je bacila cigaretu na pod, ugasila je bosom nogom, i potapšala kofere. "Ja sam adios čim vi izađete kroz vrata. Reći ću vam, ali neću reći nikakvom okružnom tužitelju, ili velikoj poroti, ni drugim murjacima. Mislim ozbiljno. Kad izađete kroz vrata, to je pa-pa Sally." Russ reče: "Dogovoreno." Sally se vratila boja, i to joj je, uz ljutnju u očima, dalo deset godina manje. "U petak desetog, dobila sam poziv u hotel gdje sam stanovala. Frajer je rekao daje Charlie-jev prijatelj, i da me želi kupiti za nekog mladog dečka kojega poznaje, a koji je jumfer. Dvodnevna seansa u Biltmoreu, sto i pedeset dolara. Rekla sam da nisam vidjela Charlieja već neko vrijeme, i pitala ga otkud mu moj broj? Frajer veli: 'Nije važno, čekaj mene i malog pred Biltmoreom sutra u podne.' Bila sam bez love, pa velim dobro, i nađem se s njima dvojicom. Sličili su jedan drugom kao dva debela, naoružana jajeta, pa sam znala da su na sceni murjaci, otac i sin. Novac je promijenio vlasnika, a sinak ima težak zadah iz usta, ali vidjela sam i gore. Rekao mi je tatino ime pa sam se malo prestrašila, ali tatica je otperjao, a mali je tako tup da ću nekako moći na kraj s njim." 237 Sally je zapalila novu cigaretu. Russ mi je dodao fotografije Vo-gelovih iz kadrovske, a ja sam ih prosljedio njoj. Rekla je: "Na dlaku", zapalila im lica vrhom cigarete Chesterfield, i nastavila. "Vogel je pripremio apartman. Sinak i ja smo se maznuli, i pokušao me nagovoriti na igru s onim jezivim seks-spravama koje je donio sa sobom. Rekla sam: 'Niks, niks, niks.' Rekao je da će mi dati još dvadeset dolara ako me može radi zabave blago bičevati. Rekla sam: 'Kad na vrbi rodi grožđe.' Tada je—" Prekinuo sam njezinu priču. "Je li pričao o pornićima? Lezbijkama?" Sally je prezrivo otpuhnula. "Pričao je o bejzbolu i svom malom. Zvao ga je Veliki Šniel, ali znate što? Nije bio velik." Russ reče: "Nastavite gđice Stinson." "Pa, ševili smo se cijelo popodne, i slušala sam kako mali melje o Brooklvn Dodgersima i Velikom Šnielu dok nisam poplavila oko vrata. Tada sam rekla: 'Hajdemo na večeru i malo svježeg zraka', i sišli smo u predvorje. Tamo je sasvim sama sjedila Liz. Rekla mi je da joj treba love, a pošto sam vidjela da se sviđa malom, organizirala sam ševu unutar ševe. Vratili smo se u apartman i ja sam odahnula dok su oni to obavljali u spavaćoj sobi. Liz se iskrala oko dvanaest i trideset, šapnula mi 'Mali Šniel', i više je nikad nisam vidjela, dok njezine slike nisu preplavile novine." Pogledao sam Russa. Pročitao sam mu s usana "Dulange"; kimnuo sam, zamišljajući Betty Short slobodnu dok nije sreća Francuza Joea dvanaestog ujutro. Dalijini dani koji su nedostajali polako su se popunjavali. Russ reče: "A ti i John Vogel ste se zatim vratili svom poslu?" Sally je bacila fotografije kadrovske na pod. "Da." "Je li ti pričao o Liz Short?" "Rekao je da se oduševila Velikom Šnielom." "Je li rekao da se planiraju opet vidjeti?" "Ne." "Je li spomenuo svog oca i Liz u bilo kom

kontekstu?" "Ne." 238 "Što je rekao oLiz?" Sally se obgrlila rukama. "Rekao je da se voli igrati njegovih igara. Pitala sam: 'Kakvih igara?' Sinak je rekao: 'Gospodara i roba i murjaka i kurve'." Rekoh: "Dovrši. Molim te." Sally je držala vrata na oku. "Dva dana nakon stoje Liz osvanula u svim novinama, Fritz Vogel je došao u moj hotel i rekao da sinčić tvrdi da se poševio s njom. Rekao je daje došao do mog imena iz nekih policijskih dosjea, i ispitivao me o mojim... svodnicima. Spomenula sam Charlieja I., a Vogel ga se sjećao još otkad je radio na nekom poznatom slučaju u Porocima. To gaje prenerazilo, jer se sjetio da Charlie ima problem s priznavanjem. S mog telefona je nazvao nekog svog partnera i rekao mu da mazne nekakav Charliejev dosje iz Poroka, a zatim je obavio još jedan razgovor i poludio jer mu je onaj s kim je razgovarao rekao da je Charlie već u pritvoru, i da je priznao ubojstvo Liz. Zatim me je tukao. Ispitivao me svašta, kao bi li Liz spomenula Charlieju ševu s murjakovim sinom. Rekla sam mu da su Charlie i Liz samo znanci, da ju je poslao u akciju samo nekoliko puta, i to mjesecima prije, ali me on i dalje udarao i rekao da će me ubiti ako ispričam policiji o njegovu sinu i Daliji."

Ustao sam, spreman za pokret; Russ je mirno sjedio. "Gđice Stinson, rekli ste da ste se preplašili kad je Johnnv Vogel spomenuo ime svog oca. Zašto?" Sally je prošaptala. "Zbog priče koju sam čula." Odjednom je izgledala gore nego istrošeno - izgledala je prastaro. "Kakve priče?" Njezin šapat se lomio. "Kako je izbačen sa nekog super posla u Porocima." Sjetio sam se verzije Billa Koeniga - daje Fritzie zaradio sifilis od kurvi dok je radio u Porocima i bio otpušten da ode na terapiju živom. "Dobio je gadnu dozu, zar ne?" Sally je izvukla čisti glas. "čula sam daje dobio sifilis i poludio. Mislio je da ga je dobio od crnkinje, pa je pretresao kuću u Wattsu i natjerao sve cure da ga obrade prije nego što je uzeo lijek. Natjerao ih je da trljaju njegova malog po očima, i dvije cure su oslijepjele." 239 Noge su mi bile slabije nego one večeri u skladištu. Russ je rekao: "Hvala, Sally." Rekoh: "Idemo po Johnnvja." Otišli smo u centar mojim autom. Johnnv je radio dnevnu smjenu u pješačkoj patroli, i prekovremeno u međusmjerni, pa sam znao da u 11.00 sati imamo dobre šanse uloviti ga nasamo. Vozio sam polako, tražeći njegov poznati lik u plavom ogrtaču. Russ je na instrument ploči držao injekciju i ampulu Pentothala, koje je čuvao od ispitivanja Crvenog Manlevja; čak i on je znao da je to posao koji zahtijeva silu. Klizili smo uličicom iza misije Isus Spasitelj, kad sam ga ugledao - sam je pretresao nekoliko skitnica koji su njuškali po kantama za smeće. Izašao sam iz auta i viknuo: "Hej, Johnnv!" Vogel junior priprijetio je pijancima prstom, i postrance krenuo prema nama, zatak-nuvši palčeve za svoj remen Sam Brown. Rekao je: "Što ti radiš u civilki, Bleichert?" a ja sam ga pogodio u trbuh. Presavinuo se napola; zgrabio sam ga za glavu i udario njome o krov auta. Johnnv se rušio i gubio svijest. Držao sam ga, a Russ mu je zavrnuo lijevi rukav i ubrizgao "ludi sirup" u venu na pregibu lakta. Bio je potpuno bez svijesti. Izvadio sam .38-icu iz njegove futrole, bacio je na prednje sjedalo i ugurao Johnnvja na stražnje. Ušao sam za njim, a Russ je preuzeo volan. Projurili smo uličicom uz škripu guma, a skitnice su mahale prema nama svojim bocama. Vožnja do El Nida trajala je pola sata. Johnnv se cerekao u svojoj drogiranoj izmaglici, gotovo se probudivši nekoliko puta. Russ je šutke vozio. Kad smo stigli u hotel Russ je provjerio predvorje, ustanovio da je prazno i dao mi znak s vrata. Prebacio sam Johnnvja preko ramena i odnio ga u sobu 204 - najtežih 60 sekundi posla u mom životu. Put uz stepenice gaje napola probudio; oči su mu treperile kad sam ga spustio na stolicu i liscama vezao njegovu lijevu ruku za cijev od grijanja. Russ reče: "Pentothal će djelovati još nekoliko sati. Nema šanse da laže." Namočio sam ručnik u umivaoniku i omotao njime Johnnvjevo lice. Zakašljao se, pa sam odmaknuo ručnik. 240 Johnny se cerekao. Rekao sam: "Elizabeth Short", i pokazao na fotke na zidu. Gumena lica, Johnny je promumljao: "Što s njom?" Dao sam mu još jednu dozu ručnika, da mu se glava razbistri. Johnnv je frfljao; pustio sam da mu hladna, frotirna krpa padne u krilo. "Što kažeš na Liz Short? Sjećaš li se nje?" Nasmijao se; Russ mi je pokazao da sjednem pokraj njega na rub kreveta. "Za ovo postoji tehnika. Pusti da ja postavljam pitanja. Ti samo obuzdaj svoj temperament." Kimnuo sam. Johnnv je sad imao obojicu u fokusu, ali oči su mu bile poput pribadača, a lice mu je bilo opušteno i mlohavo. Russ reče: "Kako se zoveš, sinko?" Johnnv je preko usana procijedio: "Poznaješ me, lopove." "Svejedno mi reci." "Vogel, John

Charles." "Kada si rođen?" "Šestog svibnja 1922." "Koliko je šesnaest plus pedeset i šest?" Johnnv je neko vrijeme razmišljao, pa rekao: "Sedamdeset dva", a zatim se usredotočio na mene. "Zašto si me udario, Bleichert? Nisam ti učinio ništa nažao." Debeljko je izgledao stvarno zbunjen. Držao sam usta zatvorena; Russ je pitao: "Kako ti se zove otac, sinko?" "Poznaješ ga, lopove. Oh... Friedrich Vogel. Skraćeno Fritzie." "Skraćeno kao i Liz Short?" "Pa, da... kao Liz, Betty, Beth, Dalija... mnoštvo nadimaka." "Misli na ovaj siječanj, Johnnv. Tvoj stari je htio da izgubiš jumf, žarne?" "Uh... da." "On ti je platio ženu na dva dana, zar ne?"

"Ne ženu. Nepravu ženu. Kurvu. Kuuurvu." Razvučeni samoglasnik pretvorio se u smijeh; Johnnv je pokušao zapljeskati. Jednom rukom se udario po grudima, a druga je trznula kraj lanca kojim je bio vezan. Rekao je: "Ovo nije u redu. Reći ću tati." Russ mu je mirno odgovorio: "To je samo nakratko. Bio si s prostitutkom u Biltmoreu, zar ne?" 241 "Da. Tata je dobio popust jer zna kućnog detektiva." "A u Biltmoreu si sreo i Liz Short, zar ne?" Johnnvjevo lice su obuzeli grčeviti pokreti - tikovi na oku, usnice se trzale, vene nabrekle na čelu. Podsjećao me na srušenog boksača koji se pokušava dići s poda. "Uh... tako je." "Tko te upoznao s njom?" "Kako se zove... kurva." "I što ste onda ti i Liz radili, Johnnv? Pričaj mi." "Mi... razdijelili smo deset dolara na tri sata i igrali se igara. Dao sam joj Veliki Šnici. Igrali smo se "konja i jahača", i Liz mi se svidjela, pa sam je samo blago bičevao. Bila je zgodnija od plave kurve. Ostavila je na sebi čarape, jer je rekla da ima madež koji nitko ne može vidjeti. Svidio joj se šnici, i dala mi je da je ljubim a da ne gr-gljam Listerin40, na što me plavuša tjerala." Sjetio sam se rane koju je Betty imala na lijevom bedru, i zadržao dah. Russ reče: "Johnnv, jesi li ti ubio Liz?" Debeljko je poskočio u stolici. "Ne! Ne ne ne ne ne! Ne!" "Psst. Polako, sinko, polako. Kad je Liz otišla od tebe?" "Nisam je razrezao." "Vjerujemo ti, sinko. Kad te Liz napustila?" "Kasno, kasno u subotu. Možda oko dvanaest, jedan." "Misliš u nedjelju rano ujutro?" "Da." "Je li rekla kamo ide?" "Ne." "Je li spomenula ime kojeg muškarca? Dečka? Muškaraca koje namjerava vidjeti?" "Uh... nekog letača za kog je bila udana." "To je sve?" b "Da." "Jesi li je opet vidio?" "Ne." 40 Sredstvo za ublažavanje zadaha. 242 "Je li tvoj otac poznavao Liz?" "Ne." "Je li natjerao kućnog detektiva da promijeni ime na knjizi prijava nakon stoje nađeno tijelo Liz?" "Uh... da." "Znaš li tko je ubio Liz Short?" "Ne! Ne!" Johnnv se počeo znojiti. Ja također, željan podataka koji bi ga mogli pokopati, sad kad se činilo da su on i Dalija bili samo-zajed-nu-noć. Rekoh: "Rekao si svom ocu o Liz kad je dospjela u novine, zar ne?" "Uh... da." "A on je tebi rekao za tipa po imenu Charlie Issler? Tipa koji joj je bio svodnik?" "Da." "I rekao ti je da je Issler u pritvoru jer je priznao?" "Uh... da." "A sad mi reci što je rekao da će učiniti u vezi s tim, seronjo. Reci mi lijepo i polako." Debeljkovo plašljivo srce pokazalo se doraslo izazovu. "Tata je pokušao nagovoriti židovčića Ellisa da oslobodi Isslera, ali ovaj nije htio. Tata je poznao voditelja mrtvačnice koji mu je bio dužan uslugu, našao je onog mrtvog komada i nagovorio židovčića na tu ideju. Tata je htio ujaka Billa za taj posao, ali je židovčić rekao ne, neka uzme tebe. Tata je rekao da ćeš ti pristati, jer si mlitavac bez Blancharda da ti govori što da radiš. Tata je rekao da si mlakonja, slabić, zubonja..." Johnnv se počeo histerično smijati, mašući glavom, prskajući znoj oko sebe, trzajući vezanim zglobovima kao životinja u zoološkom vrtu s novom igračkom. Russ je stao pred mene. "Ja ću ga navesti da potpiše izjavu. Ti uzmi pola sata da se smiriš. Napojit ću ga kavom, a kad se vratiš vidjet ćemo što dalje." Otišao sam do požarnih stepenica, sjeo i mahao nogama. Promatrao sam kako auti odlaze Wilcoxom prema Hollywoodu i razmišljao o svemu, koliko će me to koštati, o svemu zajedno. Zatim sam igrao ajnc s registarskim pločicama, južne protiv sjevernih,

243 pločicama iz drugih država kao džokerima. One koje su išle na jug predstavljale su mene, bankara; one na sjever bile su Lee i Kay. One prema jugu zaustavile su se na kukavičkim sedamnaest; one prema sjeveru dobile su asa i damu za čisti ajnc. Posvetio sam cijelu priču nama troma, i vratio se u sobu. Johnnv Vogel je potpisivao Russovu izjavu, crven i znojjan, sa gadnom drhtavicom. Pročitao sam priznanje preko njegova ramena: sažeto su opisani Biltmore, Betty, i

Fritziejeve batine za Sally Stinson, taman za četiri prekršaja i dva krivična djela. Russ reče: "Htio bih zasad pričekati s ovim, i razgovarati s pravnikom." Rekao sam: "Ne, padre", i okrenuo se k Johnnvju. "Uhapšen si zbog navođenja na prostituciju, prikrivanja dokaza, ometanja pravde i suučesništva u nanošenju teške tjelesne ozljede." Johnnv je promumljao "Tata" i pogledao Russa. Russ je pogledao mene, i pružio izjavu. Stavio sam je u džep i liscama vezao Junioru ruke iza leđa, dok je tiho jecao. Padre je uzdahnuo. "Bit ćeš u govornima sve dok ne odeš u mirovinu." "Znam." "Nikad se nećeš vratiti u Ured." "Već sam se navikao na sranja, padre. Mislim da neće biti tako strašno." Odveo sam Johnnvja do svog auta i odvezao ga kroz četiri bloka do postaje Hollywood. Novinari i snimatelji su kampirali na ulaznim stepenicama; podivljali su kad su vidjeli policajca u civilu kako vodi uniformiranog u liscama. Bljeskali su blicevi, novinski lešinari su me prepoznali i izvikivali moje ime; odvikivao sam: "Bez komentara." Unutra su plavci iskolačili oči gledajući tu scenu. Odgurao sam Johnnvja do prijemnog pulta, i šapnuo mu na uho: "Reci svom tati da znam za njegovo iznuđivanje pomoću federalnih izvještaja, i za sifilis i kupleraj u Wattsu. Reci mu da sutra idem s tim u novine." Johnnv se vratio svom tihom jecanju. Poručnik u uniformi je prišao i izbrbljao: "Što je ovo, za Boga miloga?" 244 Bljeskalica je opalila pred mojim očima; Bevo Means je stajao sa svojim blokom na gotovs. Rekao sam: "Ja sam policajac Dwight Bleichert, a ovo je policajac John Charles Vogel." Predavši izjavu poručniku, namignuo sam. "Zatvorite ga." Lijeno sam pojeo veliki odrezak za ručak, a zatim se odvezao u centar do postaje Central i svoje redovne dužnosti. Krenuvši prema svlačionici, začuo sam kreštanje iz razglasa: "Policajac Bleichert, odmah se javite u ured dežurnog smjene." Okrenuo sam smjer i pokucao na vrata poručnika Jastrowa. Javio se: "Otvoreno." Ušao sam i salutirao kao nadobudni početnik. Jastrov je ustao, ignorirao pozdrav i namjestio svoje naočale s rož-natim okvirima kao da me prvi put vidi. "Počevši od ovog časa, ti si na dvotjednom dopustu, Bleichert. Kad se vratiš na dužnost, javi se zapovjedniku Greenu. On će te premjestiti u novi odjel." želeći iskoristiti priliku, pitao sam: "Zašto?" "Fritz Vogel si je prosuo mozak. Eto zašto." Pozdrav pri odlasku bio je mnogo čvršći od prvog; Jastrov gaje ponovno ignorirao. Išao sam hodnikom razmišljajući o dvije slijepe kurve, pitajući se jesu li one saznale i je li im stalo. Dvorana je bila krcata plavcima koji su čekali na prozivku - posljednja prepreka prije odlaska na parkiralište i kući. Prošao sam polako, vojnički uspravno, dočekujući oči koje su me tražile, tjerajući ih da spuste pogled. Siktanje "Izdajica" i "Boljševik" začulo se tek iza mojih leđa. Već sam skoro izašao kroz vrata kad sam začuo aplauz; okrenuo sam se i vidio Russa Millarda i Thada Greena kako mi plješću za sretan put. Dvadeset četvrto poglavlje Bio sam protjeran u kanalizaciju i ponosan na to; imao sam dva tjedna vremena za ubiti prije nego što počnem služiti kaznu u nekoj smrdljivoj ispostavi LAPD-a. Vogelovo hapšenje i samoubojstvo zataškalo se kao unutrašnjepolicijski prekršaj, i očeva sramota zbog skandala. Okončao sam svoje dane slave na jedini način koji mi se činio dostojan - tražio sam nestaloga. Započeo sam na losangeleskom kraju njegova nestanka. Opetovana čitanja Leejevih uhićenja nisu mi donijela ništa. Ispitao sam lezbe u Skrovištu kod La Verne, zanimajući se da li ih je g. Vatra još koji put došao vrijeđati. Dobio sam niječne odgovore i ruganje. Padre mi je prošvercao cijeli Blanchardov dosje o uhićenjima za krivična djela - nisam saznao ništa. Zadovoljna u našoj monogamiji, Kay mi je rekla da sam gori od budale zbog toga što činim - i znao sam da ju je to plašilo. To što sam iskopao vezu Issler/Stinson/Vogel uvjerilo me u jedno - da sam detektiv. Razmišljati kao detektiv bilo je sasvim druga 246 stvar kad je Lee bio u pitanju, ali sam se prisiljavao na to. Bezobzirnost koju sam uvijek primjećivao u

njemu - i potajno se tome divio -postala je još dublja, zbog čega mi je bilo stalo do njega još nedvojbenije. Kao i činjenice na koje sam se uvijek vraćao. Lee je nestao kad su se Dalija, Benzedrin i bliski otpust Bob-byja de Witt skupili nad njim. Posljednji je put viđen u Tijuani u vrijeme kad je de Witt kretao tamo, a slučaj Short bio usredotočen na američko-meksičku granicu. De Witt i njegov narko-partner Felix Chasco tada su ubijeni, i premda su dva meksička državljanina optužena za zločin, mogla je to biti i namještaljka kojom su ruraksi izbrisali jedno nepoželjno ubojstvo iz svojih knjiga. Zaključak: Lee Blanchard je mogao ubiti de Wittu i Chasca, s motivom da

zaštiti sebe od pokušaja osвете, i Kay od mogućeg napastovanja ljigavog žigola Bobbvja. Zaključak unutar tog zaključka: nije me bilo briga. Moj sljedeći korak bio je proučiti prijepis sa suđenja de Wittu. U arhivi su još neke činjenice sjele na svoje mjesto. Lee je imenovao doušnike koji su mu otkucali de Wittu i nazvali ga "mozgom" Boulevard-Citizensa; zatim je rekao da su pobjegli iz grada da izbjegnu odmazdu žigolovih prijatelja. Poziv u Odjel informacija radi provjere bio je uznemirujući - doušnici uopće nisu imali dosje. De Witt se uklapao u policijsku sliku zbog svojih prijašnjih uhićenja vezanih uz drogu, a optužba je temeljila slučaj na označenim novčanicama iz pljačke nađenima u de Wittovoj kući, i činjenici da nije imao alibi za vrijeme pljačke. Od četveročlane bande dvojica su ubijena na mjestu zločina, de Witt je ulovljen, a četvrti čovjek je ostao na slobodi. De Witt je tvrdio da ne zna tko je on - iako je otkucavanjem mogao smanjiti svoju kaznu. Zaključak: možda je to bila namještaljka LAPD-a, možda je Lee sudjelovao u njoj, možda je on to započeo da se uliže Bennvu Siegelu čiji su novac maznuli pravi pljačkaši, i kojega se Lee užasavao s dobrim razlogom - prevario je Bugsvja za boksački ugovor. Zatim je Lee sreo Kay na suđenju de Wittu, zaljubio se u nju na svoj čedno-kriv način, i stvarno zamrzio Bobbvja. Zaključak unutar tog zaključka: Kay nije mogla znati. De Witt je bio ološ koji je dobio što je zaslužio. 247 I završni zaključak: morao sam od njega osobno dobiti potvrdu ili poricanje. četvrtog dana mog "dopusta" otišao sam u Meksiko. U Tijuani sam dijelio pesose i američki sitniš i pokazivao Leejeve fotografije, čuvajući kovanice od četvrt dolara u zamjenu za informacione importante. Time sam si pribavio pratnju, nula tragova i sigurnost da ću biti pregažen ako se nastavim razmetati novčićima. Od tada nadalje ograničio sam se na tradicionalnu povjerljivu razmjenu jednog dolara između gringo murjaka i meksičkog murjaka. Policajci u Tijuani bili su lešinari u crnim košuljama koji su samo natucali engleski, ali su vrlo dobro razumjeli međunarodni jezik. Zaustavio sam mnoštvo pojedinačnih "pozornika" na cesti, pokazivao značku i slike, tutkao dolarske novčanice u njihove ruke i postavljao pitanja na najboljem engleskošpanjolskom koji sam uspio izvući. Pojedinci su brzo reagirali, i dobio sam kimanje glavama, široku paletu dvojezičnih sranja i čudnu seriju priča koje su zvučale istinito. Prema jednoj el blanco explosivo plakao je na privatnoj projekciji pornića održanoj u Chicago Clubu krajem siječnja; u drugoj je glavni junak bio visok, plavokos tip koji je ubio boga u trojici lešinara koji su opljačkali pijanca, a zatim potkupio murjake s dvadeseticama uzetim iz debelog snopa. Vrhunac je bila ona u kojoj je Lee poklonio 200 zelembaća svećeniku iz kolonije gubavaca kojega je sreo u baru, častio cijeli lokal pićem, i odvezao se u Ensenadu. Ta je storija zaslužila petaka i zahtijevala objašnjenje. Policajac je rekao: "Svećenik moj brat. On se zaredio. Vaya con Dios. Zadrži novac u džepu." Krenuo sam sto trideset kilometara južnije u Ensenadu cestom uz obalu, pitajući se otkud Leeju toliko novca da se razbacuje njime. Vožnja je bila ugodna - litice obrubljene grmljem spajale su se s oceanom s moje desne strane, brežuljci i doline prekriveni gustim raslinjem bili su s lijeve. Automobilski promet bio je rijedak, a pješaci su stalno kapali hodajući prema sjeveru: cijele obitelji vukle su kofere, izgledale preplašeno i sretno u isto vrijeme, kao da nisu znale što će im donijeti njihov bijeg preko granice, ali nije moglo biti gore od meksičke prljavštine i sitniša od turista. Približavajući se u sumrak Ensenadi, kapanje se pretvorilo u seobu naroda. Ljudi su se kretali uz sjeverni rub ceste zbijeni u kolonu, s imovinom zavezanom u pokrivač i prebačenom preko ramena. Svaki peti ili šesti čovjek nosio je baklju ili fenjer, a mala djeca bila 248 su vezana u indijanskom stilu na leđima svojih majki. Prelazeći posljednji brežuljak prije granica grada spazio sam Ensenadu, razmaza-na neonska svjetla pod sobom, a svjetlost baklji naglašavala je tamu dok ih nije progutalo sveopće fluorescentno svjetlo. Spustio sam se autom na svjetlo i na brzinu procijenio grad kao morsku verziju Tijuane koja ugošćuje višu klasu turista. Gringosi su bili vrlo pristojni, na ulicama nije bilo djece-prosjaka a pred brojnim

lokalima nitko nije mamio ljude unutra. Kolona migranata nastajala je izvan grada u šipražju, i samo presijecala Ensenadu da bi došla do obalne ceste - i odala počast ruralesima koji ih propuštaju. Bilo je to najgore iznuđivanje koje sam ikad vidio. Ruralesi u smeđim košuljama, jahačkim hlačama i čizmama išli su od jednog seljaka do drugog, uzimali novac i klamericom im stavljali etikete na

ramena. Murjaci u civilu prodavali su pakete sa sušenom govedinom i voćem, i spremali kovanice koje su dobivali u kašice pričvršćene uz oružje. Ostali ruralesi bili su raspoređeni po jedan na svaki blok i provjeravali etikete. Kad sam skrenuo s glavne ulice u očito ulicu crvenih fenjera, spazio sam dva smeđokošuljaša kako bezdušno mlate čovjeka kundacima svojih skraćenih pumperica. Odlučio sam da bi bilo pametno javiti se čuvarima zakona prije nego što se bacim na ispitivanje stanovništva Ensenade. Usto, Lee je bio viđen blizu granice kako razgovara sa skupinom ruralesa nedugo nakon odlaska iz L.A.-a, i možda bi bilo moguće izvući iz ovdašnjih ruralesa vijesti o njemu. Pratio sam povorku patrolnih kola iz 30-ih godina duž zone crvenih svjetala i dalje u ulicu paralelnu s plažom - i tamo je bila postaja. Bila je to preuređena crkva: prozori s rešetkama, riječ POLICIJA premazana crnim slovima preko vjerskih prizora uklesanih u pročelje od nepečene cigle. Na travnjaku je bio smješten reflektor; kad sam izašao iz auta držeći značku sa smiješkom Amerikanca, bio je uperen ravno u mene. Hodao sam prema njemu zaklonivši oči, a lice me peklo od toplotnog udara. Netko je blebetao: "Jenki murja, J. Edgar, teksaški rendžer." Dok sam prolazio kraj njega držao je ispruženu ruku. Stisnuo sam u nju novčanicu od jednog dolara, i ušao u postaju. Unutrašnjost je još više ličila na crkvu: ulazno predvorje bilo je ukrašeno baršunastim draperijama oslikanim Isusom i njegovim do 249 življajima; klupe pune dokonih smeđokošuljaša izgledale su poput crkvenih. Prijemni šalter bio je veliki komad tamnog drva, s urezanim Isusom na križu - najvjerojatnije umirovljeni oltar. Debeli turale koji je tamo držao stražu obliznuo je usne kad je vidio da dolazim - izgledao mi je kao pedofil koji se nikad neće umiroviti. Izvadio sam neizostavni dolar, ali sam ga zadržao kod sebe. "Policija Los Angelesa, želim vidjeti šefa." Smeđokošuljaš je palcima protrljao kažiprste, pa pokazao na moju futrolu sa značkom. Predao sam je zajedno s dolarom; poveo me niz hodnik s freskama Isusa do vrata s natpisom KAPETAN. Stajao sam tako dok je on ušao i rafalno pričao na španjolskom. Kad je izašao, lupio je petama i salutirao sa zakašnjenjem. "Policajce Bleichert, uđite." Iznenadile su me riječi bez akcenta; ušao sam da bih im odgovorio. Tamo je stajao visok Meksikanac u sivom odijelu, ruke ispružene na pozdrav, a ne zbog novčanice od dolara. Rukovali smo se. Sjeo je za veliki stol i potapšao pločicu s natpisom 'kapetan Vasquez'. "Kako vam mogu pomoći, pozornice?" Uzeo sam futrolu sa značkom sa stola, i stavio Leejevu sliku na njezino mjesto. "Ovaj čovjek je policajac iz Los Angelesa. Nestao je krajem siječnja, a kad je posljednji put viđen bio je na putu ovamo." Vasquez je proučavao fotografiju. Kutovi usana su mu se trznuli; odmah je pokušao prikriti svoju reakciju pretvarajući je u odmahivanje glavom. "Ne, nisam ga vidio. Izdat ću potragu za njim i reći svojim ljudima da se raspitaju u ovdašnjoj američkoj zajednici." Odgovorio sam na laž. "Njega je teško pronaći, kapetane. Plavokos, visok 185 cm, građen kao kocka." "Ensenada privlači grube tipove, policajce. Zato je policijski kontingent ovdje tako dobro naoružan i budan. Hoćete li ostati neko vrijeme?" "Barem preko noći. Možda je promaknuo vašim ljudima, a ja mogu naći neki trag." Vasquez se nasmijao. "Sumnjam u to. Jeste li sami?" "Dvojica partnera čekaju me u Tijuani." "A u kojem odjelu radite?" Slagao sam naveliko. "Metropolitan." 250 "Vrlo ste mladi za tako prestižnu dužnost." Uzeo sam fotografiju. "Protekcija, kapetane. Moj stari je zamjenik zapovjednika, a brat mi je u konzulatu u Mexico Citvju. Laku noć." "I sretno, Bleichert." Uzeo sam sobu u hotelu u blizini pojasa noćnih klubova i crvenih svjetala. Za dva dolara dobio sam sobu u prizemlju s pogledom na ocean, krevet s madracem debljine palačinke, umivaonik i ključ od zajedničkog zahoda u dvorištu. Odbacio sam torbicu na komodu, i iz opreza na izlasku iščupao dvije vlasi kose i slinom ih zalijepio tako da spajaju vrata i dovrtak. Ako fašisti pretraže stan, znat ću. Otišao sam u srce neonske mrlje.

Ulice su bile prepune muškaraca u uniformi: smeđokošuljaša, U.S. marinaca i mornara. Meksičkih državljana nije bilo, a svatko je bio pristojan - čak i skupine marinaca kockastih glava koji su pijani mahali. Zaključio sam da hodajući arsenal ruralesa održava situaciju miroljubivom. Većina mršavih smeđokošuljaša spadala bi u bantam kategoriju, ali su bili oboružani do zuba: skraćene puške, poluautomatske puške, automatski pištolji kalibra .45, bokseri koji su se njihali na pojasovima za municiju. Fluorescentne svijetleće reklame pulsirale su prema meni: Klub Plamen, Arturova pećnica, Club Boxeo, Sokolovo gnijezdo, Chicov Klub Imperijal. "Boxeo" je na španjolskom

značilo "boksачki", pa sam odlučio da ta rupa bude moja prva postaja. Očekujući tamu, ušao sam u jarko osvijetljenu prostoriju prepunu mornara. Meksikanke su polugole plesale na dugačkom šanku, s dolarskim novčanicama zataknutim za minijaturne gaćice. Marim-ba41 glazba s gramofona i zviždaljke napravile su od lokala zaglušujuću bučnu džep. Stajao sam na prstima tražeći nekog s držanjem vlasnika. Otraga sam opazio nišu oblijepljenu reklamnim plakatima za boksmečeve. Privlačili su me poput magneta, pa sam se provukao pokraj nove smjene striptizeta koje su mijesale bokovima prema šanku, da bih došao do njih. A tamo sam bio ja, u velikom poluteškom društvu, u sendviču između Guša Lesnevicha i Bilh/ja Cohna. 41 Instrument sličan ksilofonu, popularan u Srednjoj Americi. 251 A tamo je bio i Lee, točno kraj Joea Louisa, s kojim se mogao boriti da je lažirao borbu za Bennyja Siegela. Bleichert i Blanchard. Dvije bijele nade koje su se izjalovile. Dugo sam buljio u slike, dok se razuzdanost oko mene nije ras-plinula i više nisam bio u nekoj tapeciranoj septičkoj jami, nego sam bio u godini '40. i '41., pobjeđivao u borbama i ševio cure koje su tr-zale na boksače i ličile na Betty Short. A Lee je rušio protivnike i živio s Kay - i začudo, ponovno smo bili obitelj. "Prvo Blanchard, sad ti. Tko je sljedeći, Willie Pep?" U trenu sam ponovno bio u septičkoj, izlanuvši: "Kada? Kada si ga vidio?" Okrenuvši se, vidio sam nezgrapnog starca. Koža na licu bila je ispucana, a kosti slomljene - kao da je vreća za trening - ali njegov glas nije odavao protuhu: "Prije nekoliko mjeseci, za velikih kiša u veljači. Razgovarali smo o boksu bez prestanka valjda deset sati." "Gdje je on sad?" "Nisam ga vidio nakon toga, a možda te on i ne želi vidjeti. Htio sam razgovarati o vašoj borbi, ali veliki Lee nije htio ni čuti. Rekao je: 'Više nismo partneri', i počeo mi pričati kako je pero kategorija najbolja. Ja mu velim, nix - najbolja je srednja. žale, Graziano, La Motta, Cerdan, koga ti zezaš?" "Je li još uvijek u gradu?" "Ne bih rekao. Ja sam vlasnik ovog lokala, a ovamo se nije vratio. želiš izravnati račune? Možda revanš?" "želim ga izvući iz sranja u kojemu se našao." Stari boksač vagao je moje riječi, pa rekao: "Slab sam na one koji plešu po ringu kao ti, pa ću ti reći jedino što znam. čuo sam da je Blanchard zakuhao gužvu preko u Satan Clubu, i morao debelo podmititi kapetana Vasqueza da se izvuče. Prošeci pet blokova prema plaži, tamo je Satan. Traži kuhara Ernieja. Reci mu da sam ja rekao da bude iskren s tobom, i duboko udahni prije nego uđeš, jer tamo otkud si došao nema ničeg sličnog tom mjestu." Klub Satan bio je kuća od nepečene cigle pokrivena crijepom, s maštovitim neonskim znakom: malim, crvenim vragom koji maše zrakom troglavim penisom u erekciji. Klub je imao svog vlastitog 252 vratara-smeđokošuljaša, malog Meksikanca koji je pri dolasku pretresao goste, igrajući se pritom štitnikom okidača na automatskoj pušci Browning koja je stajala na tronošcu. Epolette su mu bile krcate jenkijevskim novčanicama od jednog dolara; i ja sam zbirci dodao jednu, pripremajući se za ulazak. Iz kanalizacije u kišu govana. Šank je bio napravljen kao žlijeb za mokrenje u WC-u. Marinci i mornari masturbirali su u njega dok su lizali golim djevojkama koje su čučale na šanku. Ispod stolova koji su gledali na prednji dio prostorije i veliku pozornicu, obavljala se pušačina. Tip u kostimu vraga na madracu je šiljio debelu ženu. Magarac sa crvenim, baršunastim vražjim rogovima prikvačenim na uši stajao je sa strane, jedući sijeno iz posude na podu. S desne strane pozornice gringo u smokingu zavijao je u mikrofon: "Imao sam curu, moju malu Miču, kao dijafragmu ona stavlja pizzu. Hej! Hej! Imao sam curu, zvala se je Suzy, ta je uvijek htjela dobiti po guzi! Hej! Hej! Imao sam curu, Corrina moja mala, iz moje je banane šlag izvući znala! Hej! Hej!..." "Glazba" je bila nadjačana uzvicima sa stolova - "Magarac! Magarac!" Stajao sam tako, a veseljaci bi

se u prolazu očešali o mene, kad me skoro ugušio zadah po češnjaku. "Ti hoćeš na šank, ljepoto? Doručak za šampione, jedan dolar. Ti hoćeš mene? Put oko svijeta, dva dolara." Skupio sam hrabrost da je pogledam. Bila je stara, debela, s krastavim ranama od sifilisa na usnama. Izvadio sam novčanice iz džepa i gurnuo ih prema njoj, ne mareći koje su denominacije. Kurva je poklekla pred svojim bogom iz noćnog kluba. Viknuo sam: "Ernie. Moram ga vidjeti. Posalo me tip iz Boxeo Kluba." Mamacita je uskliknula: Vamanos!42 i čistila put preda mnom, gurajući se kroz kolonu kockastih glava koje su čekale na mjesto za večeru za šankom. Odvela me do prolaza pored pozornice zatvorenog zavjesom, i njime do kuhinje. Pikantna aroma nadražila mi je osjetila - dok

nisam spazio stražnji kraj psećeg trupla kako viri iz lonca. Žena je na španjolskom razgovarala s kuharom - čudnim tipom koji je izgledao kao mješanac između Meksikanca i Kineza. Kimao je glavom cijelo vrijeme, a zatim prišao. 42 Idemo! 253 Imao sam spremnu Leejevu fotografiju. "čuo sam da vam je ovaj čovjek stvarao probleme prije nekog vremena." Tip je bacio letimičan pogled na fotografiju. "Tko želi znati?" Izvadio sam značku, dajući mješancu da na tren vidi oružje. Rekao je: "Tvoj prijatelj?" "Moj najbolji prijatelj." Mješanac je zataknuo ruke pod pregaču; znao sam da jednom drži nož. "Tvoj prijatelj je popio četrnaest čašica mog najboljeg mes-cala, kućni rekord. To mi se sviđa. često je nazdravljao mrtvim ženama. To mi je svejedno. Ali htio se zajebavati s mojom predstavom s magarcem, a to ne dopuštam." "Što se dogodilo?" "Sredio je četvoricu mojih ljudi, ali petog nije. Ruralesi su ga odveli kući da prespava." "I to je sve?" Mješanac je izvadio kratak nož, odrezao gumb i počeo se po vratu tupom stranom oštrice. "Finito." Izašao sam na stražnja vrata u uličicu, bojeći se za Leeja. Dva muškarca u svjetlucavim odijelima dangubila su ispod ulične svjetiljke; kad su me spazili, počeli su brže šarati nogama i proučavati tlo kao daje zemlja odjednom postala strašno zanimljiva. Dao sam se u bijeg; škripa šljunka iza mene govorila mi je da je dvojac krenuo u potjeru. Uličica je završavala spajajući se s ulicom koja vodi prema zoni crvenih svjetala, s još jednim zemljanim odvojkom kojim se jedva moglo proći, i koji je vrludao u smjeru plaže. Krenuo sam njime punim sprintom, dodirujući ramenima žičane ograde, a s druge strane su me pokušavali dohvatiti vezani psi. Njihov lavež uništio je ostalu uličnu buku; nisam imao pojma je li mi dvojac još za petama. Pred sobom sam ugledao aveniju uz ocean, sabrao se, shvatio da je hotel udaljen jedan blok nadesno, i usporio u hod. Razmak je bio pola bloka - u moju korist. Gajba je bila udaljena stotinjak metara. Došetao sam do tamo loveći zrak, kao g. Prosječni Amerikanac u šetnji sirotinjskim dijelom grada. Dvorište je bilo prazno; posegnuo sam za ključem. Tada je svjetlo s drugog kata preletjelo preko vrata - više nije bilo moje zamke s vlasima zalijepljenima slinom. 254 Potegao sam .38-icu i udarcem otvorio vrata. Bijelac smješten u stolici pokraj kreveta već je imao ruke u zraku i mirovnu ponudu na usnama: "Oha, dečko. Ja sam prijatelj. Nisam naoružan, a ako mi ne vjeruješ spreman sam na pretres." Pokazao sam pištoljem prema zidu. čovjek je ustao i položio dlanove na zid, ruku iznad glave, raširenih nogu. Prepipao sam ga, s .38-icom prislonjenom na leđa, i pronašao lisnicu, ključeve i mastan češalj. Uguravši cijev pištolja unutra, ispitivao sam sadržaj lisnice. Bila je puna američke gotovine; u posebnom odjeljku bila je kalifor-nijska dozvola privatnog detektiva. Pisalo je da se čovjek zove Milton Dolphine, adresa ureda Copa De Oro 986 u San Diegu. Bacio sam lisnicu na krevet i popustio pritisak pištoljem; Dolphine se vrpolio. "Taj novac nije ništa u usporedbi s onim što je Blanchard imao. Budi mi partner, i bit će super." Izmaknuo sam mu noge udarcem. Dolphine je tresnuo na pod, i pojeo prašinu s tepiha. "Reci mi sve, i pazi što ćeš reći o mom partneru, ili ti ne gine optužba za provalu i zatvor u Ensenadi." Dolphine se odgurnuo na koljena. Dahtao je: "Bleichert, do vraga, što misliš kako sam znao doći ovamo? Je li ti palo na pamet da sam možda bio u blizini kad si se pred Vasquezom igrao gringo policajca?" Odmjeravao sam čovjeka. Prošao je četrdesetu, debeo i proćelav, ali vjerojatno čvrst - poput bivšeg sportaša čija se snaga pretvorila u mudrost kad se tijelo opustilo. Rekoh: "Još netko me prati. Tko je to?" Dolphine je ispljunuo paučinu. "Ruralesi. Vasquezu je u interesu da ti ne saznaš za Blancharda." "Znaju li da sam odsjeo ovdje?"

"Ne. Rekao sam kapetanu da ću ja započeti praćenje. Ostali njegovi ljudi valjda su nabasali na tebe. Jesi li ih se otarasio?" Kimnuo sam i pištoljem odgurnuo Dolphineovu kravatu. "Kako to da si ti tako spreman na suradnju?" Dolphine je lagano stavio ruku na cijev pištolja, i odgurnuo ga od sebe. "I ja imam svoj interes u tome, i prokleta sam dobar u igranju na obje strane. A puno bolje pričam kad sjednem. Misliš daje to moguće?" 255 Dohvatio sam stolicu i stavio je pred njega. Dolphine se osovio na noge, otresao odijelo i uvalio se u stolicu. Vratio sam pištolj u futrolu. "Polako i od početka." Dolphine je huknuo u svoje nokte i polirao ih trljanjem o košulju. Uzeo sam jedinu preostalu stolicu u sobi i sjeo licem prema naslonu, kako bih mogao nešto držati. "Pričaj, k vragu!" Dolphine mi je udovoljio. "Prije nekih mjesec dana u moj ured u Dagou ušla je jedna Meksikanka. Bucmasta, s deset tona šminke, ali besprijejkorno odjevena. Ponudila mi je pet stotki da nađem

Blancharda, i rekla da misli daje negdje oko Tijuane ili Ensenade. Rekla je da je on losangeleski policajac, nekakav bjegunac. Znajući da losan-geleski murjaci vole zelembaće, odmah sam pomislio na novac. Raspitao sam se o njemu kod svojih doušnika u Tijuani i pokazivao sliku iz novina koju mi je žena dala. Čuo sam daje Blanchard bio u Tijuani krajem siječnja, upadao u tučnjave, cugao, trošio brdo love. Zatim mi je znanac iz granične patrola rekao da se skriva u Ensenadi i plaća za zaštitu ruralesima, koji ga čak puštaju da loče i stvara gužvu u njihovu gradu - nešto što Vasquez dopušta otprilike nikad. Dakle, tako sam došao ovamo i počeo pratiti Blancharda, koji je izigravao gringa bogatog do daske. Vidio sam ga kad je razbio dvojicu Meksikanaca koji su uvrijedili senioritu, a ruralesi su stajali i nisu učinili ništa. To znači da je obavijest o zaštiti točna, i pomislio sam lova, lova, lova." Dolphine je narisao znak za dolar u zraku; zgrabio sam prečke na naslonu stolice tako jako da sam osjetio kako drvo popušta. "Ovdje postaje zanimljivo. Jedan bijesni rurales koji nije bio na Blanchardovu platnom spisku rekao mi je da je čuo kako je Blanchard platio dvojicu ruralesa u civilu da ubiju dva njegova neprijatelja u Tijuani, krajem siječnja. Odvezao sam se nazad u Tijuanu, podijelio malo mita tamošnjoj muriji i saznao da su dva tipa po imenu Robert de Witt i Felix Chasco smaknuti u Tijuani dvadeset trećeg siječnja. De Wittovo ime mi je zvučalo poznato, pa sam nazvao prijatelja koji radi u policiji u San Diegu. On se raspitao i javio mi se. Sad slušaj ovo, ako već nisi znao: Blanchard je poslao de Wittu u Quentin '39., a de Witt se zakleo da će mu se osvetiti. Pretpostavljam da je de Witt ranije uvjetno pušten, a Blanchard gaje smaknuo da spasi svoju guzicu. Nazvao sam svog partnera u Dago, i ostavio poruku za Mekši256 kanku: Blanchard je u Ensenadi, zaštićen od ruralesa, koji su za njega vjerojatno smaknuli de Wittu i Chasca." Pustio sam naslon, obamrlih ruku. "Kako se žena zvala?" Dolphine slegnu ramenima. "Predstavila se kao Delores Gar-cia, ali to je očito bilo lažno ime. Nakon što sam saznao za de Witt--Chasco situaciju, procijenio sam je kao jednu od Chascovih fufica. Navodno je bio žigolo s mnoštvom bogatih meksičkih komada na raspolaganju, i mislio sam da se ženska želi osvetiti za ubojstvo. Mislio sam daje već nekako saznala daje Blanchard odgovoran za ubojstva, i daje samo trebala moju potvrdu." Rekoh: "Znaš li za slučaj u L.A.-u?" "Je li papa katolik?" "Lee je radio na slučaju prije nego je došao ovamo, a krajem siječnja činilo se da Tijuana ima veze sa slučajem. Jesi li čuo da se Lee raspitivao o Daliji?" Dolphine reče: "Nada43. želiš li čuti ostatak?" "Pod hitno." "Dobro. Vratio sam se u Dago, i partner mi je rekao daje Meksikanka dobila poruku koju sam joj ostavio. Otišao sam u Reno na kratak odmor i za kockarskim stolom spiskao novac koji mi je dala. Počeo sam razmišljati o Blanchardu i svem tom novcu koji je imao, pitajući se što je Meksikanka naumila s njim. To mi zaista nije dalo mira i vratio sam se u Dago, radio na nekim slučajevima nestalih osoba i došao u Ensenadu oko dva tjedna kasnije. I znaš što? Jebenog Blancharda nije bilo. Samo bi budala pitala Vasqueza i ruralesa o njemu, pa sam se motao po gradu skupljajući informacije. Vidio sam nekog klinca u Blanchardovoj staroj sportskoj jakni, a drugog u njegovu puloveru s natpisom Legion Stadium. Doznao sam da su dva tipa obješena zbog ubojstva de Witt-Chasco i pomislio, namještajka ruralesa sve do kraja. Ostao sam u gradu ulizujući se Vasquezu, otkucavajući mu narkice da bih ostao u milosti. Konačno sam povezao konce u vezi s , Blanchardom. Ako ti je bio prijatelj, pripremi se." 43 Ništa. 257 Na riječ "bio", moje su ruke slomile prečku na naslonu za koju sam se držao. Dolphine reče: "Ona, dečko."

Prostjenjao sam: "Dovrši." Privatni detektiv je govorio polako i smireno, kao da se obraća ručnoj bombi. "On je mrtav. Ubijen je sjekrom. Neke bitange su ga našle. Provalili su u kuću gdje je on odsjeo, i jedan od njih je izbrbljao sve ruralesima, da ne bi njih optužili. Vasquez ih je podmitio pesosima i Blanchardovim stvarima, a ruralesi su zakopali tijelo izvan grada. Čuo sam glasine da novac nije pronađen, i ostao sam u gradu jer sam mislio, Blanchard je lupez i prije ili poslije pojaviti će se neki američki murjak, i tražiti ga. Kad si se pojavio u postaji s onim sranjem da radiš u odjelu Metropolitan, znao sam da si to ti." Pokušao sam reći ne, ali se usne nisu htjele pomaknuti; Dolphine je zbrzao ostatak priče: "Možda su to učinili ruralesi, možda žena ili njezini prijatelji. Možda je netko od njih došao do novca, a možda i nije, pa možemo mi. Ti si poznavao Blancharda, ti možeš prokužiti tko—" Skočio sam i zamahnuo na Dolphinea prečkom stolice; pogodio sam ga u

vrat, pao je na pod i ponovno posisao tepih. Uperio sam mu pištolj u zatiljak; privatni detektiv-seronja je zadrhtao, i ispalio molbu za milost: "čuj, nisam znao da to primaš tako osobno. Nisam ga ja ubio, i povući ću se ako želiš uloviti onoga tko je. Zaboga, Bleichert, molim te." I ja sam zadrhtao. "Kako mogu znati daje to istina?" "Blizu plaže se iskapa pijesak. Ruralesi tamo bacaju leševe. Jedan klinac mi je rekao da je vidio gomilu ruralesa kako pokapaju velikog bijelca, otprilike u vrijeme kad je Blanchard dobio svoje. K vragu, istina je!" Otpustio sam kokot na .38-ici. "Pokaži mi." Mjesto ukopa bilo je petnaestak kilometara južno od Ensena-de, uz samu obalnu cestu na litici koja se nadvila nad oceanom. Mjesto je označavao velik, zapaljeni križ. Dolphine je stao tik uz njega i ugasio motor. "Nije ono što misliš. Domoroci pale prokletu stvar jer ne znaju tko je ovdje pokopan, a mnogima od njih su najmiliji nestali. To im je ritual. Oni pale križeve, a ruralesi to toleriraju, kao da je to univerzalni lijek kojim drže obične ljude u strahu pred oružjem. Kad smo već kod toga, hoćeš li maknuti tu stvar?" Moj službeni revolver bio je uperen u Dolphineov trbuh. Pitao sam se kako dugo sam ga držao na nišanu. "Ne. Imaš li alat?" Dolphine je progutao slinu. "Vrtlarski pribor. Slušaj—" "Ne. Odvedi me do mjesta o kojemu ti je klinac pričao, i kopat ćemo." Dolphine je izišao iz auta, obišao ga i otvorio prtljažnik. Pratio sam ga i gledao kako miče veliku lopatu. Plamen je obasjao stari Dodge coupe privatnog detektiva; uočio sam hrpu kolaca za ogradu i krpe pokraj rezervne gume. Zataknuo sam 38-icu za pojas i napravio od njih dvije baklje, zamotavši krpe na krajeve kolaca, i zapalivši ih u križ. Pružio sam jedan Dolphineu i rekao: "Hodaj ispred mene." Ušetali smo u pješčanu jamu kao odmetnici s vatrenim kuglama na štapu. Mekoća pijeska usporila je napredovanje; svjetlost baklji omogućavala mi je da razaznam grobne ukrase - male bukete i vjerske figurice postavljene tu i tamo po dinama. Dolphine je neprestano mrmljao kako gringose ostavljaju na daljem kraju. Osjećao sam kako kosti pucaju pod mojim nogama. Došli smo do posebno visokog nanosa, i Dolphine je mahnuo bakljom prema poderanoj američkoj zastavi raširenoj na pijesku. "Ovdje. Klinac je rekao kraj h elbannero44." Odgurnuo sam zastavu; podigao se roj insekata. Dolphine je zacvilio: "Gamad", i rastjerao ih svojom bakljom. Smrad raspadanja dizao se iz velikog kratera pod našim nogama. "Kopaj", reko. Dolphine se primio posla; ja sam razmišljao o duhovima - Betty Short i Laurie Blanchard - čekajući da lopata udari o kosti. Kad se to prvi put dogodilo, izgovorio sam psalam kojim me je stari kljukao; drugi put je na redu bio "Oče naš", koji je Danny Bovlan znao pjevušiti prije naših borbi na treningu. Kad je Dolphine rekao: "Mornar. Vidim mornarsku jaknu", nisam znao da li bih želio daje Lee živ i u žalosti, ili mrtav i da ga nigdje nema, pa sam odgurnuo Dolphinea i sam kopao. 44 Zastava. Prvim udarcem otkinuo sam mornarevu lubanju, drugi zabio u prednji dio njegove bluze, odvojivši torzo od ostatka kostura. Noge su bile u komadićima; kopao sam ispod njih u čisti pijesak iz kog se presijavao tinjac. Zatim su došla legla crva i iznutrice i zvonasta haljina umrljana krvlju i pijesak i nešto kostiju i ništa - a tada je došla ružičasta koža opaljena suncem i plave obrve prekrivene ožiljcima od šivenja, koji su djelovali poznato. Zatim se Lee smješкао poput Dali-je, a crvi su gmizali iz njegovih usta i rupa gdje su mu nekad bile oči. Bacio sam lopatu i potrčao. Dolphine je vikao za mnom: "Novac!" Grabio sam prema gorućem križu s mišlju da sam ja napravio ožiljke na Leeju, da sam mu ja to učinio. Stigavši do auta uskočio sam unutra, jurnuo unazad, zaorao raspelo u pijesak, i uz škripu prošao kroz prvu-drugu-treću brzinu

grabeći naprijed. Dok je auto zaplesao na obalnu cestu prema sjeveru, začuo sam: "Moj auto! Novac!" Posegnuo sam za prekidačem sirene, i udario po kontrolnoj ploči kad sam postao svjestan da je civilni auti nemaju. Stigao sam u Ensenadu jureći brzinom dvostruko većom od dopuštene. Ostavio sam Dodge na ulici pred hotelom, i potrčao za svojim autom - usporio sam kad sam opazio tri muškarca kako mi se približavaju s boka, s rukama uvučenima u jakne. Moj Chevrolet bio je udaljen desetak metara; muškarac u sredini bio je kapetan Vasquez, a ostala dvojica raširila su se kako bi mi zatvorili bokove. Jedini zaklon bila je javna govornica u blizini prvih vrata s lijeve strane polukružnog dvorišta. Bucky Bleichert bio je na putu da postane 'mrtav pri dolasku' u meksičkoj pješčanoj jami, a društvo bi mu pravio najbolji prijatelj. Odlučio sam pustiti Vasqueza da dođe sasvim do mene, a zatim mu iz neposredne blizine prosuti mozak. Tada je kroz vrata s lijeve strane

izašla bijela žena, i u njoj sam ugledao svoju kartu za povratak kući. Pritrčao sam i zgrabio je za vrat. Počela je vrištati. Prigušio sam zvuk stavivši joj preko usta lijevu ruku. žena je mahala rukama, a zatim se ukipila. Izvadio sam .38-icu i uperio joj je u glavu. Ruralesi su se oprezno nastavili približavati, ruku s oružjem prislonjenih uz tijelo. Ugurao sam ženu u javnu govornicu, šapćući: "Vičeš li, mrtva si. Vičeš li, mrtva si." Unutra sam je koljenima prikli-ještio uza zid i oslobodio ruku; krici koje je ispustila bili su tihi. Naciljao sam pištolj u njezina usta, zgrabio slušalicu, ubacio kovanicu u prorez i okrenuo nulu. Vasquez je stajao pred govornicom, zelen od 260 bijesa, zaudarajući po jeftinoj američkoj kolonjskoj vodi. čovjek sa centrale se javio s "Que?" Promumljao sam: "Habla ingles?"⁴⁵ "Da, gospodine." Držao sam slušalicu između brade i ramena i ubacio sve kovanice iz džepa u prorez; .38-icu sam držao prilijepljenu za ženino lice. Kad je aparat progutao gomilu pesosa, rekao sam: "FBI, terenski ured u San Diegu. Hitno je." čovjek s centrale je promrmljao: "Da, gospodine." čuo sam kako spaja poziv. žena je cvokotala zubima uz cijev pištolja. Vasquez je pokušao podmićivanjem: "Blanchard je bio jako bogat, prijatelju moj. Mogli bismo naći njegov novac. Ti bi mogao jako lijepo živjeti ovdje. Ti—" "FBI, specijalnog agenta Ricea." Strijeljao sam pogledom Vasqueza. "Ovdje policajac Dwight Bleichert, policija Los Angelesa. Nalazim se u Ensenadi i zabrljao sam s nekim ruralesima. Upravo se pripremaju ubiti me ni zbog čega, i pomislio sam da biste mogli odgovoriti ovdje prisutnog kapetana Vasqueza od toga." "Koji je to—" "Gospodine, ja sam zaista losangeleski policajac, i bit će bolje da to učinite brzo." "Ti me zezaš, sinko?" "K vragu, hoćete dokaz? Radio sam u Središnjim umorstvima s Russom Millardom i Harryjem Searsom. Radio sam u Tjeralicama u okružnom tužilaštvu. Radio sam—" "Daj mi Meksikanca, sinko." Pružio sam slušalicu Vasquezu. Primio ju je i uperio svoj auto-matik u mene; ja sam držao .38-icu na ženi. Sekunde su otkucavale; pat pozicija je potrajala dok je šefruralesa slušao federalca, blijede-ći sve više. Napokon je ispustio slušalicu i spustio oružje. "Idi kući, kurvo. Idi iz mog grada i iz moje zemlje." Vratio sam pištolj u korice i izgurao se iz govornice; žena je cviljela. Vasquez se odmaknuo i mahnulo svojim ljudima da učine isto. Ušao sam u svoj auto i odjurio iz Ensenade gonjen strahom. Tek 45 Govorite li engleski? 261 sam u Americi počeo poštovati ograničenja brzine - a tada mi je postalo strašno zbog Leeja. Zora se probijala iznad Hollywood Hillsa kad sam pokucao Kay na vrata. Stajao sam na verandi drhteći, a olujni oblaci i sunčane zrake pomaljali su se kao čudne stvari koje nisam želio vidjeti. Iznutra sam začuo "Dwight?" praćeno zvukom skidanja zasuna. Tada se pojavio jedini preostali partner iz trija Blanchard/Bleichert/Lake, rekavši: "I sve to." Bio je to epitaf koji nisam želio čuti. Ušao sam unutra, zapanjen kako je čudna i lijepa dnevna soba. Kay reče: "Lee je mrtav?" Sjeo sam u njegovu omiljenu fotelju prvi put. "Ubili su ga rura-lesi ili neka Meksikanka ili njezini prijatelji. Oh, mala, ja—" Upotreba Leejeva tepanja me štrećnula. Pogledao sam u Kay koja je stajala pokraj vrata, obasjana iz pozadine čudnim sunčanim zrakama. "Unajmio je ruralese da ubiju de Witta, ali to ne znači ništa. Moramo naći Russa Millarda i nekoliko pristojnih meksičkih policajaca za to..." Opazivši telefon na stoliću za kavu, zastao sam. Počeo sam ok-retatipadreov broj telefona. Kay me zaustavila rukom. "Ne. Prvo želim razgovarati s tobom." Prebacio sam se iz naslonjača na kauč; Kay je sjela kraj mene. Rekla je: "Ako poludiš oko ovoga,

povrijedit ćeš Leeja." Tada sam shvatio daje to očekivala; tada sam shvatio daje znala više od mene. "Ne možeš povrijediti nešto stoje mrtvo." "Oh, i te kako možeš, mali." "Ne zovi me tako! To je njegovo!" Kay se primakla bliže i dotakla moj obraz. "Možeš povrijediti njega, i možeš povrijediti nas." Odmaknuo sam se od milovanja. "Reci mi zašto, mala." Kay je popravila pojas na haljini i fiksirala me hladnim pogledom. "Nisam upoznala Leeja na suđenju", rekla je. "Upoznala sam ga prije toga. Postali smo prijatelji, i lagala sam gdje stanujem da ne bi saznao za Bobbyja. Ali tada je to sam saznao, pa sam mu rekla kako mi je grozno, a on mi je ispričao za poslovnu priliku koja mu se 262 pružila. Nije mi htio reći detalje, a tada je Bobby uhapšen, i sve se pretvorilo u kaos. Lee je planirao pljačku, i našao još trojicu da mu pomognu. Otkupio je svoj ugovor od Bennvja Siegela, ali ga je to koštalo svakog centa koji je zaradio kao boksač. Za vrijeme pljačke dvojica su ubijena, jedan je pobjegao u Kanadu, a Lee je bio četvrti. Lee je smjestio Bobbvju jer ga je mrzio zbog onog

što mi je učinio. Bobby nije znao da se viđamo, a mi smo odglumili da smo se upoznali na suđenju. Bobby je znao da se radi o namještaljci, ali nije sumnjao u Leeja, već u LAPD općenito. Lee mi je htio pružiti dom, i to je učinio. Bio je vrlo oprezan sa svojim dijelom novca od pljačke, i stalno je pričao o ušteđevini od boksa i kockanju, da šefovi ne bi pomislili da živi iznad svojih mogućnosti. Život sa ženom naškodilo je njegovoj karijeri, iako nismo bili zajedno na onaj način. Sve je ličilo na sretnu bajku do prošle jeseni, odmah nakon što ste ti i Lee postali partneri." Približio sam se Kay, opčinjenoj Leejem kao najsmjelijim poli-cajcem-vucibatinom u povijesti. "Znao sam da on to ima u sebi." Kay se odmakla od mene. "Dopusti da završim prije nego posta-neš sentimentalna. Kad je Lee čuo da će Bobby biti ranije uvjetno pušten, pokušao je nagovoriti Bennyja Siegela da ga ubije. Bojao se da će Bobby progovoriti o meni i pokvariti našu bajku svim ružnim detaljima koje je znao o meni. Siegel nije pristao, a ja sam rekla Leeju da nije važno, da smo sada troje i da nam istina ne može naškoditi. Zatim se, odmah nakon Nove godine, pojavio treći čovjek iz pljačke. Znao je da će Bobby de Witt uskoro biti uvjetno pušten, i postavio je svoje ucjenjivačke zahtjeve: Lee mu je trebao platiti deset tisuća dolara, ili bi on rekao Bobbyju daje Lee organizirao pljačku i namjestio mu. čovjek je rekao da Lee ima vremena do dana Bobbvjeva puštanja. Lee je odugovlačio, i otišao do Bennyja Siegela da pokuša posuditi novac. Siegel je odbio, a Lee ga je preklinjao da ubije trećeg. Odbio je i to. Lee je saznao da se čovjek mota s nekim crncima koji prodaju marihuanu, i—" Vidio sam što se sprema, ogromno i mračno kao naslovi u novinama, a njezine riječi bile su kao novi tekst pisan sitnim slovima: "Taj čovjek se zvao Baxter Fitch. Siegel nije htio pomoći Leeju, pa je uzeo tebe. Muškarci su bili naoružani, pa mislim da ste imali zakonsko opravdanje, i mislim da ste imali vrašku sreću da nitko nije pre 263 više ispitivao. To je jedino što mu ne mogu oprostiti, jedino zbog čega se mrzim što sam dopustila. Jesi li još sentimentalna, strijelce?" Nisam mogao odgovoriti; Kay je to učinila umjesto mene. "Nisam ni mislila. Dopravit ću, a ti mi reci želiš li još osvetu. Tada se dogodio slučaj Short, i Lee je zapeo za to zbog svoje male sestre i tko zna čega još. Užasavao se pomisli da je Fitch već pričao s Bobbvjem, da Bobby zna za namještaljku. Htio gaje ubiti, ili da ga netko ubije, a ja sam ga molila i preklinjala da sve pusti na miru, da nitko neće vjerovati Bobbvju, pa neka samo ne povrijedi nikoga više. Da nije bilo te jebene mrtve djevojke, mogla sam ga i nagovoriti. Ali slučaj se prenio u Meksiko, a s njim i Bobby, Lee i ti. Zнала sam da bajka završava. I završila je." POLICAJCI VATRA I LED NOKAUTIRALI CRNE LOPOVE PUCNJAVA U SOUTHSIDEU: POLICAJCI: 4, ZLIKOVCI: 0 BOKSAČI-POLICAJCI UBILI ČETVORICU NARKOMANA U KRVAVOM ORUŽANOM OKRŠAJU Potpuno obamro, počeo sam ustajati. Kay me zgrabila za pojas objema rukama i povukla me dolje. "Ne! Ovaj put nećeš izvesti svoj poznati Bucky Bleichert uzmak! Bobby me snimao sa životinjama, a Lee je to prekinuo. Prodavao me svojim prijateljima, i tukao remenom za britvu, a Lee je to prekinuo. On me je htio voljeti, a ne ševiti, i htio je da ti i ja budemo zajedno, a da ga se nisi tako bojao, i ti bi to znao. Ne smijemo blatiti njegovo ime. Moramo zaboraviti sve to i oprostiti mu, i nastaviti sami i—" Tada sam uzmaknuo, prije nego što je Kay uništila ostatak trojstva. Strijelac. Marioneta. Propali detektiv, suviše slijep da bi rasvijetlio slučaj u kojemu je bio pomagač u ubojstvu.

264 _____ Slaba točka u trokutu iz bajke. Najbolji prijatelj murjaka-pljačkaša banke, sada čuvar njegovih tajni. "Odustati od svega." Sljedećih tjedan dana držao sam se svog stana, ubijajući ostatak svog "dopusta". Udarao sam po boksačkoj vreći, preskakao uže i slušao glazbu; sjedio sam na stražnjim stepenicama i prstom ciljao ptičice koje su odmarale na užetu za sušenje rublja moje gazdarice. Osudio sam Leeja zbog četiri ubojstva vezana uz pljačku banke Boulevard-Citizens, i pomilovao ga u vezi s ubojstvom broj pet onim njegovim. Mislio sam na Betty Short i Kay dok se nisu stopile u jednu; sagledao sam partnerstvo kao uzajamno zavodjenje i zaključio da sam žudio za Dalijom jer sam je prozreo, i da sam volio Kay jer je ona prozrela mene. Preispitao sam proteklih šest mjeseci. Sve je bilo tu. Novac koji je Lee rasipao u Meksiku vjerojatno je bio iz posebne zalihe plijena od pljačke. Na dočeku Nove godine čuo sam ga kako plače; Baxter Fitch ga je nekoliko dana ranije ucijenio i postavio svoje zahtjeve. Te jeseni, Lee je tražio Bennyja Siegela nasamo - svaki put kad smo išli na boks-mečeve u dvorani Olympic; pokušavao ga je nagovoriti da

ubije Bobbvja de Witta. Točno prije pucnjave Lee je razgovarao telefonom s doušnikom - navodno o Junioru Nashu. Doušnik je otkucio Fitcha i crnce, a Lee se vratio u auto s užasnutim izrazom lica. Deset minuta kasnije četvero ljudi bilo je mrtvo. One noći kad sam upoznao Madeleine Sprague, Kay je vikala na Leeja: "Nakon svega što bi se moglo dogoditi"; zlokobna rečenica, vjerojatno njezino predviđanje kraha s Bobbvjem de Wittom. Za vrijeme dok smo radili na slučaju Dalija, ona je bila razdražljiva, mrzovoljna, zabrinuta za Leejevu dobrobit, ali je začuđujuće prihvaćala njegovo luđačko ponašanje. Mislio sam da je uzrujana zbog Leejeve opsjednutosti ubojstvom Betty Short, a ona je u stvari bježala od bajke i prema njezinoj završnici. Sve je bilo tu. 265 "Zaboravi sve to." Kad se hladnjak ispraznio, krenuo sam u svoj poznati Bucky Bleichert uzmak do trgovine po zalihe. Ušavši, spazio sam mladića koji pomaže mušterijama spakirati robu kako čita lokalne stranice jutarnjeg Heralda. Na dnu stranice bila je slika Johnvja Vogela; pogledao sam preko dječakova ramena i vidio da je otpušten iz LAPD-a zbog prikriivanja korupcije. U drugom članku pogled mi je zapeo na imenu Ellis Loew. Bevo Means ga je citirao: "Istraga o Elizabeth Short više nije smisao mog postojanja - ima i važnijih riba koje treba uloviti." Zaboravio sam na hranu, i odveo se u zapadni Hollywood. Bio je odmor. Kay je bila nasred školskog igrališta, nadzirući djecu koja su padala u pješčaniku. Gledao sam je neko vrijeme iz auta, a zatim prišao. Klinci su me prvi spazili. Iskezio sam zube prema njima dok se nisu počeli smijati. Tada se Kay okrenula. Rekoh: "Ovo je poznati Bucky Bleichert napad." Kay reče: "Dwight"; klinci su nas gledali kao da znaju daje to važan trenutak. časak kasnije Kay je sinulo. "Jesi li mi došao nešto reći?" Nasmijao sam se; klinci su hihotali vidjevši opet moje kljove. "Da. Odlučio sam odustati od svega. Hoćeš li se udati za mene?" Kay je bezizražajno rekla: "Zakopat ćemo sve ostalo? I je... mrtvu djevojku?" "Da. I nju, također." Kay se privila uz mene. "Onda hoću." Zagrlili smo se. Djeca su uzvikivala: "Gđica Lake ima dečka, gđica Lake ima dečka!" Oženili smo se trfđana poslije, 2. svibnja 1947. Obavili smo to na brzinu; zavjete je pročitao protestantski kapelan LAPD-a, a vjenčanje je održano u dvorištu kuće Leeja Blancharda. Kay je obukla ružičastu haljinu, podrugujući se svom nedostatku nevinosti; ja sam obukao svoju plavu uniformu. Russ Millard je bio kum, a Harry Sears je došao kao gost. Na početku je mucao, a prvi put sam vidio da je točno četvrto piće prekinulo mucanje. Izvukao sam staroga iz sta266 račkog doma, nije imao pojma tko sam ja, ali bez obzira na to činilo se da se dobro zabavlja - potezao je iz Harrvjeve pljoske, štipao Kay za stražnjicu, skakutao na zvuke glazbe s radija. Postavili smo stol sa sendvičima i punčem, alkoholnim i bezalkoholnim. Nas šestero smo jeli i pili, a potpuni stranci koji su prolazili prema Stripu čuli su smijeh i glazbu i upali na zabavu. Do sumraka dvorište je bilo puno ljudi koje nisam poznao, pa je Harry skočio do trgovine Hollywood Ranch po još hrane i pića. Odložio sam službeni revolver i dozvolio nepoznatim civilima da se igraju njime, a Kay je plesala polke s kapelanom. Kad se spustio mrak nisam htio da se sve završi, pa sam od susjeda posudio božične lampice i razapeo ih preko stražnjih vrata, konopca za sušenje rublja i Leejeva omiljenog yucca

drveta. Plesali smo, pili i jeli pod lažnim zviježdem s crvenim, plavim i bijelim zvijezdama. Oko dva sata noću, klubovi na Stripu zatvorili su vrata, pojavili su se veseljac i Trocadera i Mocamba, a neko se vrijeme zadržao i Errol Flynn, zamijenivši svoj smoking za moju jaknu pretrpanu policijskim medaljama. Da nije naišla oluja, moglo je potrajati zauvijek - što sam i želio. Društvo se razišlo usred žestokih poljubaca i zagrljaja, a Russ je odveo staroga nazad u dom. Kay i ja povukli smo se u spavaću sobu voditi ljubav. Ostavio sam radio uključen da mi odvrati misli od Betty Short. Nije bilo potrebno - nije mi uopće pala na pamet. ELEI s-1 -, "* .^, 'Y i-! Dvadeset peto poglavlje Vrijeme je prolazilo. Kay i ja smo se uživjeli u ulogu mladoga bračnog para. Nakon brzopoteznog medenog mjeseca u San Franciscu, vratio sam se ostacima svoje policijske karijere. Thad Green bio je otvoren sa mnom; divio mi se zbog onog što sam napravio s Vogelima, ali me smatrao beskorisnim policajcem za patrolu - priskrbio sam si prijezir običnih policajaca u uniformi, i moja prisutnost u uniformiranim jedinicama stvorila bi još više problema. Pošto sam na prvoj godini koledža imao same petice iz kemije i matematike, dodijelio me kao tehničara Odjelu za znanstvena istraživanja. Posao je bio napola u civilkama - u laboratoriju su se

nosile kute, a na terenu siva odijela. Ja sam određivao krvnu grupu, tražio otiske prstiju i pisao balističke izvještaje; na mjestima zločina strugao sam uzorke sa zidova i proučavao ih pod mikroskopom, a zatim prepuštao nastavak detektivima Umorstava. Epruvete, laboratorijske posude i krvi na sve strane - intimnost sa smrću na koju se nikad 270 nisam priviknuo; stalni podsjetnik da nisam detektiv, da mi se ne može povjeriti nastavak ispitivanja vlastitih otkrića. S različitim udaljenosti pratio sam prijatelje i neprijatelje koje mi je slučaj Dalija donio. Russ i Harry su i dalje držali nedirnutu sobu s arhivom u hotelu El Nido, nastavljajući raditi prekovremeno na slučaju Short. Ja sam imao ključ od vrata, ali ga nisam koristio, zbog obećanja Kay da ću zakopati "tu j... mrtvu djevojku". Ponekad bih se našao spadreom za ručkom, i pitao ga kako napreduje. Uvijek bi odgovorio: "Sporo", i znao sam da nikad neće pronaći ubojicu, i da nikad neće odustati. U lipnju '47. Ben Siegel je ubijen u dnevnoj sobi svoje djevojke na Beverlv Hillisu. Bili Koenig, koji je prebačen u detektive u 77. postaji nakon samoubojstva Fritza Vogela, pogođen je iz puške u lice na uglu ulice Watts početkom '48. Oba ubojstva ostala su neriješena. Ellis Loew je žestoko potučen na preliminarnim izborima republikanaca u lipnju '48., a ja sam u znak slavlja na plinskom plameniku skuhaio u laboratorijskim posudama vlastitu žesticu i napio cijeli kriminalistički laboratorij. Opći izbori '48. donijeli su mi nove vijesti o Spragueovima. Izborna lista demokrata kandidirala se za mjesta u Gradskome vijeću L.A.-a i Nadzornom odboru, a glavni slogan njihove kampanje bio je "Planiranje grada". Tvrđili su da su zdanja širom Los Angelesa loše projektirana i nesigurna i tražili da velika porota pokrene istragu protiv građevinaca koji su dvadesetih godina podizali zgrade, tijekom velikog buma na tržištu nekretnina. Senzacionalistički tabloidi su prihvatili galamu, objavljujući članke o "bum barunima" - među njima su bili i Mack Sennett i Emmett Sprague - i njihovim "gangsterskim vezama". časopis U povjerenju objavio je serijal o Sennet-tovu naselju Hollywoodland, i kako Trgovačka komora Hollywooda želi izbaciti slova L-A-N-D iz ogromnog znaka na Mount Leeju. Bile su tu i fotografije Mačka Sennetta kako stoji pokraj zdepastog čovjeka sa slatkom, malom curicom. Nisam bio sasvim siguran jesu li to Emmett i Madeleine, ali sam svejedno izrezao slike. Moji neprijatelji. Moji prijatelji. Moja supruga. 271 Ja sam obrađivao dokaze, Kay je predavala u školi, i neko vrijeme smo uživali u nečemu novom, vođenju prosječnog života. Kuća je bila potpuno otplaćena, a s naše dvije plaće imali smo dosta novaca, pa smo ga trošili da zaboravimo na Leeja Blancharda i zimu '47. Vikendom smo odlazili u pustinju ili planine; tri-četiri puta tjedno jeli smo u restoranima. Prijavljivali smo se u hotelima pretvarajući se da smo ljubavnici, i trebalo mi je preko godinu dana da shvatim kako smo sve to radili da se maknemo iz kuće koja je plaćena novcem od pljačke banke Boulevard-Citizens. U toj jurnjavi za užicima bio sam tako opušten, da se trebao dogoditi veliki šok da to shvatim. Daska na podu u hodniku je olabavjela, pa sam je cijelu skinuo kako bih je mogao ponovno zalijepiti. Pogledavši u rupu, našao sam smotuljak love, dvije tisuće dolara u novčanicama od stotke, osigurane gumenom trakom. Nisam se osjećao veselo ni šokirano; moj mozak je radio tik, tik, tik, i sinula su mi pitanja koja su bila zatomljena jurnjavom u normalan život. Ako je Lee imao ovaj novac, plus lovu koju je trošio u Meksiku, zašto nije isplatio Baxtera Fitcha? Ako je imao novca, zašto je išao k Benu Siegelu posuditi novac za ispunjenje Fitchevih zahtjeva?

Kako je Lee mogao kupiti i namjestiti kuću, platiti Kavino školovanje i da mu još ostane znatna svota, kad njegov dio propale pljačke nije mogao biti veći od pedesetak tisuća? Naravno da sam rekao Kay; naravno da mi nije znala odgovoriti; naravno da sam joj se zgadio jer kopam po prošlosti. Rekao sam joj da bismo mogli prodati kuću i kupiti stan kao i drugi normalni, prosječni ljudi - i naravno da nije pristala. Imala je udobnost, stil - vezu s nekadašnjim životom koje se nije htjela odreći. Spalio sam novac u modernom deco kaminu Leeja Blancharda. Kay me nikad nije pitala zašto sam to učinio. Taj jednostavni čin vratio je jedan zatomljeni dio mene, koštao me većinu onoga što sam imao sa svojom ženom, i vratio me mojim duhovima. Kay i ja smo sve manje vodili ljubav. Kad bismo to činili, za nju je to bila rutinska potvrda stvari, a za mene eksplozija dosade. Počeo sam na Kay Lake Bleichert gledati kao da je potrošena zbog bestidnosti u svojoj prošlosti, tek blizu tridesete a već prelazi na celibat. Tada sam u naš krevet donio samo dno, lica kurvi koje

sam viđao u 272centru, pričvršćena u mraku na tijelo Kay. Prvih nekoliko puta je uspjelo, dok nisam shvatio kamo zapravo želim ići. Kad sam napokon povukao potez i počeo loviti zrak, Kay me majčinski pomilovala, i osjetio sam da zna kako samo prekršio bračni zavjet - a ona je bila prisutna. 1948. je prešla u 1949. Pretvorio sam garažu u boksačku dvoranu s velikom vrećom i kruškom, konopcem za preskakanje i utezima. Vratio sam se u formu i ukrasio zidove garaže fotografijama borbi mladog Buckvja Bleichert, oko '40.-'41. Kroz oči s kojih se slijevao znoj nazirao sam vlastiti lik, i to me zbližilo s njom. Pretraživao sam antikvarijate u potrazi za novinskim nedjeljnim dodacima i časopisima. Pronašao sam spontane crno-bijele fotografije u Colliersu, i nekoliko obiteljskih fotografija objavljenih u starim izdanjima bostonskog Globea. čuvao sam ih na skrovitom mjestu u garaži, i hrpa je rasla, a onda je jednog dana nestala. Te sam večeri čuo Kay kako jeca u kući, a kad sam krenuo razgovarati s njom, vrata spavaće sobe bila su zaključana. Dvadeset šesto poglavlje Zazvonio je telefon. Posegnuo sam za aparatom pokraj kreveta, a zatim se trgnuo i shvatio da spavam na kauču već mjesec dana, i lupio po stoliću za kavu. "Da?" "Još spavaš?" Glas je pripadao Rayu Pinkeru, mom nadgledniku u Odjelu za znanstvena istraživanja. "Spavao sam." "Prošlo vrijeme je točno. Slušaš li me?" "Samo pričaj." "Imamo samoubojstvo puškom, izvršeno jučer. Hancock Park, South June Street 514. Tijelo odstranjeno, izgleda da je sve jasno. Obavi kompletne pretrage i ostavi izvještaj kod poručnika Reddina u Detektivskom odjelu Wilshire. Jasno?" Zijevnuo sam. "Da. Prostorije su zapečaćene?" "Pokojnikova žena će te provesti. Budi uljudan, imamo posla s odvratno bogatima." Spustio sam slušalicu i prostenjao. Tada mi je sinulo da je vila Spragueovih samo jedan blok udaljena od adrese u ulici June. Odjednom je zadatak postao primamljiv. 274 Sat kasnije pozvonio sam na vrata vile sa stupovima u kolonijalnom stilu. Zgodna, sijeda žena pedesetih godina otvorila je vrata, odjevena u prašnjavu radnu odjeću. Rekao sam: "Ja sam policajac Bleichert, LAPD. Dopustite da vam izrazim svoju sućut, gđo—" Ray Pinker nije mi dao ime. žena reče: "Sućut prihvaćena, a ja sam Jane Chambers. Vi ste iz laboratorija?" Ispod svoje čvrstoće žena je sva drhtala; odmah mi se svidjela. "Da. Ako me odvedete do mjesta, obaviti ću svoje i ostaviti vas na miru." Jane Chambers me uvela u mirno predvorje, sve u drvu. "Radna soba je iza blagovaonice. Vidjet ćete konopac. Sad me ispričajte, išla bih raditi u vrtu." Otišla je prelazeći rukom preko očiju. Pronašao sam sobu, prekoračio konopac koji je ograđivao mjesto zločina i pitao se zašto se gad ubio tamo gdje će njegovi najdraži vidjeti krv. Sve je izgledalo kao klasično samoubojstvo izvedeno puškom: prevrnut kožni naslonjač, na podu pokraj njega obrisi trupla nacrtani kredom. Oružje, dvocijevka velikog kalibra, nalazilo se točno gdje je trebalo biti - metar ispred tijela, usta cijevi prekrivena krvlju i komadićima tkiva. Ožbukani zidovi bili su prekriveni krvlju i skorenim komadima mozga, a komadići zuba i krupne sačme posmrtni su dokazi daje žrtva ugurala obje cijevi u usta. Proveo sam sat vremena mjereći putanje i poprskane tragove, strugao tvar u epruvete i zaprašio oružje radi otisaka. Kad sam završio, izvadio sam iz pribora vreću i zamotao sačmaricu, znajući vrlo dobro da će završiti kao vlasništvo nekog sportaša u LAPD-u. Zatim sam izašao u ulazno predvorje i stao kad sam ugledao uokvirenu sliku obješenu u visini očiju. Bio je to portret klauna, mladića odjevena u odoru dvorske lude od tko zna kada. Tijelo mu je bilo

iskrivljeno i pogrbljeno; na licu mu je bio ukočen osmijeh od uha do uha, koji je izgledao kao dubok, neprekinut ožiljak. Buljio sam kao paraliziran, misleći na Elizabeth Short, nađenu mrtvu na križanju 39. i Nortona. Što sam duže buljio, njih dvoje su se sve više stapali ujedno. Napokon sam odvojio pogled i spustio ga na fotografiju dviju djevojaka koje su se držale pod ruku, a izgledale su kao Jane Chambers. 275 "Preostali preživjeli. Lijepe su, zar ne?" Okrenuo sam se. Udovica je bila dvostruko prašnjavija nego prije i mirisala po spreju za insekte i zemlji. "Na majku. Koliko im je godina?" "Lindi je dvadeset tri, a Carol dvadeset. Jeste li gotovi u radnoj sobi?" Pomislio sam kako su djevojke vršnjakinje Spragueovih cura. "Da. Recite da onaj tko bude čistio upotrijebi čisti amonijak. Gđo Chambers—" "Jane." "Jane, poznajete li Madeleine i Marthu Sprague?" Jane Chambers je prezrivo otpuhnula. "Te cure i ta obitelj. Otkud ih vi poznajete?" "Jednom sam nešto radio za njih." "Smatrajte se sretnim što je susret bio kratak." "Kako to mislite?" Oglasio se telefon u predvorju. Jane Chambers reče: "Povratak primanju sućuti. Hvala što ste bili tako dobri, gosp—"

"Bucky. Do viđenja, Jane." "Do viđenja." Napisao sam svoj izvještaj u postaji Wilshire, a zatim pregledao rutinski dosje o samoubojstvu za Eldridgea Thomasa Chambersa, datum smrti 02. 04. '49. Nisam saznao mnogo: Jane Chambers je čula puščani pucanj, pronašla tijelo i odmah pozvala policiju. Kad su stigli detektivi, rekla im je daje njezin muž bio depresivan zbog narušena zdravlja i propalog braka starije kćeri. Samoubojstvo: slučaj zatvoren, uz očekivanu sudsko-medicinsku obradu mjesta zločina. Moja obrada je potvrdila presudu, vrlo jednostavno. Ali to nije bilo dovoljno. Udovica mi se svidjela, Spragueovi su živjeli samo blok dalje, i još uvijek sam bio znatiželjan. S telefona u dvorani nazvao sam novinarske veze Russa Millarda, i dao im dva imena: Eldridge Chambers i Emmett Sprague. Oni su obavili svoja traženja i pozive i javili mi se na telefon u postaji koji sam prisvojio za sebe. četiri sata kasnije znao sam sljedeće: 276 ___ Eldridge Chambers umro je izuzetno bogat. Od 1930. do 1934. bio predsjednik Odbora za građenje južne Kalifornije. On je predložio Spraguea za članstvo u Wilshire Country Clubu, ali je Škot odbijen zbog svojih "židovskih poslovnih veza" - tj. kriminalaca s Istočne obale. I iznenađenje: Chambers je, preko posrednika, izbacio Spraguea iz Odbora kad se nekoliko njegovih kuća srušilo za vrijeme potresa '33. Bilo je to dovoljno za sočnu novinsku osmrtnicu, ali nedovoljno za laboratorijskog murjaka čiji se brak urušava, i koji ima puno slobodnog vremena. čekao sam četiri dana. Kad sam iz novina saznao da je Eldridge Chambers pokopan, otišao sam još jednom razgovarati s njegovom udovicom. Otvorila je vrata u vrtlarskoj odjeći, držeći u ruci škare za živicu. "Jeste li zaboravili nešto, ili ste znatiželjni kao što sam i mislila?" "Ovo potonje." Jane se nasmijala i obrisala prljavštinu s lica. "Nakon što ste otišli prepoznala sam vaše ime. Niste li bili nekakav sportaš?" Nasmijao sam se. "Bio sam boksač. Jesu li vam kćeri ovdje? Stanuje li netko s vama?" Jane je odmahнула glavom. "Ne, i draže mi je tako. Hoćete li mi se pridružiti uz čaj u dvorištu?" Kimnuo sam. Jane me provela kroz kuću na natkrivenu verandu koja se nadvila nad velikim, travnatim dvorištem, koje je preko polovice bilo prekopano. Sjeo sam u naslonjač; ona je natočila ledeni čaj. "Sve to u vrtu napravila sam od nedjelje. Mislim da mi je to pomoglo više od svih suosjećajnih poziva koje sam dobila." "Dobro to podnosite." Jane je sjela kraj mene. "Eldridge je imao rak, pa sam to napola očekivala. Ipak, nisam očekivala sačmaricu u našoj kući." "Jeste li bili bliski?" "Ne, ne više. Djevojke su odrasle, i prije ili poslije bismo se razveli. Jeste li vi oženjeni?" "Da. Gotovo dvije godine." Jane je natočila čaj. "Bože, novopečeni mladenci. Nema ništa ljepše, zar ne?" 277 Vjerojatno me je lice izdalo. Jane reče: "Oprostite", pa promijeni temu. "Otkud poznajete Spragueove?" "Bio sam s Madeleine prije nego sam upoznao suprugu. Koliko dobro ih vi poznajete?"

Jane je razmišljala o mom pitanju, zureći u oplijevljeno dvorište. "Eldridge i Emmett se znaju odavno", konačno reče. "Obojica su zaradili puno novaca na nekretninama i bili zajedno u Odboru za južnu Kaliforniju. Možda to ne bih smjela reći pošto ste vi policajac, ali Emmett je pomalo bio lopov. Mnoge njegove kuće su se srušile za velikog potresa '33., a Eldridge je rekao da će i mnoge druge kad-tad propasti - bile su napravljene od najgoreg mogućeg materijala. Eldridge je najurio Emmetta iz Odbora kad je otkrio da fiktivne korporacije upravljaju iznajmljivanjem i prodajom - bio je bijesan što Emmett nikad neće moći odgovarati ako bude izgubljeno još života." Sjetio sam se razgovora s Madeleine o istoj stvari. "čini se daje vaš muž bio dobar čovjek." Njezine su se usne iskrivile u smiješak - izgledalo je kao protiv njezine volje. "Imao je svojih trenutaka." "Nikad se nije obratio policiji u vezi s Emmettom?" "Ne, bojao se njegovih prijatelja gangstera. Učinio je samo što je mogao, sitnu neugodnost za Emmetta. Izbacivanje iz Odbora vjerojatno gaje stajalo nekih poslova." "Učinio je ono stoje mogao, nije loš epita." Sada je Jane razvukla usne u podrugljiv smiješak. "Bilo je to zbog krivnje. Eldridge je posjedovao sirotinjska naselja u San Pedru. Kad je saznao da ima rak, stvarno je počeo osjećati krivnju. Prošle je godine glasao za demokrate, i kad su pobijedili imao je sastanke s nekima od novih članova Gradskog vijeća. Sigurna sam da im je ispričao prljave detalje o Emmettu." Pomislio sam na istragu velike porote koju su tabloidi nagovještavali. "Možda se Emmettu sprema pad. Vaš je muž mogao biti—" Jane je lupnula prstenjakom po stolu. "Moj je muž bio bogat i zgodan i sjajno je plesao charleston. Voljela sam ga

dok nisam doznala da me vara, a sada ga opet počinjem voljeti. To je tako čudno." "Nije to tako čudno", rekoh. 278 Jane se nježno osmjehnula. "Koliko vam je godina, Bucky?" "Trideset i dvije." "Pa, meni je pedeset jedna, i ja mislim da je čudno, pa je onda zaista tako. U svojim godinama ne biste smjeli tako lako sve prihvaćati, kad je srce u pitanju. Trebali biste imati iluzije." "Zezate me, Jane. Ja sam murjak. Murjaci nemaju iluzija." Jane se nasmijala od srca. "Pogodak. Sad sam ja znatiželjna. Kako se bivši boksač-policajac spetljao s Madeleine Sprague?" Slagao sam. "Zaustavio sam je zbog prolaska kroz crveno, i jedna je vodila k drugoj." želudac mi se zgrčio dok sam nehajno pitao: "Što vi znate o njoj?" Jane je lupila nogom da prestraši vranu koja je mjerkala grm ruža tik do verande. "Ono što znam o ženskoj lozi Sprague je bar deset godina staro i prilično čudno. Gotovo groteskno." "Pretvorio sam se u uši." Jane reče: "Neki bi rekli u zube." Kad se nisam nasmijao, pogledala je preko prekopanog dvorišta prema Muirfield Roadu i imanju 'bum baruna'. "Dok su moje cure Maddy i Martha bile male, Ramona je postavljala predstave i ceremonije na ogromnom travnjaku ispred njihove kuće. Bili su to mali igrokazi u kojima su cure bile odjevene u dječje pregače i životinjske kostime. Dopuštala sam Lindi i Carol da sudjeluju, iako sam znala daje Ramona poremećena žena. Kad su sve djevojke postale malo starije - u tinejdžerskim godinama - predstave su postale čudnije. Ramona i Maddy su bile odlične u šminkanju, i Ramona je inscenirala te... epove, oživljavajući stvari koje su se dogodile Emmettu i njegovu prijatelju Georgieju Tildenu za vrijeme Prvoga svjetskog rata. I tako, djecu je oblačila u vojničke kiltove i maske, a nosila su dječje puške. Ponekad ih je namazala lažnom krvlju, a nekad ih je Georgie čak snimao. To je postalo tako bizarno, tako napuhano da sam zabranila Lindi i Carol da se igraju sa Spragueovim djevojkama. Onda je jednog dana Carol došla kući s fotografijama koje je Georgie snimio. Pretvarala se da je mrtva, sva prekrivena crvenom bojom. To je bila kap koja je prelila čašu. Sjurila sam se do kuće Spragueo-vih i izvrijeđala Georgieja, znajući da Ramona nije stvarno odgovorna za svoje postupke. Jadnik je samo slušao moje uvrede, i kasnije sam se osjećala užasno - on je unakažen u automobilskoj nesreći, i 279 to gaje pretvorilo u propalicu. Nekad se brinuo za Emmettovo imanje, a sada za grad plijevi i uređuje dvorišta." "A što je onda bilo s Madeleine i Marthom?" Jane slegne ramenima. "Martha je postala nekakva izvanredna umjetnica, a Madeleine je postala kurva, što vjerojatno već znate." Rekoh: "Ne budite zlobni, Jane." Lupkajući prstenom po stolu, Jane reče: "Ispričavam se. Možda samo želim da to meni pođe za rukom. Ne mogu provesti ostatak života radeći u vrtu, a preponosna sam da posegnem za žigolom. Što vi mislite?" "Naći ćete si drugog milijunaša."

"Malo vjerojatno, a jedan je bio dosta za cijeli život. Znate li o čemu stalno razmišljam? O tome da će skoro 1950., a ja sam rođena 1898. To me spušta na zemlju." Rekao sam što sam mislio proteklih pola sata. "Tjerate me da poželim da stvari stoje drukčije. Daje drugo vrijeme." Jane se nasmijala i uzdahnula. "Bucky, je li to najbolje čemu se mogu nadati od vas?" Uzvratilo sam uzdahom. "Mislim da je to najbolje čemu se itko može nadati." "Vi ste pomalo voajer, znate." "A vi ste pomalo tračerica." "Touche. Dođite, ispratit ću vas do izlaza." Držali smo se za ruke putem do vrata. U predvorju me opet privukla slika klauna s ustima-ožiljkom. Rekao sam: "Bože, to je jezivo." "A i vrijedno. Eldridge mi je to kupio za moj četrdeset deveti rođendan, ali ja je mrzim. Hoćete li je uzeti sa sobom?" "Hvala, ali ne hvala." "Onda hvala vama. Najbolje ste mi izrazili sućut." "I vi meni." Zagrlili smo se na tren, a zatim sam otišao. Dvadeset sedmo poglavlje Z Zapovjednik plamenika. Spavač na kauču. Detektiv bez slučaja. Tijekom proljeća '49. bio sam sve troje. Kay je svakog jutra ra- 5 no odlazila u školu; pretvarao sam se da spavam dok ne bi otišla. Sam u kući iz bajke, dodirivao sam stvari svoje supruge - veste od ' kašmira koje joj je Lee kupovao, zadaće koje je trebala ocijeniti, hrpe knjiga koje su čekale da ih pročita. Stalno sam tražio dnevnik, ali ga nikad nisam našao. U laboratoriju sam zamišljao Kay kako kopa po mojim stvarima. Poigravao sam se mišlju da pišem dnevnik i pustim da ga ona nađe - s detaljnim opisima seksa s Madeleine Sprague - i nabijem joj to na nos, da bih dobio oprost za opsjednutost Dali-jom, ili izbacio naš brak iz ravnoteže. čak sam u svom odjeljku naš-vrljao pet stranica. Prestao sam kad sam osjetio miris parfema koji je Madeleine koristila, pomiješan s mirisom dezinficijensa iz motela Red Arrow.

Gužvanje stranica i njihovo bacanje u smeće samo je raspirivalo plamičke u veliki plamen. 281 četiri noći za redom nadzirao sam vilu u Muirfield Roadu. Parkiran s druge strane ceste, gledao sam svjetla kako se pale i gase, sjene kako trepere preko metaliziranih prozora. Igrao sam se idejama da razbijem Spragueov obiteljski život, ili se okoristim činjenicom da me Emmett smatra čvrstim dečkom, ili da se ševim s Madeleine po svim vrućim motelima. Tijekom tih noći nitko od obitelji nije napuštao vilu; sva četiri njihova auta ostajala su na kružnom prilazu kući. Pitao sam se što li rade, kakvu to zajedničku povijest evociraju, kakve su šanse da netko spomene policajca koji je došao na večeru prije dvije godine. Pete je noći Madeleine, odjevena u hlače i ružičastu vestu, prošetala do ugla ubaciti pismo u poštanski sandučić. Vidio sam da je u povratku opazila moj auto, a svjetla automobila u prolazu obasjala su iznenađenje na njezinu licu. Pričekao sam dok nije žurno ušla u svoju tudorijansku utvrdu, a zatim se odvezao kući. Glas Jane Chamber mi se rugao: "Voajer, voajer". Ušao sam u kuću i čuo zvuk tuša; vrata spavaće sobe bila su otvorena. Na gramofonu se vrtio Kayin omiljeni Brahmsov kvintet. Prisjećajući se kad sam svoju suprugu prvi put vidio голу, svukao sam se i legao na krevet. Tuš je utihnuo, a Brahms je za toliko postao glasniji. Kay se pojavila na vratima, zamotana u ručnik. Rekao sam: "Mala"; ona je rekla: "Oh, Dwight", i pustila da ručnik padne. Oboje smo počeli govoriti u isti čas, oboje se ispričavajući. Nisam mogao potpuno razumjeti njezine riječi, i znao sam da ni ona nije mogla dešifrirati moje. Počeo sam se dizati da bih isključio gramfon, ali je Kay prije ušla u krevet. Nespretno smo se poljubili. Prebrzo sam krenuo otvorenih usta, zaboravivši da Kay voli nježan uvod. Osjetio sam njezin jezik i povukao se, znajući da ona to mrzi. Zatvorio sam oči, i putovao usnama niz njezin vrat; stenjala je, i znao sam da glumi. Ljubavni zvuči postajali su sve gori - tako nešto bi se očekivalo od glumica u porni-ćima. Njezine su grudi bile mlohove u mojim rukama, noge stisnute, ali naslonjene na moje. Lagan pritisak koljenom ih je razdvojio; odgovor je bio trzaj, grč. Već ukrućen, navlažio sam Kay ustima i ušao u nju. 282 Imao sam otvorene oči i gledao je da zna da smo to samo mi; Kay je okrenula glavu, i znao sam da me prozrela. Htio sam usporiti i nastaviti polako i nježno, ali me pogled na pulsirajuću venu na njezinu vratu nagnao da navalim što snažnije mogu. Svršio sam gundajući: "žao mi je, k vragu, žao mi je", i što god da je Kay tada rekla, ostalo je prigušeno jastukom u koji je zarila glavu. Dvadeset osmo poglavlje

Sljedeće noći parkirao sam preko puta vile Spragueovih, ovaj put u Fordu bez policijskih oznaka koji sam vozio na terenske zadatke Odjela za znanstvena istraživanja. Vrijeme je stalo za mene, ali znao sam da sam svake sekunde sve bliže da pokucam na vrata ili pobjegnem glavom bez obzira. Moje su se misli poigravale s golom Madeleine; ostale Sprague-ove sam općinio brzopoteznim dosjetkama. Uto je svjetlo presjeklo kolni prilaz kući, zalupila su se vrata i upalila svjetla na Packardu. Krenuo je na Muirfield, odmah skrenuo lijevo na Šestu ulicu i nastavio prema istoku. Pričekao sam diskretne tri sekunde i krenuo za njim. Packard je vozio u srednjoj traci; ja sam ga pratio iz desne, dobre četiri dužine auta iza njega. Izašli smo iz Hancock Parka u okrug Wilshire, pa na jug po Normandie, i na istok Osmom ulicom. Vidio sam svjetlucave svijetleće reklame za barove kako se protežu kilometar i pol, i znao sam da je Madeleine blizu nečega. Packard se zaustavio ispred Zimba Rooma, rupe s prekriženim neonskim kopljima iznad ulaza. Jedino preostalo mjesto za parkira²⁸⁴ nje bilo je točno iza njega, pa sam doklizao tamo, osvijetlivši vozača koji je zaključavao vrata. Moždane vijuge su mi skoro eksplodirale kad sam vidio tko je to, a ipak nije. Elizabeth Short. Betty Short. ■\ Liz Short. . Koljena su se trznula, udarivši u volan; drhtavim rukama pritisnuo sam sirenu. Prikaza je zaklonila oči i škiljila prema farovima, a onda slegnula ramenima. Opazio sam trzaj poznatih jamica na obrazima, i vratio se otkud god da sam krenuo. Bila je to Madeleine Sprague, uređena potpuno kao Dalija. Na sebi je imala crnu pripijenu haljinu, te šminku i frizuru identičnu onoj koju je Betty Short imala na fotografijama. Gledao sam kako nonšalantno ulazi u bar, opazio žutu točku u njezinoj crnoj kosi začušljanoj prema gore, i znao da se uživjela u preobrazbu sve do ukosnice koju je Betty nosila. Ta me pojedinost pogodila kao Blanchardova jedandva kombinacija. Na klimavim sam nogama nastavio pratiti duha. Unutrašnjost Zimba Rooma bila je krcata vojnicima, dimom i jazzom s džuboksa. Madeleine je pijuckala piće na

šanku. Pogledao sam naokolo i vidio da je jedina žena u baru, što je već izazvalo žamor - vojnici i mornari su laktovima prenosili jedan drugom dobru vijest, pokazivali na figuru u crnom i došaptavali se. Pronašao sam zebrasti separe u dnu prostorije; bio je pun mornara koji su dijelili bocu. Jedan pogled na njihova paperjasta lica bio je dovoljan da znam da su maloljetni. Izvadio sam značku i rekao: "Brišite, ili ću za tren dovući Obalnu patrolu." Tri klinca su nestala brzinom vjetra, ostavivši cugu za sobom. Sjeo sam da bih gledao kako Madeleine glumi Betty. Smirio sam živce popivši pola čaše burbona. Gledao sam dijagonalno na Madeleine za šankom, okruženu potencijalnim ljubavnicima koji su gutali svaku njezinu riječ. Bio sam predaleko da bih išta čuo, ali svaki pokret koji je napravila nije pripadao njoj, već nekoj drugoj ženi. A svaki put kad bi dodirnula nekog iz svoje pratnje, moja ruka se trznula prema .38-ici. Vrijeme se vuklo u izmaglici mornarsko plavog i kaki sa sredinom crnom poput ugljena. 285 Madeleine je pila, čavrljala i odbijala upucavanja, suzivši krug na zdepastog mornara. Njezino društvo se osipalo s mrkim pogledima koje im je upućivao; ja sam dokrajčio bocu. Buljenje u šank sprečavalo me da mislim, uši su mi bile napete kako bi čule zvuke koji su se probijali iznad bučnog jazza, piće me priječilo da uhapsim zdepastog zbog pola tuceta izmišljenih optužaba. Tada su žena u crnom i mornar u plavom izašli kroz vrata držeći se za ruke, a Madeleine je bila dosta viša na visokim petama. Smiren od burbona, dao sam im pet sekundi prednosti i jurnuo. Kad sam sjeo za volan, Packard je već na uglu skretao udesno. Nagazio sam do daske i također naglo smotao udesno, vidjevši stražnja svjetla na kraju bloka. Naglo sam im se približavao, gotovo udarivši u stražnji odbojnik; Madeleine je dala signal izbacivši ruku kroz prozor i skrenula na parkiralište jarko osvijetljenog motela. Zaustavio sam proklizavajući, vratio se unazad i ugasio svjetla. S ulice sam vidio mornara kako stoji pokraj Packarda i puši, dok je Madeleine otišla na recepciju motela po ključ. Izašla je s njim trenutak kasnije, kao i u našoj staroj izvedbi: pustila je mornara ispred sebe, baš kao i sa mnom. U sobi se upalilo i ugasio svjetlo, a dok sam slušao ispred sobe, zavjese su bile navučene a na radiju je bila naša stara postaja. Zasjeđe u autu. Terenska ispitivanja. Zapovjednik laboratorijskom plameniku postao je detektiv koji radi na slučaju. Držao sam Madeleine i njezinu točku s Dalijom na oku još četiri noći. Svaki put je imala isti način rada: bircuz u Osmoj ulici, snagator s mnoštvom konfeta na prsima, fukodrom na Devetoj i Irolu. Kad

se par smjestio, vraćao sam se i ispitivao barmene i vojnike kojima je dala dvojkicu. Koje je ime dala žena u crnom? Nikakvo. O čemu je razgovarala? O ratu i ulasku na film. 286 Jeste li primijetili njezinu sličnost s Crnom Dalijom, djevojkom ubijenom prije nekoliko godina, i, ako jeste, što mislite da je time htjela dokazati? Negativni odgovori i teorije: luđakinja koja misli da je Dalija; kurva koja iskorištava sličnost s Dalijom; policajka koja služi kao mamac za Dalijina ubojicu; luda žena koja umire od raka i pokušava privući Dalijina rasparača i prevariti bolest. Znao sam daje sljedeći korak ispitivanje Madeleineinih ljubavnika, ali nisam imao povjerenja u sebe da to mogu učiniti racionalno. Kad bi rekli pogrešnu stvar, ili pravu stvar, ili me uputili u pogrešnom ili pravom smjeru, znao sam da ne bih odgovarao za svoje postupke. četiri noći cuganja, drijemanja u autu i spavanja na kauču kod kuće, gdje se Kay povukla u spavaću sobu, uzeli su danak. Na poslu su mi iz ruku ispadala predmetna stakalca, pogrešno sam obilježavao uzorke krvi, pisao izvještaje o dokaznom materijalu na svoj iscrpljeni stenografski način i dvaput zaspao nad balističkim mikroskopom, budeći se s jasnom slikom Madeleine u crnom. Znao sam da ne mogu sam izdržati i petu noć, niti je propustiti, pa sam ukrao tablete Benzadrina koje su čekale da budu obrađene u Narkoticima. One su me digle iz umora i odvele u ljigav osjećaj gađenja zbog toga što sam si radio - i dale mi ideju da se spasim od Madeleine/Dalije i opet postanem policajac. Thad Green je kimao glavom cijelo vrijeme dok sam mu iznosio nagodbu: sedam godina sam u policiji, moj sukob s Vogelima bio je prije dvije godine i uglavnom je zaboravljen, mrzim raditi u Odjelu za znanstvena istraživanja i želim se vratiti u uniformu - po mogućnosti u noćnu smjenu. Učim za ispit za narednika, Odjel za znanstvena istraživanja dobro mi je poslužio kao priprema za moj krajnji cilj detektivski ured. Započeo sam tiradu o svom usranom braku i kako će me noćna smjena držati podalje od žene, zamucavši kad su me obuzele slike žene u crnom, i kad sam shvatio da samo što ne

preklinjem. Zapovjednik detektiva napokon me je ušutkao netre-mičnim pogledom te sam se zapitao da li me droga izdala. Zatim je rekao: "Dobro, Bucky", i pokazao prema vratima. Pričekao sam ispred ureda cijelu benzedrinsku vječnost. Kad je Green izašao nasmijan, skoro sam iskočio iz kože. "Noćna smjena u Newton Streetu 287 od sutra ujutro", rekao je. "I pokušaj tamo biti pristojan s našom obojenom braćom. Ti patiš od teškog slučaja lajavosti, i ne bih htio da to prijede i na njih." Odjel Newton Street bio je jugoistočno od centra L.A.-a, devedeset pet posto sirotinjski, devedeset pet posto crnački, sto posto problematičan. Cugerske bande i kockanje bili su na svakom uglu; prodavaonice pića, saloni za ravnjanje kose i bilijarske sale u svakom bloku, hitni pozivi u postaju dvadeset četiri sata dnevno. Pješačke patrole imale su palice s metalnim izbočinama, detektivi iz postaje nosili su automatike kalibra .45 s nepropisnim dum-dum mecima. Lokalne ispičuture pile su Zelenog guštera - kolonjsku vodu presječenu s bijelim, slatkim vinom, a standardna tarifa kurvi iznosila je jedan dolar, odnosno dolar i četvrt ako se koristio njezin stan - napušteni automobili na automobilskom groblju kod križanja 56. ulice i Centrala. Djeca na ulici bila su mršava i podbuhla, psi lualice bili su šugavi i neprestano režali, trgovci su držali puške ispod pulta. Odjel Newton Street bio je ratna zona. Javio sam se na dužnost nakon dvadeset dva sata provedena u krevetu, skidajući se s Benzedrina. Zapovjednik postaje, prastari poručnik po imenu Getchell, zaželio mi je toplu dobrodošlicu, rekavši daje Thad Green rekao da sam pravi, a on će to prihvatiti dok ne zajebe stvar i ne pokažem suprotno. On je osobno mrzio boksače i cinkaroše, ali je bio spreman ostaviti prošlost na miru. Međutim, moje kolege policajce trebat će duže uvjeravati; oni stvarno mrze razvikane policajce, boksače i boljševice, a Fritzie Vogel im je ostao u dragoj uspomeni od prije mnogo godina kad je radio u Newton Streetu. Srdačni me zapovjednik rasporedio u samostalnu pješačku patrolu, i s tog sam uvodnog sastanka otišao odlučan da budem pra-viji i od samog boga. , Na prvoj prozivci bilo je još gore. Narednik me predstavio smjeni, i nisam dobio aplauz nego široku lepezu sumnjičavih, neprijateljskih i odvraćenih pogleda. Nakon čitanja obavljenih krivičnih djela, sedmorica od pedeset i pet ljudi prišla su mi stisnuti ruku i poželjeti sreću. Narednik me je šutke proveo kroz teren, i izbacio me s planom grada na istočnom rubu 288 moga područja. Njegov je pozdrav bio: "Ne daj da ti crnčuge puno seru." Kad sam mu zahvalio, rekao je: "Fritz Vogel mi je bio dobar prijatelj", i odjurio.

Odlučio sam da postanem pravi vrlo brzo. Prvi tjedan u Newtonu protekao je u pokazivanju snage i ispitivanju tko su stvarno loši momci. Prekidao sam tulum sa zelenim gušterom svojom palicom, i obećavao cugerima da ih neću hapsiti ako mi daju imena. Ako se ne bi raspričali, uhapsio bih ih; ako jesu, svejedno bih ih uhapsio. Namirisao sam travu na pločniku ispred brijačnice za crnce na uglu 68. i Beacha, razvalio vrata i pokupio tri narkića s količinom marihuane dovoljnom za krivično djelo. Nakon obećanja da ću biti popustljiv, otkucali su svog dobavljača i upozorili me na predstojeću gužvu između bandi Slausonsa i Choppersa, Javio sam obavijesti u postaju, i mašući zaustavio patrolna kola koja su odvela narkiće u postaju. Traženje kurvi na automobilskom otpadu donijelo mi je privođenja zbog prostitucije, a prijetnje mušterijama da ću nazvati njihove žene donijele su mi još imena. Do kraja tjedna imao sam dvadeset dva uhićenja, od čega devet krivičnih djela. I imao sam imena; imena na kojima sam trebao oprobati hrabrost. Imena koja su trebala nadomjestiti glavne događaje koje sam izbjegavao. Imena koja su trebala policajcima koji su me mrzili utjerati strah u kosti. Ulovio sam Downtowna Willyja Browna na izlazu iz bara Lucky Time Wine. Rekao sam: "Tvoja mama puši ogromnu kurčinu, Sam-bo"; Willy me napao. Primio sam tri da bih zadao šest udaraca. Kad je bilo gotovo Brown je puhao zube kroz nos. A sve su to vidjela dva policajca koja su prodavala zjake preko puta ceste. Roosevelt Williams, silovatelj, svodnik i skupljač oklada, bio je čvršći. Njegov odgovor na: "Bok, seronjo" bio je: "Ti bijela pederči-no" - i on je udario prvi. Izmjenjivali smo udarce skoro cijelu minutu, na očigled voda Choppersa koji su ljenčarili na verandi. On je bio u prednosti, i malo je nedostajalo da ne posegnem za palicom, što je stvar koja sigurno ne bi ušla u legendu. Konačno sam izveo Lee Blanchard potez, udarajući serije gore-dolje, bum-bum-bum-bum, a posljednji udarac poslao je Williamsa u zemlju snova, a mene policijskom liječniku na imobiliziranje dva prsta. Gole šake sad više nisu dolazile u obzir. Moja

zadnja dva imena, Crawford Johnson i njegov brat Willis, vodili su namješteno kar 289 tanje u sobi za odmor baptističke crkve Moćni iskupitelj na uglu 61. ulice i Enterprisea, dijagonalno od prljavog restorana gdje su murja-ci iz Newtona jeli upola cijene. Kad sam se pojavio, Willis je dijelio. Digao je pogled i rekao: "Ha?" a moja palica je pomela njegove ruke i kartaški stol. Crawford je rukom krenuo prema pojasu; moj drugi udarac pendrekom izbio mu je iz ruke .45-icu s prigušivačem. Braća su izjurila kroz vrata urlajući od boli; pokupio sam svoj novi neslužbeni pištolj i rekao ostalim kockarima da zgrabe lov i odu kući. Kad sam izašao, imao sam publiku; plavci su na pločniku klopali sendviče i gledali braću Johnson kako bježe, držeći se za slomljene šape. "Neki ljudi ne znaju na lijep način!" viknuo sam. Stari narednik za kojega se pričalo da me mrzi, odgovorio je: "Bleichert, ti si počasni bijelac!" i znao sam da sam postao pravi. Prepad na braću Johnson učinio me malom legendom. Moji kolege murjaci postupno su zatoplili odnose - onako kako se to radi prema pretjerano ludo-hrabrim tipovima, tipovima za koje si sretan da nisi na njihovu mjestu. Kao da sam opet bio lokalna zvijezda. Na prvom mjesečnom ocjenjivanju dobio sam čistu peticu, a poručnik Getchell me nagradio premještajem u autopatrolu. Bila je to neka vrsta unapređenja, kao i teritorij koji je išao s tim. Šuškalio se da su me i Slausonsi i Choppersi odlučili ubiti, a ako ne uspiju, Crawford i Willis Johnson su sljedeći na redu. Getchell me htio maknuti dok se ne ohlade, pa me premjestio na sektor na zapadnoj granici odjela. Novi teren bio je pozivnica za dosadu. Teren je bio miješani bjelačko-crnački, male tvornice i uredne kućice, najbolja akcija kojoj se možeš nadati bili su pijani vozači i kurve koje su stopirale motocikliste, pokušavajući zaraditi koji dolar na putu prema špelunkama u crnačkoj četvrti. Privodio sam pijane vozače i frustrirao ljubavne parove bljeskajući stražnjim svjetlima, pisao kazne za prometne prekršaje na tone, i uglavnom tražio bilo što izvan uobičajenog. Drive-in restorani nicali su uz Hoover i Vermont, blistavi, moderni lokali gdje se moglo jesti u autu i slušati glazbu iz zvučnika pričvršćenih na stupove uz prozor. Proveo sam sate parkiran u njima, slušajući kako na postaji KGFJ praši be-bop, sa stišanom radiostanicom za slučaj da 290 se u eteru pojavi nešto hitno. Dok sam tako sjedio i slušao, promatrao sam ulicu tražeći bijele kurve, i rekao sam sebi da ću svaku koja liči na Betty Short upozoriti daje križanje 39. i Nortona samo nekoliko kilometara dalje, i preporučiti im da budu oprezne. Ali kurve su uglavnom bile crkinje ili obojene plavuše, koje se nije isplatilo upozoravati, već hapsiti kad mi je kvota uhićenja nisko pala. Ali one su bile žene, sigurna mjesta kamo sam mogao pustiti misli da lutaju, sigurni nadomjesci za moju suprugu, samu kod kuće, i Madeleine koja luta po rupama u Osmoj ulici. Poigravao sam se idejom da pokupim nekog sličnog Daliji/Madeleine radi seksa, ali sam svaki put odustao - previše je ličilo na Johnnvja Vogela i Betty u Biltmoreu.

Odlazeći s dužnosti u ponoć, uvijek sam bio nervozan, nemiran, i nije mi se išlo na spavanje. Ponekad bih otišao na cjelonoćne ki-nopredstave u centar grada, ponekad u jazz klubove na South Central. Bebop se bližio svom vrhuncu, a cjelonoćne svirke uz pola litre viskija uglavnom su bile dovoljne da me otprave kući na spavanje bez snova ubrzo nakon što bi Kay ujutro otišla na posao. Ali kad ne bi uspjelo, na red bi došlo preznojavanje i nasmijani klaun Jane Chambers, i Francuz Joe Dulange koji ubija žohare, i Johnnv Vogel i njegov bič, i Betty kako me moli da je jebem ili ubijem njezina ubojicu, njoj je svejedno. A najgore od svega bilo je probuditi se sam u kući iz bajke. Stiglo je i ljeto. Vrući dani prespavani na kauču, vruće noći provedene u patroliranju zapadnim dijelom crnačke četvrti, odležani viski u Royal Flushu i Bido Litu, Hampton Hawes, Dizzy Gillespie, Wardell Gray i Dexter Gordon. Nemirni pokušaji učenja za narednički ispit i poriv da se riješim Kay i kuće iz bajke, i uzmem jeftinu gajbu negdje na svom terenu. Da nije bilo sablasnog pijanca, moglo je tako potrajati unedogled. Bio sam parkiran u Dukeovu drive-inu. i promatrao čopor djevojaka koje su izgledale kao droljice na autobusnoj stanici desetak metara ispred mene. Radiostanica je bila isključena, a iz pričvršćenog zvučnika dopirali su divlji Kentonovi akordi. Visoka vlažnost bez povjetarca slijepila mi je uniformu uz tijelo; nisam imao hapšenja već tjedan dana. Djevojke su mahale autima u prolazu, a jedna peroksidna plavuša je vrtjela bokovima prema njima. Počeo sam sinkronizirati trzaje i miješanje s glazbom, igrajući se mišlju da nap 291 ravim

raciju i provjerim u Odjelu informacija imaju li otvorenih tjevalica. Tada se pojavio kržljavi, stari pijanac, držeći u jednoj ruci bocu, a drugom rukom moljakajući sitniš. Lažna plavuša je prestala plesati da bi razgovarala s njim; glazba je podivljala - samo kreštanje, bez njezine pratnje. Obasjao sam ih svjetlima; cuger je zaklonio oči i pokazao mi uzdignuti srednji. Iskočio sam iz auta i skočio na njega, s orkestrom Stana Bentona kao podrškom. Široko sam zamahivao lijevom i desnom, kratkim udarcima. Djevojčini krici nadglasali su velikog Stana. Alkić je psovao sve po redu: mene, oca i mater. U glavi su mi odzvanjale sirene, i osjećao sam smrad pokvarenog mesa iz skladišta, iako sam znao da to nije moguće. Starije cmizdrio: "Moolim teee." Oteturao sam do govornice na uglu, ubacio kovanicu i okrenuo svoj broj. Zvonilo je deset puta, Kay se nije javila. Bez razmišljanja sam okrenuo WE-4391. Njezin glas se javio: "Halo, rezidencija Spragueovih." Mucao sam, a tada: "Bucky? Bucky, jesi li ti?" Alkić je cik-cak teturao prema meni, i krvavim usnama potezao iz boce. Iz džepova sam izvadio novčanice i bacio mu ih na pločnik. "Dođi ovamo, srce. Ostali su dolje u Laguni. Moglo bi biti kao u stara—" Ostavio sam slušalicu da visi i alkića da skuplja veći dio moje posljednje plaće. Vozeći prema Hancock Parku ponavljao sam, samo ovaj put, samo da opet budem u kući. Kad sam pokucao na vrata, već sam uvjerio samog sebe. Tada se pojavila Madeleine, u crnoj svili, kose dignute u pundu, sa žutom ukosnicom. Posegnuo sam za njom; ona se odmakla, raspustila kosu i pustila je da padne na ramena. "Ne. Ne još. To je sve čime te mogu zadržati." *••*•• EEIZAJB 81T11 '■^<i& Dvadeset deveto poglavlje S ljedećih mjesec dana čvrsto me držala svojom baršunastom šakom. Emmett, Ramona i Martha provodili su lipanj u obiteljskoj kući na plaži u okrugu Orange, prepustivši Madeleine brigu o posjedu u Muirfield Roadu. Imali smo dvadeset i dvije sobe za igru, kuću iz snova izgrađenu ambicijom useljenika. Bio je to velik napredak u odnosu na motel Red Arrow i Blanchardov spomenik pljački banke i ubojstvu. Madeleine i ja vodili smo ljubav u svakoj spavaćoj sobi, razbacali svaku svilenu plahtu i brokatni prekrivač, okruženi slikama Picassa i nizozemskih majstora, i vazama dinastije Ming vrijednim stotine tisuća. Spavali smo do kasno ujutro ili rano popodne prije nego bih odlazio u crnačku četvrt. Pogledi koje su mi upućivali susjedi kad sam išao prema autu u kompletnoj uniformi bili su neprocjenjivi. Bilo je to ponovno sjedinjenje osvjedočenih skitnica koje se ševe i znaju da im nikad neće biti tako dobro s nekim drugim. Madeleine je objasnila svoju točku s Dalijom kao strategiju da me opet pridobi296_____ je; one me noći vidjela u parkiranom autu, i znala da ću se stalno vraćati zbog zavodjenja a la Betty Short. želja koja se skrivala iza toga pokretala me i kad je obrazlaganje trika izazvalo gađenje. Napustila je njezin izgled taj prvi put čim su se vrata zatvorila. Brzim ispiranjem njezina se kosa vratila u svoju prirodnu tamno-smeđu boju, opet se vidjela njezina frizura, a nestala je uska crna haljina.

Pokušao sam sve, izuzev prijetnji odlaskom i preklinjanja; Madeleine me smekšala s "možda jednog dana". Naš prešutni kompromis bio je razgovor o Betty. Ja sam postavljao pitanja, a ona skretala s teme. Ubrzo smo iscrpili stvarne činjenice; otada nadalje samo smo reproducirali stvari. Madeleine je govorila o njezinoj potpunoj prilagodljivosti; Betty je bila kameleon koji se pretvarao u bilo koga, samo da zadovolji svakoga. Ona je bila središte najzagonetnijeg detektivskog zadatka koji je policija ikad vidjela, sjeme razdora za većinu meni bliskih života, ljudska zagonetka o kojoj sam morao sve znati. To je bilo moje konačno gledanje, i zvučalo je šuplje. Nakon Betty, prebacio sam razgovor na Spragueove. Nikad nisam rekao Madeleine da poznajem Jane Chambers, pa sam zaobilazno započinjao razgovor o stvarima koje mi je Jane rekla. Madeleine je rekla da je Emmett blago zabrinut zbog predstojećih rušenja kod znaka Hollywoodland; da predstave njezine majke i njezina ljubav prema čudnim knjigama i srednjovjekovnoj predaji nisu ništa drugo do "narkomanske gluposti - mama je imala puno vremena i previše lijekova". Nakon nekog vremena dojadila su joj moja ispitivanja, i tražila je da zamijenimo uloge. Govorio sam laži, pitajući se kamo bih krenuo kad bi jedino što mi je preostalo bila moja prošlost. Trideseto poglavlje Parkirao sam ispred kuće, i na prilazu ugledao kamion za selidbe i Plymouth koji je pripadao Kay, spuštenu krova, krcat kutijama. Dolazak po čiste uniforme pretvorio se u nešto drugo. Nepropisno sam parkirao i jurnuo uza stepenice, osjećajući na sebi Madeleine i njezin parfem. Kamion je krenuo

unazad; viknuo sam: "Hej! Vraćaj se ovamo!" Vozač se nije obazirao, a riječi s verande spriječile su me da krenem za njim. "Nisam dirala tvoje stvari. I možeš zadržati namještaj." Kay je imala na sebi Eisenhower jaknu i suknju od tvida, kao i kad sam je upoznao. Rekao sam: "Mala", i zaustio da pitam "Zašto?" Moja supruga je uzvratila udarac: "Zar si mislio da ću sjediti prekrivenih ruku kad mi muž nestane na tri tjedna? Uzela sam detektive da te prate, Dwight. Ona izgleda kao jebena mrtva djevojka, pa nek ti bude ona - ne ja." Njezine suhe oči i smiren glas bili su gori od onog što je govorila. Osjetio sam kako počinjem drhtati, trzati se. "Mala, k vragu—" 298 Kay se odmakla izvan domašaja. "Bludniče. Kukavico. Nek-rofilu." Drhtanje je postajalo jače. Kay se okrenula i pošla prema svom autu, skladnom piruetom odlazeći iz mog života. Još jednom sam osjetio Madeleinein miris i ušao u kuću. Zaobljeni namještaj i dalje je izgledao isto, ali više nije bilo književnih tromjesečnika na stoliću za kavu, ni pulovera od kašmira složenih u komodi u blagovaonici. Jastuci na mom kauču bili su uredno složeni, kao da nikad nisam spavao tamo. Moj gramofon je i dalje stajao pokraj kamina, ali je Kay odnijela sve svoje ploče. Podigao sam Leejev omiljeni naslonjač i bacio ga u zid; zavrtio sam njezin stolac za ljuljanje u vitrinu, pretvorivši je u hrpu stakla. Uspravio sam stolić za kavu i zabio ga u ulični prozor, a zatim ga izbacio na verandu. Nabacao sam tepihe na hrpe, izvukao ladice, prevrnuo hladnjak, čekićem navalio na umivaonik u kupaoonici i odvojio ga od cijevi. Osjećao sam se kao nakon deset rundi odboksanih svom snagom; kad su mi ruke toliko obamrle da više nisam mogao nanositi štetu, zgrabio sam uniforme i .45icu s prigušivačem i izašao, ostavivši otvorena vrata da lešinari mogu očistiti stan do kraja. Pošto su se ostali Spragueovi trebali svaki čas vratiti u L.A., imao sam samo jedno mjesto kamo sam mogao otići. Odvezao sam se u El Nido, pokazao značku recepcioneru i rekao mu da je dobio novog stanara. Dao mi je rezervni ključ od sobe, i nakon nekoliko sekundi osjećao sam ustajao dim cigarete Russa Millarda, i proliveni viski Harryja Searsa. I bio sam oči u oči s Elizabeth Short na sva četiri zida: živa i nasmiješena, osupnuta jeftinim snovima, živa secirana na zaraslom, napuštenom zemljištu. I ne razmišljajući, znao sam što ću učiniti. Maknuo sam kutije s dosjeom s kreveta, složio ih u ormar i skinuo plahte i pokrivače. Fotografije Dalije bile su pričvršćene na zidu; bilo je lako prekriti ih posteljinom tako da budu potpuno pokrivene. Sada kad je stan bio savršen, krenuo sam u potragu za rekvizitima. U Western kostimima pronašao sam crnu, prema gore začesljanu periku, a u kiosku na Boulevardu žutu ukosnicu. Drhtanje se vratilo -više nego jako. Odvezao sam se do bara Krijesnica, nadajući se da je još pod zaštitom hollywoodskog Odjela za poroke. 299 Unutra mi je jedan pogled unaokolo rekao daje tako. Sjeo sam za šank, naručio dupli Old Forester i zurio u djevojke koje su se okupile na pozornici veličine kutije šibica. Obasjavali su ih reflektori smješteni u podu; one su bile jedina osvijetljena stvar u cijeloj rupi. Iskapio sam piće. Sve su izgledale tipično - drogirane kurve u jeftinim kimonima s razrezom. Prebrojio sam pet glava i gledao kako cure puše cigarete i namještaju razreze kako bi više pokazale noge.

Nijedna nije zadovoljavala. Tad je na pozornicu došla mršava brineta u haljini na volane. žmirkala je prema jarkom svjetlu, počela svoj prčasti nos i nogom crtala osmice po podu. Prstom sam pozvao konobara. Prišao je noseći bocu; stavio sam dlan preko svoje čaše. "Djevojka u ružičastom. Za koliko je mogu odvesti k sebi na sat vremena?" Konobar je uzdahnuo. "Gospodine, ovdje imamo tri sobe. Djevojke ne vole—" Ušutkao sam ga šuškvom, novom pedeseticom. "Učinit ćeš iznimku za mene. Počasti se." Pedesetica je nestala, a za njom i muškarac. Napunio sam čašu i iskapio je, gledajući u šank dok nisam osjetio ruku na ramenu. "Bok, ja sam Lorraine." Okrenuo sam se. Izbliza je mogla biti bilo koja zgodna brineta -savršen materijal za oblikovanje. "Bok, Lorraine, ja sam... B-B-Bill." Djevojka se smijuljila. "Bok, Bili. Hoćeš da idemo sad?" Kimnuo sam; Lorraine je izašla ispred mene. Dnevno svjetlo otkrilo je puknute očice na njezinim najlonkama i stare tragove igle na rukama. Kad je ušla u auto vidio sam da ima mutne, smeđe oči; kad je lupkala prstima po instrument ploči, vidio sam da je najbliža veza s Betty oštećeni lak za nokte. To je bilo dovoljno. Odvezli smo se u El Nido i popeli se do sobe bez riječi. Otvorio sam vrata i stao u stranu da propustim Lorraine da uđe; zakolotala je očima na tu gestu, pa duboko zazviždala da pokaže kako je došla u svinjac. Zaključao sam vrata, odmotao periku i pružio joj. "Drži. Skini se i stavi ovo na

glavu." 300 Lorraine je nespretno izvela svlačenje. Cipele su lupite o od, poderala je najlonke skidajući ih. Krenuo sam joj otvoriti zatvarač na haljini, ali je opazila moj pokret, okrenula se i učinila to sama. Okrenuta leđima prema meni, skinula je grudnjak, iskoračila iz gaćica i petljala s perikom. Okrenula se k meni i rekla: "Ovo je tvoje viđenje velikog uzbuđenja?" Frizura je bila iskrivljena, kao tupe kod komičara u vodvilju. Samo su grudi bile dobro pogođene. Skinuo sam jaknu i počeo otkopčavati remen; nešto u Lorraineinu pogledu me zaustavilo. Shvatio sam da se boji mog pištolja i lisica. Osjetio sam poriv daje smirim i kažem da sam murjak - tad ju je taj pogled učinio sličnijom Betty, pa sam stao. Djevojka je rekla: "Nećeš me povrijediti—", odgovorio sam: "Ne pričaj", i popravio periku, uguravši njezinu glatku kosu unutra. I dalje joj nije pristajala, izgledala je kurvinski i neuredno. Lorraine se sada tresla od glave do pete kad sam u kosu stavio žutu ukosnicu, da sve bude kako treba. Time sam uspio samo otrgnuti kao slama suhe crne čuperke i nakriviti sve na jednu stranu, kao daje djevojka bila klaun s razrezanim ustima, a ne moja Betty. Rekao sam: "Lezi na krevet." Djevojka je poslušala, nogu ukočenih i stisnutih zajedno, ruku ispod mršavog tijela koje se cijelo gr-čilo i trzalo. Ležala je, a perika je bila napola na njezinoj glavi, a napola na jastuku. Znao sam da će slike na zidu izazvati savršenstvo, pa sam skinuo plahte koje su ih prekrivale. Zurio sam u savršeni portret Betty/Beth/Liz; djevojka je vrištala: "Ne! Ubojica! Policija!" Obilazeći naokolo, gledao sam голу prevaranticu, ukočenu zbog 39. i Nortona. Bacio sam se na krevet, stavio joj ruke preko usta i držao je dolje, govoreći baš kako treba, savršeno: "Stvar je u tome što ona ima toliko imena, a ta žena ne želi za mene biti ona, a ja ne mogu biti bilo tko kao ona, i svaki put kad pokušam zajebe stvar, a moj prijatelj je poludio jer je njegova mala sestra mogla biti ona, da je netko nije ubio—" "UBOJI—" Perika zgužvana na prekrivaču. Moje ruke na djevojčinu vratu. 301 f; Aistio sam je i polako ustao, otvorenih dlanova, bez zle namjere. Djevojka je napela glasnice, ali nije uspjela ispustiti ni zvuka. Trljala je vrat na mjestu gdje su bile moje ruke, a otisci su još bili sjajno crveni. Povukao sam se do suprotnog zida, nesposoban da progovorim. Meksička pat pozicija. Djevojka je masirala vrat; u očima joj se pojavilo nešto nalik ledu. Ustala je s kreveta i obukla se okrenuta prema meni, a led je postajao hladniji i dublji. Znao sam da ne mogu parirati tom pogledu, pa sam izvadio svoju iskaznicu i pokazao joj značku LAPD-a broj 1611. Ona se nasmijala; pokušao sam je oponašati. Prišla mi je i pljunula na taj komad lima. Vrata su se zalupila, slike na zidu zatreperile, a glas mi se vratio u užasnim grčevima. "Sredit ću ga za tebe, više te neće povrijediti, nadoknadit ću ti to, oh Bettv, Isuse jebem mu, zaista hoću." Trideset prvo poglavlje Avion je letio na istok, režući slojeve oblaka i vedro, plavo nebo. Džepovi su mi bili puni novca koji

sam podigao sa skoro ispražnjenog bankovnog računa. Poručnik Getchell je progutao priču o teško bolesnom prijatelju iz srednje škole u Bostonu, i odobrio mi tjedan dana bolovanja. U krilu sam držao hrpu bilješki policije u Bostonu o provjeri prošlosti Betty Short - pažljivo kopiranih iz dosjea u El Nidu. Već sam imao ispisan raspored ispitivanja i plan grada Bostona koji sam kupio na aerodromu u L.A.-U. Kad avion sleti, ići ću u Medford, Cambridge i Stoneham po prošlost Elizabeth Short -dio koji se nije povlačio po naslovnim stranicama. Pregledao sam glavni dosje jučer popodne, čim sam prestao drhtati i shvatio kako sam bio blizu da si prospem mozak - ili bar njegov prednji dio. Prvo letimično čitanje reklo mi je da je losangeleski dio istrage mrtav, drugo i treće da je još mrtviji, a četvrto me uvjerilo da ću poludjeti zbog Madeleine i Kay, ako ostanem u gradu. Morao sam pobjeći, a ako sam htio da zavjet koji sam dao Elizabeth Short nešto znači, to je moralo biti u njezinu smjeru. Ako je to bio pucanj 303 u prazno, bar je bio izlet na čisto područje, gdje me moja značka i žive žene neće dovesti u nevolju. Slika gađenja na kurvinu licu nije me napuštala. Još sam mogao osjetiti njezin jeftini parfem i zamisliti njezine optužbe pljuvanjem, iste riječi koje je Kay upotrijebila ranije istog dana, samo još gore jer je ona znala što sam ja; kurva sa značkom. Razmišljanje o njoj bilo je kao struganje po dnu života puzeći na koljenima -jedina utjeha bila je činjenica da nisam mogao pasti niže - prije bih zagrizao cijev svoje .38-ice. Avion je sletio u 7.35; bio sam prvi u redu za iskrcavanje, s bilježnicom i torbicom u ruci. Na terminalu se moglo unajmiti automobil te sam uzeo Chevy coupe i krenuo u Boston, sa željom da iskoristim sat

vremena koliko je ostalo do mraka. Moj putni raspored uključivao je adrese Elizabethine majke, njezinih dviju sestara, srednje škole, zalognice u kojoj je konobari-la '42. i kinodvorane gdje je prodavala slatkiše '39. i '40. Odlučio sam se za petlju kroz Boston, pa Cambridge i Medford - Bettvno pravo obitavalište. Boston, star i pun šarma, vidio sam kao u izmaglici. Pratio sam ulične znakove do mosta na rijeci Charles i prešavši ga ušao u Cambridge; luksuzne georgijanske kuće i ulice pune djece iz koledža. Sljedeći znakovi odveli su me do Harvard Squarea, moje prve postaje -Pivnice kod Otta, kićene građevine iz koje se širio miris kupusa i piva. Zaustavio sam se na mjestu s parkirnim satom i ušao unutra. Cijeli je lokal bio u stilu Ivica i Marice izrezbareni drveni separei, vrčevi za pivo poredani uza zid, konobarice u dindrlicama. Pogledom sam tražio gazdu, i zaustavio se na postarijem čovjeku u kuti koji je stajao pokraj blagajne. Prišao sam, a nešto me spriječilo da pokažem značku. "Oprostite, ja sam novinar, i pišem reportažu o Elizabeth Short. čujem da je radila ovdje tokom '42., pa sam mislio da biste mi mogli reći ponešto o njoj." Muškarac reče: "Koja Elizabeth? Ona je nekakva filmska zvijezda?" "Ona je ubijena u Los Angelesu prije nekoliko godina. To je slavan slučaj. Je li—" 304 "Kupio sam ovo mjesto '46., i jedina zaposlenica koja je tu još od rata je Roz. Rozzie, dođi! čovjek želi razgovarati s tobom!" Preda mnom se stvorila majka svih konobarica-rospija; beba slon u pripijenoj haljinici. Gazda reče: "Tip je novinar i želi razgovarati s tobom o Elizabeth Short. Sjećeš li se nje?" Rozzie je puknula balon od žvakaće prema meni. "Rekla sam Globeu i Sentinelu i murjacima kad su prvi put bili ovdje, i ne mijenjam svoju priču. Betsy Short je bila sanjar i stalno su joj ispadali tanjuri, i da nije privlačila toliko mušterija s Harvarda, ne bi izdržala ovdje ni dana. čula sam da je davala vojnicima kao svoj prilog ratnim naporima, ali nisam poznavala nijednog njezina dečka. Kraj priče. A ti nisi novinar, nego murjak." Rekao sam: "Hvala vam na tom perceptivnom komentaru", i otišao. Moj plan grada govorio je daje Medford udaljen dvadeset kilometara, samo ravno niz Aveniju Massachusetts. Upravo se spuštao mrak kad sam stigao; prvo sam ga namirisao, pa tek onda vidio. Medford je bio industrijski grad; ljevaonički dimnjaci iz kojih je sukljao dim ocrtavali su njegove granice. Podigao sam prozor kako ne bih osjetio smrad sumpora; industrijska se zona pretvarala u blokove uskih kuća od crvene cigle, zbijenih na manje od pola metra razmaka. Svaki je blok imao bar dvije krčme, a kad sam spazio Swa-sey Boulevard - ulicu u kojoj se nalazila kinodvorana - otvorio sam krilce da vidim je li smrad ljevaonica nestao. Nije, a staklo je već bilo prekriveno masnim slojem čađe. Nekoliko blokova dalje pronašao sam dvoranu Majestic, zgradu od crvene cigle tipičnu za Medford, a svijetleca reklama najavljujivala je film Criss Cross s Burtom Lancasterom i Dvoboj na suncu - u kojemu su glumile "same zvijezde". Na blagajni nije bilo nikoga, pa sam ušao ravno u dvoranu i do štanda s grickalicama. Muškarac iza pulta rekao je: "Nešto nije u redu, policajce?" Gundao sam zbog činjenice da su me domoroci pročitali, četiri i pol tisuće kilometara daleko od doma. "Ne, sve je u redu. Vi ste upravitelj?"

"Vlasnik. Ted Carmodv. Vi ste iz bostonske policije?" Nevoljko sam mu pokazao značku. "Policija Los Angelesa. Radi se o Beth Short." Ted Carmodv se prekrizio. "Jadna Lizzie. Imate li novih tragova? Zato ste ovdje?" 305 Stavio sam novčić na šank, uzeo Snickers čokoladicu i odmotao je. "Recimo samo da dugujem Betty nešto, i imam nekoliko pitanja." "Samo vi pitajte." "Za početak, vidio sam spis bostonske policije s provjerom njezine prošlosti, a vaše ime nije bilo na popisu intervjuiranih. Zar nisu razgovarali s vama?" Carmodv mi je vratio novčić. "Kuća časti, a s bostonskom policijom nisam razgovarao jer su govorili o Lizzie kao da je drolja. Ja ne surađujem s ljudima koji vole blatiti druge." "Lijepo od vas, g. Carmodv. Ali što biste im rekli?" "Ništa ružno, to je prokleta sigurno. Lizzie je za mene bila super. Da su policajci imali poštovanja kako se priliči, to bih im rekao." čovjek me iscrpljivao. "Ja sam pristojan tip. Pretvarajte se da razgovaramo prije dvije godine, i recite mi." Carmodv nije mogao točno smjestiti moj stil, pa sam žvakao čokoladicu da se opusti i počne pričati. "Rekao bih im daje Lizzie bila loša radnica", napokon je rekao. "I rekao bih im da me nije bilo briga. Privlačila je dečke kao magnet, a ako se ušuljala i gledala film, što onda? Za pedeset centi na sat nisam ni očekivao da crnči za mene." "Što je s njezinim dečkima?" pitao sam. Carmodv je tresnuo po šanku; čokoladice su se prevrnule. "Lizzie nije bila radodajka! Jedini

dečko za kojega znam bio je onaj slijepac, i znao sam daje to bilo samo prijateljski. čujte, želite znati kakva je cura Lizzie bila? Reći ću vam. Ja sam besplatno puštao slijepca da uđe, kako bi slušao film, a Lizzie bi se ušuljala unutra i govorila mu što je na platnu. Znao, opisivala mu je. Zvuči li vam to kao ponašanje drolje?" Bilo je to kao udarac u srce. "Ne, ne zvuči. Sjećate li se njegova imena?" "Tommy i još nekako. Ima sobu iznad Dvorane veterana rata, nekoliko blokova dalje. Ako je on ubojica, onda ću ja mašući rukama odletjeti u Nantucket." Pružio sam ruku. "Hvala na čokoladici, g. Carmodv." Rukovali smo se. Carmodv reče: "Ulovite tipa koji je ubio Lizzie, i kupit ću vam tvornicu koja ih proizvodi." 306 Dok sam to izgovarao, znao sam daje to jedan od najljepših trenutaka u mom životu: "Ulovit ću ga." Dvorana veterana rata bila je niže od Majestica, i s druge strane ulice, ali također od crvene cigle i prekrivena čađom. Išao sam tamo misleći kako je slijepi Tommy veliki promašaj, netko s kim moram razgovarati da omekšam Betty, kako bi lakše živjela u meni. Sporedne stepenice odvele su me na kat, pokraj poštanskog sandučića s oznakom T. GILFOYLE. Pozvonivši, čuo sam glazbu; pogledao sam kroz jedini prozor i vidio mrkli mrak. Zatim se s druge strane vrata začuo blag muški glas: "Da? Tko je?" "Policija Los Angelesa, g. Gilfoyle. Radi se o Elizabeth Short." Prozor je obasjalo svjetlo, glazba utihnula. Vrata su se otvorila, i visok, zdepast muškarac s tamnim naočalama pokazao mi je da uđem. On je bio besprijekoran u prugastoj sportskoj košulji i hlačama, ali je soba bila svinjac, prašina i prljavština posvuda, a vojska kukaca razbježala se pred neočekivanim jarkim svjetlom. Tommy Gilfoyle reče: "Moj učitelj Brailleova pisma čitao mi je losangeleske novine. Zašto su govorili tako ružne stvari o Beth?" Pokušao sam diplomatski. "Jer je nisu poznavali kao ti." Tommy se nasmiješio i spustio u otrcani naslonjač. "Je li stan zaista užasan?" Kauč je bio prekriven gramofonskim pločama; razgrnuo sam u stranu naramak ploča i sjeo. "Ne bi mu naškodilo jedno površno čišćenje." "Povremeno postajem nemaran. Je li istraga o Betty opet aktivna? Ima li prioritet?" "Ne, ovdje sam na svoju ruku. Gdje si pokupio murjačku spiku?" "Imam prijatelja policajca." Otresao sam s rukava debelog kukca. "Tommy, pričaj mi o sebi i Beth. Reci mi nešto što nije dospjelo u novine. Nešto dobro." "Primaš li ti to osobno? Nešto kao osvetu?" "Više od toga." "Moj prijatelj kaže da policajac koji osobno shvaća svoj posao upada u probleme." 307 Zgazio sam žohara koji je proučavao moju cipelu. "Ja samo želim uloviti gada."

"Ne moraš vikati. Ja sam slijep, a ne gluh, a nisam bio slijep ni za male mane koje je Beth imala." "Kako to?" Tommy je napipao štap kraj naslonjača. "Pa, neću to posebno naglašavati, ali Beth je bila promiskuitetna, baš kako su novine pisale. Znao sam razlog, ali sam šutio jer nisam htio ocrniti uspomenu na nju, a znao sam da to neće pomoći policiji da nađe ubojicu." čovjek se sad ulizivao, uhvaćen između želje da se izjada i da sačuva tajne. Rekao sam: "Dopusti da ja presudim o tome. Ja sam iskusan detektiv." "U tvojim godinama? Po glasu zaključujem da si mlad. Moj prijatelj kaže da moraš biti bar deset godina u službi da bi postao detektiv." "Jebem mu, nemoj me zajebavati. Došao sam ovamo na svoju ruku, i nisam došao da—" Stao sam kad sam opazio da se preplašio i jednom rukom krenuo prema telefonu. "čuj, žao mi je. Danje bio dug, a ja sam daleko od kuće." Tommy me iznenadio smiješkom. "I meni je žao. Bio sam suzdržan da bih produljio druženje, a to je nepristojno. Reći ću vam o Beth, o njezinim slabostima i svemu. Vjerojatno znate daje maštala o tome kako će postati filmska zvijezda, i to je točno. Vjerojatno ste pogodili da nije bila naročito talentirana, i to je također točno. Beth mi je čitala drame, glumeći sve uloge, i užasno je glumatala - upravo strašno. Ja se razumijem u izgovorenu riječ, vjerujte mi, ja znam. Ono u čemu je Beth bila dobra je pisanje. Znao sam sjediti u kinu za vrijeme predstava u Majesticu, a Beth mi je opisivala stvari da imam nešto što će pratiti dijaloge. Bila je sjajna i ohrabrivao sam je da piše za film, ali je ona samo htjela biti glumica, kao svaka šašava cura koja želi pobjeći iz Medforda." Bio bih počinio masovno ubojstvo da pobjegnem otuda. "Tom-my, rekao si da znaš razlog zašto je Beth bila promiskuitetna." Tommy je uzdahnuo. "Kad je Beth bilo šesnaest ili sedamnaest, napala su je dvojica siledžija negdje u Bostonu. Jedan ju je silovao, a drugi se spremao za to, ali su naišli mornar i marinac i otjerali ih. 308 Beth je pomislila daje možda ostala trudna, pa je otišla liječniku na pregled. Rekao joj je da ima benigne ciste na jajnicima, i da nikad neće moći imati djece. Beth je

poludjela, jer je oduvijek željela imati puno djece. Potražila je mornara i marinca koji su je spasili i preklinjala ih za očinstvo njezinu djetetu. Marinac ju je odbio, a mornar... on je iskorištavao Beth dok nije otišao preko oceana." Odmah sam pomislio na Francuza Joea Dulangea, njegov iskaz kako je Dalija umislila da je trudna i kako joj je namjestio lažni pregled kod "prijatelja doktora". Taj dio Dulangeove priče očito nije bio tako zbrkan od pića kao što smo Russ Millard i ja na početku mislili - sada je to postao pouzdan trag o danima koji nedostaju, a "prijatelj doktor" postaje u najmanju ruku važan svjedok, a možda i važan osumnjičeni. Rekao sam: "Tommy, znaš li imena mornara i marinca? Ili doktora?" Tommy je odmahnuo glavom. "Ne. Ali tada je Beth postala tako slobodna s vojnicima. Mislila je da su oni njezini spasitelji, da joj mogu napraviti dijete, malu curicu koja će biti velika glumica ako njoj to ne uspije. Tužno, ali čujem daje Beth bila odlična glumica jedino u krevetu." Ustao sam. "Što se zatim dogodilo s tobom i Beth?" "Izgubili smo kontakt. Ona je otišla iz Medforda." "Dao si mi dobar trag, Tommy. Hvala." Slijepac je lupnuo štapom na zvuk mog glasa. "Onda ulovi onog tko je to učinio, ali nemoj dopustiti da Beth još više strada." "Neću." Trideset drugo poglavlje Slučaj Short se opet zahuktao - pa makar samo za mene. Sati gmizanja po puhovima Medforda donijeli su mi sliku promiskuitetne Betty, kao na Istočnoj obali - veliki antiklimaks nakon otkrića Tommvoja Gilfovea. Ulovio sam ponoćni let nazad u L.A. i nazvao Russa Millarda s aerodroma. Složio se; "žoharski doktor" Francuza Joea vjerojatno je stvaran, bez obzira na Dulangeove deli-rijume tremense. Predložio je da nazovemo Odjel za kriminalističke istrage u Fort Dixu i pokušamo dobiti dodatne detalje od otpuštenog luđaka, zatim tročlane ekipe za pretraživanje liječničkih ordinacija u centru, s naglaskom na područje oko hotela Havana, gdje se Dulange ševio s Betty. Natuknuo sam daje "doktor" najvjerojatnije barska mušica, ili obavlja pobačaje ili je šarlatan; Russ se složio. Rekao je da će razgovarati s Odjelom informacija i sa svojim doušnicima, i već za sat vremena će on i Harry Sears pokucati na nečija vrata. Podijelili smo teritorij: meni od Figueroae do Hilla i od 6. do 9. ulice, a njima od Figueroae do Hilla i od 5. do 1. ulice. Spustio sam slušalicu i odvezao se ravno u centar. 310 Ukrao sam oglasne stranice i napravio popis: pravi liječnici opće prakse i kiropraktičari, prodavači ljekovitih trava i mistici - krvopije koje su prodavale religiju ili bezazlene lijekove pod titulom "doktor". U knjizi je bilo upisano nekoliko porodničara i ginekologa, ali instinkt mi je govorio da je trik Joea Dulangea s doktorom bio plod slučajnosti, a ne rezultat svjesnog traženja specijalista da smiri

Betty. Nabijen adrenalinom, radio sam. Većinu liječnika zatekao sam na početku radnog dana, i dobio najširu paletu iskrenih poricanja koje sam ikad sreo kao policajac. Svaki pošten građanin-liječnik s kojim sam razgovarao sve me više uvjerio da je Francuzov prijatelj morao biti malo čudan. Nakon što sam za ručak smazao sendvič, krenuo sam na kvazi-tipove. Biljni otkvačenjaci bili su gotovo svi Kinezi; pola mistika bile su žene, a pola prosječne face. Vjerovao sam svim njihovim zbudjenim nijekanjima; procijenio sam da su se svi previše užasavali Francuza da bi razmotrili njegovu ponudu. Namjeravao sam krenuti po barovima u skupljanje glasina o doktorima pijancima, kad me oborila iscrpljenost. Odvezao sam se "kući" u El Nido i spavao - svih dvadeset minuta. Prenervozan da bih mogao opet zaspati, pokušao sam logično razmišljati. Bilo je 6 sati, liječničke ordinacije su se zatvarale, barovi neće biti zreli za pretraživanje bar još tri sata. Russ i Harry bi me nazvali da su nešto našli. Uzeo sam kompletan dosje i počeo čitati. Vrijeme je letjelo: imena, datumi i lokacije u policijskom žargonu držali su me budnim. Tada sam uočio nešto što sam već desetak puta podrobno proučio, ali mi je tek sad bilo čudno. Bile su to dvije poruke: 18. 01. '47.: Harry, nazovi Buzza Meeksa kod Hughesa, i reci mu da se raspita o mogućim vezama E. Short u filmskom svijetu. Bleichert kaže da je cura maštala da bude zvijezda. Napravi to nezavisno od Loewa - Russ. 22. 01. '47.: Russ, Meeks javlja da nije našao ništa. Šteta, baš je htio pomoći - Harry. Još sam se svježije sjećao opsjednutosti Betty filmom, pa su mi poruke izgledale drukčije. Sjećao sam se da mi je Russ rekao da će 311 ispitati Meeksa, šefa osiguranja kod Hughesa i "neslužbenu vezu" policije s hollywoodskom zajednicom. Sjetio sam se da je to bilo za vrijeme kad je Ellis Loew zataškavao dokaze o Bettvnoj promiskui-tetnosti, kako bi si kao tužitelju osigurao bolju predstavu. Usto, u crnoj knjižici Betty je popisala dosta nižerazrednih filmskih ljudi -imena

koja su provjerena '47., tokom istrage o crnoj knjižici. Veliko pitanje glasi: ako se Meeks zaista raspitao, kako to da nije došao do bar nekoliko imena iz crne knjižice, i proslijedio ih Russu i Harrvju? Otišao sam u hodnik, našao u imeniku broj Osiguranja Hughes i nazvao ga. Javila se žena monotona glasa: "Osiguranje. Mogu li vam pomoći?" "Buzza Meeksa, molim." "G. Meeks trenutno nije u svom uredu. Što da kažem tko gaje zvao?" "Detektiv Bleichert, LAPD. Kada se vraća?" "Kad završi sastanak o proračunu. Mogu li znati o čemu se radi?" "Polijski posao. Recite mu da ću biti u njegovu uredu za pola sata." Spustio sam slušalicu i jureći stigao u Santa Monicu za dvadeset pet minuta. čuvar na ulazu propustio me na parkiralište i pokazao mi na ured osiguranja - polukružnu metalnu baraku na kraju dugog niza aviohangara. Parkirao sam i pokucao na vrata; otvorila ih je žena s monotonim glasom. "G. Meeks je rekao da ga pričekate u njegovu uredu, on će ubrzo stići." Ušao sam; žena je otišla, s izrazom olakšanja što je radni dan gotov. Baraka je bila obložena slikama Hughesovih aviona, vojnom umjetnošću ravnoj sličicama na kutijama žitarica. Meeksov ured bio je bolje uređen: fotke kockastog muškarca ošišanog poput ježa, s raznim hollywoodskim glumicama zvijezdama kojima nisam mogao pogoditi ime, uz Georgea Rafta i Mickevja Roonevja. Sjeo sam. Kockasti muškarac se pojavio nakon nekoliko minuta, automatski s rukom naprijed, kao netko kome su odnosi s javnošću devedeset pet posto posla. "Zdravo. Detektiv Blyewell, zar ne?" Ustao sam, i rukovali smo se. Vidio sam da je Meeks zbunjen mojom dva dana nošenom odjećom i trodnevnom bradom. "Bleichert." "Svakako. Što mogu učiniti za vas?" 312 "Imam nekoliko pitanja u vezi s jednim starim slučajem u kojem ste pomogli Umorstvima." "Razumijem. Znači da ste vi iz ureda?" "Iz patrole Newton." Meeks je sjeo iza svog stola. "Malo ste izvan svog dvorišta, zar ne? A moja tajnica je rekla da ste detektiv." Zatvorio sam vrata i naslonio se na njih. "Meni je to osobno." "Onda ćete do mirovine hapsiti crne ništarije. Zar vam nitko nije rekao da murjaci koji stvari doživljavaju osobno, skončaju od gladi?" "Stalno mi to govore, a ja im odgovaram da je ovo moj rodni grad. Ti ševiš puno starleta, Meeks?" "Poševio sam Carol Lombard. Dao bih vam njezin broj, ali je mrtva." "Jesi li ševio Elizabeth Short?"

Tilt, pogodak, glavni zgoditak, savršeni detektor laži, jer Meeks je pocrvenio i igrao se papirima na podmetaču na stolu; piskutavi glas je to još i potvrdio. "Jeste li dobili koji udarac previše protiv Blancharda? Pa komad je mrtav." Povukao sam jaknu unazad da pokažem Meeksu .45-icu koju nosim. "Nemoj je više tako zvati." "Dobro, frajerčino. Kako bi bilo da mi kažeš što hoćeš? Onda ćemo to riješiti i okončati ovu predstavu prije nego se otme kontroli. Comprendev "Harry Sears te '47. zamolio da se raspitaš o Betty Short kod svojih filmskih veza. Izvijestio si ga da od toga nema ništa. Lagao si. Zašto?" Meeks je podigao nož za otvaranje pisama. Prošao je prstom duž oštrice, shvatio što radi i spustio nož. "Nisam je ubio, niti znam tko je." "Uvjeri me, ili zovem Heddu Hopper46 i dajem joj članak za sutra. Kako ovo zvuči: 'Hollywoodski priljepak prikrivao dokaze o 46 Hedda Hopper - tijekom '20-ih i '30-ih godina glumila je u mnogobrojnim filmovima, a od 1936. do 1964. pisala je poznatu novinsku trač rubriku. 313 Daliji zbog praznina, praznina, praznina?' Popuni te praznine umjesto mene, ili ću ih ja popuniti umjesto Hedde. Comprendel" Meeks je još jednom pokušao s razmetanjem. "Bleichert, zajebevaš se s pogrešnim čovjekom." Izvadio sam .45-icu, provjerio je li prigušivač dobro pričvršćen i gurnuo metak u ležište. "Ne, to ti radiš." Meeks je dohvatio bocu iz bifea pokraj svog stola, natočio si za hrabrost i iskapio. "Ono što sam imao bio je beznadan trag, ali možeš ga dobiti kad ga toliko želiš." Vrtio sam pištolj, držeći ga za štitnik obarača. "Gladan sam ga, seronjo. Ispričaj mi sve." Meeks je otvorio sef ugrađen u stol i izvadio svežanj papira. Proučavao ih je, a zatim zarotirao stolicu i progovorio zidu. "Dobio sam obavijest o Burtu Lindscottu, producentu u Universalu. Dobio sam je od tipa koji je mrzio Lindscottova prijatelja Scottyja Bennetta. Scottv je bio makro i kladioničar, i dijelio je Lindscottov kućni broj u Malibuu svim zgodnim, mladim komadima koji su se prijavili u Universalovu uredu za audicije. Mala Shortova je dobila jednu od Scot-tvjevih kartica i nazvala Lindscotta. Ostatak, datume i slično, sam dobio od samog Lindscotta. Desetog siječnja navečer, cura je nazvala iz Biltmora u centru. Burty joj je rekao da se opiše, i svidjelo mu se što je čuo. Rekao joj je da će joj dati probno snimanje sutra ujutro, kad se vrati s partije pokera u svom klubu. Cura je rekla da nema kamo otići

do tada, pa je Lindscott predložio da prespava u njegovoj kući - njegov sluga će je nahraniti i praviti joj društvo. Sjela je na autobus za Malibu, i sluga - koji je bio peder -joj je zaista pravio društvo. Sutradan oko podneva, Lindscott se vratio kući pijan s trojicom pajdaša. Dečki su se mislili malo zabaviti, pa su joj napravili audiciju, rekavši joj da čita scenarij koji se Burtu povlačio naokolo. Bila je loša, i ismijali su je, a onda joj je Lindscott dao ponudu: da obradi njih četvoricu, a on će joj dati malu ulogu u svom sljedećem filmu. Mala je još bila ljuta na njih jer su je ismijali, i zatim je pobješnjela. Nazvala ih je dezerterima i izdajicama, i rekla da nisu sposobni da budu vojnici. Burt ju je izbacio oko pola tri tog popodneva, u subotu jedanaestog. Sluga je rekao da nije imala novaca, i da je rekla da će se pješke vratiti u grad." 314 Tako je Betty pješačila, ili stopirala, četrdeset kilometara do centra grada, gdje se oko šest sati kasnije našla sa Sally Stinson i Johny-jem Vogelom u predvorju hotela Biltmore. Rekoh: "Meeks, zašto nisi izvijestio o tome? I gledaj u mene." Meeks se zarotirao prema meni; lice mu je bilo posramljeno. "Pokušao sam doći do Russa i Harrvja, ali oni su bili na terenu, pa sam nazvao Ellisa Loewa. On mi je rekao da ne pričam o tome što sam otkrio, i zaprijetio da će mi oduzeti dozvolu za rad u osiguranju. Kasnije sam saznao daje Lindscott velika zvjerkica među republikancima, i daje obećao Loewu hrpu love za njegovu kandidaturu za javnog tužitelja. Loew ga nije htio umiješati u slučaj Dalija." Sklopio sam oči da ne moram gledati u njega; Meeks je priznavao dok sam ja vrtio slike kako ismijavaju Betty, daju joj ponudu, izbacuju je u smrt. "Bleichert, provjerio sam Lindscotta, njegova slugu i prijatelje. Ovdje su pravi iskazi koje sam dobio - do detalja. Nijedan od njih nije ju mogao ubiti. Svi su oni bili kod kuće i na poslu skroz od dvanaestog do petka, sedamnaestog. Nijedan od njih to nije mogao učiniti, a da ju je netko od gadova ubio, ne bih prešutio sve ovo. Imam iskaze ovdje, pokazat ću ti." Otvorio sam oči; Meeks je vrtio brojčanik na zidnom sefu. Rekao sam: "Koliko ti je Loew platio da šutiš?" Meeks je izlanuo: "Tisuću", i povukao se unazad kao da se boji udarca. Previše sam ga prezirao da bih mu pružio zadovoljstvo kažnjavanja, i otišao sam dok je u zraku ostala lebdjeti etiketa s njegovom cijenom.

Sada sam napola ispunio dane koji su nedostajali u slučaju Eli-zabeth Short: Crveni Manlev ju je ostavio ispred Biltmorea u sumrak, u petak desetog siječnja; otamo je nazvala Burta Lindscotta, a njezina avantura u Malibu trajala je do 2.30 sljedećeg popodneva. U subotu jedanaestog navečer vratila se u Biltmore, sreća se sa Sally Stinson i Johnnjem Vogelom u predvorju, trošila s Johnnjem do malo iza ponoći, i zatim otišla. Tada ili kasnije ujutro, sreća je kaplara Josepha Dulangea u baru Noćna ptica na križanju 6. ulice i Hilla - dva bloka od Biltmorea. Bila je s Dulangeom tamo i u hotelu Havana do po 315 podneva ili večeri u nedjelju, dvanaestog siječnja, kad ju je on odveo do svog "prijatelja doktora". Vozeći se nazad u El Nido, kroz umor me mučio osjećaj da mi u cijeloj priči nedostaje neki dio. Prolazeći pokraj govornice, sinulo mi je: ako je Betty nazvala Lindscotta u Malibu, to je međugradski razgovor, i o tome mora postojati podatak u telefonskoj kompaniji Pacific Coast Bell. Ako je obavila još koji razgovor, u to vrijeme ili jedanaestog, prije ili nakon ševe s Johnnjem Vogelom, P.C.B. će imati podatke u arhivi - kompanija je čuvala evidenciju o pozivima iz govornica radi istraživanja troškova i cijena. Moj umor je još jednom nestao. Ostatak puta prošao sam sporednim ulicama, prolazeći kroz znakove za zaustavljanje i crvena svjetla. Stigavši, parkirao sam ispred hidranta i potrčao u sobu po bilježnicu. Krenuo sam prema telefonu u hodniku, koji me je preduhitrio i zazvonio. "Da?" "Bucky? Dragi, jesi li to ti?" Bila je to Madeleine. "čuj, ne mogu sad razgovarati." "Jučer smo imali sudar, sjećaš se?" "Morao sam otputovati iz grada zbog posla." "Mogao si nazvati. Da mi nisi rekao za svoje malo skrovište, mislila bih da si mrtav." "Madeleine, Isuse Kriste—" "Dragi, moram te vidjeti. Sutra ruše ona slova sa znaka 'Hol-lywoodland', i neke bungalove koje tata ima tamo. Bucky, sve je preneseno na grad, ali tata je kupio zemljište i gradi na svoje ime. Koristio je najgore materijale, i istražitelj Gradskog vijeća je njuškao oko tatinih poreznih odvjetnika. Jedan od njih mu je rekao da je tatin stari neprijatelj, koji je počinio samoubojstvo, ostavio Vijeću popis s tatinim vlasništvom, i—" Zvučalo je kao besmislica - veliki frajer tata u škripcu, veliki fra-jerčić Bucky drugi kandidat za mjesto tješitelja. Složio sam bilježnicu i olovku na policu pokraj telefona i ispraznio četverodnevnu zalihu kovanica iz džepova, izbrojivši skoro dva dolara - dovoljno za četrdeset poziva. Prvo sam

nazvao noćnog dežurnog u Pacific Coast Bellu, zatraživši popis svih međugradskih poziva i poziva na račun primatelja 316 obavljenih iz javnih govornica u hotelu Biltmore, u večerima 10., 11. i 12. siječnja 1947., te imena i adrese pozvanih osoba i vrijeme poziva. Nervozno sam čekao držeći slušalicu dok je žena obavljala svoj posao, strijeljajući pogledom ostale stanovnike El Nida koji su se htjeli poslužiti telefonom. Tada se, nakon pola sata, žena vratila i počela govoriti. Lindscottov broj i adresa bili su na popisu 10. siječnja, ali te večeri nije zabilježeno ništa drugo što bi bilo čudno. Svejedno sam zapisao sve podatke. Kad je nakon toga žena prešla na večer 11. siječnja točno oko vremena kad je Betty sreća Sally Stinson i Johnnvja Vogela u predvorju Biltmorea - naišao sam na pun pogodak. Obavljena su četiri poziva porodičarskim ordinacijama na Be-verly Hillisu. Zapisao sam imena i brojeve, kao i brojeve noćne službe za ostavljanje poruka liječnicima, te ispis međugradskih poziva koji je uslijedio. Oni nisu izazvali reakciju, ali sam ih svejedno zapisao. Zatim sam napao Beverly Hills cijelim arsenalom kovanica. Morao sam potrošiti sav sitniš da bih doznao što sam htio. Službenicima koji primaju poruke rekao sam da se radi o hitnom policijskom poslu, pa su me spojili s liječnicima kod kuće. Oni su poslali svoje tajnice u urede da provjere podatke, i nazovu me u El Nido. Cijela operacija potrajala je dva sata. Na kraju sam raspolagao ovim: Rano navečer, 11. siječnja 1947., "gđa Fickling" i "gđa Gor-don" nazvale su ukupno četiri porodičara na Beverly Hillisu, tražeći testiranje na trudnoću. Službenici su nakon radnog vremena ugovorili termine za jutro 14. i 15. siječnja. Poručnik Joseph Fickling i major Matt Gordon bili su dvojica ratnih junaka s kojima je Betty hodala, i za koje se pretvarala da je udana. Pregledi nisu nikad održani jer je četrnaestog bila mučena do smrti, a petnaestog je već bila iznakažena hrpa mesa na uglu 39. i Nortona. Nazvao sam Russa Millarda u ured; javio se jedva prepoznatljiv glas: "Umorstva." "Poručnika Millarda, molim." "On je u Tusconu na izručivanju uhićenika."

"Harry Sears, također?" "Da. Kako si, Bucky? Ovdje Dick Cavanaugh." "Iznenaden sam da si mi prepoznao glas." 317 "Harry Sears mi je rekao da ćeš nazvati. Ostavio ti je popis liječnika, ali ga ne mogu naći. To si trebao?" "Da, i moram razgovarati s Russom. Kad se vraća?" "Sutra kasno, mislim. Mogu li te negdje nazvati ako pronađem popis?" "U pokretu sam. Ja ću nazvati tebe." Trebalo je nazvati i druge brojeve, ali je trag o porodičarima bio tako snažan da nisam mogao čekati. Krenuo sam natrag u centar potražiti Dulangeova prijatelja doktora, a umor je nestao kao rukom odnesen. Ustrajao sam na tome do ponoći, usredotočivši se na barove oko Šeste ulice i Hilla, razgovarao s barskim mušicama, plaćao im pića, naslušao se supijanih priča te čuo nekoliko informacija koje su zvučale gotovo istinito o mjestima gdje rade pobačaje. Završio je još jedan besani dan; navikao sam se voziti od bara do bara, slušajući radio da ne zadrijemam. Na vijestima su tupili o "prekretnici pri preuređenju" znaka Hollywoodland, stvarajući od skidanja slova L-A-N-D najveću stvar nakon pojave Isusa. Puno vremena u eteru dobio je Mack Sennett i njegovo naselje Hollywoodland, a kino u Hollywoodu je ponovno puštalo hrpu njegovih Kevstone Kops filmova. Bližeći se vremenu zatvaranja barova, osjećao sam se kao Kevstone Kop i izgledao kao klošar neuredne brade, zaprljane odjeće, grozničave pažnje koja je polako popuštala. Kad su mi pijanci željni još pića i druženja počeli davati dvojku, shvatio sam poruku, odvezao se do napuštenog parkirališta, stao i zaspao. U zoru su me probudili grčevi u nogama. Isteturio sam iz auta tražeći telefon; patrolno vozilo je prošlo pokraj mene, a vozač me dugo, sumnjičavo gledao. Našao sam govornicu na uglu, i nazvao padreov broj. "Ured umorstava. Narednik Cavanaugh." "Dick, ovdje Bucky Bleichert." "Baš sam s tobom htio razgovarati. Imam popis. Imaš li olovku?" Izvadio sam džepni notes. "Pucaj." "Dobro. Ovo su liječnici kojima je oduzeta dozvola za obavljanje prakse. Harry je rekao da su '47. radili u centru. Jedan, Gerald Constanzo, Breakwater 1842 1, Long Beach. Dva, Melvin Preager, 318 North Verdugo 9661, Glendale. Tri, Willis Zhoharski, kao kukac, u pritvoru u Wayside Honor Ranchou, osuđen zbog prodavanja mor-fijau..." Dulange. Delirijumi tremensi. "Odveo sam Daliju kod tog žoharskog doktora. Uvalio sam mu deseticu, a on je odglumio pregled..." Ubrzano dišući, rekao sam: "Dick, je li Harry zapisao adresu gdje je Zhoharski imao praksu?" "Da. South Olive 614." Hotel Havana bio je samo dva bloka dalje. "Dick, nazovi Wayside, i reci upravitelju da odmah stižem ispitati Zhoharskog o ubojstvu Elizabeth Short." "Pas mater."

"Zajebani pas mater." Tuširanje, brijanje i promjena odjeće u El Nidu učinili su da izgledam kao detektiv za ubojstva; poziv Dicka Cavanaugha dat će mi preostalu snagu koja mi je trebala. Krenuo sam prema sjeveru autocestom Angeles Crest, procjenjujući sa 50:50 šanse da je dr. Willis Zhoharski ubojica Elizabeth Short. Put je trajao nešto preko sat vremena; na radiju me pratila priča o znaku Hollywoodlanda. Zamjenik šerifa u vratarskoj kućici pregledao je moju značku i iskaznicu, i pozvao glavnu zgradu da odobri moj ulazak. Što god da mu je rečeno, natjeralo gaje da skoči u stav 'mirno' i salutira. Ograda od bodljikave žice se otvorila; provezao sam se pokraj baraka za zatvorenike prema velikoj građevini u španjolskom stilu s nadsvođenom verandom od cigle na ulazu. Dok sam parkirao prišao mi je kapetan šerifova ureda u L.A.-u u uniformi, ispružene ruke, s nervoznim osmijehom. "Detektiv Blei-chert, ja sam upravitelj Patchett." Izašao sam iz auta i pružio mu stisak od kojega pucaju kosti a la Lee Blanchard. "Drago mi je, upravitelju. Jeste li što rekli Zhohar-skom?" 319 "Ne. On vas čeka u sobi za ispitivanje. Mislite li da je on ubio Daliju?" Krenuo sam, a Patchett me usmjeravao u pravom smjeru. "Još nisam siguran. Što mi možete reći o njemu?" "četrdeset osam mu je godina, anesteziolog je, i uhapšen je u listopadu '47. zbog prodavanja bolničkog morfija LAPD-ovu policajcu za narkotike. Dobio je od pet do deset, i odgulio godinu u Quentinu. Sada

je ovdje jer nam je trebala pomoć u stacionaru, a nadležni su smatrali da on ne predstavlja velik rizik. Prije toga nije bio kažnjavan, a ovdje je uzoran zatvorenik." Skrenuli smo u nisku zgradu od zagasite cigle, tipičnu zatvorsku "praktičnu" građevinu - dugih hodnika, uvučenih čeličnih vrata s ugraviranim brojevima, a bez imena. Prolazili smo pokraj niza jednosmjernih prozora, kad me Patchett primio za ruku. "Evo. To je Zhoharski." Buljio sam unutra. Za stolicom je sjedio koščat, sredovječan muškarac u plavoj zatvorskoj uniformi i čitao časopis. Izgledao je kao pametna ptičica - visoko čelo prekriveno čupercima porijedene sijede kose, svijetle oči, pomalo krupne ruke s vidljivim venama, kakve se obično vežu uz doktore. Rekoh: "želite li sudjelovati, upravitelju?" Patchett je otvorio vrata. "Ne bih to propustio nizašto." žohar je digao pogled. Patchett reče: "Doc, ovo je detektiv Blei-chert. On je iz losangeleske policije i ima nekoliko pitanja za tebe." Zhoharski je spustio časopis -Američki anesteziolog. Patchett i ja sjeli smo nasuprot njemu; doktor/prodavač droge reče: "Pomoći ću koliko god mogu"; glas mu je bio s Istočne obale i kultiviran. Krenuo sam ravno za vrat. "Dr. Zhoharski, zašto ste ubili Eliza-beth Short?" Zhoharski se polako osmjehnuo; postepeno se osmijeh razvu-kao od uha do uha. "Očekivao sam vas još '47. Nakon što je kaplar Dulange izveo svoje tužno, malo priznanje, očekivao sam da svaki tren razvalite vrata ordinacije. Dvije i pol godine kasnije me ipak iznenađujete." Koža mi se naježila; osjećao sam se kao da se kukci spremaju pojesti za doručak. "Ubojstvo nikad ne zastarijeva." 320 _____ Zhoharskijev osmijeh je nestao, a zamijenio gaje ozbiljan izraz lica, poput liječnika u filmu koji se sprema objaviti lošu vijest. "Gospodo, u petak, 13. siječnja 1947. odletio sam u San Francisco i odsjeo u hotelu Saint Francis, prije nego što sam u utorak navečer održao zaključni govor na godišnjoj konvenciji Akademije američkih anesteziologa. Održao sam govor u utorak navečer, i bio glavni govornik na oproštajnom doručku u srijedu ujutro, petnaestog siječnja. Neprekidno sam bio u društvu kolega do petnaestog popodne, a i u ponedjeljak i utorak sam noć proveo spavajući s bivšom ženom u Saint Francisu. Ako želite potvrdu, nazovite Akademiju na broj u Los Angelesu, i moju bivšu ženu, Alice Carstairs Zhoharski, na San Francisco CR-1786." Rekao sam: "Hoćete li mi to provjeriti, upravitelju?" držeći pogled na Zhoharskom. Patchett je otišao; doktor reče: "Izgledate razočarano." "Bravo, Willis. A sad mi ispričaj o sebi, Dulangeu i Elizabeth Short." "Hoćete li izvijestiti odbor za uvjetni otpust da sam surađivao s vama?" "Ne, ali ako ne budeš pričao nagovorit ću javnog tužitelja L.A.-a da te optuži za ometanje pravde." Zhoharski je cerekanjem potvrdio da je svjestan meč-lopte. "Bravo, detektive Bleichert. Naravno, vi znate da je razlog zbog čega su mi datumi tako čvrsto urezani u pamćenje publicitet koji je smrt gđice Short izazvala. Zato vas molim da vjerujete mojoj memoriji." Izvadio sam olovku i notes. "Navali, Willis." Zhoharski reče: "Godine '47. imao sam unosan poslić sa strane prodajući farmaceutske proizvode. Prodavao sam ih uglavnom u koktel barovima, najčešće vojnicima koji su otkrili njihove čari s druge strane oceana

za vrijeme rata. Tako sam upoznao i kaplara Dulangea. Ponudio sam mu, ali mi je obznanio da cijeni isključivo užitke Johnnija Walkera s crvenom etiketom." "Gdjejetobilo?" "U baru Yorkshire House, na uglu Šeste ulice i Olive, blizu moje ordinacije." "Nastavi." "To je bio četvrtak ili petak prije smrti gđice Short. Dao sam kaplaru Dulangeu svoju vizitku - pokazalo se da je to bilo nepromiš 321 Ijeno - i pretpostavio da ga više nikad neću vidjeti. Na žalost, prevario sam se. U to sam doba bio u financijski jadnom stanju, zahvaljujući konjičkim utrckama, i živio u svojoj ordinaciji. U predvečerje nedjelje, dvanaestog siječnja, kaplar Dulange pojavio se pred mojim vratima u pratnji divne, mlade žene po imenu Beth. Bio je poprilično pijan, uveo me unutra, stisnuo mi deset dolara u ruku i rekao mi da je divna Beth umislila da je trudna. Hoću li je na brzinu pregledati i reći joj daje sve u redu? Pa, poslušao sam ga. Kaplar Dulange je pričekao u prednjem uredu, a ja sam divnoj Beth izmjerio puls i krvni tlak i izvijestio je da je zaista trudna. Njezina reakcija bila je prilično čudna: kao da su se vidjeli tuga i olakšanje u isto vrijeme. Moja verzija je bila da joj treba razlog kojim bi opravdala svoju očitu promiskuitetnost, a trudnoća je došla kao naručena." Uzdahnuo sam. "A kad je njezina smrt postala glavna vijest, nisi išao na policiju jer nisi htio da njuškaju oko tvog posla s drogom?"

"Da, to je točno. Ali ima još. Beth me zamolila da se posluži telefonom. Dopustio sam, i nazvala je broj s predbrojem VWebstera, i tražila da razgovara s Marcy. Rekla je: 'Ovdje Betty', slušala neko vrijeme, pa rekla: 'Ozbiljno? Muškarac iz medicinskih krugova?' Ostatak razgovora nisam čuo, a Betty je poklopila i rekla: 'Imam sudar'. Pridružila se kaplaru Dulangeu u predvorju, i otišli su. Kroz prozor sam vidio kako mu je dala nogu. Kaplar Dulange je odjurio, a Beth je prešla Šestu ulicu i sjela na autobusnu postaju u smjeru zapada na VVilshire Boulevardu. To je bilo oko pola osam, u nedjelju dvanaestog. Eto. Niste znali ovaj posljednji dio, žarne?" Završio sam s pisanjem svoje stenografske verzije događaja. "Ne, nisam." "Hoćete li reći odboru za uvjetni otpust da sam vam dao važan trag?" Patchett je otvorio vrata. "čist je, Bleichert." "Ma da", reko. Još je jedan dio Bethinih dana koji nedostaju otkriven; još jedanput nazad u El Nido, ovaj put radi traženja telefonskih brojeva s predbrojem Webstera u glavnom dosjeu. Listajući kroz papirologi322 ju, stalno sam mislio kako Spragueovi imaju predbroj Webstera, autobus iz Wilshirea prolazi svega nekoliko blokova od njihove kuće, a Marcy je Zhoharski mogao zamijeniti za Maddy ili Martha. Nije bilo logično - cijela je obitelj bila u kući na Laguna Beachu onaj tjedan kad je Betty nestala, Zhoharski je bio siguran da je Marcy, a ja sam iz Madeleine izvukao svako zrno znanja o Daliji. Pa ipak, misao je kuhala u meni, kao da je neki zatomljeni dio mene želio povrijediti obitelj zbog toga što sam se valjao po dnu s njihovom kćeri i ulizivao se njihovu bogatstvu. Pokušao sam još jednom zabaciti udicu, da održim misao na životu, ali je propala čim joj je suprotstavljena logika: Kad je Lee Blanchard nestao '47., njegovi fascikli pod R, S i T su nestali; možda je i dosje Spragueovih bio među njima. Ali nije bilo dosjea Sprague. Lee nije ni znao da Spragueovi postoje, sve vezano za njih držao sam podalje od njega zbog želje da Madeleine i njezine avanture u lezbijskim barovima ostanu tajna. Nastavio sam pretraživati dosje, znojeći se u vrućoj, zagušljivoj sobi. Nisam pronašao brojeve s predbrojem Webstera, i počele su mi se prividati noćne more: Betty kako sjedi na autobusnoj postaji u smjeru zapada na Wilshireu u 19.30, 12. 01.'47., maše na pozdrav Buckvju, spremna skočiti u vječnost. Pomišljao sam o propitivanju u autobusnom poduzeću, općem ispitivanju vozača na tom pravcu, ali sam shvatio da nema smisla, da bi se svaki vozač koji bi pokupio Bet-ty već javio za vrijeme publiciteta '47. Pomislio sam da nazovem ostale brojeve koje sam dobio od Pacific Coast Bella, i uvidio da se kronološki ne podudaraju - nisu se slagali s mojim novim saznanjima gdje je Betty bila u koje vrijeme. Nazvao sam Russa u ured i saznao da je još uvijek u Tusconu, dok je Harry radio na obuzdavanju masa kod znaka Hollywoodland. Okončao sam njuškanje po papirima, pronašavši ukupno nula predbrojeva iz Webstera. Mislio sam doći do podataka o Zhoharskom kod telefonske kompanije, ali sam odmah odustao od te ideje. Pozivi iz centra L.A.-a, s predbroja Ma-dison na Webster nisu međugradski, pa ne bi bilo nikakvih podataka; ista je stvar i sa Biltmoreom. Tada me snašlo, snažno i ružno: pa-pa Bleichert na autobusnoj stanici, adios seronjo, propalico, nikadništa, cinkarošu, panduru za crnačku četvrt. Mijenjao si dobru ženu

za ljigavog komada, pretvorio si sve što ti je pruženo u čisto, nerazrijeđeno sranje, tvoje "hoću" 323 vrijedilo je do osme runde u dvorani Academu, kad si naletio na Blanchardovu desnu šaku, tresnuvši na guzicu u još jednu hrpu govana, gnoj koji si napravio od blagostanja. Pa-pa Betty, Beth, Betsy, Liz, mi smo bili par kurvi, šteta što se nismo sreli prije 39. i Nortona, možda bismo i uspjeli, možda bismo mi bili jedino što ne bismo nepopravljivo zajebali. Sjurio sam se niz stepenice, uletio u auto i odjurio kao civil pod uzbunom, uz škripu guma i drobljenje zupčanika, žaleći što nemam rotirku i sirenu da mogu brže. Prošavši križanje Sunseta i Vinea naišao sam na usko grlo: rijeka automobila skretala je prema sjeveru u Gower i Beachwood. čak i s udaljenosti od nekoliko kilometara mogao sam vidjeti znak Hollywoodlanda načičkan skelama, mnoštvo ljudi kako se penju uz Mount Lee. Zastoj u kretanju me smirio, dao mi cilj. Govorio sam sebi da nije gotovo, da ću otići u ured pričekati Russa, da ćemo nas dvojica zajedno to rasvijetliti do kraja, da ja samo trebam stići do centra. Prometna gužva se pojačala - filmski kamioni su prolazili prema sjeveru dok su policajci-motoristi zadržavali vozila koja su išla na istok i zapad. Klinci su šetali između automobila nudeći plastične znakove Hollywoodlanda kao suvenire i dijeleći letke. Cuo sam, "Kevstone Kops u kinu Admiral! Klimatizirano! Pogledajte njihov veliki povratak!" U lice su mi gurnuli papir; jedva sam zamijetio otisnuto "Kevstone Kops", "Mack Sennett" i "De lux klimatizirano kino Admiral", ali sam fotografiju na dnu zamijetio strašno glasno i pogrešno, kao vlastiti vrisak. Tri kevstonska policajca su stajala između stupova u obliku zmija koje jedna drugoj gutaju rep; iza njih je bio zid s egipatskim hi-jeroglifima. Na štepanom divanu u desnom kutu slike ležala je djevojka. To

je bez sumnje bila pozadina koja se pojavila u porniću Lin-da Martin/Betty Short. Nepomično sam sjedio: govorio sam sebi da činjenica daje Em-mett Sprague poznavao Mačka Sennetta u dvadesetim godinama i pomogao mu izgraditi studio na Edendaleu, još uvijek^e znači daje imao veze s pornografskim filmom iz 1946. Linda Martin je rekla da je film snimljen u Tijuani; još uvijek nepronađeni Duke Wellington je priznao da ga je snimio. Kad se promet pokrenuo, brzo sam smotao lijevo na Boulevard i ostavio auto. Kad sam kupovao kartu, dje324 vojka na blagajni Admirala je ustuknula - tad sam shvatio da hiper-ventiliram i zaudaram po znoju. Unutra je klimatizacija zamrznula taj znoj, pa mi je odjeća bila poput ledenog preljeva. Na ekranu se vrtjela odjavna špica, koju je odmah zamijenila nova najavna, ispod koje se vidjela scena s piramidama napravljenima od kartona. Kad je zabljesnulo "Emmett Sprague, pomoćnik redatelja", stisnuo sam šake i zadržao dah očekujući natpis gdje je film snimljen. Tada se pojavio uvodni tekst, smjestio sam se u sjedalo u prolazu i gledao. Priča je govorila nešto o kevstonskim policajcima, prenesena u biblijsko vrijeme; akcija se svodila na jurnjavu, gađanje tortama i lupanje nogom u guzicu. Scenografija iz pornića pojavila se nekoliko puta, svaki put potvrđena nekim novim detaljima. Kadrovi na otvorenom kao da su bili snimani na Hollywood Hillsu, ali nije bilo kadrova izvana prema unutra, da bi se moglo odrediti je li lokacija u studiju ili na privatnom posjedu. Znao sam što ću učiniti, ali sam htio još jednu čvrstu činjenicu da podupre sve logične "što ako" koji su se gomilali u meni. Film se vukao unedogled; drhtao sam od ledenog znoja. Tad je krenuo završni tekst: "Snimljeno u Hollywoodu, USA", i svi "što ako" su se srušili poput čunjeva u kuglani. Izašao sam iz kina, drhteći vani od vala vrućine kao iz pećnice. Opazio sam da sam otišao iz El Nida bez službenog revolvera i svoje privatne .45-ice, te sam se sporednim ulicama vratio i uzeo ručne topove. Uto začuh: "Hej, stari. Jesi li ti policajac Bleichert?" Bio je to susjedni stanar koji je stajao u hodniku držeći telefon sa do kraja razvučenom telefonskom žicom. Zgrabio sam ga u trku, rekavši: "Russ?" "Harry je. Nalazim se na kraju B-B-Beachwood Drivea. Ovdje se ruši m-mnoštvo b-bungalova, a j-jjedan pozornik je p-pronašao k-kućicu svu u k-k-krvi. Ovdje se dvanaestog i trinaestog dogodio zločin, i ja—" I Emmett Sprague je tamo imao svoje posjede; a Harryja sam prvi put čuo da muca poslije podne. "Ponijet ću pribor za uzimanje dokaznog materijala. Za dvadeset minuta." Spustio sam slušalicu, uzeo otiske prstiju Betty Short iz dosjea i otrčao do auta. Promet je oslabio i u daljini sam mogao vidjeti znak 1 325 Hollywoodlanda bez zadnja dva slova. Jurio sam na istok prema Beachwood Driveu, a zatim na sjever. Kad sam se približio parku koji se naslanjao na Mount Lee, vidio sam da je sve uzbuđenje ograničeno iza konopaca koje je čuvao kordon

plavaca. Nepropisno sam parkirao i ugledao Harrvja Searsa kako mi prilazi, sa značkom pričvršćenom na kaput. U dahu mu se osjećao alkohol, a mucanje je nestalo. "Isuse Kriste, kakvu smo sreću imali. Jedan pozornik-pješak imao je zadatak istjerati lualice prije nego što počne rušenje. Naletio je na kućicu, došao dolje i našao mene. Izgleda da su klošari povremeno bili unutra od '47., ali možda još uspiješ pronaći dokaze." Zgrabio sam torbu s priborom, i Harry i ja smo krenuli uzbrdo. Ekipe radnika rušile su bungalove na ulici paralelnoj s Beachwoo-dom, vičući da iz cijevi pušta plin. Vatrogasna kola bila su spremna, cijevi razvučene i uperene prema ogromnim hrpama krša. Buldožeri i bageri bili su poredani na pločnicima, a pozornici su poput pasa ovčara skupljali ljude i odvodili ih iz potencijalno opasne zone. A ispred nas je bila prava predstava. Duž Mount Leeja bio je postavljen sustav kolotura koji je podržavala visoka skela učvršćena u u podnožju planine. Petnaestak metara visoko slovo "A" znaka Holhnwoodland klizilo je prema dolje na debeloj žici, dok su kamere snimale, fotoaparati škljocali, znatiželjnici buljili a politički tipovi pili šampanjac. Svuda je bilo prašine od iščupanog grmlja; orkestar srednje škole Hollywood sjedio je na sklopivim stolicama, postavljenim na sklepanom podiju jedva koji metar udaljenom od okretišta žice na koloturima. Kad je slovo A tresnulo na zemlju, zaszvirali su "Hura za Hollywood". Harry je rekao: "Ovuda." Skrenuli smo na zemljanu planinarsku stazu koja je kružila podnožjem planine. Gusto raslinje urastalo je u stazu s obje strane; Harry je išao naprijed, hodajući postrance stazom koja se penjala ravno uz uspon. Pratio sam ga, a grmlje mi je deralo odjeću i šibalo lice. Nakon pedesetak metara uzbrdo, staza je izbila na malu, ravnu čistinu na čijem početku je tekao plitki potocić. Tamo je bila kućica od cigle nalik na bunker, a vrata su bila otvorena. Ušao sam unutra.

Bočni zidovi bili su prekriveni pornografskim fotografijama osakaćenih i unakaženih žena. Mongoloidna lica koja sišu umjetne 326 penise, gole djevojke čije su osušene, ukočene noge bile širom razdvojene, grozote bez udova koje se cere u kameru. Na podu je bio madrac prekriven slojevima i slojevima krvi. Skorena površina bila je prošarana kukcima i muhama koji su zapeli tamo gosteći se do smrti. Na stražnjem su zidu bile pribodene fotografije u boji koje kao da su istrgnute iz anatomskih priručnika: krupni planovi bolesnih organa iz kojih lipti krv i gnoj. Pod je bio poprskan i umrljan krvlju; mali reflektor na tronošcu bio je pokraj madraca, usmjeren točno u njegovu sredinu. Pitao sam se otkud struja, proučio postolje aparata i pronašao priključak za bateriju. U jednom kutu stajala je hrpa knjiga poprskanih krvlju - uglavnom su to bili znanstveno-fan-tastični romani, a među njima su se izdvajali Grayeva napredna anatomija i čovjek koji se smije Victora Hugoa. "Bucky?" Okrenuo sam se. "Stupi u kontakt s Russom. Reci mu što smo našli. Ja ću ovdje uzeti uzorke." "Russ se vraća iz Tuscona tek sutra. Mali, sad mi ne izgledaš baš zdravo—" "K vragu, gubi se odavde i pusti me da radim!" Harry je izjurio van, pjeneći se zbog slomljenog ponosa. Razmišljao sam o blizini Spragueova posjeda i sanjaru Georgieju Tilde-nu koji je prebivao u straćarama, sinu slavnog škotskog anatoma. "Zaista? čovjek s medicinskim podrijetlom?" Zatim sam otvorio svoj pribor i pročešljao kuću strave u potrazi za dokazima. Najprije sam je proučio od vrha do dna. Izuzev blatnih tragova; koji su očito nastali nedavno vjerojatno Harrvjeve stope - ispod, madraca sam pronašao tanka vlakna konopca. S njih sam sastrugao nešto što je izgledalo kao zguljeno meso; u drugu epruvetu sam stavio krvlju umrljanu smeđu vlas s madraca. Gledao sam je li skorena krv različitih nijansi, ustanovio da je ujednačeno kestenjasta i uzeo tucet uzoraka. Obilježio sam i spakirao konopac, skupa s anatomskim stranicama i pornografskim slikama. Na podu sam ugledao krvav otisak muške čizme, izmjerio ga i precrtao uzorak potplata na prozirni papir. Zatim su na red došli otisci prstiju. Zaprashio sam svaku površinu u sobi koju se moglo dodirnuti, uhvatiti ili pritisnuti; od knjiga na podu zaprashio sam nekoliko glat 327 kih hrbata i stranica na sjajnom papiru. Na knjigama sam našao samo pruge; ostale površine donijele su mi mrlje, tragove rukavica te dvije zasebne, različite grupe otisaka. Završio sam, uzeo olovku i zaokružio otiske manjih prstiju na vratima, dovratku i ukrasnoj letvici pokraj uzglavlja madraca. Zatim sam izvadio povećalo i povećani otisak Betty Short, i napravio usporedbu. Jedna podudarna točka. Dvije. Tri - dovoljno za sudnicu. četiri, pet, šest, ruke su mi se tresle jer je to nesumnjivo

mjesto gdje je masakrirana. Tresao sam se tako jako da nisam mogao prenijeti drugu skupinu otisaka na podlogu. Nožem sam odrezao komad vrata s otiskom četiri prsta, i zamotao ga u tkaninu -večer forenzičara amatera. Skupio sam svoj pribor, drhteći oteturao van, vidio vodu kako teče i znao da je ubojica tu isprao tijelo. Tada sam ugledao čudan odsjaj uz kamenje pokraj vodenog toka. Bila je to bejzbolska palica - kraj kojim se udara imao je tamno-kestenjaste mrlje. Išao sam prema autu zamišljajući Betty živu, sretnu, zaljubljen u nekog tipa koji je nikad neće prevariti. Prolazeći kroz park, digao sam pogled prema Mount Leeju. Znak je sada bio samo Hollywood; orkestar je svirao "Nema biznisa do šou biznisa". Odvezao sam se u centar. Gradski odjel za zapošljavanje i Ured za useljavanje i naturalizaciju već su bili zatvoreni. Nazvao sam Odjel informacija, i doznao nulu o Georgieju Tildenu, rođenom u Škotskoj znao sam da ću poludjeti ako budem čekao do jutra za potvrdu otisaka. Preostali su mi poziv nadređenom, provala ili podmićivanje. Sjetio sam se podvornika koji je čistio ispred Odjela za zapošljavanje i pokušao varijantu broj tri. Starac je saslušao moju lažnu priču, prihvatio dvadeseticu, otključao vrata i doveo me do gomile ormara s arhivom. Otvorio sam ladicu s oznakom čUVARSKA SLUŽBA GRADSKOG VLASNIŠTVA - POVREMENO, izvadio povećalo i zaprašeni komad drva, i zadržao dah. 328 Tilden, George Redmond, rođen u Aberdeenu, Škotska, 04. 03. 1896., 180 cm, 84 kg, smeđa kosa, zelene oči. Bez stalne adrese, upisan pod "Prolazni; kontakt-osoba za posao E. Sprague, WE-4391". Kalifornijska vozačka dozvola broj L. A. 68224; vozilo: dos-tavni Ford iz 1939., pločice 6B119A, područje skupljanja smeća od Manchestera do Jeffersona, i od La Brea do Hoovera - križanje 39. i

Nortona bilo je točno u središtu. Na dnu stranice bili su otisci prstiju lijeve i desne ruke: jedna, dvije, tri, četiri, pet, šest, sedam, osam, devet podudarnih točaka - tri za osudu, preostalih šest za jednosmjernu kartu u plinsku komoru. Pozdrav, Elizabeth. Zatvorio sam ladicu, dao podvorniku još deseticu za šutnju, skupio pribor i izašao van. Precizirao sam trenutak: 8.10 navečer, srijeda 29. lipnja 1949., večer kad je ograničeni murjak-ulizica riješio najslavnije nerazjašnjeno ubojstvo u povijesti Kalifornije. Dotaknuo sam travu da vidim je li osjećaj drukčiji, mahao činovnicima u prolazu, zamišljao se kako obznanjujem vijestpadreu, Thadu Gree-nu i zapovjedniku Horrallu. Već sam se vidio opet u uredu, s činom poručnika za godinu dana; g. Led nadilazi najluđa očekivanja o Vatri i Ledu. Vidio sam svoje ime u naslovima, Kay kako mi se vraća. Vidio sam Spragueove iscijeđene do kraja, osramoćene svojim suučes-ništvom u ubojstvu, sav njihov novac beskoristan. To je okončalo moje sanjarenje: nikako nisam mogao izvesti uhićenje, a da pritom ne priznam da sam prikrrio dokaze o Madeleine i Lindi Martin još 1947. Mogao sam birati između anonimne slave i javne katastrofe. Ili pravde na mala vrata. Odvezao sam se u Hancock Park. Ramonin Cadillac i Marthin Lincoln nisu bili na kružnom prilazu kući; Emmettov Chrysler i Ma-deleinein Packard jesu. Parkirao sam svoj oronuli Chevy poprijeko uz njih, zagazivši zadnjim kotačima u vrtlarov ružičnjak. Ulazna vrata su izgledala neprobajno, ali je prozor sa strane bio otvoren. Popeo sam se i ušao u dnevnu sobu. Punjeni pas Balto stajao je pokraj kamina, čuvajući hrpu kofera poredanih na podu. Zavirio sam u njih; bili su do vrha puni odjeće, srebrnine i raskošnog bijelog porculana. Kartonska kutija na kraju reda bila je pretrpana jeftinim koktel-haljinama - čudna iznimka. Blok za skiciranje bio je uglavljen u kut, a gornja stranica ispunjena crtežima ženskih glava. Pomislio sam na reklamnu umjetnicu Mar-thu, pa začuo glasove na katu. 329 Krenuo sam prema njima s .45-icom u ruci, i čvrsto namještenim prigušivačem. Glasovi su dopirali iz glavne spavaonice: Emmetov grleni glas i Madeleineino durenje. Stisnuo sam se uza zid, oprezno prišao do vrata i slušao. "... a osim toga, jedan od mojih predradnika kaže da iz prokletih cijevi suklja plin. Trebat će odgovarati za puno toga, curo. U najmanju ruku za kršenje zdravstvenih i sigurnosnih normi. Vrijeme je da vam pokažem Škotsku i pustim našeg židovskog prijatelja Micevja C. da iskoristi svoju nadarenost za odnose s javnošću. On će prebaciti odgovornost na starog Mačka, ili komunjare, ili nekog prikladno mrtvog, vjeruj mi. A kad stvari opet budu super, vratit ćemo se kući." "Ali, ja ne želim ići u Europu, tata. O Bože, Škotska. Nikad nisi mogao govoriti o njoj a da ne spomeneš kako je užasna i provincijalna." "Je li tvoj zubati prijatelj ono što će ti nedostajati? Ah, mislio sam da je tako. Dopusti da te utješim. U Aberdeenu ima kršnih se-Ijačića koji će posramiti tu tvoju jadnu imitaciju

muškarca. Manje znatiželjnih, momaka koji znaju gdje im je mjesto. Neće ti nedostajati snažnih ljubavnika, uvjeravam te. Bleichert nam je jednom davno dobro poslužio, a samo gaje onaj dio tebe koji voli opasnost opet prihvatio. I to neoprezni dio, ako mogu dodati." "Oh, tata, ja ne—" Zaokrenuo sam iza vrata i ušao u sobu. Emmett i Madeleine su ležali na velikom krevetu s baldahinom, obučeni, njezina glava u njegovu krilu, a on joj je svojim snažnim tesarskim rukama masirao ramena. Otac-ljubavnik me prvi ugledao; Madeleine se namrštila kad je tatino milovanje prestalo. Moja je sjena pala na krevet; vrisnula je. Emmett ju je ušutkao, stavivši joj brzinom munje preko usta ruku na kojoj se presijavalo drago kamenje. Rekao je: "Ovo nije nabijanje rogova, sinko. To je samo privrženost, i imamo za to opravdanje." Njegovi refleksi i svečani ton glasa imali su stila. Oponašao sam njegovu mirnoću: "Georgie Tilden je ubio Elizabeth Short. Ona je nazvala ovamo dvanaestog siječnja, a jedno od vas dvoje ju je spojilo s Georgiejem. Na Wilshireu je sjela na autobus i otišla k njemu. Sad vi ispunite ostatak." Madeleine je drhtala pod očevom rukom, širom razrogačenih očiju. Emmett je gledao u ne pretjerano miran pištolj uperen u njega. 330 "Ne osporavam tu tvrdnju, ni tvoju pomalo zakasnjelu želju da zadovoljiš pravdu. Da ti kažem gdje možeš naći Georgieja?" "Ne. Prvo mi ispričaj o vama dvoma, a onda ćeš mi reći o opravdanju." "To nije primjereno, sinko. čestitam ti na tvom detektivskom poslu. Reći ću ti gdje možeš naći Georgieja, i ostanimo na tome. Nijedan od nas ne želi povrijediti Maddy, a raspravljanje o mračnim, starim obiteljskim stvarima strašno bi utjecalo na nju." Emmett je maknuo ruku, kao da želi naglasiti roditeljsku zabrinutost. Madeleine je obrisala razmazani

ruž s obraza i promrmljala: "Tata, natjeraj ga da prestane." Rekao sam: "Tata ti je rekao da se jebeš sa mnom? Tata ti je rekao da me pozoveš na večeru, kako ne bih provjeravao tvoj alibi? Jeste li svi zajedno zaključili da će malo gostoljubivosti i nekoliko ševa sve opravdati? Jesi li—" "Tata, natjeraj ga da prestane!" Emmettova poput munje brza ruka je opet sijevnula; Madeleine je zabila lice u nju. Škot je povukao sljedeći logičan potez. "Vratimo se na osnovno, sinko. Zaboravi na povijest obitelji Sprague. Što ti želiš?" Gledao sam po sobi, izabirući predmete - i cijene kojima se Madeleine hvalila preda mnom. Na jednom zidu bilo je Picassovo ulje - sto dvadeset tisuća. Na komodi su stajale dvije Ming vaze - sedamnaest tisućica. Nizozemski majstor iznad uzglavlja je koštao nešto preko dvije stotine. Ružna nakaza na noćnom ormariću iz vremena prije Kolumba čistih dvanaest i pol. Smješkajući se, Emmett reče: "Cijeniš lijepe stvari. Ja to poštujem, i lijepe stvari kao ove mogu biti tvoje. Samo mi reci što želiš." Prvo sam pucao u Picassa. Prigušivač je napravio "pfft", i metak iz .45-ice prepolovio je platno. Zatim su na redu bila dva Minga; komadi keramike eksplodirali su po cijeloj sobi. U prvom pokušaju sam promašio nakazu - utješna nagrada je bilo zlatom uokvireno ogledalo. Tata i dražesna kći sklopčali su se na krevetu; naciljao sam Rembrandta, ili Tiziana, ili tko god to bio. Pun pogodak načinio je priličnu rupu u njemu, kao i na komadu zida. Okvir se prevrnuo i udario Emmetta u rame. Oružje je bilo tako vruće da me peklo za ruku. Svejedno sam ga držao, s još jednim metkom u spremniku koji će mi donijeti priču. 331 Gotovo da se nije moglo disati od baruta, dima iz cijevi pištolja i maglice od žbuke. Cetiristo somova u komadićima. Dva Spraguea na krevetu izgledala su kao da su im se udovi zapetljali. Emmett se prvi oslobodio, gladio Madeleine, brisao si oči i žmirkao. Stavio sam mu prigušivač na zatiljak. "Ti, Georgie, Betty. Uvjeri me ili ću srušiti cijelu jebenu kuću." Emmett je kašljao i gladio Madeleineine neposlušne uvojke. Rekoh: "Ti i tvoja vlastita kći." Moja mala bogatašica je tad digla pogled, suze su prestajale, a lice joj je bilo umrljano prašinom i ružem. "Tata nije moj pravi tata, i mi nikad nismo stvarno... tako da to nije ništa loše." Rekoh: "Onda tko je?" Emmett se okrenuo, nježno odgurujuću ruku kojom sam držao pištolj. Nije izgledao slomljen ni ljut. Izgledao je kao poslovni čovjek koji se zagrijava za teške pregovore oko novog ugovora. "Sanjar Georgie je Maddyn otac, Ramona joj je majka. želiš li pojedinosti, ili će to biti dosta?" Sjeo sam u naslonjač od svilenog brokata na metar od kreveta. "Sve do kraja. I ne laži, jer ću znati." Emmett je ustao i popravio držanje, odmjerivši štetu u sobi. Madeleine je otišla u kupaonicu; nekoliko sekundi kasnije čuo sam kako curi voda. Emmett je sjeo na rub kreveta, stavio ruke čvrsto na koljena, kao da je vrijeme za ispovijed muškarca muškarcu. Znao sam da misli da se može izvući govoreći mi samo ono što želi; znao sam da ću ga natjerati da

ispljune sve, po svaku cijenu. "Negdje sredinom dvadesetih Ramona je htjela dijete", rekao je. "Ja nisam, i bilo mi je već dosta gnjavaže oko očinstva. Jedne noći sam se napio i pomislio, 'Majko, kad želiš dijete, dat ću ti dečka poput mene.' Obradio sam je bez kondoma, otriježnio se i više nisam mislio na to. Nisam to znao, ali tada se spetljala s Georgiejem, samo da dobije to ždrijebe za kojim je toliko čeznula. Rodila se Madeleine, i mislio sam da je to od onog groznog, jednog puta. Zavolio sam je - svoju malu djevojčicu. Nakon dvije godine odlučio sam se za još jednu takvu, i napravili smo Marthu. Sinko, znam da si ubio dvoje ljudi, što je više nego što se ja mogu pohvaliti. Zato znam da razumiješ što je to bol. Maddy je bilo je- danaest kad sam shvatio da je cijela pljunuti Georgie. Pronašao sam ga i nožem igrao križić-kružić po njegovu licu. Kad sam pomislio da će umrijeti, odveo sam ga u bolnicu i podmitio osoblje da u podatke upišu 'stradao u prometnoj nesreći'. Kad je Georgie izašao iz bolnice bio je jadna, unakažena olupina. Preklinjao sam ga da mi oprosti, dao mu novaca i zaposlio ga da se brine o mom posjedu i vozi smeće za grad." Sjetio sam se kako sam pomislio da Madeleine ne liči na svoje roditelje; sjetio sam se da je Jane Chambers spomenula Georgiejev sudar i pretvaranje u skitnicu. Za sada sam vjerovao Emmettovoj priči. "Stoje sa samim Georgiejem? Jeste li ikad pomislili daje lud? Opasan?" Emmett me potapšao po koljenu, suosjećanje muškarca prema muškarcu. "Georgiejev otac je bio Redmond Tilden, prilično poznat liječnik u Škotskoj. U to je doba škotska Crkva bila još snažna u Aberdeenu, i doktor Redmond je legalno mogao secirati samo leše-ve pogubljenih kriminalaca i pedofila koje bi seljani ulovili i kamenovali. Georgie je volio dodirivati organe koje je njegov otac bio izvadio. čuo sam jednu priču dok smo bili djeca, i vjerujem joj. Izgleda da je doktor Redmond kupio leš od kradljivaca mrtvaca. Zarezao je srce, a ono je još kucalo. Georgie je to vidio, i to ga je uzбудilo. Vjerujem u tu priču jer je u Argonnu⁴⁷ Georgie znao bajunetom udarati mrtve Švabe. U to nisam

siguran, ali mislim da je pljačkao grobove ovdje u Americi. Skalпове i unutarnje organe. Sve je to jezivo." Opazio sam pukotinu, prorez u mraku koji bi mogao voditi do kraja. Jane Chambers je spominjala da su Georgie i Ramona snimali predstave koje su se bavile Emmettovim doživljajima iz Prvoga svjetskog rata, a na večeri prije dvije godine Ramona je rekla nešto o 'oživljavanju epizoda iz života g. Spraguea koje bi on volio zaboraviti'. Naslijepo sam zamahnuo vođen predosjećajem: "Kako ste izdržavali s nekim tako ludim?" Emmett reče: "Ti si bio obožavan u svoje vrijeme, sinko. Ti znaš kako je to kad te slabić treba da se brineš o njemu. To je posebna veza, kao da imaš slaboumnog mlađeg brata." Rekao sam: "Ja sam nekad imao slaboumnog starijeg brata. Ja sam mu se divio." ⁴⁷ Predio u Francuskoj gdje su se krajem Prvog svjetskog rata vodile bitke. ³³³ Emmett se prijetvorno nasmijao. "Nikad se nisam našao s te strane ograde." "Je li? Eldridge Chambers kaže drugačije. Ostavio je pismo Gradskom vijeću prije smrti. čini se da je tridesetih godina prisustvovao nekim predstavama Ramone i Georgieja. Male curice s vojničkim kiltovima i dječjim puškama, Georgie zadržava Nijemce, a ti podvijaš rep i bježiš kao prokleta kukavica." Emmett je pocrvenio i pokušao iščupati nekakvo smijuljenje; usta su mu se trzala u grčevima. Viknuo sam: "Kukavico!" i ošama-rio ga svom snagom - okorjeli škotski kurvin sin je jecao kao dijete. Madeleine je izašla iz kupaonice, svježe našminkana, u čistoj odjeći. Došla je do kreveta i zagrlila svog "tatu", držeći ga kao on nju prije nekoliko minuta. Rekao sam: "Ispričaj mi, Emmett." Muškarac je plakao na ramenu svoje zamjenske kćeri; ona ga je gladila s deset puta više nježnosti nego je meni ikad dala. Napokon je, oporavljajući se od šoka, ispustio šapat: "Nisam mogao pustiti Georgieja da ode jer mi je spasio život. Ostali smo odrezani od naše čete, sami na polju punom leševa. Njemačka patrola je izviđala, zabijajući bajunete u sve što je bilo britansko, živo ili mrtvo. Georgie je nabacao Nijemce preko nas. Bili su u komadima od minobacačkog napada. Georgie me natjerao da se uvučem ispod svih tih ruku, nogu, iznutrica i da ostanem tamo. Kad je sve bilo gotovo, očistio me i pričao o Americi da me oraspoloži. Razumiješ, zato nisam mogao—" Emmettov šapat je utihnuo. Madeleine ga je milovala po ramenima, mrsila mu kosu. Rekoh: "Znam da pornić s Betty i Lindom Martin nije snimljen u Tijuani. Je li Georgie imao veze s tim?" Madeleine je imala boju glasa kao Emmett ranije, dok je on držao liniju fronte. "Ne. Linda i ja smo razgovarale u Skrovištu kod La Verne. Rekla mi je da treba mjesto gdje bi snimila mali film. Znala sam na što misli, i htjela sam opet biti s

Betty, pa sam im dala da iskoriste jednu praznu tatinu kuću, onu koja ima stare kulise u dnevnoj sobi. Betty, Linda i Duke Wellington snimili su film, a Georgie ih je vidio. On se uvijek šuljao oko tatinih praznih kuća, i poludio je za Betty. Vjerojatno zato što je ličila na mene... njegovu kćer." Okrenuo sam se da joj bude lakše izbaciti iz sebe i ostatak. "Zatim?" 334 "Zatim je negdje oko Dana zahvalnosti Georgie došao k tati, i rekao mu: 'Daj mi tu djevojku'. Rekao je da će objaviti cijelom svijetu da tata nije moj pravi tata, i da će lagati o tome što radimo skupa, kao da se radi o incestu. Išla sam tražiti Betty, ali je nisam mogla naći. Kasnije sam saznala daje tada bila u San Diegu. Tata je dopustio Geor-gieju da ostane u garaži, jer je zahtijevao sve više i više. Dao mu je novaca da ga ušutka, ali je on i dalje bio zao i grozan. Tada je iznenada, tu nedjelju navečer nazvala Betty. Osjećalo se da je pila, i nazvala me Mary ili tako nekako. Rekla je da zove sve prijatelje iz svoje crne knjižice jer pokušava posuditi novac. Dala sam joj tatu, i on joj je ponudio novac da se nađe s njegovim dobrim znancem. Razumiješ, mislili smo da Georgie želi Betty za... seks." Rekao sam: "Nakon svega što ste znali o njemu, vjerovali ste to?" Emmett je povikao: "Volio je dirati mrtve stvari! Bio je pasivan! Nisam mislio daje prokleti ubojica!" Ohladio sam se kako bi ispričali ostatak. "Rekli ste im da Geor-gie ima medicinsko podrijetlo?" "Zato stoje Betty cijenila liječnike", reče Madeleine. "Zato što nismo htjeli da se osjeća kao kurva." Zamalo sam se nasmijao. "Zatim?" "Zatim mislim da znaš ostatak." "Svejedno mi reci." Madeleine je nastavila, dok je iz nje kiptio bijes. "Betty je ovdje otišla na autobus. Ona i Georgie su otišli. Mislili smo da su otišli na neko pristojno mjesto da bi bili skupa." "Kao motel Red Arrow?" "Ne! Kao neka od tatinih starih kuća o kojima se Georgie brinuo! Betty je zaboravila svoju torbicu, pa smo mislili da će se vratiti po nju, ali se ni ona ni Georgie nisu više pojavili, a zatim su izašle novine i znali smo što se moralo dogoditi." Ako je Madeleine mislila da je njezina ispovijed završena, varala se. "Reci mi što si zatim učinila.

Kako si zataškala stvari." Madeleine je mazila Emmetta dok je govorila. "Potražila sam Lindu Martin, i našla je u motelu u Vallevu. Dala sam joj novaca i rekla da, ako je policija uhvati i pita je u vezi s filmom, mora reći da je film snimljen u Tijuani s meksičkom ekipom. Ona se držala svog dijela dogovora kad ste je uhvatili, a film je spomenula samo zato što 335 je imala kopiju u torbici. Pokušala sam naći i Dukea Wellingtona, ali nisam uspjela. To me brinulo, ali tad je on poslao svoj alibi Herald--Expressu, i nije spomenuo gdje je film snimljen. Bili smo na sigurnom. Zatim—" "Zatim sam ja naišao. Izvlačila si iz mene informacije o slučaju, i bacala mi mrvice o Georgieju da vidiš hoću li zagristi." Madeleine je prestala gladiti tatu i proučavala lak na noktima. "Da." "Što je s alibijem koji si mi dala? Laguna Beach, provjeri kod posluge?" "Dali smo im novac u slučaju da stvarno odeš provjeravati. Oni slabo govore engleski, a naravno ti si mi povjerovao." Madeleine se sad smješkala. Rekao sam: "Tko je poslao Bettvne slike i crnu knjižicu? Poslane su u omotnicama, a rekla si daje Betty ovdje ostavila torbicu." Madeleine se nasmijala. "To je bila genijalna sestra Martha. Znala je da sam poznavala Betty, ali nije bila kod kuće one večeri kad su Betty i Georgie bili ovdje. Nije znala da Georgie ucjenjuje tatu, ni da je ubio Betty. Istrgnula je stranicu na kojoj je bio napisan naš broj, i izgrebla lica muškaraca na slikama, čime je htjela reći: "Tražite lezbijku", tj. mene. Htjela je da budem ocrnjena, upletena. Ona je također nazvala policiju i dala im obavijest o Skrovištu kod La Verne. Izgrebena lica su tipična genijalna Martha - ona uvijek grebe kad je bijesna." U njezinoj mije izjavi nešto zazvučalo pogrešno, ali nisam mogao uprijeti prstom u to. "Martha ti je to ispričala?" Madeleine je polirala svoje crvene kandže. "Kad su novine objavile sve o crnoj knjižici, znala sam da to mora biti Martha. Noktima sam iz nje izvukla priznanje." Okrenuo sam se Emmettu. "Gdje je Georgie?" Starac se trgnuo. "Vjerojatno se smjestio u jednoj od mojih praznih kuća. Donijet ću ti popis." "Donesi mi i sve četiri vaše putovnice." Emmett je izašao iz spavaonice-bojnog polja. Madeleine reče: "Stvarno si mi se svidao, Bucky. Stvarno jesi." "čuvaj to za tatu. Ti si sad muško u kući, pa ostavi sladunjavost za njega." 336 "Što ćeš učiniti?" "Prvo ću otići kući i sve ovo staviti na papir, zajedno s nalozima za privođenje svjedoka za tebe i tatu. Zatim ću sve to ostaviti kod drugog policajca, za slučaj da tata ode svom prijatelju Mickevju Co-henu s ponudom za moju glavu. Zatim ću krenuti za Georgiejem." Emmett se vratio i pružio mi četiri

američke putovnice u koricama i list papira. Madeleine reče: "Ako predaš te naloge, uništit ćemo te na sudu. Izaći će na vidjelo sve o nama." Ustao sam i snažno poljubio malu bogatašicu u usta. "Onda ćemo potonuti svi zajedno." Nisam otišao kući staviti sve na papir. Parkirao sam nekoliko blokova dalje od vile Spragueovih i proučavao popis adresa, preneražen snagom koju je Madeleine pokazala, njezinim razumijeva-, njem kako je duboka naša pat pozicija. Kuće su bile smještene na dvije lokacije: Echo Park i Silverlake, te Watts na drugoj strani grada - loše područje za pedesettrogodišnjeg bijelca. Silverlake-Echo je bio nekoliko kilometara istočno od Mount Leeja, brdovito područje s mnogo isprepletenih ulica, zelenila i skrovitih mjesta; teren koji bi nekrofil mogao smatrati pogodnim. Odvezao sam se tamo, s pet adresa zaokruženih na Emmettovu popisu. Prve tri bile su obične napuštene barake: bez struje, razbijenih prozora, zidova ispisanih sloganima meksičkih bandi. U blizini nije bilo dostavnog Forda iz '39., s oznakom 6B119A - samo pustoš i topli vjetar koji je puhao s Hollywood Hillsa. Dok sam nedugo iza ponoći išao prema četvrtoj kući, sinula mi je ideja - ili me ideja sama pronašla. Ubij ga. Bez javne slave, bez javne sramote - privatna pravda. Pusti Spragueove na miru ili iznudi detaljno priznanje iz Georgieja prije nego povučeš okidač. Izvuci to napismeno, a zatim smisli način da im time naštetiš kad ti bude odgovaralo. Ubij ga. I pokušaj živjeti s tim. 337 I pokušaj voditi normalan život, iako dobar prijatelj Mikevja Cohena smišlja iste takve spletke protiv

tebe. Zaboravio sam na sve to kad sam vidio da je četvrta kuća netaknuta na kraju slijepe ulice -jednostavne vanjštine, brižljivo održavana travnjaka. Parkirao sam dvije kuće niže, i prošetao ulicom pješke. Na mnogobrojnim mjestima za parkiranje uz rubnjak nije bilo Fordovih teretnjaka. Proučavao sam kuću s pločnika. Bila je to ožbukana kuća iz dvadesetih godina, mala, kockasta, žućkaste boje s krovom od drvenih greda. Obišao sam je od prilaza do majušnog dvorišta iza kuće, i popločanom stazom u krug do prednjeg dijela. Svjetla nije bilo -prozori su bili prekriveni nečim stoje izgledalo poput gustih zavjesa za zamračivanje. Mjesto je bilo potpuno tiho. Izvadio sam pištolj i pritisnuo zvonce. Dvadeset sekundi, bez odgovora. Prošao sam prstima niz spoj vrata i dovratka, napipao napuklo drvo, izvadio lisice i uglavio uski, nazubljeni dio. Zupci su primili; rezuckao sam drvo u blizini brave dok nisam osjetio da su vrata popustila. Tada sam ih nježno gurnuo, i otvorila su se. Vanjsko svjetlo me odvelo do prekidača na zidu; uključio sam ga, spazio praznu sobu prošaranu paučinom, izašao na verandu i zatvorio vrata. Zavjese za zamračivanje skrivale su svaki trag svjetla. Vratio sam se u kuću, zatvorio vrata i ugurao drvene trijeske u zasun kako bih zaglavio bravu. Sada kad je prednji ulaz bio blokiran, krenuo sam u stražnji dio kuće. Iz sobe uz kuhinju širio se miris medicinskih preparata. Nogom sam odgurnuo vrata i pipkao po zidu s unutarnje strane da nađem prekidač. Uključio sam ga, i zaslijepilo me jarko svjetlo. Tada mi se raščistilo pred očima i prepoznao sam miris formalina. Zidovi su bili obrubljeni policama sa staklenkama u kojima su bili sačuvani organi; na podu je bio madrac napola prekriven vojnim pokrivačem. Na njemuse nalazio crvenokosi skalp i dvije bilježnice. Hropćući sam udahnuo i prisilio se da pogledam sve. Mozgovi, oči, srca i crijeva plutali su u tekućini. ženska šaka, s prstenom još uvijek na prstu. Jajnici, bezlične iznutrice, staklenka puna penisa. Zubno meso zajedno sa zlatnim zubom. Osjetio sam kako mi se želudac diže na prazno, pa sam čučnuo pokraj madraca da više ne gledam krv. Uzeo sam jednu bilježnicu i 338 prelistao je; stranice su bile ispunjene uredno štampanim opisima pljački grobova - groblja, imena grobnih parcela i datumi u posebnim stupcima. Kad sam pročitao "Luteransko groblje Istočni Los Angeles" gdje je bila ukopana moja majka, ispustio sam bilježnicu i posegnuo za pokrivačem da se za nešto uhvatim; skorena sperma od vrha do dna natjerala me da ga bacim prema vratima. Zatim sam otvorio drugu bilježnicu, a uredan muški štampani rukopis vratio me nazad u 14. siječanj 1947. "Kad se probudila u utorak ujutro znao sam da neće još dugo izdržati, i znao sam da ne smijem riskirati i ostati dugo u brdima. Lutalice i zaljubljeni parovi će prije ili poslije naići. Znao sam da je tako prokleta ponosna na svoje male sisice, čak i nakon što sam jučer na njima gasio Chesterfield. Odlučio sam da ću ih odrezati polako. Još je bila omamljena, možda i u šoku. Pokazao sam joj bejzbol-sku palicu Joea DiMaggia, 'Louisevillski udarac', koja mi je od nedjelje navečer pružila toliko užitka. Dražio sam je njome. To

kao da ju je probudilo iz šoka. Gurnuo sam je u njezinu malu rupicu, i sko- * ro je progutala krpu kojom su joj bila začepljena usta. Volio bih da sam mogao u palicu staviti čavle, kao kod čelične djevice⁴⁸ ili pojasa nevinosti koji neće tako brzo zaboraviti. Držao sam palicu ispred nje, a zatim nožem otvorio opeklinu od cigarete na njezinoj lijevoj sisici. Zagrizla je krpu, a od siline ugriza prokrvarila je na mjestu iz kojega sam izvadio Joesa DiMaggia i stavio joj ga pred zube. Gurnuo sam nož prema dolje do male kosti koju sam osjetio, i zatim ga okrenuo. Pokušala je vrištati, a krpa joj je skliznula dublje u grlo. Izvadio sam je na tren, a ona je vrišteći zvala majku. Snažno sam je gurnuo nazad, i ponovo je zarezao po desnoj sisici. Sad se inficirala na mjestima gdje je vezana. Konopci joj režu zglobove, i postali su gnjecavi od gnoja..." Spustio sam bilježnicu i znao da to mogu učiniti, znao sam da će me još nekoliko stranica ponukati, u slučaju da se pokolebam. Ustao sam; pažnju su mi privukle staklenke s organima, mrtve stvari sve u redu, tako uredne, tako savršene. Pitao sam se je li Georgie ikad prije ubio, kad sam opazio staklenku koja je stajala sama na prozorskoj dasci iznad uzglavlja madraca. ⁴⁸ Srednjovjekovna sprava za mučenje - sanduk u obliku ženskog tijela sa šiljcima s unutarnje strane. ³³⁹ Unutra je bio trokutast komad mesa, tetoviran. Srce s upisanim znakovljem vojnog zrakoplovstva i riječima 'Betty & Major Matt' ispod toga. Sklopio sam oči i tresao se od glave do pete. Obgrlio sam se rukama i pokušao reći Betty da mi je žao što sam vidio taj posebni dio nje, da nisam htio toliko zabadati nos, da sam samo htio pomoći. Pokušavao sam to govoriti, govoriti i govoriti. Tada me nešto nježno dodirnulo, i bio sam zahvalan na nježnosti.

Okrenuo sam se i ugledao muškarca s licem prepunim ožiljaka, a u rukama je držao male zavinate instrumente, oruđa za rezanje i sondiranje. Dodirnuo je skalpelima svoje obraze; trgnuo sam se s dotadašnjeg mjesta i krenuo za pištoljem. Dvije čelične pruge sijev-nule su prema meni; moja .45-ica je iskliznula s pojasa i pala na pod. Uzmaknuo sam u stranu; oštrice su mi razrezale jaknu i otkinu-le dio ključne kosti. Uputio sam udarac u Tildenove prepone; oskr-navitelj grobova dočekao je udarac nespreman, svinuo se i skočio prema naprijed, zaletio se u mene i srušio me unazad na police. Staklenke su se slomile, iz njih je prskao formalin, jezivi komadi mesa su se oslobodili. Tilden je bio točno iznad mene i pokušavao spustiti skalpele. Držao sam ga za zglavke i opalio ga koljenom među noge. Zastenjao je ali se nije povukao, a lice mu je bilo sve bliže i bliže mome. Samo nekoliko centimetara udaljen, pokazao je zube i ugrizao me; osjetio sam kako mi trga obraz. Ponovno sam ga nabio na koljeno, pritisak njegovih ruku je popustio, zaradio sam još jedan ugriz za bradu, a zatim sam naglo spustio ruke. Skalpeli su udarili o policu iza mene; mahao sam u potrazi za oružjem i napipao velik komad stakla. Zario sam ga u Georgiejevo lice u trenutku kad je uspio osloboditi oštrice; vrisnuo je, a čelik se zabio u moje rame. Police su se srušile. Georgie se srušio na mene, a krv je curila iz prazne očne duplje. Spazio sam svoju .45-icu na podu samo metar dalje, odvuкао obojicu do tamo i zgrabio je. Georgie je digao glavu, proizvođeci životinjske zvukove. Krenuo je prema mom grkljanu, a njegova ogromna usta bila su ispred mene. Ugurao sam prigušivač u očnu duplju i raznio mu glavu. Trideset treće poglavlje R »uss Millard se pobrinuo za epitaf slučaja Short. Nabijen adrenalinom, napustio sam kuću smrti i odveo se ravno u Gradsku vijećnicu. Padre se upravo vratio iz Tuscona sa svojim zatvorenikom; kad su ga smjestili u ćeliju, odveo sam Russa u stranu i ispričao mu cijelu priču o mojoj vezi s obitelji Sprague - od obavijesti Marjorie Graham o lezbijkama do ubojstva Georgieja Tildena. Na početku bez teksta, Russ me odveo u središnju prijemnu bolnicu. Liječnik u hitnoj službi dao mi je injekciju protiv tetanusa i rekao: "Bože, ovi ugrizi izgledaju gotovo ljudski", i sašio ih. Rane od skalpela bile su površinske, i iziskivale su samo čišćenje i previjanje. Kad smo bili vani, Russ je rekao: "Slučaj mora ostati otvoren. Ako bilo kome drugom kažeš što se dogodilo, dobit ćeš cipelu iz policije. A sad se pobrinimo za Georgieja." Stigli smo u Silverlake u tri ujutro. Padre je bio potresen onim što je vidio, ali je ostao savršeno pribran. A tada me najbolji čovjek kojega sam ikad poznao zapanjio. ³⁴¹ Najprije je rekao: "Odmakni se i stani pokraj auta"; zatim je petljao oko cijevi na bočnoj strani kuće, odmaknuo se dvadesetak metara i ispraznio svoj službeni revolver u to mjesto. Plin se zapalio; kuću je zahvatio plamen. Odjurili smo odande s ugašenim svjetlima. Russ mi je rekao:

"Ovakva besramnost nije zaslužila da opstane." Zatim je nastupila nevjerojatna iscrpljenost i - san. Russ me dovezao pred El Nido, bacio sam se u krevet i dvadeset i nešto sati bio bez svijesti. Probudivši se, prvo što sam vidio bile su četiri putovnice Spragueovih na komodi; prvo što sam pomislio bilo je: moraju platiti. U slučaju da propadnu optužbe za kršenje zdravstvenih i sigurnosnih normi ili nešto još gore, želio sam da obitelj ostane u zemlji, gdje će patiti. Nazvao sam ured za izdavanje putovnica, lažno se predstavio kao detektiv kapetan, i stavio policijsku zabranu na izdavanje novih putovnica za sva četiri člana obitelji Sprague. To je djelovalo kao impotentna gesta, packa po ruci. Zatim sam se obrijao i istuširao, uz posebnu pažnju da ne smočim zavoje i šavove. Razmišljao sam o završetku slučaja, da ne bih morao misliti u kakvomu rasulu mi je život. Sjetio sam se da je nešto što je Madeleine neki dan rekla bilo krivo, pogrešno, neusklađeno. Igrao sam se tim pitanjem dok sam se oblačio; izašao sam kroz vrata po nešto za jelo, kad mi je sinulo. Madeleine je rekla da je Martha nazvala policiju i dala informaciju o Skrovištu kod La Verne. Ali nitko živ nije poznavao papirologi-» ju u slučaju Short bolje od mene, a znam da nigdje nije bilo zabilješki o tom mjestu. Tad su me pečnula dva događaja. Lee je primio dug telefonski poziv za vrijeme smjene kad smo se javljali na telefone, jutro nakon što sam upoznao Madeleine; Lee je otišao direktno kod La Verne nakon što je prolupao na prikazivanju pornića. Samo mi je "genijalna" Martha mogla dati odgovore. Vozio sam prema ulici s nizom reklamnih agencija daje pritisnem. Našao sam pravu kćer Emmetta Spraguea kako sama jede ručak na klupi u hladu zgrade Young & Rubicam. Nije podigla pogled kad sam sjeo nasuprot njoj; sjetio sam se da su slike i crna knjižica Betty Short ubačene u poštanski sandučić udaljen samo jedan blok zgrada. 342 _____ Promatrao sam bucmastu djevojku-ženu kako gricka salatu i čita novine. Za dvije i pol godine koliko je

nisam vidio nije se promijenila što se tiče debljine i lošeg tena - ali još uvijek je izgledala kao čvrsta, ženska verzija Emmetta. Martha je odložila novine i zamijetila me. Očekivao sam da će joj oči zasjati bijesom; iznenadila me rekavši: "Zdravo, g. Bleichert", uz tračak osmijeha. Prišao sam i sjeo pokraj nje. Times je bio presavinut tako da se vidio članak na velegradskim stranicama: "Bizaran požar u podnožju Silverlakea - pronađeno neprepoznatljivo pougljenjeno tijelo." Martha reče: "žao mi je zbog one slike koju sam nacrtala kad ste došli na večeru." Pokazao sam na novine. "Ne izgledaš iznenađeno što me vidiš." "Jadni Georgie. Ne, nisam iznenađena što vas vidim. Otac mi je rekao da znate. Ja sam bila podcijenjena cijeli život, i stalno sam imala osjećaj da Maddy i otac podcjenjuju vas." Odgurnuo sam kompliment u stranu. "Znaš li što je 'jadni Georgie' napravio?" "Da, od početka. Vidjela sam Georgieja i malu Shortovu kako odlaze iz kuće u Georgiejevu kamionu te večeri. Maddy i otac su mislili da ne znam, ali znala sam. Samo majka nikad nije skužila. Jeste li ga vi ubili?" Nisam odgovorio. "Hoćete li nauditi mojoj obitelji?" Zapekao me ponos u riječi 'mojoj'. "Ne znam što ću učiniti." "Ne krivim vas što im želite nauditi. Otac i Maddy su grozni ljudi, i sama sam puno riskirala da ih povrijedim." "Kad si poslala stvari koje su pripadale Betty?" Marthine su se oči zažarile. "Da. Istrgla sam iz knjige stranicu na kojoj je bio naš broj, ali sam mislila da bi moglo biti još brojeva koji bi policiju odveli do oca i Maddy. Nisam imala hrabrosti poslati naš broj. Trebala sam. Ja—" Digao sam ruku. "Zašto, Martha? Znaš li što bi se dogodilo da je policija saznala cijelu priču o Georgieju? Optužnice za suučesništvo, sud, zatvor." 343 "Bilo mi je svejedno. Maddy je imala vas i oca, a majka i ja nismo imale nikoga. Htjela sam da cijeli brod potone. Majka boluje od lupusa⁴⁹, ostalo joj je još samo nekoliko godina. Ona će umrijeti, i to je tako nepošteno." "Slike i tragovi grebenja. Što si time htjela reći?" Martha je ispreplela prste i svijala ih dok joj zglobovi nisu pobi-jeljeli. "Bilo mi je devetnaest, i sve što sam mogla bilo je crtati. Htjela sam Maddy ocrniti kao lezbu, a na posljednjoj slici je bio osobno otac njegovo lice sam izgrebla. Nadala sam se daje možda na poleđini ostavio otiske. Očajnički sam ga htjela povrijediti." "Zato što te dodiruje kao i Madeleine?" "Zato što to ne čini!" Pripremio sam se na jezive priče. "Martha, jesi li ti nazvala policiju i dala informaciju o Skrovištu kod La Verne?" Martha je spustila pogled. "Da." "Jesi li razgovarala sa—" "Rekla sam jednom muškarcu da mi je sestra lezba, da je sinoć upozнала policajca Buckvja Bleicherta kod La Verne i da večeras ima sudar s njim. Maddy se naslađivala pred cijelom obitelji, i bila sam ljubomorna. Ali htjela sam povrijediti

samo nju, ne i vas." Lee je primao poziv dok sam ja sjedio s druge strane stola u dvorani Sveučilišne postaje; Lee je otišao ravno do La Verne nakon što su ga Ropkinje iz pakla izbacile iz tračnica. Rekoh: "Martha, reci mi istinu o ostatku priče." Martha je pogledala oko sebe i skupila se - spojenih nogu, ruku uz tijelo, stisnutih šaka. "Lee Blanchard je došao u kuću i rekao ocu da je razgovarao sa ženama kod La Verne - lezbijkama koje mogu povezati Maddy s Crnom Dalijom. Rekao je da mora otići iz grada, i da neće podnijeti izvještaj o Maddy ako se dogovore za cijenu. Otac je pristao i dao mu sav novac iz sefa." Lee je bio zaluden Benzedrinom, nije se pojavio u Gradskoj vijećnici i Sveučilišnoj postaji; razlog za odlazak iz grada bio je skori uvjetni otpust Bobbyja de Witta. Emmettov novac bila je gotovina kojom se razbacivao u Meksiku. Moj glas je zvučao šuplje: "Ima li još?" 49 Teška kožna bolest. 344 Marthino tijelo bilo je napregnuto poput opruge. "Blanchard se sutradan vratio, tražeći još novaca. Otac je odbio, a on gaje pretukao i postavljao sva ta pitanja o Elizabeth Short. Maddy i ja smo slušale u susjednoj sobi. Ja sam uživala, a Maddy je bila izvan sebe od bijesa. Ona je izašla kad više nije mogla podnijeti puzanje svog dragog tati-ce, ali ja sam slušala i dalje. Otac se bojao da će Blanchard uvaliti ubojstvo nekome od nas, pa je pristao da mu da sto tisuća dolara i ispričao mu sve što se dogodilo s Georgiejem i Elizabeth Short." Lee s izranjavanim šakama; njegova laž: "Pokora za Juniora Nasha." Tog dana Madeleine je preko

telefona rekla: "Nemoj doći ovamo, tata ima poslovni skup." Sat vremena kasnije smo se očajnički ševili u motelu Red Arrowv. Lee odvratio bogat u Meksiku. Lee pustio Georgieja Tildena da se izvuče bez posljedica. Martha je rukom dotakla oči, vidjela da nema suza i stavila ruku na moju. "Sljedeći danje došla žena i pokupila novac. I to je sve." Izvadio sam iz novčanika Kavinu fotografiju, i pokazao joj. Martha reče: "Da. To je ta žena." Ustao sam, ostavši sam prvi put od stvaranja trojstva. Martha reče: "Nemojte više povrijediti moju obitelj. Molim vas." Rekao sam: "Bježi, Martha. Ne daj im da te upropaste." Odvezao sam se do osnovne škole West Hollywood, sjedio u autu i držao na oku Plymouth na školskom parkiralištu koji je pripadao Kay. Dok sam čekao, u glavi mi je lebdio Leejev duh - proveo sam skoro dva sata u lošem društvu. Zvono u 15.00 zazvonilo je na vrijeme; Kay je izašla iz zgrade u rijeci djece i učitelja nekoliko minuta kasnije. Kad je ostala sama pokraj auta, prišao sam. Slagala je knjige i papire koje je nosila u prtljažnik, okrenuta leđima prema meni. Rekao sam: "Koliko ti je Lee dao da zadržiš od sto tisuća?" Kay se sledila, s rukama na hrpi dječjih crteža. "Je li ti Lee još onda rekao za Madeleine Sprague i mene? Jesi li zato sve ovo vrijeme mrzila Betty Short?" Kay je prešla prstima po dječjim umjetničkim djelima, a zatim se okrenula prema meni. "Ti si tako, tako dobar u nekim stvarima." 345 Bio je to još jedan kompliment koji nisam htio čuti. "Odgovori mi na pitanja." Kay je zalupila prtljažnik, ne mičući očiju s mojih. "Nisam prihvatila ni cent od tog novca i nisam znala za tebe i Madeleine Sprague dok mi detektivi koje sam unajmila nisu dali njezino ime. Lee bi pobjegao bez obzira na sve. Nisam znala hoću li ga ikad više vidjeti i htjela sam da mu bude ugodno, ako je to uopće bilo moguće. On nije imao povjerenja u sebe da opet ode do Emmetta Spraguea, pa sam ja pokupila novac. Dwight, on je znao da sam zaljubljena u tebe, i htio je da budemo zajedno. To je bio jedan od razloga zbog kojih je otišao." Osjećao sam kao da tonem u živi pijesak svih naših starih laži. "On nije otišao, pobjegao je od Boulevard-Citizens pljačke, od namještanja de Wittu, od problema koje je imao u polic—" "On nas je volio! Nemoj mu to oduzimati!" Osvrnulo sam se po parkiralištu. Učitelji su stajali pokraj svojih automobila, promatrajući bračnu prepirku. Bili su predaleko da bi mogli čuti; zamišljao sam kako svađu pripisuju djeci ili hipoteci ili prijeveri. Rekoh: "Kay, Lee je znao tko je ubio Elizabeth Short. Jesi li to znala?" Kay je zurila u pod. "Da." "On ga je jednostavno pustio." "Tada je sve postalo ludo. Lee je otišao u Meksiko za Bob-byjem, i rekao da će uloviti ubojicu kad se vrati. Ali nije se vratio, a ja nisam htjela da i ti odeš dolje." Zgrabio sam svoju suprugu za ramena i stiskao ih dok me nije pogledala. "I nisi mi rekla kasnije? Nikome nisi rekla?" Kay je opet spustila glavu; objema rukama sam je trznuo nazad. "I nikome nisi rekla?" Svojim najmirnijim glasom učiteljice, Kay Lake Bleichert je rekla: "Zamalo sam rekla tebi. Ali tada si se opet počeo kurvati, skupljati njezine slike. Samo sam se htjela osvetiti ženi koja je uništila dva muškarca koja sam

voljela." Podigao sam ruku da je udarim - slika Georgieja Tildena proletjela mi je pred očima, i zaustavila me. Trideset četvTto poglavlje Uzeo sam preostali dio nakupljenog bolovanja, i proveo tjedan ubijajući vrijeme u El Nidu. čitao sam i slušao jazz postaje, pokušavajući ne razmišljati o svojoj budućnosti. Uzastopce sam gutao glavni dosje, iako sam znao da je slučaj zaključen. U snu su me proganjala dječja izdanja Marthe Sprague i Leeja. Ponekad im se pridružio i klaun s razrezanim ustima Jane Chambers, rugajući se i govoreći kroz rupe koje su zijevale na njegovu licu. Svakog sam dana kupovao sva četiri losangeleska dnevnika, i čitao ih od korica do korica. Gužva oko znaka Hollywood je prošla, nije se spominjao Emmett Sprague, ni istraga velike porote o lošoj gradnji ni zapaljena kuća i leš. Počinjao me obuzimati osjećaj da nešto nije u redu. Trebalo mi je neko vrijeme - dugi sati provedeni buljeći u četiri zida i ne misleći ništa - ali naposljetku sam ulovio što je to. To je bio nejasan predosjećaj daje Emmett Sprague htio namjestiti Leeju i meni da ubijemo Georgieja Tildena. Sa mnom je bio direktan: "Da ti kažem gdje možeš naći Georgieja?" Bilo je to potpuno u skladu s njegovim karakterom - bio bih puno više sumnjičav daje pokušao obilaznim pristupom. Poslao

je Leeja za Georgiejem odmah nakon što ga je Lee istukao. Je li se nadao da će Leejev bijes doći do vrhunca kad vidi Dalijina ubojicu? Je li znao za Georgiejevo blago iz pljački grobova i računao da će nas ono razbjesniti dovoljno da ga ubijemo? Je li računao s tim da će Georgie započeti sukob koji će izbaciti iz igre ili njega, ili pohlepne, znatiželjne policajce koji su stvarali tolike probleme? I zašto? S kojim motivom? Da zaštiti sebe? Ta je teorija imala jednu veliku rupu: naime, nevjerojatnu, gotovo samoubilačku drskost Emmetta, koji nije bio samoubilački tip. Pošto je Georgie Tilden - sigurni ubojica Crne Dalije - bio sređen, nije bilo logičnog razloga da nastavim dalje. Ali to je podržavala još jedna nejasna, otvorena stvar. Kad sam se '47. prvi put poševio s Madeleine, spomenula je da je ostavila poruke za Be\ty u nekoliko barova: "Tvoja dvojnica bi te željela upoznati." Rekao sam da bi joj se to moglo osvetiti; odgovorila je: "Ja ću to srediti." Najvjerojatnija osoba koja bi "to mogla srediti" bio bi policajac -a ja sam to odbio. A kronološki, Madeleine je to govorila otprilike u vrijeme kad je Blanchard postavio svoj početni ucjenjivački zahtjev. To su bile nejasne indicije i teoretiziranje, vjerojatno samo još jedna laž ili poluistina ili djelić beskorisne informacije. čvor koji je raspetljao murjak koji se oporavljao, čiji je život izgrađen na temeljima od laži. A to je bio jedini dobar razlog da nastavim juriti za duhom slučajnosti. Bez slučaja, nisam imao ništa. Posudio sam civilni auto od Harrvja Searsa, i tri dana i noći uzastopce držao Spragueove pod prismotrom. Martha se vozila na posao i nazad, Ramona je ostajala u kući, Emmett i Madeleine su kupovali i obavljali druge dnevne poslove. Prve dvije večeri svi četvero su ostali u vili; treću noć Madeleine je izašla kao Dalija. Pratio sam je do niza barova u Osmoj ulici, u Zimba Room, kroz mornarski i letački kadar, i na koncu do fukodroma na križanju Devete i Irola s mornaričkim potporučnikom. Ovaj put nisam bio ljubomoran, niti sam osjećao želju za seksom. Slušao sam ispred sobe broj dvanaest i čuo postaju KMPC; žaluzine su bile spuštene, pa 348 nije bilo vizualnog pristupa. Jedini pomak od Madeleineina prijašnjeg načina rada bilo je to stoje ostavila ljubavnika u dva ujutro i od-vezla se kući. Nekoliko sekundi nakon što je ušla kroz vrata, u Era-mettovoj sobi se upalilo svjetlo. četvrti dan sam propustio praćenje, i vratio se u zasjedu na Muirfield Roadu te večeri nedugo nakon što je pao mrak. Izlazio sam iz auta da razgibam ukočene noge, kad sam začuo: "Bucky? Jesi li to ti?" Bila je to Jane Chambers, koja je šetala smeđe-bijelog koker--španijela. Osjećao sam se kao klinac uhvaćen s rukom u posudi s kolačima. "Zdravo, Jane." "Zdravo i tebi. Što to radiš? Špijuniraš? Još traš na Madeleine?" Sjetio sam se našeg razgovora o Spragueovima. "Uživam u svje-žem, noćnom zraku. Kako to zvuči?" "Kao laž. Jesi li za svježe piće kod mene?" Bacio sam pogled prema tudorijanskoj vili. Jane reče: "Bože, ti si zbilja zaluden tom obitelji." Nasmijao sam se, i osjetio laganu bol na mjestima ugriza. "Bože, vi me zbilja dobro čitate. Idemo na to piće." Zašli smo za ugao u June Street. Jane je oslobodila psa s uzice; kaskao je ispred nas po pločniku, pa uz stepenice do ulaznih vrata kolonijalne vile Chambersovih. Za nekoliko trenutaka smo ga sustigli; Jane je otvorila vrata. Moj prijatelj iz noćnih mora stajao je tamo -klaun s ustima-ožiljkom. Zadrhta sam. "Ta prokleta stvar." Jane se nasmijala. "Da ti je zamotam?" "Molim

te, nemoj." "Znaš, nakon onoga prvog razgovora o slici, proučila sam njezinu povijest. Rješavala sam se mnogih Eldridgeovih stvari, i mislila sam je dati u dobrotvorne svrhe. Ali, previše vrijedi da bih je poklonila. To je originalni Frederick Yannantuono, a nadahnut je starim, klasičnim romanom - čovjek koji se smije Victora Hugoa. Knjiga govori o—" Na hrpi knjiga u sobi gdje je Betty Short ubijena bio je primjerak čovjeka koji se smije. U glavi mi je tako snažno zujalo da sam jedva čuo što Jane govori. 349 "—skupini Španjolaca u petnaestom i šesnaestom stoljeću. Zvali su ih comprachicos. Oni su otimali i mučili djecu, a zatim bi ih unakazili i prodali aristokraciji gdje su korištena kao dvorske lude. Nije li to užasno? Klaun na slici je glavni lik knjige, Gwynplain. Kad je bio dijete razrezali su mu usta od uha do uha. Bucky, jesi li dobro?" USTA RAZREZANA OD UHA DO UHA. Stresao sam se i nasmiješio na silu. "Dobro sam. Knjiga me samo podsjetila na nešto u prošlosti. čista podudarnost." Jane me ispitivački promatrala. "Ne izgledaš mi dobro. Hoćeš li čuti još jednu podudarnost? Mislio sam

da Eldridge ne razgovara ni sa kim od te obitelji, ali našla sam priznanicu. Sliku mu je prodala Ramona Sprague." Na djelić sekunde činilo mi se da Gwynplain pljuje krv na mene. Jane me uhvatila za ruke. "Bucky, što je?" Došao sam do glasa. "Rekli ste mi da vam je muž kupio tu sliku za rođendan prije dvije godine. Točno?" "Da. Što—" "Tojebilo!47.?" "Da. Buck—" "Kada vam je rođendan?" "Petnaestog siječnja." "Dajte mi da vidim priznanicu." Sa strahom u očima, Jane je kopala po papirima na stolicu s druge strane hodnika. Ja sam buljio u Gwynplaina, uspoređujući slike s 39. i Nortona s njegovim licem. Uto: "Evo. Hoćeš li mi sada reći što se događa?" Uzeo sam komad papira. Bio je to ljubičasti papir za pisma, ispunjen neprikladno muškobanjastim štampanim slovima: "Od Eldridgea Chambersa primljeno 3.500,00 dolara za sliku Fredericka Yannantuona čovjek koji se smije. Ova priznanica služi kao dokaz vlasništva g. Chambersu. Ramona Cathcart Sprague, 15. siječanj 1947." Rukopis je bio identičan pismu u dnevniku mučenja koji sam čitao prije nego što sam ubio Georgieja Tildena. Ramona Sprague je ubila Elizabeth Short. 350 Uhvatio sam Jane u čvrst medvjedi zagrljaj i otišao dok je ona zabezeknuto ostala stajati. Vratio sam se u auto, zaključio da je to posao za samo jednu osobu, gledao kako se svjetla u velikoj kući pale i gase i preznojavao se rekonstruirajući događaje cijele noći: Ramona i Georgie u mučenju zajedno, svatko za sebe, režu napola, dijele među sobom rezervne dijelove, voze dva auta u koloni prema Lei-mert Parku. Isprobao sam svaku zamislivu varijantu, zamišljao kako je sve započelo. Razmišljao sam o svemu, osim što ću učiniti kad se nađem s Ramonom Sprague nasamo. U 8.19 Martha je izašla na glavna vrata s mapom u rukama i od-vezla se na istok u svom Chrysleru. U 10.37 Madeleine je s naprtnjačom u ruci sjela u svoj Packard i krenula po Muirfieldu na sjever. Emmett joj je mahao s vrata; odlučio sam mu dati oko sat vremena da ode, ili ga poniziti zajedno s njegovom ženom. Nedugo nakon podneva, natjerao je vodu na moj mlin - odvezao se, a na radiju u njegovu autu svirala je opereta. U mjesec dana zajedničkog života s Madeleine naučio sam raspored posluge: danas, u četvrtak, spremačica i vrtlar su bili slobodni; kuhar je dolazio oko 16.30 pripremati večeru. Naprtnjača koju je Madeleine nosila dala je naslutiti daje neko vrijeme neće biti; Martha se neće vratiti s posla do 18.00. Jedino je Emmett bio nepoznanica. Prešao sam cestu i izviđao teren. Ulazna su vrata bila zaključana, bočni prozori zatvoreni. Preostalo mi je pozvoniti ili provaliti. Tada sam začuo lupkanje po drugoj strani stakla, i vidio zamagljenu bijelu figuru kako odlazi u dnevnu sobu. Nakon nekoliko sekundi prilazom se razlegao zvuk otvaranja vrata. Krenuo sam naokolo da se sretnem sa ženom licem u lice. Ramona je stajala navratima poput prikaze u bezličnoj, svilenj kućnoj haljini. Kosa joj je bila kovrčavi kaos, lice umrljano crveno i natečeno - vjerojatno od plakanja i spavanja. Njezine tamnosmeđe oči iste boje kao moje - bile su preplašene i oprezne. Izvadila je ženski automatik iz nabora kućne haljine i uperila ga u mene. "Ti si rekao Marthi da me napusti." Izbio sam joj pištolj iz ruke; pao je na slamnati otirač dobrodošlice, ukrašen natpisom OBITELJ SPRAGUE. Ramona se ugrizla za usnu, a oči su izgubile fokus. Rekoh: "Martha zaslužuje bolje od ubojice." 351 Ramona je izravnala haljinu i pogladila se po kosi. Njezinu reakciju svrstao sam u skupinu dobro odgojenih narkića. Njezin je glas bio hladan, bila je pravi Sprague. "Nisi joj rekao, zar ne?" Podigao sam pištolj i stavio ga u svoj džep, pa pogledao u

ženu. Morala je biti otkvačena od ostataka dvadesetogodišnje potrošnje apotekarskih proizvoda, ali su joj oči bile tako tamne da nisam vidio jesu li joj zjenice stisnute ili ne. "Hoćete reći da Martha ne zna što ste napravili?" Ramona se pomakla u stranu i ponudila mi da uđem. Rekla je: "Emmett nije rekao daje sad sigurno. Rekao je da si sredio Geor-giejca, i da bi previše izgubio kada bi se vratio. Martha je rekla Emmettu da nas nećeš dirati, i Emmett je rekao da nećeš. Vjerovala sam mu. Uvijek je bio tako precizan kad je posao u pitanju."

Ušao sam unutra. Izuzev putnih torbi na podu, dnevna je soba izgledala kao da se ništa nije dogodilo. "Emmett me poslao za Geor-giejcem, a Martha ne zna da ste vi ubili Betty Short?" Ramona je zatvorila vrata. "Da. Emmett je računao s tim da ćeš se pobrinuti za Georgieja. Bio je siguran da on neće optužiti mene -bio je sasvim lud. Emmett je fizički kukavica, znaš. Nije imao hrabrosti to sam napraviti, pa je poslao podređenog. A zaboga, zar ozbiljno misliš da bih dopustila da Martha zna za što sam sposobna?" Mučiteljica-ubojica bila je iskreno zaprepaštena da sam je napao kao majku. "Saznat će prije ili poslije. A ja znam daje te noći bila ovdje. Vidjela je Georgieja i Betty kako odlaze zajedno." "Martha je otišla posjetiti prijateljicu u Palm Springs nekih sat vremena nakon toga. Nije je bilo cijeli tjedan. Emmett i Maddy znaju, Martha ne zna. I za Boga miloga, ne smije ni saznati." "Gđo Sprague, znate li što ste—" "Nisam ja gđa Sprague, ja sam Ramona Upshaw Cathcart! Ne smiješ reći Marthi što sam učinila, jer će me napustiti! Rekla je da želi vlastiti stan, a meni nije ostalo mnogo vremena!" Okrenuo sam leđa predstavi i kružio dnevnom sobom, pitajući se što da radim. Gledao sam slike na zidu; generacije Spragueovih u kil-tovima, Cathcarti režu vrpce ispred nasada naranči i praznih parcela zrelih za izgradnju. Mala, debeljuškasta Ramona nosila je korzet koji ju je morao pakleno stiskati. Emmett drži tamnokoso dijete i zrači od sreće. Ramona staklenih očiju drži Marthinu ruku s kistom iznad šta-felaja-igračke. Mack Sennett i Emmett jedan drugome drže rogove. 352 U pozadini jedne skupne slike s Edendalea činilo mi se da mogu vidjeti mladog Georgieja Tildena zgodnog, bez ožiljaka na licu. Osjetio sam da Ramona drhteći stoji iza mene. Rekao sam: "Ispričajte mi sve. Recite mi zašto." Ramona je sjela na divan, i govorila puna tri sata. Glas joj je katkad bio ljut, katkad tužan, katkad brutalno nezainteresiran za ono što govori. Pokraj nje je bio stol s keramičkim figuricama; njezine ruke su se neprestano igrale njima. Kružio sam po zidovima, gledao obiteljske slike, osjećao kako se stapaju s njezinom pričom. Upoznala je Emmetta i Georgieja 1921., kpd su kao dječaci bili škotski useljenici koji se uspinju u Hollywoodu. Mrzila je Emmetta jer se odnosio prema Georgieju kao prema sluzi - i mrzila je sebe jer nije digla glas protiv toga. Nije digla glas jer ju je Emmett htio oženiti - znala je, zbog očeva novca - a ona je bila neugledna žena s mršavim izgledima da nađe muža. Emmett ju je zaprosio. Pristala je i smirila se u braku s bezobzirnim mladim građevinarom i tek propupalim magnatom za nekretnine. Kojega je postepeno zamrzila. Protiv kojega se pasivno borila skupljajući informacije. Prvih godina braka Georgie je živio u stanu iznad garaže. Saznala je da on voli dodirivati mrtve stvari i da ga Emmett ismijava zbog toga. Počela je trovati mačke lutilice koje su joj gazile po vrtu i ostavljati ih pred Georgiejevim pragom. Kad je Emmett s prijezirom odbio njezinu želju za djetetom, otišla je k Georgieju i zavela ga - oduševljena što ima moć da ga uzbuđi nečim živim - debelim tijelom koje je Emmett ismijavao i pohodio samo u rijetkim trenucima. Njihova je veza bila kratka, ali je urodila djetetom - Madeleine. Ona je živjela u strahu da će se pojaviti sličnost s Georgiejem, i uzimala je opijate koje joj je liječnik prepisao. Dvije godine poslije rodila se Martha kao Emmettovo dijete. To je djelovalo kao izdaja Georgieja, pa se ona vratila trovanju zalutalih životinja za njega. Jednog ju je dana Emmett uhvatio na djelu; istukao ju je zbog sudjelovanja u "Georgiejevim perverzijama". Kad je rekla Georgieju za batine, on joj je ispričao kako je kukavici Emmettu spasio život za vrijeme rata, suprotstavivši se Emmettovoj verziji događaja - da je on spasio Georgieja. Tada je počela planirati svoje predstave, kako bi se simbolično osvetila Emmettu, na tako profinjene načine da neće ni znati da je popljuvan. Madeleine se držala Emmetta. Bila je prekrasno dijete i on je postao lud za njom. Martha je postala mamina curica, premda je bila pljunuti Emmett. Emmett i Madeleine su je omalovažavali kao debeljucu i plačljivicu; Ramona ju je štitila, učila je crtanju, svake večeri stavljala u krevet uz savjet da ne mrzi sestru i oca - iako ih je

ona sama mrzila. Štititi Marthu i podučiti je ljubavi prema umjetnosti postalo je njezinim razlogom za život, njezina snaga u nepodnošljivu braku. Kad je Maddy imala jedanaest godina, Emmett je uočio njezinu sličnost s Georgiejem, i razrezao lice njezinu pravom ocu tako da ga se nije moglo prepoznati. Ramona se zaljubila u Georgieja; on je sad bio fizički još više zaknut od nje - ona je osjećala da je među njima postignuta ravnoteža. Georgie je odbijao njezine uporne pokušaje. Zatim je naišla na čovjeka koji se smije Victora Hugoa, i dirnuli su je i comprachicosi i njihove unakažene žrtve. Kupila je sliku Yannantuona i držala je skrivenu, gledajući u nju u svojim privatnim trenucima kao na uspomenu na Georgieja. Kad je Maddy došla u tinejdžerske godine postala je promiskuitetna i dijelila pojedinosti s Emmettom,

mazeći se na krevetu s njim. Martha je crtala nepristojne slike sestre koju je mrzila; Ramona ju je tjerala da crta pejzaže, kako bi njezin bijes ostao pod kontrolom. Da bi se osvetila Emmettu uprizorila je svoje dugo planirane predstave; posredno su govorile o njegovoj pohlepi i kukavičluk. Kućeigračke koje su se rušile predstavljale su Emmettove sklepane kućerke srušene u potresu '33.; djeca koja su se skrivala ispod krojačkih lutaka obučeni u imitaciju njemačkih uniformi, prikazivala su Emmetta kao kukavicu. Više roditelja smatralo je predstave zabrinjavajućima i zabranilo je djeci da se igraju s Spragueovim djevojčicama. U to je doba Georgie nestao iz njihovih života, radio je svoj vrtlarski posao i odvezio smeće, živeći u Emmettovim napuštenim kućama. Vrijeme je prolazilo. Ona se usredotočila na brigu o Marthi. Forsirala ju je da završi srednju školu što prije, ustanovila fond u Umjetničkom institutu Otis kako bi za nju dobila poseban tretman. Martha je uspjela i nadmašila druge u Otisu; Ramona je živjela kroz 354 njezina ostvarenja, sa sredstvima za smirenje ili bez njih, često razmišljajući o Georgieju - nedostajao joj je, željela gaje. A zatim se u jesen '46. Georgie vratio. Načula je kad je ucijenio Emmetta: "Daj mi djevojku iz pornića, ili riskiraj otkrivanje dobrog dijela prljave obiteljske prošlosti i sadašnjosti." Postala je užasavajuće ljubomorna i puna mržnje za "tu djevojku", a kad se Elizabeth Short pojavila u kući Spragueovih 12. siječnja 1947., njezin je bijes eksplodirao. "Ta djevojka" je toliko sličila Madeleine, da se osjećala kao žrtva najokrutnije šale. Kad su Elizabeth i Georgie otišli u njegovu kamionu, vidjela je daje Martha otišla u svoju sobu spremiti stvari za put u Palm Springs. Na vratima svoje sobe ostavila je poruku za pozdrav, napisavši daje otišla spavati. Zatim je uzgred pitala Emmetta kamo sti "ta djevojka i Georgie otišli. Rekao joj je da je čuo kako Georgie spominje jednu od njegovih napuštenih kuća na North Beachwoodu. Izašla je na stražnja vrata, uzela njihov rezervni Packard, odjurila u Hollywoodland i čekala. Georgie i djevojka su stigli u park u podnožju Mount Leeja nekoliko minuta kasnije. Pješice ih je pratila do kućice u šumi. Ušli su unutra; vidjela je da se uključilo svjetlo. Sjene su padale na sjajan, drveni predmet naslonjen na stablo -bejzbolsku palicu. Kad je čula djevojku da, cerekajući se, pita: "Ove ožiljke si dobio u ratu?" ušla je na vrata s ispruženom palicom. Elizabeth Short je pokušala pobjeći. Onesvijestila ju je u i natjerala Georgieja da je svuče, stavi krp u usta i zaveže za madrac. Obećala mu je da će zauvijek moći zadržati dijelove djevojke. Izvadila je iz torbice primjerak čovjeka koji se smije i čitala naglas, bacivši povremeno pogled na raskrečenu djevojku. Zatim ju je rezala, palila, udarala palicom i zapisivala u bilježnicu koju je uvijek nosila sa sobom, dok je djevojka bila onesviještena od bolova. Georgie je gledao, i zajedno su izvikivali pjesme comprachicosa. Nakon dva dana, razrezala je Elizabeth Short od uha do uha poput Gwynplaina, daje ne bi mrzila i nakon što umre. Georgie je prerezao tijelo napola, is-prao polovice u potočiću uz kućicu i odnio ih u njezin auto. Kasno noću odvezli su se do 39. i Nortona - parcele koju je Georgie znao održavati za grad. Ostavili su Elizabeth Short tamo da postane , a zatim je ona odvezla Georgieja do njegova kamiona i vratila se Emmettu i Madeleine, rekavši im da će vrlo brzo saznati gdje je 355 bila, i napokon poštovati njezinu volju. U znak pročišćenja, prodala je sliku Gwynplaina ljubitelju jeftine umjetnosti Eldridgeu Cham-bersu, malo dalje niz ulicu - i usput zaradila. Zatim su uslijedili dani i tjedni strave da će Martha saznati i zamrznuti je - i sve više laudanu-ma i kodeina i praška za spavanje kako bi to odagnala. Gledao sam niz uokvirenih oglasa iz časopisa - nagrađene Mar-thine radove - kad je Ramona prestala govoriti. Tišina me podbadala; njezina se priča bez prekida vrtjela naprijed-nazad

u mojoj glavi. U sobi je bilo hladno, ali ja sam se znojio. Rad za koji je Martha 1948. dobila prvu nagradu oglašivačkog odbora predstavljao je zgodnog frajera u odijelu u šetnji plažom, kako guta pogledom zgodnu plavušu koja se sunča. Potpuno je zaboravio na sve oko sebe, tako da nije bio svjestan da će ga uskoro poklopiti ogroman val. Naslov na vrhu stranice je glasio: "Ne brinite! U svom Hart, Shaffneer & Mara odijelu bit će za tren suh i uredan - i spreman na udvaranje večeras u klubu!" ženska je imala dobru liniju. Njezine crte lica bile su omekšana, ljepša verzija Marthinih. U pozadini je bila vila Spragueovih, okružena palmama. Ramona je prekinula šutnju. "Što ćeš učiniti?" Nisam je mogao pogledati. "Ne znam." "Martha ne smije saznati." "To ste mi već rekli." Muškarac u oglasu počeo mi je ličiti na idealiziranog Emmetta - Škot kao hollywoodski ljepotan. Izvukao sam jedino policijsko pitanje koje je Ramonina priča potaknula: "U jesen '46. netko je bacao mrtve mačke po grobljima u Hollywoodu. Jeste li to bili vi?" "Da. Tada sam bila strašno ljubomorna na nju, i htjela sam da Georgie zna da mi je još uvijek stalo. Što ćeš učiniti!"

"Ne znam. Idite gore, Ramona. Ostavite me samog." Začuo sam meke korake kako odlaze iz sobe, zatim jecaje, pa onda ništa. Razmišljao sam o obitelji ujedinjenoj u obrani Ramone, o tome kako bih njezinim hapšenjem uništio svoju policijsku karijeru: optužbe za prikrivanje dokaza, ometanje pravde. Novac Spragueovih bi je spasio plinske komore, ali bi je živu pojeli u Atascaderu 356 ili ženskom zatvoru prije nego što je dokrajči lupus. Martha bi bila slomljena, a Emmett i Madeleine bi i dalje imali jedan drugoga - optužbe za prikrivanje i ometanje protiv njih bile su previše iz druge ruke da bi im se moglo suditi. Ako privedem Ramonu, u govornima sam kao policajac; ako je pustim da se izvuče, propao sam kao čovjek. U ■/ svakom slučaju Emmett i Madeleine će preživjeti - zajedno. I tako je poznati Bucky Bleichert napad, doveden u bezizlaznu pat poziciju, ostao u mjestu u velikoj, plišanjoj sobi punoj svetih slika predaka. Pregledao sam putne torbe na podu - pripremu Spragueovih za bijeg ako se Gradsko vijeće drzne - i vidio jeftine koktel-haljine i blok za skiciranje ispunjen ženskim licima, bez sumnje Marthine skice svojih drugih ja, kojima će popuniti reklame koje nude pastu za zube, kozmetiku i pahuljice od žitarica. Možda bi mogla osmisliti reklamnu kampanju za oslobađanje Ramone iz zatvora Tehachapi. Možda bez mame-mučiteljice više ne bi imala hrabrosti raditi. Otišao sam iz vile i ubijao vrijeme kružeći po starim mjestima. Posjetio sam starački dom - stari me nije prepoznao, ali je izgledao t pun zlobne srdžbe. Lincoln Heights je bio pun novih kuća - montažnih stanova koji čekaju na stanare - s natpisima za vojnike: "Nije potreban predujam". Eagle Rock Legion Hali je još imao znak s najavama boksačke večeri u petak, a moj teren u Središnjem odjelu i dalje je bio pun pijanaca, klošara i Isusovih bukača. U sumrak sam se predao: posljednji pogled na malu bogatašicu prije nego odvedem njezinu mamicu; posljednja prilika da je pitam zašto i dalje glumi Daliju kad zna da je više nikad neću dotaknuti. v" Odvezao sam se do niza lokala u 8. ulici, parkirao na uglu Irola i čekao, držeći na oku ulaz u Zimba Room. Nadao sam se da naprt-njača koju je Madeleine jutros nosila nije značila da odlazi negdje na put; nadao sam se da njezin Dalija-izlazak od prije dvije noći nije , bio jednokratna stvar. Sjedio sam i promatrao pješake: vojnici, civilni cugeri, prosječna ekipa iz susjedstva koja ulazi u susjednu zalogajnicu i izlazi iz nje. Pomislio sam da odustanem, ali me plašila sljedeća postaja Ramona -pa sam ostao tako. Malo nakon ponoći stigao je Madeleinein Packard. Izašla je noseći naprtnjaču - ličila je sebi, a ne Elizabeth Short. Zapanjen, gledao sam kako ulazi u restoran. Polako je prolazilo , petnaest minuta. Tada je izašla ljuljajući bokovima, ista . >' 357 Odbacila je naprtnjaču na stražnje sjedalo Packarda i otišla u Zimba Room. Dao sam joj minutu prednosti, a zatim prišao i navirio se kroz vrata. U baru gotovo nije bilo vojske; odjeljci sa zebrastim prugama bili su prazni. Madeleine je pijuckala sama. Dva vojnika su se lickala na barskim stolicama iza nje, pripremajući se za veliki korak. Obrušili su se u razmaku od pola sekunde. Mjesto je bilo suviše prazno da bih je u njemu mogao pratiti; povukao sam se nazad u auto. Madeleine i prvi poručnik u ljetnoj kaki uniformi izašli su nakon sat vremena. Prema njezinu starom načinu rada, sjeli su u njezin Packard i skrenuli iza ugla prema motelu na križanju Devete ulice i Irola. Bio sam odmah iza njih. Madeleine je parkirala i otišla u upraviteljevu kućicu po ključ; vojnik je čekao pred sobom broj dvanaest. Sjetio sam se razočaranja: glasni KMPC, žaluzine spuštene do kraja. Uto je Madeleine izašla iz ureda, pozvala

poručnika i pokazala mu preko dvorišta na drugu sobu. Slegnuo je ramenima i otišao tamo. Madeleine mu se pridružila i otvorila vrata. Unutra se upalilo i ugasio svjetlo. Dao sam im deset minuta, a zatim prišao bungalovu, pomirivši se s klasičnim pjesmama velikih orkestara i tamom. Iznutra se čulo stenjanje, ali bez glazbene pratnje. Opazio sam da je jedan prozor otvoren oko pola metra, zaglavljen od boje sasušene u vodilici prozora. Pronašao sam zaklon iza rešetkastog potpornja obraslog pu-zavcima, čučnuo i slušao. Jače stenjanje, škripa opruga na krevetu, muški uzdasi. Njezini ljubavni zvuči bližili su se vrhuncu teatralno, s više soprana nego sa mnom. Vojnik je glasno stenjao, a zatim se sva buka stišala. Tada je Madeleine progovorila glumljenim naglaskom: "Voljela bih da imaju radio. Tamo odakle sam ja svi moteli imaju radio. Zakovani-su za podlogu i moraš ubaciti novčić, ali bar ima glazbe." Vojnik je pokušavao doći do daha: "čuo sam daje Boston lijep grad." Tada sam uspio smjestiti lažni glas kojim je govorila: priprosti govor u New Englandu, kakvim je Betty Short trebala govoriti. "Medford nije lijep, nimalo lijep. Radila sam same grozne poslove. 358 Konobarica, prodavačica slatkiša u kinu, službenica u tvornici. Zato sam došla u Kaliforniju potražiti

sreću, jer je Medford bio užasan." Madeleine je sve više razvlačila slova 'a'; zvučala je kao bostonska uličarka. Muškarac je rekao: "Došla si ovamo za vrijeme rata?" "A-ha. Dobila sam posao u vojnoj trgovini u Camp Cooku. Jedan vojnik me pretukao, a onda me spasio jedan bogati, nagrađivani građevinar. On mije sad očuh. On mi dopušta da budem s kim hoću, dok god se vraćam kući k njemu. Kupio mi je moj lijepi, bijeli auto i moje lijepe crne haljine, i masira mi leđa jer on nije moj pravi tata." "Takvog tatu treba imati. Meni je tata jednom kupio bicikl, i dao mi nekoliko dolara da si napravim drvena kolica^a utrke. Ali nikad mi nije kupio Packarda, to je prokletost sigurno. Ti si pronašla pravog rastrošnog taticu, Betty." Kleknuo sam još niže i virio kroz prorez na prozoru; sve što sam vidio bili su tamni obrisi na krevetu u sredini sobe. Madeleine/Betty reče: "Ponekad se očuhu ne sviđaju moji dečki. Nikad ne stvara gužvu oko toga jer mi nije pravi tata, i dopuštam mu da mi masira leđa. Imala sam jednog dečka, bio je policajac. Moj je očuh rekao daje on mlakonja s opakom crtom u karakteru. Nisam mu vjerovala jer je dečko bio velik i jak, i imao je slatke izbočene zube. On me pokušao povrijediti, ali ga se tata riješio. Tata zna kako treba postupati sa sla-bićima koji trzaju na lovnu i žele povrijediti dobre djevojke. On je bio veliki junak u Prvom svjetskom ratu, a policajac je izbjegao mobilizaciju." Madeleine je mijenjala naglasak, prelazeći na drugi glas, dublji i grleniji. Pripremio sam se na daljnje verbalno šibanje; vojnik je rekao: "One koji izbjegavaju mobilizaciju trebalo bi poslati u Rusiju ili strijeljati. Ne, strijeljanje je previše milostivo. Treba ih objesiti za onu stvar, to je već bolje." Madeleine je progovorila hrapavim, vibrirajućim glasom sa savršenim meksičkim naglaskom. "Sjekira je bolja, zar ne? Taj policajac je imao partnera. On je otkrio neke stvari - neke poruke koje nisam trebala ostaviti jednoj ne baš krasnoj djevojci. Partner je istu-kao mog očuha i pobjegao u Meksiko. Smislila sam kako želim izgledati i kupila jeftinu haljinu. Unajmila sam detektiva da ga nađe, i napravila predstavu. Otišla sam u Ensenadu prerusena, obukla sam jeftinu haljinu, pravila se da sam prosjak i pokucala mu na vrata. 359 'Gringo, gringo, treba mi novaca.' Okrenuo je leđa, a ja sam zgrabila sjekiru i sasjekla ga. Uzela sam novac koji je ukrao mom očuhu. Vratila sam kući sedamdeset i jednu tisuću dolara." Vojnik je promrmljao: "čuj, je li to nekakva šala?" Izvadio sam svoju .38-icu i nategnuo otonac. Madeleine je prešla na "bogatuu Meksikankuu" Milta Dolphineaa i na hrapavom španjolskom izbacila niz prostota. Naciljao sam kroz otvor na prozoru; unutra se upalilo svjetlo. U borbi s uniformom ljubavnik mi je upropastio priliku za hitac u ubojicu. Vidio sam Leeja u pješčanoj jami, a iz njegovih su očiju puzali crvi. Vojnik je izletio van, napola obučen. Madeleine je navlačila svoju usku crnu haljinu. Bila je laka meta. Pažljivo sam nanišanio; posljednja slika njezine golotinje natjerala me da ispraznim pištolj u zrak. Razvalio sam prozor. Madeleine me gledala kako se penjem preko prozora. Bez straha od pucnjave i razbijenog stakla, progovorila je mekim glasom čovjeka koji zna sve o svemu: "Ona je za mene bila jedina stvarna, i morala sam ispričati ljudima o njoj. Osjećala sam se tako umjetno u usporedbi s njom. Ona je bila prirodna, a ja sam bila samo prevaran-tica. I ona je bila naša, zlato. Ti si mi je vratio. Zbog nje nam je bilo tako dobro. Ona je

bila naša." Pokvario sam Madeleine njezinu Dalija frizuru, tako da je izgledala kao obična droljica obučena u crno. Vezao sam joj ruke lisicama iza leđa i vidio sebe u pješčanoj jami, pojeden od crva kao i moj partner. Sirene su se pojavile sa svih strana; baterijske lampe osvijetlile su slomljeni prozor. Negdje u velikom ništavilu, Lee Blanchard je ponavljao svoju rečenicu \zoot suitovskih nereda: "Cherchez la femme, Bucky. Zapamti to." Trideset peto poglavlje Z Zajedno smo otišli u propast. Na moju pucnjavu reagirala su četvora patrolna kola. Objasnio sam policajcima da pod sirenom i rotirajućim svjetlima voze u postaju Wilshire, jer hapsim ženu zbog ubojstva s namjerom. U dvorani postaje Wilshire Madeleine je priznala ubojstvo Leeja Blancharda, smislivši briljantnu izmišljotinu ljubavni trokut Lee/Madeleine/Bucky, i kako je bila intimno vezana s obojicom u zimu 1947. Bio sam prisutan ispitivanju, i Madeleine je bila bez greške. Iskusni detektivi Umorstava progutali su ne samo udicu, nego i flaks i olovo njezine priče: Lee i ja smo se nadmetali za njezinu ruku, a Madeleine je bila sklonija meni kao mogućem suprugu. Lee je otišao k Emmettu, zahtijevao da "mu da" svoju kćer, i istukao ga gotovo do smrti kad je ovaj odbio. Madeleine, željna osvete pratila ga je sve do Meksika i ubila ga sjekirama u Ensenadi. Ni slova o slučaju ubojstva Crne Dalije. Potkrijepio sam Madeleineinu priču, rekavši da sam i ja tek nedavno spoznao da je Lee ubijen. Zatim

sam suočio Madeleine s kratkim pregledom indicija o ubojstvu, i uspio izvući od nje djelomično priznanje. Madeleine je prebačena u ženski zatvor u L. A.-u, a ja sam se vratio u El Nido, i dalje se pitajući što da radim s Ramonom. Dan kasnije vratio sam se na dužnost. U svlačionici postaje Newton na kraju smjene dočekala me ekipa metro-murjaka. Pekli su me na laganoj vatri tri sata; držao sam se lopte s maštanjima koju je Madeleine počela kotrljati. Čvrstina njezine priče i moja divlja reputacija u policiji pronijeli su me kroz ispitivanje, a da nitko nije spomenuo Daliju. Tijekom sljedećeg tjedna stvar je preuzela zakonska mašinerija. Meksička je vlada odbila podići optužnicu protiv Madeleine za ubojstvo Leeja Blancharda - bez tijela i popratnih dokaza nije mogao biti pokrenut postupak izručenja. Sazvana je velika porota da odluči o njezinoj sudbini; Ellis Loew je bio određen da vodi optužbu u ime grada Los Angelesa. Rekao sam mu da ću svjedočiti samo pismenom izjavom. Pošto je suviše dobro znao za moju nepredvidljivost, složio se. Ispunio sam deset stranica lažima o "ljubavnom trokutu", nakićenim maštarijama vrijednim Betty Short u njezinu najromantičnijem izdanju. Pitao sam se bi li joj se ironija svidjela. Emmett Sprague optužen je pred posebnom velikom porotom zbog kršenja zdravstvenih i sigurnosnih normi, proizašlih iz njegova vlasništva u sjeni mafije nad opasno manjkavim nekretninama. Dosuđene su mu novčane kazne u iznosu od 50.000 dolara, ali nisu podignute krivične prijave. Računajući 71.000 dolara koje je Madeleine ukrala Leeju, još uvijek je bio oko dvadeset tisuća u plusu. Ljubavni trokut je dospio u novine dan nakon što je Madeleine dospjela pred veliku porotu. Uskrsnule su borba Blanchard-Bleichert i pucnjava u Southsideu, i tjedan dana sam bio velika lokalna zvjerka. Tada sam dobio poziv od Bevoa Meansa iz Heralda: "čuvaj se, Bucky. Emmett Sprague se sprema uzvratiti udarac, i sranje samo što nije krenulo. Dovoljno rečeno." Uništio me časopis Povjerljivo. U izdanju od 12. srpnja izašao je članak o trokutu. Sadržavao je Madeleineine navode, koje je Emmett dostavio žutom časopisu. Mala je bogatašica navela da sam odlazio s dužnosti na ševu s njom u motel Red Arrow; da sam krao boce od 0,7 litre viskija njezinu ocu, da bih izdržao noćnu smjenu; da sam joj pričao povjerljive informacije o sus362 tavu kvota u kažnjavanju prometnih prekršaja u LAPD-u, i kako sam "premlaćivao crnčuge". Aludiralo se i na ozbiljnije prekršaje - ali sve što je Madeleine rekla bilo je istina. Otpušten sam iz Policijske uprave Los Angelesa zbog moralne nepodobnosti i ponašanja neprimjerenog policajcu. Bila je to jednoglasna odluka posebno oformljenog odbora kojega su činili inspektori i zamjenici zapovjednika, i nisam se žalio na odluku. Pomišljao sam da im predam Ramonu nadajući se efektom preokretu, ali sam odbacio tu ideju. Russ Millard bi mogao nastradati, prisiljen da prizna što zna; Leejevo ime bi još više blatili; Martha bi saznala. Paljba je zakasnila oko dvije i pol godine; otkriće Povjerljivo bilo je posljednja neugodna situacija u koju sam doveo policiju. Nitko to nije znao bolje od mene. Vratio sam svoj službeni revolver, zatim .45-icu bez dozvole i značku broj

1611. Otišao sam u kuću koju je Lee kupio, posudio 500 dolara od padrea i čekao da se stiša gužva oko mene prije nego počnem tražiti posao. Betty Short i Kay su me opterećivale, pa sam otišao u školu potražiti Kay. Ravnatelj me odmjeravao kao da sam kukac koji je upravo ispuzao iz drveta i rekao mi da je Kay ostavila pismo s ostavkom, samo dan nakon što sam dospio u novine. Napisala je da odlazi na dugo putovanje automobilom po cijeloj zemlji, i da se ne vraća u Los Angeles. Velika je porota odlučila da se Madeleine sudi za ubojstvo trećeg stupnja — "ubojstvo s namjerom pod psihološkim pritiskom i s olak-šavajućim okolnostima". Njezin odvjetnik, slavni Jerry Giesler, naveo ju je da prizna krivnju i zatražio donošenje presude u sučevim odajama. Uzevši u obzir preporuku psihijataru koji su ocijenili Madeleine kao "nasilnu šizofreničarku s teškim priviđenjima, koja vješto ispolja-va više različitih osobnosti", sudac ju je osudio na boravak u državnoj bolnici Atascadero, na "neodređeni period koji ne može biti kraći od minimuma određenog krivičnim zakonom - deset godina." Tako je mala bogatašica ispaštala za svoju obitelj, a ja za sebe. Moj oproštaj od obitelji Sprague bila je naslovnica u losangeleskom Daily Newsu. Sudske službenice vodile su Madeleine iz sudnice, dok je Emmett plakao za stolom obrane. Ramonu, upalih obraza od bolesti, pratila je Martha, kao prava poslovna žena u odijelu po mjeri. Taje slika bila lokot na moju vječnu šutnju. Trideset šesto poglavlje M jeseć dana kasnije dobio sam pismo 64 Kay. Sioux Falls, S.D. 17.08.1949. Dragi Dwight,

Nisam znala jesi li ponovno uselio u kuću, pa ne znam hoćeš li dobiti ovo pismo. U knjižnici sam tražila los-angeleske novine, pa znam da više nisi u policiji, i da ti ni tamo ne mogu pisati. Morat ću poslati ovo pismo i vidjeti što će se dogoditi. Ja sam u Sioux Fallsu, a stanujem u hotelu Plainsman. To je najbolji hotel u gradu, i željela sam odsjesti ovdje još kao curica. Naravno, nije onako kao što sam zamišljala. Jednostavno sam željela isprati okus L.A.-a iz usta, a Sioux Falls je najveća moguća suprotnost L.A.-u, ne računajući put na Mjesec. 364 Moje prijateljice iz osnovne škole su se poudavale i imaju djecu, a dvije su ratne udovice. Svi pričaju o ratu kao da još uvijek traje, a livade izvan grada se oru za stambenu izgradnju. Kuće koje su do sada izgrađene tako su ružne, tako jarkih, iritirajućih boja. Odmah mi počne nedostajati , naša stara kuća. Znam da je ti mrziš, ali meni je bila utočište tokom devet godina mog života. , Dwight, pročitala sam sve novine, i onaj bezvrijedni članak u časopisu. Izbrojila sam barem tucet laži. Laži do kojih je došlo izostavljanjem istine, i očito namjernih laži. Pitam se što se dogodilo, iako zapravo i ne želim znati. Čudim se zašto Elizabeth Short nije nigdje spomenuta. Osje- , * ćala bih se kao pravednik, ali sam prošlu noć provela bro- , jeci laži u svojoj sobi. Sve laži koje sam ti rekla, i stvari koje ti nikad nisam rekla, čak i kad nam je bilo dobro. Previše mi je neugodno da ti kažem koliko sam ih nabrojila. žao mi je zbog njih. I divim ti se zbog toga što si učinio s Madeleine Sprague. Nikad nisam znala što ti je ona predstavljala, ali znam koliko te je koštalo njezino uhićenje. Je li ona zaista ubila Leeja? Je li to još jedna laž? Zašto ne mogu vjerovati u to? Imam nešto novaca koje mi je Lee ostavio (znam, izostavljanje istine) i za koji dan ću produžiti na istok. želim biti daleko od Los Angelesa, na nekom hladnom, lijepom, starom mjestu. Možda u Novoj Engleskoj, možda na velikim jezerima. Koje je to mjesto, znat ću tek onda kad ga vidim. Nadam se da će ovo stići do tebe. Kay P.S. Razmišljaš li još o Elizabeth Short? Ja stalno mislim na nju. Ne mrzim je, samo mislim na nju. čudno, nakon toliko vremena. K.L.B. Sačuvao sam pismo i pročitao ga bar nekoliko stotina puta. Nisam razmišljao o njegovu značenju, ili nagovještaju o mojoj budućnosti, ili njezinoj, ili našoj zajedničkoj. Samo sam ga nanovo iščita-vaio i mislio na Betty. 365 Bacio sam glavni dosje iz El Nida u smeće i mislio o njoj. H. J. Caruso me zaposlio kao prodavača automobila, i razmišljao sam o njoj dok sam uvaljivao modele 1950. Vozio sam pokraj 39. i Norte-na, i vidio kako niću kuće na nekad praznoj parceli, i mislio na nju. Nisam dovodio u pitanje moralnost puštanja Ramone da se izvuče, niti se pitao bi li se Betty složila s tim. Samo sam mislio na nju. Na kraju mi je to morala reći Kay, uvijek pametnija od mene. Njezino drugo pismo imalo je poštanski žig Cambridgea, Massachusetts, i bilo je napisano na pisaćem papiru Harvard Motor Lodgea. 11.09.1949. Dragi Dwight, Još uvijek sam takva lažljivica i kukavica koja sve odgađa za poslije. Saznala sam prije dva mjeseca, a tek sam sad skupila hrabrost da ti kažem. Ako ne dobiješ ovo pismo, morat ću nazvati

Russa Millarda kod kuće. Bit će bolje da prvo pokušam na ovaj način. Dwight, ja sam trudna. To se moralo dogoditi onom jednom groznom prilikom oko mjesec dana prije nego što si odselio iz kuće. Trebala bih roditi oko Božića, i želim zadržati dijete. Ovo je poznato napredovanje unazad Kay Lake. Hoćeš li, molim te, nazvati ili pisati? Uskoro? Odmah? To je velika novost. U vezi s P.S.-em iz prošlog pisma, nešto neobično? Naricaljka? čudno kako se jednostavno dogodilo. Nastavila sam misliti o Elizabeth Short, kako je prekinula živote svih nas, a nismo je ni poznavali. Kad sam stigla u Cambridge (Bože, kako volim akademske zajednice), sjetila sam se da je ona odrasla u blizini. Odvezla sam se u Medford, otišla na ručak i započela razgovor sa slijepcem za susjednim stolom. Baš mi se brbljalo, pa sam spomenula Elizabeth Short. čovjek je najprije bio tužan, ali je poslije živnuo. Ispričao mi je o policajcu iz L.A.-a koji je prije tri mjeseca došao u Medford kako bi pronašao Bethina 366 ubojicu. Opisao je tvoj glas i stil govora do u tančine. Osjećala sam se ponosno, ali mu nisam rekla daje taj policajac moj muž, jer nisam bila sigurna u to. Pitajući se, Kay Nisam ni nazvao ni otpisao. Dao sam kuću Leeja Blancharda na prodaju, i uhvatio let za Boston.

Trideset sedmo poglavlje U avionu sam razmišljao o svemu što ću morati objasniti Kay, dokazima koji neće dopustiti da novi temelji od laži unište nas dvoje - ili troje. Ona će morati znati da sam bio detektiv bez značke, i da sam mjesec dana tijekom 1949. bio sjajan, hrabar i spreman na žrtvovanje. Ona će morati znati da će me strast tog vremena uvijek činiti ranjivim, plijenom mračne znatiželje. Ona će morati vjerovati da je moja najčvršća odluka ne dopustiti da išta od toga povrijedi nju. I morat će znati da je Elizabeth Short ta koja nam daje našu drugu priliku. Približavajući se Bostonu, avion su progutali oblaci. Osjećao sam se težak od straha, kao da su me ponovni susret i očinstvo pretvorili u kamen koji propada. Tada sam se obratio Betty; bila je to želja, gotovo molitva. Oblaci su se razišli i avion se počeo spuštati, a ispod nas je u sumraku bio velik, jarko osvijetljen grad. Zamolio sam Betty da mi osigura siguran prolaz u zamjenu za moju ljubav.